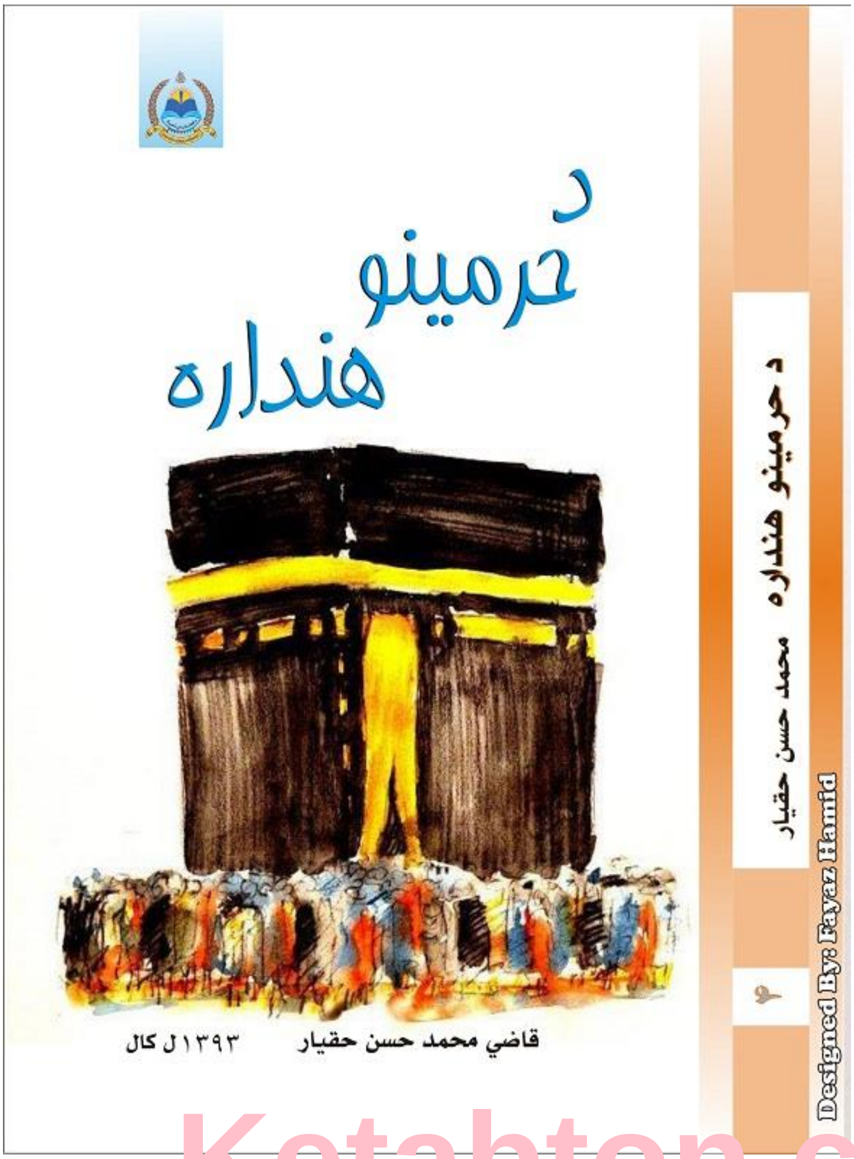

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرمينو هينداره

www.melitahrik.com 0777 400 116

ليكوال : الحاج قاضي محمد حسن حقيار

کابل – افغانستان
۱۳۹۳ هـ لمريز

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب ځانګړتیاوې

د کتاب نوم : د حرمینو هینداره
مؤلف : الحاج قاضي محمدحسن حقیار
د خپرندوی شمیره: (۴)
خپرندوی : د افغانستان ملي تحریک فرهنګي څانګه
کمپوز : رفیع الله روښن
ډیزاین : محمدافضل ذاکر
چاپ نیټه : ۱۳۹۳ ل کال
د چاپ وار : لومړی
شمیر : ۱۰۰۰

د چاپ حقوق محفوظ دي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

خپلې مینې، مېرمنې او د ژوند ملګرې ته چې ژوند یې راته د سکون او اطمینان له خوږو ډک کړی او انشاء الله چې اخرت به مې هم د همدې په مرسته ښه وي.

حقیار

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړلیک

سرلیک	مخ
منزل د ټولویودی خو سفر جداجدا	۱
د عزم جزم	۴
ترهوايي ډګره په ټکسي کې يواځې	۸
هرات که د افغانستان دوبۍ	۱۲
الانتظار اشد من القتل	۱۵
د يارانو بنډارونه	۲۲
مرمرين قبر	۲۴
ځان پخپل کور کې مېلمه راته ښکاره شو	۲۸
ارګ يا اختيارالدين کلا	۳۱
د يو انتظار پای او د بل پيل	۳۳
درې نيم ساعته ولاړه	۳۶
جدې ته الوت	۳۷
ميقات	۴۰
په ژمي کې دوبی	۴۳
جده	۴۵
د ملک عبدالعزيزنړيوال هوايي ډګر	۴۷
د فيوضاتو ښار ته	۴۸
د وقار او پرتم ښار	۵۰
شهزاده ملنګ	۵۲
مکة المکرمة	۵۵

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مکي جغرافیه او تاریخ.................................۵۲

د مکي مکرمي فضایل...............................۵۷

د حرم حدود................................۶۰

حرم یا کعبه...............................۶۳

د کعبې تاریخ او ودانوونکي..........................۶۴

د ملک عبدالعزیز په پیرکي د کعبې بیا رغونه...........۶۸

د ملک فهد په وخت کې ۷۰

په دوه تنو د ۱۲۰ حاجیانو سرخیبل..................۷۲

صفا او مروه...................................۷۷

په مکه کې لومړۍ ورځ او دوستان......................۸۴

سعودي له نبستمنو سپین ږیرو پرافغانستان خپل پور غواړي.....۸۶

د حرم حویلۍ.......................................۸۸

سعود کورنۍ او حرمین..............................۹۲

د ملک عبدالعزیز په پیر کې..........................۹۳

د سعودي بن لادن تعمیراتي ګروپ ۹۵

بشپړوونکي کارونه ۹۷

د سعودي ستري پراختیا دوهم پړاو.....................۹۸

د مرمر ډبرې ۱۰۱

تر مسجدالحرام لاندې سړک ۱۰۲

د سیلاب د اوبو چاره ۱۰۲

ایرکنډېشن ۱۰۴

د مسجدالحرام دروازې...............................۱۰۵

د مسجدالحرام مناري ۱۰۷

www.melitahrik.com 0777 400 118

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بادغیسي درې شوطه طواف ۱۰۸
له ښځو سره بنډارونه ۱۱۳
باب السلام که باب بني شیبه................................ ۱۱۵
نهال اونفیسه................................ ۱۱۶
زمزم ته بې صبري................................ ۱۱۹
لومړی جمعه لومړی بیروبار ۱۲۱
په کعبه کې لومړی صف که کشتی کج................................ ۱۲۵
په حرم کې ملاوټ ۱۲۷
د خدای(ج) د کور غله ۱۲۸
د شرکت غله ۱۳۱
کعبه او بې ستري ۱۳۵
عملي حج ۱۳۹
د منی حکم او وخت................................ ۱۴۲
د عرفات هېرحکمت ۱۴۵
د عرفات حکم ۱۵۳
نمره مسجد ۱۵۵
مزدلفه ۱۵۷
وادي محسر ۱۶۰
مشعرالحرام مسجد................................ ۱۶۱
جمرات ۱۶۳
قرباني که سرګرداني ؟................................ ۱۶۵
البیک ۱۶۹
چاغي که ناروغي ۱۷۱

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سعودي مسافرۍ خوړلي ۱۷۲
د حج د وزیر دوه مخي ۱۷۵
بې خونده مېوې او لوړې بیې........................... ۱۷۷
د شیطانانو له برکته د دوستانو موندل ۱۷۹
په اوبو کې سجدې ۱۸۲
شرکت مکه که کباړي بازار ۱۸۳
له مینې ربنتونی خوند........................... ۱۸۴
حرا ، د نوراو پلوشو غار........................... ۱۸۵
د نیستمنۍ اوشتمنۍ مسابقه........................... ۱۹۰
حجرالاسود ۱۹۲
تېلېفون........................... ۱۹۹
حرم او جنازې........................... ۲۰۱
نه پرچاڅوک کارلري نه پرچا غوسې کوي ۲۰۲
جنة المعلی........................... ۲۰۴
ثور غار........................... ۲۰۸
د حرم ترکار لاندې پراختیا........................... ۲۱۳
د حرم خادمان او خدمات ۲۱۵
نیم یې ستا اونیم یې زما ۲۱۶
زمزم برج ۲۱۷
زمزم........................... ۲۱۹
د زمزم اوبه له دومره کارَوني سره سره هم نه کمېږي ۲۲۲
د حرم امامان ۲۲۳
متواکان ۲۲۵

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګري ۲۲۷
مفتیان او فتواګانې... ۲۲۸
روغتیا ۲۲۸
هم سر لاړ او هم سرسر.. ۲۳۰
د مېږه او مېږمنې مینه ۲۳۳
د حرم پاکي ۲۳۴
ببلابېلې لیدنې ۲۳۷
د حاجیانو ځینې بې نظمۍ ۲۴۲
ښځینه دوکاندارانې او سوالګر.. ۲۵۱
د حج او اوقافو د وزارت درغلي او بې غوري ۲۵۴
له حدیبیې څخه احرام... ۲۶۱
جعرانه که جغرافیه؟.. ۲۶۲
شاهد ۲۶۴
د کعبې پوښ ۲۷۱
د ایرانیانو کودتا.. ۲۷۲
اتفاق په پښتانه کې پیدانه شو ۲۷۳
د مولوي احمدي جګړه ۲۷۴
د مکي حرم کتابتون ۲۷۴
د حرم نقاشي... ۲۷۵
حج ته هوايي او که دځمکې له لارې ؟ ۲۷۶
د جنوبي اسیا مکتب.. ۲۷۷
دابن لادن مسجد... ۲۷۹
دریم مخلوق.. ۲۷۹

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې وروستۍ ورځې ۲۸
د جلال له ښارڅخه د جمال ښار ته ۲۸۲
د رڼا او بریا په ښار کې ۲۸۴
صفه او ریاض الجنة..۲۸۶
د نبوي حرم پراختیا ۲۸۹
د جمال ښار..۲۹۲
جنة البقیع..۲۹۴
په مدني حرم کې جنازې ۲۹۸
پردېس کوربانه...۲۹۹
احزاب یاګڼ لښکریزه جګړه...۳۰۱
د احد ډګر ۳۱۰
له ډاکټر باز محمد ښادمن سره..۳۱۵
د سلمان فارسي بڼ..۳۱۶
د حضرت عثمان کوهي..۳۱۸
عجوه..۳۱۹
په مدینه منوره کې زموږ هستوګنځی...۳۲۰
د نبوي حرم امامان ۳۲۱
د نبوي حرم کتابتون..۳۲۳
د مدینې بازار او هوا..۳۲۴
د حرم ځمکتلې..۳۲۸
د دیدن وروستۍ شپې...۳۳۰
د شپاکیا جریمه..۳۳۴
ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم.....................................۳۳۷

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جدې څخه کابل ته.......................................۳۳۹

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپیل خبرې

دحرمینو څه ډول هېنداره ؟

ګومان کوم دنړۍ په تاریخ کې چې دکوم ځای اوکوم سفرډېریون لیکونه لیکل شوی دی هغه ځای به د وحی دنزول او داسلام دمبارك دین دخپرېدوځایونه حرمین (مکه معظمه او مدینه منوره) وي لامل یې هم معلوم دی سپیڅلی سفر اوسپیڅلي ځایونه ،ددین دپیژندلو نښې او الهي شعائر او دې نښو سره داسلام دمبارك دین اوددې دین درسوونکي دالله داستازي حضرت محمد ص اوددې شمعې ددپتنګانو جلیل القدره صحابه ووتړلې خاطرې.

له شك پرته دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه نوموتو عالمانو ،ژورو اوژبورو قلموالو دحج یون لیکونه لیکلي او پخپله ژبه یې خپلې ټولنې او مینه والو ته وړاندې کړي دي.چې دحج او حرمینو له مینه والو سره یې ډېره مرسته کړې ده .

یونلیکونو لیکلو ته وخت هم نلرم اویونلیکونه ډېرهم شول نوځکه مې څو هیوادونو ته خپل سفرونه پټ وساتل ، که په پښتو ژبه دحج کوم علمي ،بډای ،اوجامع یونلیك وای نومابه دحرمینو دکومې نوې هنداري اړتیا نه وه احساس کړې خو داسې زمزم مې ونه موندل چې دحرمینو دلیوالو داتنده خړوبه کړي . او له حرمینو سره بلدتیا یوه اړتیاده خصوصا دحرمینو زیارت کوونکیو ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټولو ديني فرائضو کې حج سخته او له ستونزوډکه فريضه ده اوددې فريضې دښه اداکولو لپاره له حرمينو سره بلدتيا او دحج دشعائرو پېژندل ډېر ضرور دي،حج ته له روانېدلو وړاندې ما دحج ديونليك اراده نه درلوده خوکله مې چې هلته دنظري او عملي حج ترمنځ کوم توپير وليد او ومې ليدل چې حاجيان خصوصا افغان حاجيان ځومره دحج له مناسکوسره نابلده او يا بې پروادي، ځومره په مستحباتو پسې ګرځي اوواجبات اوآن فرائض ضايع کوي حرم ته له تللووړاندې دحرم او دحج دمناسکو دځايونو په اړه ذهني نقشه له عملي نقشې سره ځومره توپيرلري نو هوډ مې وکړ چې که دالله ج خوښه وه خپل ولس ته به دحج يو جامع ،هراړخيز علمي او عملي يونليك اودحرمينو يوه رڼه هنداره وړاندې کوم اوخپل ولس به له حرمينو سره ترخپله وسه بلدوم.

ولس مو ملامت ندی د اورېدلي او ليدلي ترمنځ تفاوت وي، اورېدلي کله دليدلو په خبر وي، زما رشته شرعيات دي ، په مسجدکې به مې ترهدايې او شرح وقايې په کتابونو اوبيا په پوهنتون کې خو کوم لس ځله په نظري توګه حج لوستی وی او دحج دمناسکو او مراسموپه اړه مې په ذهن کې پراخه نقشه جوړه کړې وه خوهلته ډېرځه زما د اټکل او ذهني نقشې سره سم نه و، ما دصفااو مروه دموقعيت اټکل يوډول کړی وخو هغه بل ډول و.زه هم ملامت نه وم دحج فقهي متون پخواني دي خو دحرمينو له پراختياسره اوس هلته ډېربدلونونه راغلي دي پخوا صفااومروه له حرم څخه ۱۳۰ متره لېرې وخواوس يې ودانې شريکې دي ،پخوا دصفااومروه ترمنځ ناو(شېله) وه نن يې نښه هم نشته اوس دتيګو او اغزيو ځای قيمتي مرمرو نيولی دی، همدالامل وچې ومې پتييله داسې يونليك وکښم چې هم پکې دحج مناسك او اماکن معرفي کړم ،اوهم دحج دځينو ضروري مراسمو فقهي احکام، هم په حرمينو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې خپل لیدلي اواورېدلي لـه خلکوسره شریك کړم اوهم خپلو ورونو ته مشورې ورکړم او هغه متل عملي کړم چې د (رومبې پل دوروستي پول دی)نو دهمدې لپاره مې وهڅه وکړه چې خپل محترم لوستونکي او دحرمینو مینه وال له ځان سره پخپل ټول سفراویون کې لاس نیولي وګرځوم ،خپل لیدلي پرې ووینم اوخپل اورېدلي پرې واورم.

سپېڅلو حرمینو او دالله ج د کور خاطر هم دنړۍ په کچه دلومړي درجه مفسد هیواد دچارواکیود فسادمخه ونه نیول شوه او هلته یې هم د فساداو غلابویونو حاجیان او دحج پروسه اغیزمنه کړې ده. دې اړخ ته مې هم سر ورښکاره کړی دی.

هیله ده چې تاسو درنو لوستونکیو ته مې دحرمینو یو لویه ،رښه ،هرارخیزه هنداره او دجمشید جام درکړی وي چې حرمین او دحج مراسم پکې ښه ولیدلی او ښه وځلولی شئ. نورنو د(برګ سبز تحفه درویش) په مصداق داهنداره درسپارم خو په ټینګار سره هیله کوم چې که الله ج موحرمین نصیب کړل نو هلته هم راته دعاکوئ او که نه دلته مې دهرنېك عمل داداکولو پروخت له دعاهیر نکړئ. ځکه چې دمسلمان دعا دبل مسلمان لپاره مستجابه ده .

که دحرمینو دزیارت هیله مو ربښتوني اودزړه له تله وي نو هرومرو به ورځئ اوپردې رنجوبه مو سترګې تورېږي ځکه چې مادرته دعاکړې دي.

درناوی

محمدحسن حقیار

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(منزل د ټولو يو دی خو سفر جدا جدا)

الحمدلله لومړی څه مې چې په کور او خپل چاپېريال کې زده کړي دي هغه بسم الله الرحمن الرحيم دی مور به مې چې راته مخ هم مينځه؛ نو په خوږه لهجه او ځانګړي ترنم به يې همدا بسم الله او تر ټولو سپېڅلې او درنه کلمه لااله الاالله محمدرسول الله زمزمه کول. په ناظره ډول د قرآن کريم له ختمولو وروسته مې چې پنج ګنج پيلاوه نو له : (**کريما ببخشای برحال ما**) نه وړاندې مې استاد (**رب يسر ولاتعسر وتمم علی هذالکتاب بالخير**) دعا راباندې ولوسته او څوځله يې راسره تکرار کړه . که په هرڅومره تيا ره او دوبرې ځای کې به روان وو نوله ځان سره به مو ورو- ورو بسم الله بسم الله ويله مور به چې د هرکار په پيل کې بسم الله او همدا دعا ولوسته نو داسې مو انګېرله چې دډېر لوی غرمو شاته ودرېد .که له کوچنيتوبه مې همدا اموخت او عادت نه وای نو نن به ښايي ماهم له الله او بسم الله پرته ليکلي وای چې : ژوند ټول سفر سفر دی، دځمکې پر سر ټول ساه لرونکي تل په حرکت کې دي،ټولو خپل سفر له يوه ټاکلي ټکي پيل کړی او په يوه ټاکلي ټکي يې پای ته رسوي، مخلوق مجبور دی، اکثره سفرونه دده په واک کې ندي ،نه يې پيل دده په واک کې دی اونه يې پای ،نه خپل مزل ټاکلی شي او نه منزل.

ځينې سفرونه لنډ او ځينې اوږده دي، په ځينوکې د انسان مجازي يا تشريعي خوښه شامله وي خو ځينې بيا په تکويني ډول پر انسان دده له خوښې پرته او بې له دې چې د سفر توښه برابره کړي تپل کېږي ، د سفر پيل، رباط او پړاوونه به بېل وي، خو منزل يو دی، هر کاروان په پای کې اړ دی چې په همدې منزل کې يې د تل لپاره واړوي.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند په دې اوږده سفر او اوږده لار کې انسان ته ډېره کمه ونډه او ډېر کم وخت ورکړل شوی دی، د نړۍ او پېنۍ (کایناتو) په سلګونه میلیونیز کاله ژوند کې د انسان لسګونه کاله عمر په منګې کې ځاځکی دی، دا دواړه عمرونه هېڅ د پرتلې وړ ندي خو بیاهم انسان د اشرف المخلوق په توګه په پېنۍ حکومت کوي او الله ج هغه سیارې چې عمر او حجم یې د انسان مېشتې کړي (ځمکې) په پرتله سلګونه ځله ډېر دی د یو نامرئي (نه لیدونکي) او نه حس کېدونکي ځواک (عقل) په واسطه دې کمزوري مخلوق ته تابع کړېدي.

له سیر او سیاحت سره مینه خو دانسان په فطرت کې نغښتې وي، هر انسان په طبعي توګه داتلوسه او لېوالتیا لري چې خپل چاپېرچل او په طبیعت کې موجودې پدیدې وپېژني، ویې ویني ،وچې او لمدې آن د شمسي نظام دټولو سیارو په اسرارو او رموزو وپوهېږي ،په طبعي او ماوراء الطبعي محسوساتواو ملموساتو محیط واوسي په ژوند کې د اضدادوپر فلسفه پوه شي.

خو د ځینو انسانانو په پرتله دا مینه او جذبه له ماسره ډېره وه ،زه چې کوچنی وم نو له هغه جبب خرڅ ځخه به مې چې پلار به مې د ښوونځي او پوهنتون په وخت کې راکاوه ،ذخیره کوله او بیا به د ښوونځي او پوهنتون په رخصتیو کې سیاحت ته تللم د کراچۍ ،کوېټې ،لاهور،په شمول د پاکستان ټول ښارونه ،کشمېر،آن د ایران تر زاهدان پورې په هماغه وخت کې تللی یم، د سمندر لیدلو ته مې تلوسه ډېره وه او دا هیله مې آن په هماغه کوچنیوالي کې په کراچۍ کې ښه ترسره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان له ازادۍ وروسته په افغانستان کې هم يا هوايي يا پر ځمکه ښه وګرځېدم ،له بدخشان پرته د هېواد ټول ولايات مې يا ټول يا په نسبي ډول وليدل ،دافغانستان شمالي ګاونډيان اودسيمې ځينې هېوادونه مې هم ياله نږدې ياله لېرې وليدل.

خوزه چې اوس کوم يونليک تاسو درنو ته وړاندې کوم هغه د يو داسې مبارک او سپېڅلي سفر خاطرې او يادښتونه دي، چې هر مسلمان يې د زړه له کومې غواړي ،داسفر يې ارمان او د ژوند ستره هيله ده ،د هر مسلمان په زړه کې دا هيله وي چې کم تر کمه يو ځل خو د اسلام د مبآرک دين د نشئت ،ځوانۍ او خپرېدو ځايونه، د الله ج کور د افضل الخلايق او رحمت للعالمين، پيغمبر(ص) د خاپوړو ، کوچنيتوب ، ځوانۍ مېنه او دهغه د هجرت ،دعوت ، د اسلام دبلوغ، سياسي او ديني استحکام شاهده سيمه او داسلام د ستر پيغمبر مبارکه روضه ووينې.

دبل هر مسلمان په څېر زما په زړه کې هم دا هيله په څپو وه ،کله به چې د حج وخت راغی نو دې مينې به بې تابه کړم زړه او روح به مې نا ارامه شو. ناستې او ولاړې به خوند نه راکاوه. خو خپل تش لاس مې دښمن اوددې سپېڅلې هيلې د تر سره کېدو پر وړاندې ستر خنډ وو، خو جوينده يابنده وي او بيا څوک چې داسې سپېڅلی غرض او له فيوضاتو ډکه الهي موخه ولري نو الله ج به ولې ورسره مرسته نه کوي، څوک چې الله ج غواړي نو له شک پرته الله ج هم ورسره ملګری وي، الله ج هم زما بې صبرۍ ته په کتلو زما ددې تندې د خړوبولو لپاره عملي امکانات برابر او خپلې پېرزوينې يې راباندې ولورولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عزم جزم

پـــــس لـــــه بنـــــده دی داعـــــزم
دخوشـــــحال دخـــــاطر جـــــزم
یـــــا نیـــــولی مـــــخ مکـــــې تـــــه
یـــــا مغولـــــو ســـــره رزم

دخوشحال بابا داشعر مې سم زده ندی ممکن غلط کړی مې وي خو زما له لیکنې سره یې ربط یا داصولیینو په وینا ، ترجمة الباب دادی چې ما هم نور مکې ته دمخ کولو عزم (هوډ) جزم (پرېکنده) کړ.

که څه هم حج ته د نوم لیکلو او پچه اچولو وخت تېر او ډېره ناوخته وه ، لستونه پوره او ظاهراً د نویو مراجعینو پر وړاندې دروازې بندې وې، محترم مولوي عبدالسلام ضعیف ته مې وویل چې ښاغلي ملا عبدالحکیم منیب ته چې دامهال د حج او اوقافو وزارت مرستیال و سپارښتنه وکړي چې که امکانات ور سره وي ماته دحج زمینه برابره کړي ، ښاغلي منیب زما پنځلس کلن ملګری هم دی او تر اوسه یې سره پالو ، خوزما ، نه پوهېږم یو ښه اوکه بد خوی دادی چې ځانته د څه شي په غوښتلو کې ډېر کم جرئته یم ، خو ددوستانو لپاره دوستانوته په پوره ډاډ واسطه کېږم.

منیب صاحب یواځې زما نه، بلکې د ډېرو دوستانو په درد خوږلی او په هره ستونزه کې یې ورسره مرسته کړېده که څه هم د ملګرتیا او پېژندګلوی په دې پنځلس کلنه موده کې ما د ځان په اړه د منیب صاحب منفي ځواب

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ندی اوربدلی خو ددې لپاره چې حج ته دتللو درسمي مراحلو وخت تېر و نو و مې نه غوښتل چې منیب صاحب په مخامخ ډول له ازموینې سره مخ کړم چې که امکانات ورسره نه وي نو مابه هم خفه کولی ونشي او خفه به وي،ما ویل راځه ضعیف صاحب ته د زړه حال ښه ویلی شي ، دحج او اوقافوله سرتمبه وزیر یوسف نیازي سره دده له نزاکت څخه هم خبر وم،منیب صاحب دټیلیفون له لارې ضعیف صاحب ته وویل چې راویې لېږه زه خپل کوښښ کوم.

سبا دکابل پوهنتون پخوانی رئیس مولوي پیر محمد (روحاني) هم زما خواته زموږ دفتر ته راغی د هغه هم له منیب صاحب سره کار و دواړه د حج او اوقافو وزارت ته د منیب صاحب د فتر ته لاړو ،له روغبړ او سلام څخه وروسته یې ماته وویل چې ولې ما او تا نه پېژندل چې ضعیف صاحب ته دې زحمت ورکړ؟ کله چې ما خپله د زړه خبره ورته وکړه سړی مسکی شو ویې ویل زه به ډېر کوښښ وکړم چې تاته چانس برابر کړم ،هغه وویل د حکومت دبرش زره سهمیه پوره ده خو سعودي ،افغان حکومت ته د پنځو زرو نورو حاجیانو سهمیه ورکړېده حکومت هم د قرعې له مخې دا حاجیان پر خصوصي سکتور یا شرکتونو وېشلي دي دلته که کوم چانس وي لومړی به تا ورمعرفي کړو.منیب صاحب په خپل سکرتر سپین کاغذ راوغوښت ، کاغذ یې ماته راکړ چې دوزارت په نوم یوه عریضه ولیکم ماهم وزارت ته د حج عریضه ولیکله او لاسلیک مې کړه منیب صاحب اړوندې شعبې ته د اصولي اجرائاتو لپاره ولېږله د اړوندې څانګې مشر ته یې ډېره سپارښتنه وکړه ،په تاکید یې ورته وویل چې ماته کوم اصولي لاره برابره کړي له شرکتونو سره د ارتباط مسؤول ډاډ راکړ چې دی به وګوري له کوم شرکت سره امکانات شته چې ما ورمعرفي کړي، درې ورځې وروسته یې په

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټیلیفون خبر راکړ چې د سیروسفر بامیان په نوم له یوه شرکت سره یې خبرې کړي هغوی ورته ویلي چې د یوتن امکانات لري هغه، همدا راز راته وویل چې ددې شرکت مسؤولین ورسره ناست دي، له مایې وغوښتل چې دفتر ته ورشم چې له دې مسؤولینو سره مې پېژندګلوي وکړي، کله چې دفتر ته ورغللم د شرکت یو تن مسؤول چې ډېره او ښه یې تازه خرېیلي وو له ما د ځای پوښتنه وکړه کله یې چې له ما ننګرهار واورېدل نو د وزارت د شرکتونو د مدیریت له مشر سره یې جنجال پیل کړ چې زموږ سهمیه د هرات او بادغیس ده که موږ د ننګرهار حاجي ته هم سهم ورکړو نو له نیوکو سره مخ کېږو او د هرات خلک هم خفه کېږي بل دا چې دی پښتون دی او زموږ او زموږ د حاجیانو ژبه فارسي ده، دی به زموږ او موږ به دده په خبره نه پوهېږو له یوبل سره به په ستونزو اخته یو ، دی ولې د ننګرهار په سهمیه کې نه ته ..... دې ته ورته پلمې یې کتار کړې په داسې حال کې چې وروسته ماولیدل له دوی سره ځلېرویشت تنه د کابل او آن دلوګر کسان تللي و .خو مدیر چې خپله هم دري ژبی و او ما ورسره مخامخ او په ټیلیفون څو ځله خبرې کړې وې ورته وویل چې دده فارسي تر ما او تا قوي او ښه ده د شرکت مدیر سید نصیر د کابل د چهار دهي او مرستیال یې حاجي عبدالله د بامیانو او سېدونکي وو، حاجي عجب شاه ورته وویل چې حقیار دیني عالم دی کله کله یې په تلویزیون وینم چې دیني مسائل هم بیانوي دی به ښه درته په درد وخوري ، ده چې زما په اړه د دیني عالم جمله واورېده نو نور هم وارخطا شو ، جنجال او غالمغال یې ډېر کړ رنګ یې واوښت زه حیران شوم چې دوی ولې زما له تللو سره دومره جدي مخالفت کوي، ښایي عجب شاه به یې په لامل پوه وو خو زه وروسته او په تدریجي ډول ددوی د مخالفت پر عواملو پوه شوم چې پخپل ځای کې به یې پر بحث وکړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددوی غالمغال او په رسمي شعبه کې دومره بې نزاکتۍ زه هم بې حوصلې کړم عجب شاه ته مې وویل نور ټینګار پرې مه کوه، له دې بې نزاکتو سره زه هم نه ځم، دوی ته مې په غوسه وویل چې تاسو فارسي په کورکې زده کړې او ما په کابل ښارکې د ژوند ترڅنګ د فارسي نظم ګڼ کتابونه هم لوستي ، دوه کاله په هرات کې عمومي رئیس وم، چې غور ،بادغیس ،هرات ،فراه او نیمروز ټول زما اړوند و ، هلته له ماسره ژباړن نه وو. لسګونه فارسي مقالې او شعرونه لرم،زما پټکو دوی لږ ارام کړل زه را پاڅېدم خو حاجي عجب شاه بېرته کېنولم،دوی ته یې وویل چې په نیمه نه پوهېږئ د وزارت نیم چارواکي دده ملګري ،ټولګیوال او شناخته دي،احترام ورته لري،تاسې بله لار نلرئ.

ماته هم رسماً مشرانو را پېژندلی دی له بل چا سره ځای نشته دنورو شرکتونو لستونه راغلي او مهرشوي هم دي ،یواځې له تاسو سره ځای شته دی ، کله چې دوی له چارواکیو سره زما د بلدتیا او ملګرتیا خبر او د حاجي عجب شا سپینې خبرې واورېدې نو یخې اوبه پرې تویې شوې، په اتومات ډول یې حرکات او لهجه بدل شول : (دازموږ د سر سترګې دی ان شاء الله موږ به یې هم و نازوو او درناوی به یې وکړو ماته یې مخ را واړوه (استاد جان موږ همدا یوه ورځ لرو همدا نن باید پنځلس قطعې عکسونه ،تذکره او پیسې موږ ته وسپارې تاته بانک ته د تللو زحمت نه درکوو ، زموږ منشي به دې پیسې بانک کې تحویل کړي، او رسید به درته واخلي).

دخپل ټیلیفون نمبر او ددفتر ادرس یې راکړ، زما عکسونه او تذکره راسره په کمپیوټر کې وو خپل همکار رفیع الله روشن ته مې ټیلیفون وکړ چې عکسونه او تذکره مې پرنټ کړي زه پیسوپسې لاړم په همدې ورځ ما سپینې مې تذکره عکسونه او پیسې ورکړې، د پیسو رسید مې ترې

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

واخست ، سید نصیر راته وویل چې زموږ ټېلیفون ته په تمه اوسه ،له روانېدلو درې ورځې وړاندې درته ټېلیفون کوم.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترهوایي ډګره په ټکسي کې یواځې

د ۲۰۱۰ زېږدیزکال داکتوبر نهه و یشتمه چې د۱۳۸۹ هـ لمریز د لړم له پنځلسمې سره یې سمون درلود ، د پنجشنبې ماښام و له تایمنیو دکابل په لوېدیځ کمپنۍ کې خپل کور ته روان وم چې ټیلیفون مې وشرنګېد ، له اورم سره جوخت مې له هغې خوا د سید نصیر غږ واورېد ،موټر مې د سړک غاړې ته کړ، له سلام او روغبړ وروسته یې راته وویل چې دشنبې په ورځ لس بجې له هراته سعودي ته زموږ الوت دی او سحر اوه بجې باید په هوایي ډګر کې واوسو نو ته باید سبا (جمعه) هرات ته ځان ورسوې، ما ورته وویل تا خوله ماسره ژمنه کړې وه چې له روانېدلو به دې درې ورځې وړاندې خبروم زه خو اوس سفر ته هېڅ چمتووالی نلرم، سودامې نده کړې ، کارونه مې ګډوډ دي.بل داچې که زه سباته هرات ته ټکټ ونه مومم نو څنګه به کوم خو هغه همدا خبره کوله چې کام آیر راته د شنبې ورځ ټاکلې او ماته یې هم همدا څو دقیقې وړاندې خبر راکړی دی، بله چاره نلرو ما تردې دمه حج ته دتللو په اړه له خپل پرېکنده تصمیم څخه له خپلې مېرمنې پرته نورهېڅوک هم نه و خبرکړي ځکه چې نه مې غوښتل د نورو په څېرد موټرو کتار راپسې وي،لسګونه دوستان له کاره وباسم او آن تر هوایي ډګره مې بدرګه کړي،ما غوښتل که ممکنه وي چې په تللو مې له خپلې کورنۍ پرته نور هېڅوک هم خبر نشي، له دې کاره مې څو موخې وې : نه مې غوښتل چې په عبادت کې مې ریا راشي.

رسول الله (ص) فرمایي: چې الله(ج) هغه عبادت نه مني چې ان د ذرې په اندازه ریا هم پکې وي، ددوستانو له کاره وېستل ،زما تر رخصتولو پورې انتظار ، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل په یخنۍ کې دلته ځو شپې کول، د بې ځایه لګښت مخنیوی ، ددې ناسم دود مخنیوی چې حاجي باید هرو مرو دموټرو په کاروان بدرګه او رخصت کړل شي.

ما غوښتل چې زما عبادت او سفر باید یواځې او یواځې دالله(ج) د رضا او خوښۍ لپاره وي، زه د حاجیانو ددرناوي او احترام مخالف نه یم ،د هر نېک عمل هر کلي او تشویق نېک کار دی، هر نېک کار او نېک عمله شخص محترم او دستاینې وړ دی،خو په افغانستان کې چې دې دود کومه افراطي او ریایي بڼه خپله کړېده واقعاً د غندنې وړ او نا روا کار دی،دا ناسمه سیالي ده چې د اسلامي ټولنې لپاره هر اړخیز زیانونه لري.

زما له روانېدلو یوه اونۍ وړاندې زما ، ماما حبیب الرحمن استاد له جلال اباد څخه حج ته ته، ما ورته وویل چې ډېر دوستان به نه په تکلیفوو ، زه به دې کابل ته ورسوم او ترڅو چې له عیدګاه څخه هوایي ډګر ته روانېږې . زه به درسره یم هغه هم راسره ومنله ،ما خپل موټر ګلپوش هم نکړ، دهغه سامان مو د جلالاباد په قصبه کې د هغه له کور څخه په موټر کې ور واچاوه له کوره څخه یواځې څلور تنه را ووتو موږ د سره رود ولسوالۍ اړوند دنظرآباد په کلي کې چې دکابل جلا لآباد پر لویه لار ه پروت او زموږ خپل کلی دی ، باید په یوه ختم کې ګډون کړی وای ،کله چې دوستان زموږ له قصد څخه خبر شول نو مخالفت یې وښود ،(ولې حبیب الرحمن خو بې څوکه ندی،چې یواځې به ځي، یوه ورځ دې ورسره له کاره ووځو ،حج خو هره ورځ نه وي ، زما شرعي استدلال ددوی د منطق او کلیوال استدلال په مخ کې چانه اوربېده ،لکه غریب ملا ، چامې په اذان لمونځ هم ونکړ، ساعت وروسته چې کابل ته روان شو ، نو پنځوموټرو حرکت وکړ چې یوګلپوش موټر هم پکې و.ماما مې هم هغوی همدې موټر ته کش کړ. له ماسره په موټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې زموږ بل ماما نصرالله ناست وو ، پدې وخت کې زما دحج کار هم یقیني شوی وو ما هغه خبر نکړ خوورته و مې ویل چې که الله ج په حج کې زما نصیب هم کړ نو وبه ګورې چې هوایي ډګر ته به یواځې لاړشم، کله چې له حج څخه راستون شوم نو زموږپه ختم کې هغه هم ګډون وکړ په خندا یې راته زما خبره رایاده کړه ویل یې ستا خو په دې خبره کې چل وو ،زه هسې پوهـ نشوم ،ته خو رښتیا پټ لاړې او پټ راغلې.

له سید نصیر سره له ټیلیفوني خبرو وروسته مې لومړی خپل پلار ته ټیلیفون وکړ، هغه په همدې ورځوکې دیخنۍ له امله له کابل څخه جلا ل اباد ته تللی وو ،له سلام وروسته مې ترې وغوښتل چې سبا کابل ته راشې ،هغه راته وویل چې یوخو ،له کابل څخه اوس راغلی یم او بل یخ دی څه مې کوې؟ اخر اړشوم چې ورته حال ووایم خو دا شرط مې پرې کېښود چې د ورونو په شمول به مې هېڅوک هم نه خبروې ځکه چې په راتللو په تکلیف کېږي، دوهم ټیلیفون مې معلم میرعثمان ته وکړ،میرعثمان زما سکه کشری ماما او ملګری دی، که څه هم رانه مشر دی خو مادده مشري هېڅکله هم په رسمیت نده پېژندلې ،تل دهمزولوپه څېرټوکې کوو،چې کوچنی وم هر وخت یې را خملولم ،کله کله به یې وار اوګوذار هم راباندې کاوه ، بده لا داچې کله کله مې د مېرمن ،بچیانو او ملګروپروړاندې اوس هم راباندې وار کوي او اوس چې دلمسیانو خاوند دی هم له خپل عادت او شوخۍ څخه ندی اوښتی، خواوس پرې زه قوي یم ،ډېر راته ګران دی نو موږ هم دامهال په کابل کې و ،ده ته مې له وېرې ټیلیفون وکړ ما ویل وروسته خوخبرېږي ،بیابه په غوسه وي،هغه هم دشپې زموږ کورته راغی .

دجمعې په ورځ راته ډېر کارونه پر غاړه وو ،د اخبار د ډیزاین چک کول، دټیلیفون دنمبروکتابچه مې زړه شوې وه ،نمبرې او نومونه راته رفیع الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

(روشن) او امیرزېب (درانـي) پخواکمپوزکړي وو دا بایـد پـه جېبـي بڼـه ډیزاین، صحافت او کلک پوخ ورکړل شوی وای، سفري بیک ،داحرام ځادرونه،چپړې،او د سفرنور لوازم مې یوهم نه وو او پـه بـازارکې یې پېرل غوښتل تر ټولو مهمه داچې ما باید پـه همدې ورځ هرات تـه هوایي ټکټ موندلی اونن مې هرات ته هم ځان رسولی وای.

د جمعې په ورځ سحر مې په کور کې چای وڅښـه ،ماما مې ډېر اصرار وکړچې تر هوایي ډګره مې ملګرتیا وکړي خو ما ورسره ونه منله او خپل کارته مې رخصت کړ.

لومړی د محاذ دفتـر تـه ولاړم خپل ملګري قاضي نورحسن (بدوي) چې دامهال د شمشاد تلویزیون د دیني خپرونو مسوول و او خپل زوی طارق تـه مې د سودا لست ورکړ هغوی مې سودا پسې ولېږل او زه وزیر اکبر خان تـه ولاړم، له څه شېبه ګرځېدو وروسته مې پـه پنځه سوه افغانیو لوړې بیـې (۴۵۰۰) افغانیو د پامیر هوایي شرکت د غرمې د دولسو بجو دالوتنې ټکټ تر لاسه کړ، دکابل د هوایي ډګر داصولو له مخې زه باید لس بجې لـه خپل سامان سره په هوایي ډګر کې حاضر وای ، له وزیر اکبرخان څخه تـایمنو تـه لاړم د دولس مخه اخبار د محتوی او ډیزاین کتـل او سمول هم اسانه کار ندی.

زما لـه نصیبه زما تکړه مرستندوی او ښي لاس رفیع الله (روشن) هم د جمعې په رخصتۍ د پنجشنې په ورځ مازیګر کور(لغمان)ته روان شوی و.

پـاوکم یوولس بجې وې چې د اخبار لـه کاره اوزګار شوم او دټېلیفون کتابچه مې هم چمتو شوې وه .لـه تـایمنیو پـه نوي سړک دهوایي ډګر هغـه سړک تـه ووتم چې دا ډګر لـه تـایمنیو او بالاخره لـه کانټیننټل هوټل سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننبلوي، دجمعي ورځ وه بیروبار هم کم و په لس دقیقوکې هوایي ډګر ته ورسېدم خو قاضي بدوي صاحب او طارق لا نه وو را رسېدلي، په ټیلیفون یې ډاډ راکړ چې هغوی هم را نږدې دي، دوه دقیقې تېرې نه وې چې له ټکسي را ښکته شول، دهوایي ډګر په څلور لارې کې مې ترې بیک واخست له دواړو سره مې خدای پاماني وکړه طارق ژړغونی شو ،نږدې وه چې زما زړه هم نرې کړي خو ژر مې مخ واړوه پر لاره شوځایه زه او بیک دواړه تالاشي شوخو چې کله به مؤظفینو دکورني پرواز (الوت) خبرله ما واورېده نو تالاشي به یې سسته کړه.

هرات که د افغانستان دوبۍ

ما په هرات کې خپل یوه ملګري غلام حبیب سیفي ته ټیلیفون وکړ او هرات ته مې له خپل تګ څخه خبر کړل ،هغه د الوت او هلته د وررسېدلو وخت وپوښت خوله بده مرغه نه د افغانستان دولتي الوتکې اونه هم د خصوصي شرکتونو الوتکې په خپل وخت الوځي ،موږ هم پوره یو ساعت وځنډېدو یوه بجه الوتکه والوته او دوه بجې په هرات کې کښناسته.

په الوتکه کې مسافروته یواځې یو کوچنی بوتل اوبه ورکړل شوې او بس، دخوړو او شربتونو درک هم نه وو.

دسفر دومره نږدې واټن ،دومره لوړه کرایه او دمسافرو په اړه دومره بې اعتنایي واقعاً سړي ته شهر ناپرسان وریادوي .

کله چې له ترمینل څخه ووتم ګورم چې څلورتنه ملګري راته ولاړ دي چې دریویې یوله بل سره نه پېژندل حیران شوم چې دانور چا خبر کړي وو ډېر مې راټینګ کړل خو حال یې راته ونه ویلې ، له سلام او روغبړ وروسته غلام حبیب

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیفي له هغو نورو وړاندې شو زما بیک یې له هغه موټر څخه را واخست، چې کارګوله الوتکې بهر لېږدوي، او د خپلې سپینې کرولا شاته سېټ کې یې کېښود.

هغو نورو ملګرو په ټینګه ورته وویل چې دی به زموږ سره لاړشي، خوخدای ج دې هر مسلمان د غلام حبیب له ضد څخه ساتي.

د غلام حبیب دوی کورد هرات ښار په زړه کې ارګ ته نږدې د خرقې د جامع مسجد څنګ کې دی، دا هغه مسجد دی چې دطالبانو په وخت کې داکثرو کتونکیو په باور ایراني استخباراتو ،یواځینی سني لوی عالم ملا موسی پکې شهید کړ،ملا موسی په ایران کې د سنیانود حقوقو غوښتونکی و په همدې جرم !!ایران هغه فرار او بالاخره همدلته په داسې حال کې شهید کړ چې د جمعې له لمانځه راووت.

دغلام حبیب دوی په کورکې له چای څښلو وروسته په پاتې سودا پسې ووتو له سودا وروسته د ازادۍ باغ ،ملت پارک،دصفرتخت ،دحضرت مولنا عبدالرحمن جامي، امام فخرالدین رازي،ګوهرشاد بېګم او دحضرت خواجه عبدالله انصاري زیارتونو ته لاړو ،دماښام لمونځ مو په تخت صفرکې وکړ اوماسخوتن کورته لاړو.

هرات د افغانستان له اداري واحدونو څخه لومړی درجه واحدد ی او دقانون له مخې پر نوررولومړی درجه ولایاتو کوم فوق العاده لوړتیا او امتیاز نلري.خوکه څوک هرات د افغانستان له نوررولومړی درجه ولایاتوسره پرتله کړي نو حیران به شي ، هرات دومره پرمخ تللی او دومره کار ورته شوی چې اصلاًڅوک پرې د افغانستان دیوې برخې باور نشي کولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې پارکونو کې ډول ډول ګلان او نور د تفریح وسایل ،هغه هم لویانو ته بېل او کوچنیانو ته بېل ،لوی حوضونه ،فامیلي مېلې د خلکو پام ځانته اړوي، غلام حبیب راته وویل چې دلته خلک له خپلو کورنیو سره راځي د شپې تر دوه بجو ښځې او نارینه مېله کوي.

په دې ورځ هم سلګونه ښځې او انجونې راغلې وې هراتۍ انجونې د ایران په تقلید چل کوي ، ددوی کورنۍ جامه دومره تنګه او نازکه وي چې ځینو ته یې اروپایان هم نه رسېږي پتلون او کوبای هم اغوندي، خوچې کله بهرځي نو بیا پرې لوی څادر واغوندي، دا جامه پټه کړي ته به وایې چې خیر او خیریت دی او درنه جامه یې پر تن ده.

دهرات ښار سړکونه دوطرفه او ښه لوی دي،په ټول ښار کې خام سړک نه لیدل کېږي .آن لېرو ولسوالیو ته هم څلېرویشت ساعته برېښنا تللې ده .په سلګونو فابریکې پکې فعالې او خلک پکې بوخت دي.

هرات نن د افغانستان ستر سوداګریز او صنعتي ښار دی،په هرات کې د بیا رغونې دا کارونه اسماعیل خان په هماغه وخت کې کړېدي چې دلته په ننګرهار کې حاجي عبدالقدیر او حاجي دین محمد والیان وو ،دهرات په ودانولو کې هم د ګمرک او ولایت عواید کارول شوي او د حاجي عبدالقدیر او حاجي دین محمد په واک کې هم ترهرات مهم ګمرک او ولایت و.

په ننګرهار کې ددوی د حاکمیت پرمهال ډېرکم کاروشو چې له هرات سره هېڅ د پرتلې وړ ندی خو په هرات ښارکې د اسماعیل خان په واکمنۍ کې یو انچ سرک هم خام پاتې نشو ، دلته نو د الفت صاحب شعر دانسان سترګو ته نبغ ودرېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر تفاوت دی په انسان کې د معنی په لحاظ
واړه لګیادي ځینې ځان ځینې جهان جوړوي

داچې په ننګرهار کې ولی کار ونشو، چا ونکړ. مهم او دی‌ یاد وړخنډونه کوم و، اوایا داخنډونه له منځه تلل او که نه، ولس د دې خنډونو مقابله کولی شوه او که نه، له ولس څخه د دې خنډونو د مخنیوی لپاره ولې مرسته ونه غوښتل شوه، هرات ولی جوړ پاتې او ننګرهار چور شو... ښایي حاجی صاحب دین محمد یې چې یو درونداوولسی مشر دی ویې لیکنې په ترڅ کې ځواب ووایي. داچې د حاجی صاحب دین محمد او حاجی عبدالقدیر د ولایت پرمهال ولی ننګرهار ته کافي خدمت ونشو په دې اړه له ننګرهاریانو سره څه اندېښنې شته او ځومره چې زه خبر یم له حاجی صاحب دین محمد سره کافی دلایل شته او وس یې لیکوالی ته هم مخه کړې ده، ښه قلم هم لري ښایي د خپلو خاطرو لیکلو په ترڅ کې دې اندېښنو ته هم ځواب ووایي.

الانتظار اشد من القتل

د شپې مې سید نصیر هرات ته له رارسېدو خبر کړ، هغه راته د محمدعارف په نوم د دوی دیوه شریک د ګرځنده ټیلیفون نمبر راکړ محمد عارف ته مې ټیلیفون وکړ هغه راته ادرس راکړ ویل یې سبا اته بجې دفتر ته راشه، سبا چې کله د دفتر مخ ته ورنږدې شوم ګورم چې لسګونه حاجیان د دفتر مخ ته راټول شویدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد عارف راته وویل چې دکام ایر دهوايي شرکت اوزموږ دتوافق پر بنسټ همدا نن ماښام اوه نیمې بجې زموږ الوت ووخو

ستونزه داده چې دهرات په هوايي ډګر کې مېشت بهرني پوځونه هېڅ افغاني الوتکې ته اجازه نه ورکوي چې دمازیګر له پنځوبجو وروسته دسحر تر اوو پورې دهرات په هوايي ډګرکښېني او یا ترې والوځي، کام ایر شرکت له دوی سره داخبره سپینه کړې نه وه ځکه یې زموږ دنن ماښام داوو بجو الوت ته اجازه رانکړه اوس موږ منتتظریو چې له سره الوتنه تنظیم شي،حاجیانو چې ترې خپلو کور ونوته دتللو اجازه وغوښته پردې دلیل یې اجازه ورنکړه چې کېدای شي موږ ته نن یا سبا د الوتنې خبر راشي، نوبیا خودهرات له لېرو ولسوالیو اوبادغیس څخه ستاسو رارسېدل ممکن ندي نو ځکه باید تاسوله ښاره ډېر لېرې لاړ نشئ ،موږټول ددوی غږته په تمه وو هر سحر به حاجیان دشرکت مخ ته راټولېدل، یوساعت ،دوه ساعته به ناست وو خومثبت ځواب به یې نه موند.

حاجیانو به مسؤلینوته ویل چې موږ په هوټلونوکې اوسو، کومې پیسې موچې دحج د خرڅ لپاره را اخستې وې دلته یې لګوو ،په خپل ولایت کې موله کورونومسافر کړي یویا موژر ولېږئ او یا اجازه راکړئ چې خپلو کورونوته لاړشو هر کله موچې د الوت نېټه کوټلې وټاکله نو په ټېلیفون موخبر کړئ، خو دمقابل اړخ استدلال دا و چې حاجیان اوس راټول شوي او که یو ځل خپاره شول بیایې راټولول سخت کار دی،دوی به ویل چې دځینو حاجیانو په سیموکې ټېلیفون کار نه کوي،که اوس یې رخصت کړو بیایې څنګه را خبر کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ په هرات کې اته ورځې ایسار پاتې شو ،هره ورځ به سحر اته نیمې بجې شرکت ته ورتللم څو شېبې به ناست وم بېرته به راووتلم .د شرکت مسؤولینو ددې لپاره چې حاجیان بوخت وساتي خپل دحج په ښوونکي هر سحر ددوی حاضري اخسته او دماښام او سحر وعدې یې ورکولې.

څه موده د یاسمین په رول کې

ما پوره وخت درلود چې په هرات کې خپل دوستان ووینم،شرکت دحج او اوقافو په ریاست پېژند لیک راکړ چې واکسین راته وکړي یوولس نیمې بجې وې ریاست ته ورغلم ګورم چې واکسین ته دحاجیانو لوی کتار ولاړدی ،په همدې وخت کې مې ټېلیفون وشرنګېد له اورم وروسته مې له هغې خوا دبې بې سې رادیو ددري او پښتو سروېس دتکړه خبریال(س اغا) غږ واورېد. (س آغا) اصلاً دشمال او سېدونکی اودیوې مجاهدې او شهید پالې کورنۍ غړی دی، تره یې په تخار کې دحزب اسلامي افغانستان مشهورقوماندان وو چې دمجاهد ډوله سکتارستو او ائتلافي کړیو لخوا په شهادت ورسېد دهجرت او جهاد په چاپېریال پېښورکې مې هم پیژنده له رسنیوسره یې کارکاوه په سهار ورځپاڼه او شهادت ورځپاڼه کې یې هم ډېر کار کړی دی او په پژواک کې څو کاله یوځای وو ښه ګپ مو برابر وو.

ټوکې ټکالې یې وکړې (رښتیا ووایه حج ته ځې اوکه سیاحت ته؟ دوبۍ ته روان یې او که ؟ (س اغا) ډېر ښه هلک یا سړی دی دوخت ښه قدر کوي په چټ کې چې کله انلاین وي ځان bussy (مصروف) ښیي ، زه اونور دوستان چې کله پرې غږ کوو نو یا خو ځواب نه راکوي او که رایې هم کړي دخپل وخت ډېر احسان راباندې باروي خو اوس داسې ندی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مابه تل ورته ویل چې اغا صاحب دومره بوخت هم نه یې خو هسې پر موږ ځان لوړ پلورې او مهم یې ښیې .

زه که تاسو ته د ښاغلي(س اغا)نوم نه وایم یایې نښې درته نه ښیم لامل یې داندی چې ګوندې ترې وېرېږم ،هغه که هرڅومره قوي دی خو ماداسې درس ورکړی چې ماخو پرېږده ،بلکې دهرملګري پروړاندې یې مات وبولئ، اوس چې ما ،زموږ اوستاسو ټولو دګډ کبرجن ملګري (س اغا) کبر او غرور مات کړی او په اصطلاح پخپل رنګ کې مې کوټ ورکړی نو حق لرم چې مننه رانه وکړئ او افرین راته ووایئ که نه ، ستابه ورسره ضرور کار وه ،غږ به دې پرې وکړ،ده به په انټرنیټ کې هاکې کوله خو تاته به یې ویل:(فلانی صاحب وبخښه ډېر بوخت یم)

یومشرراته کیسه کوله هغه مهال چې شهید موسی شفیق دافغانستان صداعظم وو نوننګرهار ته راغلی و اودلته په انګورباغ کې دکانال لاندې کوم کور کې اوسېده(دننګرهار کانال په لوړه او داکور ترې ډېر ټیټ دی) نوموږ ډېر مشران ورغللو، عسکر ته مو له هغه سره دکتنې وویل ، هغه ننووت اوبېرته راغی موږ ته یې وویل چې شفیق صاحب اوس نشته خو ژرراځي، خوښه مو چې دلته مېلمستون کې کېنئ او که نیم ساعت وروسته راځئ، موږ خپلو کې وویل چې ځئ دانیم ساعت به د کانال اخوا دهډې په فارم کې وګرځو بېرته به راشو ده وویل چې کله دنهر سرته وختو نو لاندې کورترې ښکارېده ګورو چې شفیق صاحب له یوې انجلۍ سره بدمنتون لوبه کوي .

دنه معرفي کولو یولامل خو یې دادی چې پخپله یې ډېر عذرکړی دی ، دهمدې لپاره یې مېلمستیاوې منلې چې چاته یې ونه ښیم ، بل داچې احمدضیا رحیمزي خوارشوي اخطارراکړی چې که داسړی رسوا کړې نو ....

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اروانښادمولوي صاحب خالص په وينا (هغه يو جهادي رهبر ښودلی وو
)

رحيمزی داور پرتوګ دی چې که اغوندې يې سوځوي دې او که نه يې اغوندې نو بې سيرته کېږې .

هغه مهال مو چې په پژواک کې ګډ کار کاوه نو يوځل پر رحيمزي زما يوې ټوکې بداثرکړی وو په ډېره غوسه يې دهمکارانو په مخ کې راته و ويل چې والله که رانه خلاص شي له دفترخخه بهر مې(دکورنيو چارو وزارت مخ ته) ستا وهلو ته درې تنه کېنولي پرکومې به لاړ شې؟

له هماغې ورځې راهيسې ترې وېرېږم .

هيله کوم ،ناځوانه مې مه بولئ او مه مې پردې ملامتوئ چې ولې درته دځوانانو خصوصي بنډارونه رسواکوم او يا دخرابات دکوځې رازونه درسره شريکوم که تاسو هم زما پرځای وئ نو هرومرومو دزړه دادرد له ملګروسره شريکاوه .ښاغليه نقاده !دا اسانه خبر نده چې ستادې له خپل يوخوږ ملګري سره ضرورکاروي اوځوځو ځله دې په چټ کې پرې غړوکړې خوهغه دې يا ځواب نه درکوي او که دريې هم کړي نو همدومره وي (فلانی صاحب وبخښه بوخت يم)؛ خو له يوې خيالي او رومانتيکې انجلۍ،سره دې په چټنګ کې ساعتونه ساعتونه ګپ لګوي.

کېدلی شي چې پخپله تاسې هم د(س اغا) ددې بې تفاوتۍ قربانيان ياست او زما ددې ليکنې په لوستلو مو دزړه تناکې وچوي .

د(س اغا) دې بې غورۍ زما حوصله تنګه کړه آخر مې ورسره يو چل وکړ ماويل هغه د ميراوس خبره راځه په ناګومان يې راتاوکړه ،ده په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې تازه پژواک پرېښې و، د یاسمین په نوم مې یوه ای ډي (ایمیل ادرس) جوړ کړ، په گوگل کې مې دیوې ایرانۍ ښکلې انجلۍ عکس وموند او په Google talk کې مې دعکس پر ځای ولگاوه، په دې خاطر چې (س اغا) راباندې پوه نه شي نو لومړی مې له همدې ادرسه خپل ملگري احمدضیا رحیمزي ته برېښنالیک واستوه. رحیمزي او مادامهال په پژواک کې یوځای کارکاوه

هغه ته مې وویل چې زه ستا ډېره ارادتمنده یم، ستا مضامین او مرکې مې په نیت کې لوستې ... زه پوهېدم چې هغه هره خبره له (س اغا) سره شریکوي، هغه همداسې وکړل زما دا ای ډي یې (س اغا)ته فارورډ کړې وه.

اوس چې څوک رحیمزي ته ساده وایي نو ماته پخپله هماغه ساده ښکاري ځکه چې دېپښې له رسوایۍ وروسته یې راته وویل چې ماته دالیک په هماغو لومړیو کې مشکوک او په اصطلاح قابل تعمق ښکاره شو ځکه چې دې انجلۍ راته لیکلي وو چې زه ستا په مضامینو او مرکو مئینه یم او ماخو کله مضامین لیکلي ندي نو انټرنیټ ته مې څه ورکړل او دې څه شی ولوستل چې پرې عاشقه شي، ځکه مې ډېر ورسره ځان ونه مښوده او احتیاط مې کاوه.

(س اغا)سمدستي ماته داسې آیمیل راولېږه چې ډېر احترامانه او ادبي الفاظ یې کارولي وو، هیله یې کړې وه چې په په گوگل ټاک کې یې له ځان سره add (ثبت) کړم همداسې وشول له یوبل سره مو ځانونه add کړل ماهغه ته ځان ایراني الاصله کویټۍ او دیوه شتمن سوداگر لور وروپېژندله، ورته مې وویل چې اوس په کابل کې دیونااما په دفتر کې کار کوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر به ورسره په فارسي، کله عربي ،کله اردو او کله کله په انګليسي غږېدم، زما انګليسي، او اردو دومره قوي نه او د (س صاحب) ډېر قوي دي خوبيا هم هغه مې تېر وېستلی شو ځکه چې عاشق ړوندوي.

د ياسمين او (س اغا) چټ به کله کله دري نيم سوه کرښې هم شو هغه به زما (ياسمين) د واده، عمر ،زده کړې زوکړې او کورنۍ په اړه ډېرې پوښتنې کولې کله کله به يې وپوښتل چې داعکس پخپله ستادی ؟ هغه به په کابل کې زما دټېليفون نمبر وغوښت، په ډېرې عاجزۍ به يې له ماسره له نږدې ليدل غوښتل خومابه په نن اوسبا اوګڼو پلمو لکه ددفتر لخوا داجازې نشتون اونوروقيوداتو ځان تري خلاص کړ،کله کله به شکمن شو ،خوکله به چې زه نېټ ته ناست نه وم يابه چېرې لېرې تللی وم،نو بيابه مې پاسورډ ډېر چالاکه اوحاضر ځوابه شخص ليکوال اواديب نعمان دوست ته چې هغه دچاخبر داوو... سرونه يې ګرولي دي ورکړ ،هغه مې په دسيسه خبر کړی و او ورسره به لګياوو ، کله کله به مې دياسمين په ادرس ورسره يو ساعت ګپ لګاوه، خوچې دهمدې ګپ په جريان کې به مې دحقيار له ادرس څخه پرې غږوکړ نو ياخوبه يې هيڅ ځواب نه راکاوه، اويابه يې يوه جمله وليکله (حقيارصاحب وبخښه بوخت يم) دې ډرامې ډېر وخت دوام وکړ، ډېرې صحنې بدلې شوې، ډېرپرمختګ مووکړ.نږدې وو چې دوبۍ ته راپسې راشي . ځکه ماورته يوځل وويل چې اوس په دوبۍ کې پسرلی او دتفريح وخت دی او زه دلته له کورنۍ سره تفريح ته راغلې يم که وخت لرې دلته راشه يوبل به ووينو ،ګډې مېلې به هم وکړو ، هغه هم راسره ومنله خو له بده مرغه دا ډرامه لا بشپړه شوې نه وه چې رحيمزي ځوانيمرګ دزدبه پشتاره (پنډ په شاغل) په داسې حال کې چې له (س اغا)سره مې له همدې ادرسه چټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاوه ونیوم او هغه ته یې زنګ وواهه، له هماغه وخته،یې راته سترګې خړې دي.

(س اغا)له ایټالیا څخه د هرات له لارې کابل ته روان و هغه له ماخبر نه وکله چې په هرات کې له الوتکې ښکته شوی و نو رحیمزي صاحب ته یې فون کړی و ،هغه ورته په هرات کې زما د شتون ویلي وو ، (س اغا) راته وویل چې غرمه د بي بي سي دفتر ته راشه، چې ګپ ولګوو ، ماچې وکتل د واکسین نمبر هم لېږې دی او ډاکټران غرمنۍ ته رخصت هم کوي نو ورسره مې ومنله په هرات کې د بي بي سي خبریال محمد قاضي زاده، چې زما پخوانی ملګری هم دی په ټیلیفون راته وویل چې د مخابراتو د ریاست په کوڅه کې زموږدفتر دی ته چې کله له موفق څلورلارې دمخابراتو ریاست خواته را تاو شوې،نو ماته زنګ ووهه، زه به درشم .ما ټکسي ته همدا ادرس ورکړ، هرات ښه دی ،د لارو او سړکونو دبندښت ستونزه پکې نشته، پنځه شپږ دقیقې ،وروسته دمخابراتو په جاده کې ښکته شوم، ټکسي مې ځکه رخصت کړ چې خپله په ورکه پسې روان وم قاضي زاده ته مې فون وکړچې په کومه درشم هغه به راته ویل چې فلاني ځای ته راشه چې هلته به ورسېدم بیا به مې ورته فون وکړ ، اخر (س اغا) راته وویل چې همدلته ودرېږه موږ درغللو شېبه وروسته هغه او قاضي زاده دواړه په موټر سایکل راغلل له روغبړ وروسته مو قاضي زاده په موټر سایکل ببرته ولېږه زه او (س اغا) ورپسې پلي روان شو ځو ځو اخر نږدې هماغه ځای (دحج او اوقافو ریاست) ته ورسېدو له کوم ځایه چې ما ددوی څنګ ته د تللو په موخه ټکسي نیولی او ترې روان شوی وم ،ماله (س اغا)سره ټوکه وکړه چې اخر تا هم په ناګومان راتاو کړم، دټکسي او ددوی څنګ ته دراتللو کیسه مې ورته وکړه خودهغوی دلیل معقول وو ،ویل یې موږ ستاله موقعیت څخه څه خبروو؟ له قاضي زاده او (س اغا) سره مو بنډار وکړ د ایټالیا کیسې یې راته

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړې،قاضي زاده مې لس کال وروسته ولید ،په هرات کې زما د دندې پرمهال مو راشه درشه ډېره وه ماسپښین لمونځ مو وکړ (س اغا) دکابل ټکټ اخستی و هغه مو هوايي ډګرته رخصت کړ،زه بېرته د واکسین لپاره ریاست ته لاړم، په واکسین کوونکیوډاکټرانو بیرو بار نه و څوډوله واکسین یې راته وکړ ،کارت یې راته جوړ کړ، کله چې د واکسین له خوني را ووتم ګورم چې زما پخواني ملګری فقیرالله عطایي ولاړدی ،له سترې مه شي وروسته یې راته وویل چې دی همدلته دارشاد او اوقافو درياست اداري مدیردی، له هغه مې دبیا کتنې ترژمنې وروسته رخصت واخست.

د يارانو بنډارونه

سبا دملا رحمت الله فیضان لیدلوته ورغلم، فیضان دامارت په وخت کې، داطلاعاتو اوکلتور وزارت داسناد اوارتباط رئیس و،په کابل کې موهم ملګرتیاوه وروسته دهرات د اطلاعاتو او کلتور رئیس وتاکل شو،کله چې زه دجنوب لوېدیځ زون د کانو او صنایعو لوی رئیس وټاکل شوم نو په هرات کې موبیاله یو بل سره پالله کله کله، موپته دده په دفتر کې موسیقي هم اوربدله،اوکله کله به دلیکوال اوشاعراجمل یوسفزي په ملګرتیا د ولي شاه بهره کره لاړو،بهره به راته د حضرت بېدل کلام درباب له نغموسره را اوروه،دطالبانو پرمهال دموسیقۍدقدغن په ورځو او شپو کې د رباب نغمو هم خاص کیف درلود. فیضان دشپې مېلمه کړم، خپل خسر عبدالخالق همايي یې چې زما ملګری هم دی هم راغوښتی و ،فیضان ته هرات خوند ورکړدطالبانو له ماتې وروسته یې هملته دوهم واده وکړ،اوپاتې شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هرات کې زما د انتظار په ورځو کې د ولایت تر څنګ د مولنا په ښکلي تالار کې د ایران څلورورځنی صنعتي نندارتون هم پرانستل شو، . دې نندارتون له دوشنبې تر پنجشنبې دوام درلود ،زه هم دې نندارتون ته ورغلم، په تالار کې ارامه ایرانۍ موسیقي اورېدل کېده زه په دریمه ورځ ورغلم خوبیا هم د ښځینه وو او نارینه وو بیربار ډېر وو.

په نندارتون کې له نظامي توکیو پرته د ژوند له هرې برخې سره تړاو لرونکي تولیدات آن لوی لوی ماشینونه چې لېږد یې ډېر زور او ځای غواړي اېښودل شوي وو، ځینې یې هملته هم پلورل او د ځینو نورو به یې پته ورکوله ،د کارځایونو (کارخانو) د مشهورتیا او پېژندنې کوچني کارتونه بروشرونه، او سي ډي ګانې وېشل کېدلې. زما استوګنځای په هرات کې افغانستان د ملي اسلامي محاذ نماینده ګي وه، د دې دفتر مسؤول په سیاووشان کې د قادریه طریقې د خانقا د مهتممي او روحاني کورنۍ غړي سید عبدالبصیر ګیلاني دی. دده په وینا ، د ګذرې ولسوالۍ د سیاوشان په کلي کې د دوی خانقاه فعاله ده او هره د جمعې شپه ورته د دوی مریدان او د تصوف د قادریه طریقې لارویان ورځي او ذکر او فکر کوي، د دې طریقې ذکر بالجهر (په لوړ اواز) وي. د دې خانقاه مشر او وانباد سید عبدالباسط ګیلاني د سید عبدالبصیر ګیلاني مشر ورور و چې د دې کرښو له لیکلو دوه اونۍ وړاندې په ځوانۍ کې د زړه د سکتې له امله په حق ورسېد (**انالله وانا الیه راجعون**) عبدالباسط ګیلاني ماته هم بلنه راکړه چې د دوی د ذکر په ناسته کې ګډون وکړم. د دوی مشر ورور سید حامد ګیلاني د هرات د سرحداتو رئیس دی بل ورور یې سید باقر ګیلاني د اطلاعاتو او کلتور د ریاست مرستیال او مسعود ګیلاني یې په ښاروالۍ کې دنده لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی به هره ورځ د خلکو په غم ښادۍ کې خبر و زه به یې هم په وچ زور په طفیلي ډول له ځان سره بېولم.

په هرات کې ګیلاني کورنۍ لویه خوږېره بې کبره او عاجزه کورنۍ ده.

په هرات کې مې ډېر دوستان ولیدل ځینې د مطلب یاران مې هم وپېژندل، په ټوله کې کې د هرات ډېر مېلمه پال ،صمیمي او خواږه خلک دي

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرمرین قبر

دهرات د جامع مسجد له سویلي دروازې سره روان وم چې له مرمرو پرجوړو شنا ختواو کتیبو مې سترګې ولګېدې، دوکان ته ورتاو شوم له مرمروجوړ ډېر ښکلی د صندوق په بڼه قبر ایښی و قبر جوړوونکي د قبر په تراشلو، په دایروي ،منحني او بیضوي بڼه دمرمر و په تاوولو کې ځانګړې مهارت اوظرافت ښوولی وو،له سلام وروسته مې له مقدمې پرته ورته وویل چې دا قبر خو دې دومره ښکلی جوړکړی چې زما دې همدا اوس مړ کېدلو اوپه دې قبرکې ننوتلوته شوق راووست ،ويې خندل دقبر بیه یې دوه لکه افغانۍ وښوده مادمرمرو د بازار او دده دکاروبار په اړه ورسره خبرې کولې خوده دواړه سترګې پرماګنډلې وې.

اخر يې صبر تمام شو، ويې پوښتل :

نوم دې څه دی او دکوم ځای يې ؟

نوم مې حسن او د ننګرهار يم.

څه کار وبار کوې ؟

له رسنیو سره همکاري .

دده ځیر ځیر کتلو اوپوښتنو شکمن کړم، که څه هم ډاډه وم چې ما په هرات کې دخپل ریاست په دوره کې له چاسره بد چلندندی کړی خو غوښتل مې چې دده په غرض ځان پوه کړم بل داچې هسې نه دالقاعده په توردحج پرځای ګوانتانامو ته لاړشم.

ناکاره مې ترې وپوښتل:

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې د چاشک دې راباندې وکړ ؟

هو !

دچا ؟

دلته ستاسو دجلا ل آباد يو رئيس و .

نوم يې څه وو؟

حقيار

پوروړی خوبه دې نه وي هسې نه چې پور يې له ماڅخه وغواړې ؟

نه نه ډېر شريف انسان وو .

نوپرما څنګه شکمن شوې ؟

تاته ډېر ورته وو .

ښه ښه ، مطلب داچې دهغه پرځای ما ونه نيسې.

نه هغه پر ما ډېر ګران و ، موسکی شو اوس چې تا وينم نو دهماغه مينه مې درباندې ماته شوه.

ماورته وويل نو څه توره يې درسره کړې چې دومره يې ستايې او ستانوم څه دی؟ ويل يې چې نوم مې فضل الرحمن اوتخلص مې حکاک دی ،او حقيار چې دلته رئيس وونو له مراجعينوسره به يې ښه چلندکاوه، دچاکار يې نه ځنډاوه ، خوڅو ځله يې دمالګې غټ غټ سوداګر چې له نمکساره يې مالګه پټه کړې وه ونيول او تر هغې يې بنديان کړل ترڅويې چې ټولې پيسې پرې بانک ته تحويل کړې . ماورته وويل ته ترې څنګه دومره ډېر خبريې ؟ ويې ويل چې ماهغه وخت هم دمرمرو کار کاوه او څوڅوځله ورسره دکانونوليدلو

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته تللی یم،زړور اوښه مدیروو بیایې وخندل: ډېر جاسوسان یې درلودل آن په شینډنډ کې یې دغلاشوې مالګې ټېلرونه او ده سلنډونه ونیول او هرات ته یې راوستل.

ماچې دده څرګندونې اونظر واورېد ډاډه شوم، دی مې ذهن ته راغی خو لومړی مې ځکه ونه پېژنده چې ترمنځه لس کاله تېروو ، د مخامخ مسجد له لوړو مناروڅخه داذان ملکوتي انګازې راغلې ،ماته یې وویل چې که مسجد ته نه ځې په دې چوکۍ کېنه زه لمونځ کوم ژر راځم زه هم لاړم لمونځ مو په جمع وکړ، دده ټینګار داوو چې کورته ورسره لاړشم ،ماته هم دده خبرې په زړه پورې وې خو دامې هم نه غوښتل چې کورته ورسره لاړشم ځکه په هرات کې دروشن زرمل دشرکت دنماینده ګۍ له مسؤول فضل الرحمن او هېواد خان سره مې وعده وه .حکاک مې دمسجد په غولي (حویلۍ)کې پر سپینو مرمرو کېناوه،کوم نیم ساعت یې دهرات داوسني وضعیت ،ددولت او ولس دفاصلې په اړه راته معلومات راکړل.

حکاک وویل چې دوی اصلاً احمدزي دي او دهرات چاروا کي ورسره تعصب کوي،له همدې امله یې دوړور په تقررکې خنډ پیداکوي، سره له دې چې ورور یې لسانسه دی،په اداري اصلاحاتو کې بریالی دی ټول قانوني پړاوونه یې وهلي له مرکز نه یې مکتوب راوړی خو دلته یې کار ته نه پرېږدي، ځکه چې هغه قومي تخلص لري او له نوم سره احمدزی لیکي.

ماورته وویل چې زه خوهم احمدزی یم، ددې خبرې په اورېدو لا خوشحاله شو ،ویې ویل چې دلته یخ دی هرومرو به راسره کورته ځې ماورته له هغه بل فضل الرحمن سره خپله ژمنه ډېره ډېره ټینګه کړه،خو ګټه یې ونکړه، لوکس او لوړبیه کور یې دښار په مرکزي برخه کې دهرات د نوموتي سوداګر صوفي قدوس کورته مخامخ وو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور ورونه یې هم راغلل، په هرات کې یې له پښتنو سره د چاروا کیو د تبعیضي چلند په اړه ډېر معلومات راکړل ، هوښیار او د هېواد له حالاتو باخبره ، لسانسه ښکلي ځوانان وو ،یو یې هم په پښتونه پوهېده خو پښتني جذبه ،مېلمه پالنه او پښتني احساسات پکې ژوندي وو ،دوی ویل چې دولسمشری په ټاکنو کې د اشرف غني احمدزي کمپاین کوونکي وو ،آن له خپله جېبه یې لګښت کړی او له هماغې ورځې راهیسې د چاروا کیو د غضب له ځپېړې سره مخ شوي دي.

له ډوډۍ وروسته مې فضل الرحمن ته ځان وروښود خوشحاله شو خو ویې ویل چې کله له لمانځه وروسته په مسجد کې راسره کېناستې نو زه باوري شوم چې همدا ته پخپله حقیار یې ،تر یوولس بجو یې د هرات د کانو او صنایعو د ریاست د ناقانونه کړنو او د غلا د تود بازار په اړه معلومات راکړل.

راته و یې ویل چې که وس دې رسېږي نو خپلې دندې ته راشه،یوولس بجې یې پخپل موټر کې د محاذ دفتر ته راورسولم.

ده او غلام حبیب په هرات کې د یوبل نالیدونکي او تحت الارضي (ځمکلاندې) ځواک شخه خبر کړم ،د اسې ځواک چې هغه د صوفیانو په وینا د هرات غوث الزمان، قطب الاقطاب او اصلي واکمن دی.

داسې شخص چې والي ،امنیه قوماندان او د امنیت رئیس د ده په اشاره ګرځي ،د ده له اجازې پرته په هرات کې څوک یو مدیر بدلولی یا ټاکلی نشي ،هغه شخص چې ولایتي شوری ،د هرات پي ارتي، په هرات کې مېشت بهرني ځواکونه ټول ده ته غوږ غوږ دي،د ده په وینا نیول ،وژل،او تړل هم کوي او خوشې کول هم، د ده وینا ورته نعوذ باالله شرعي قاطع نص دی.

هغه شخص چې لسګونه میلیونه ډالره ،شخصي اجرتي قاتلان ،تښتوونکي او تروروونکي لري،ستاسو د ذهن غشی به هرو مرو د اسمعیل خان خواته تللی

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي،نه نه دا اسمعیل خان نه دی،بلکې اسمعیل خان هم دده له لاسه هرات پرېښی دی. آن ویل کېږي چې په اسماعیل خان ځومیاشتې وړاندې په سر تېرې بریدکې هم دده لاس وو ، که څوک ددې متصرف الهرات قد او قواره ووینې نو په سلوکې پنځه به هم باور ونکړي چې دا سړی به هم دومره خطر ناک وي، خومتل دی چې(بلا له هغه پاڅي ــ چې .....له پوزې څاڅي) دا شخص دیني عالم اودهرات دعلماوو د شورې مشر مولوي خدایداد دی چې کرزی هم ورته د پر درناوی لري.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان پخپل کور کې مېلمه راته ښکاره شو

په هرات کې مې یو جوړبل احرام اویو جوړ نوري داحرام چپلکې (چپړې) هم واخستې، پاتې سوادامې هلته پوره کړه کله به مې له سیدنصیر اوکله هم حاجي عارف سره ټېلیفوني تماس ونیوه او د سفر په اړه به مې ترې پوښتل ،خوځواب هماغه نن اوسباوو.

ورځ به مې ډېره په کتاب پلورنځیو کې تېرېدله ،کله کله به د روشن زرمل شرکت نماینده ګۍ ته دفضل الرحمن اوهېواد خواته ورغلم ،فضل الرحمن دمولوي میرحمزه زوی د لغمان ولایت ددولت شاه ولسوالۍ اوسېدونکی پښه یې ژبی دی، خوزوکړه یې د هجرپه محیط کې په پېښور کې شوې نو ځکه یې ترپښه یې پښتو ډېره سوچه او قوي ښکاري ،ډېر دینداره ،پاک اوربښتونی نوی ځوان دی ،لویه اوسوچه ږیره لري،په همدې ورځو کې یې دهرات په نوي ښار کې دصرافۍ ترځنګ په اریامارکېټ کې له هېواد سره یوځای دروشن زرمل نماینده ګي پرانیستې وه.

هېواد دننګرهار اوسېدونکی دی خو عمر یې په پېښور کې تېرکړی دی، ټوکي اودخو اخلاقوخاوندځوان دی په ټکي فارسي نه پوهېده.کله به یې چې له مجبوریته له فارسي ژبو سره پښتوویلې نو ماته یې ډېرخوندراکاوه .

ولي شاه بهره چې دامهال هلته داطلاعاتواوکلتور رئیس دی څومیاشتې وړاندې په کابل کې دابن سینا په موسسه کې راسره مخ شوی اوټېنګاریې کړی و چې که هروخت هرات ته لاړم نو دی باید ووینم ،دهرات په رسمي دولتي ورځپاڼه اتفاق اسلام ،رادیو ،ټلویزیون اومجلوکې مې دپښتوبرخه ډېره خواره ولیده په ورځپاڼه کې خویې یوټکی هم پښتونه وو ومې پتېبله چې په یوه غشي دري ښکاره وکړم،بهره او په اطلاعاتو اوکلتورکې به نور

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوستان هم ووينم، د پښتو لپاره به هم کچکول ورته ونيسم، او د هرات دارګ يا اختيارالدين کلا د ليدلو لپاره به ترې ليک هم واخلم.

د حامد کرزي په حکومت کې رهين د خپل وزارت په تېره دوره کې ټولو پښتون مېشتو سيمو ته رسمي مکتوبونه لېږلي و وچې په خپلو خپرونو کې بايد کم ترکمه په سلوکې د پرش، دري ژبې ته ځای ورکړي آن هلته هم چې نه دري ته اړتيا شته او نه دري ژبي لري، په عنعنوي او تاريخي توګه هم دې ورځپاڼو آن د خپل تاسيس (۸۰_۲۰) کالو راهيسې پښتو خپرونې کړي او د خلکو غوښتنې يې اشباع کړيدي.

د ننګرهار، پکتيا او کندهار په څېر پښتون مېشتو سيمو کې د اکار عملي شو خود هرات بلخ، بدخشان، بغلان، تخار، جوزجان، پروان، باميان، دايکندي، غور، بادغيس، فارياب، کاپيسا، فراه او نيمروز په دولتي خپرونو کې يا پښتو له سره نشته او که په ځينو کې يې شته په اوړو کې له مالګې هم کمه ده.

نه پوهېږمه چې رهين هلته ، مکتوب ندی لېږلی، هلته د پښتنو شتون نه مني او که ځوک دده مکتوب نه مني، او که نه يې مني ولې غبرګون نه ښيي؟

رهين ماته هېڅ داسې ولايت نه شي راښودلی چې هلته دې پښتانه نه وي، خوزه داسې ولايتونه ور ښودلی شم چې او سېدونکي يې ټول پښتانه وي، خوده پکې فارسي خپرونې پيل کړې.

د هرات په سلوکې اتيا اوسېدونکي له ختې پښتانه دي.لوی احمد شا بابا په هرات کې زېږېدلی دی خو پښتانه نن پخپل کورکې مېلمانه بلل کېږي او د مېلمنو چلند ورسره کېږي . له بده مرغه ډېر پښتانه هم هلته په خپل کور کې هغه د حمزه بابا خبره ځانونه پردي او مېلمانه بولي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر هغه هراتيان چې يا د ناپوهۍ او يا هم د نورو دلمسون پر بنسټ له پښتنو سره تعصب کوي، او په پښتونه پوهېږي ، هم له ختيځ پښتانه دي. يا به الکوزی ، يا عليزی، بارکزي، نورزي، اسحق زي وي او يا پوپل، محمدزي، سدوزي ، هوتک او يا احمدزي وي.

په هرات کې اوس هم ډېر پښتانه اوسي خو درهين په انصاف نامه کې دوی حق نلري چې په خپله ژبه په دولتي خپرونوکې څه ولولي او يا ترې څه واوري.

آن د عطامحمد نور د امارت او خپلواکې واکمنۍ په ساحه کې (بلخ) کې پښتانه ترنورو قومونو ډېر (ځلو ښت سلنه) دي، دا لاپې او مبالغه نه ، بلکې په عيني واقعيتونو ولاړ حقيقت دی چې په بلخ کې بل هېڅ داسې قوم نشته چې په يو اځې توګه تر پښتنو ډېر ياد پښتنو په اندازه وي.

په بلخ کې نه د تاجکو ، نه د ازبکو ، نه د هزاره ، ترکمنو او ايماقو شمېر له پښتنو ډېر دی، نه د نورو. خو دلته هم د الوی او غوځ اکثريت درهين په قاموس کې په دولتي ميډيا کې حق نلري ، خو په ننګرهار، زابل، کندهار، پکتيکا ، او خوست کې بيا مسؤولين اړ دي چې کم ترکمه د برش سلنه دري خپرونې ولري ، که څه هم اورېدونکي ، اوليدونکي او لوستونکي ونلري.

بهره په دفترکې نه وو، د هغه مرستيال باقر ګيلاني او همايي موولېدل، له هغوی سره مې پدې اړه ډېر بحث وکړ، لو يه پلمه يې د پښتنو ليکوالانو نه شتون وو، خو دا پلمه د منلو ځکه نده چې هلته اوس پښتانه ليکوالان فعال دي نعيم افغان، تېمورشاه يوسفزی، ډاکټرشېرزاد ، اريانانظري، شېراحمد ستانکزی او نورو د سپيني ادې کلتوري ټولنه جوړه کړې ، د مرچل په نوم سايټ او د هريوا په نوم مجله هم لري.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د اطلاعاتو او کلتور دې چارواکیو ژمنه وکړه چې په راتلونکې کې به پښتوته پام کوي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارګ یا اختیارالدین کلا

دجرمني لرغونپوهانو په وینا ، هرات ښار دوه نیم زره کلن تاریخ لري اوله مقدوني سکندر وړاندې اباد شوی دی .

ددوی په وینا ، په هرات کې ټول **۷۵۰** لرغوني ځایونه او ابدې شته دي چې تراوسه یې **۴۵۰** په رسمي توګه تثبیت شوي او دنورو د پېژندنې کارروان دی.

اختیارالدین کلا دامهال ترترمیم لاندې وه په امنیتي مسؤولینو مې له دوی اجازه لیک واخست اولیدلوته یې ورغلم.

موږ په محاذاوونیزه کې د اختیارالدین کلاد ترمیم (بیارغوني) خبرچپورکړي وچې یونسکو ورته میلیونونه ډالر ببل او افغان چاروا کیو ته یې ورکړیدي.

داکلا دخرقې مسجد ترڅنګ دهرات ښار په مرکزي برخه کې پر یوه لوړه جوړه شوې ده ،چې هراتیان یې ارګ بولي.

پدې ښارکې ودانه د اختیارالدین داکلا هم له میلاد څخه درې سوه کاله وړاندې مقدوني سکندر جوړه کړه او همداځای یې خپل تخت وګرځاوه .، داکلا درې برخې لري ، لومړۍ برخه انتظارخونه ،دوهمه برخه دملکې حمام ،او دریمه برخه ارګ، له حمام پرته چې خونې یې له لسو کمې دي نور دهرې برخې خونې له دې شمېرې ډېرې زیاتې دي . دې کلا دغوریانواو سلجوقیانو امپراطورۍ هم لیدلې دي. دتیموریانو مقتدر پاچا اختیارالدین له سره اباده کړه .چې اوس هم دهمده په نوم یادېږي په **۷۲۰** هـ کال دتیمورشاه زوی شارخ مېرزا له سره ودانه کړه ، دملکیار په نوم کوم والي هم رغولې وه په **۱۳۳۲** هـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دهغه وخت نظامي قوماندان ددې کلا رنګول او دلته نظامي هډه جوړول وغوښتل خو اجازه ورنکړل شوه . په ۱۳۵۵ هـ لمریز کال یونسکو داکلا ورغوله .

دکمونستانو ،مجاهدینو او طالبانو په وخت کې ترې دنظامي هډې په توګه کار اخستل کېده .دکرزي په دوره کې داطلاعاتو او کلتور ریاست ته وسپارل شوه.

دمجاهدینو په تېره دوره کې چې هلته اسماعیل خان امیر او بې تاجه پاچا و دبسم الله دېوانه په نوم یو قوماندان له دې کلاڅخه شخصي زندان اونظامي قرارګاه جوړه کړې وه .

ددې کلااوږدوالی ۲۵۰ او سور یې ۷۰متره دی دهرات ښار شمال لوېدیځ ته پرته ده، یوولس ستر برجونه لري.

ددې کلا شاوخوا حوض و خو په ۱۳۸۲ هـ لمریزکال داحوضونه ډک او پارکونه شول . په ۱۳۸۰ کال یې ښکتنی پوړ موزیم وګرځول شو په ۱۳۸۲ کال یې یوځل بیا ترمیم پیل او په ۱۳۸۹ کال پای ته ورسېد . کله چې د ۱۳۸۹ کال دلړم په اتلسمه زه ورغلم نو هلته کارروان وو خو کله چې د ۱۳۹۰ کال دوري په وروستیو کې دهریوا په لمن کې مشاعرې ته هرات ته لاړم او بیا له ځینو فرهنګي ملګروسره ددې کلا کتنې ته لاړو نو کار پای ته رسېدلی وو .

اختیارالدین کلا دافغانستان له مهموتاریخي کلاګانو څخه ده داکلا له بهر څخه کوچنۍ ښکاري،خودننه ډېره لویه او څو برخې ده،دکلا دننه ودانۍ اوخونې ډېرې پېچلې او یوه په بله کې ننوتې بڼه لري،په کوچنیتوب کې مې دجلات خان اوشمایلې په فولکلوریکه کیسه کې اورېدلي وو چې

www.melitahrik.com 0771 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دشمايلې پلار خونکار پاچا ،اعلان کړی و چې شمايله به هغه چاته ورکړې چې دلرګي په تبر داوسپنې تخته ماته کړي، دده دکلا په تاوراتاو دېوالونواو يو په بله ننوتوخونوکې شمايله راپيداکړي اوبله داچې خونې(وژونکي) غوا ولوشي.

اختيارالدين کلا هم دشمايلې دپلار دکلا په څېر يو په بل کې ننوتې خونې لري ،سړی حيران شي چې داخونې به يې څنګه روښانه کولې،ځکه چې په هغه وخت کې خوبرېښنا هم نه وه .اوسنيومعمارانوهڅه کوله چې دکلا تاريخي بڼه او لرغونی سبک اوطرز ژوندی وساتي.

دکلا لويې دروازې ته نږدې هغه پخوانۍ درنې ، اوږدې څلور ګوټېزې مرمري ستنې هم پرتې وې ،چې دچاروا کيو په وينا ، ايرانيانوپه غلا ايران ته قاچاق کولې،او افغان امنيتي ځواکونونيولې وې،ددې تيګو سور له يوفټ څخه ډېردی اوپرڅلورخواووېې په هفت رنګ ډول ليکنې حک شوې وې،پر تيګه ليکنه آسانه وي خو دا چې تيګه وتراشل شي ، اوپه هفت رنګ قلم پرې ليکنه وشي نودابيا ډېره ګرانه ده .

ماانګېرله چې هفت رنګ به درنګ اوه ډوله وي ،خودخواجه عبدالله انصار په زيارت کې مې ،دهېواد دنوموتي خطاط عزيزالدين وکيلي په لاس په يوې ليکل شوې کتيبې چې د تراش په ډول يې د مرمرو په ډېره کړې وه دا اشتباه سمه شوه او پوه شوم چې هفت رنګ يعنې اوه ډوله خط .

د يو انتظار پای او د بل پيل

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نومبرپه پنځمه مو دجمعې په ورځ دماسپښین لمونځ دهرات په جامع مسجد کې اداکړ سیدنصیر راته ټېلیفون وکړ چې ددوی دفترته ورشم، مازیګر څلور بجې ورغلم ګورم چې حاجي عارف ،عبدالله ،سیدنصیر اونور ټول راغلي ،دحاجیانو ګڼه ګونه وه.

ددفتر په دریم پوړ کې مولوي محمود احمدي،په وره (دروازه) کې ولاړ و دلست له مخې به یې درې درې نفره پاس لېږل هلته به یې پرې په پاسپورت ګوته کېښوده اوورته به یې وویل چې سباشپږ بجې دهمدې ودانۍ مخې ته راټول شي، ځکه چې سباله غرمې مخکې لس بجې پرواز دی،چا غږ وکړ چې په هوایي ډګرکې تالاشي ډېر وخت نیسي باید حاجیان وختي را وغوښتل شي پاتې حاجیان یې څور بجې راوغوښتل هغه چې تللي ووڅوک یې په ټېلیفون خبر کړاو څوک یې نوروته وسپارل .

حاجیان ټول خوشحاله او انتظار یې ختمېدونکی وو ،اکثروحاجیانو لس دولس ورځې ،ځینوآن اتلس ورځې انتظار اوشپې په هوټلوکې تېرې کړې وې،دهرات ولایت یوتن پښتون اوسېدونکي عبدالصمدراته کیسه کوله چې کور یې په ایران کې دی،اودی دروژې په پنځلسمه د حج دداخلې او حج ته دتللو په نیت راوتلی دی،ددولت په حساب په قرعه کې یې نوم راونه ووت ، کابل ته لاړ هلته یې هم کارونشو تردې چې پدې شرکت کې یې نوم راووت .دی وایي چې تر اوسه کورته ندی تللی اوهمدلته یاله دوستانوسره اویاپه هوټلونوکې شپې سباکوي.

دشرکت مسؤولینو له نورو پاسپورت اوټکټ له ځان سره ایسار کړل خوزما ټکټ اوپاسپورت یې دواړه راکړل.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلام حبیب راپسې راغی په وچ زور یې کورته بوتللم،ددوی کورله شرکت سره نږدې و ،دشپې موډېر ګپ ولګاوه،دټیلیفون زنګ مودسحر څلوروبجوته برابرکړ،زه پوهېدم چې حاجیان څلوروبجوته نشي راټولېدلی ځکه چې هغه وخت څه باندې پنځه بجې دسحرد لمانځه اذان کېده،موبایل مې،په ټاکلي وخت زنګ (ټالی)ووهله،راپاځېدو اودس او تهجد مووکړل،غلام حبیب ته مې دمیرعثمان ماما نمبرورکړ،ماویل راځه لږ یې په عذاب کړوهغه هم زنګ ورته وواهه کله چې یې okکړ ده دټیلیفون دلاسپیکر loud speakerتڼۍ کېکاږله، چې له هغې طرفه اواز وشو :

څوک یې او څه وایې؟

هېڅ! ماویل چې لمانځه ته دې پاځوم.

هغه چې داخبره واورېده پوه شوه چې څوک یې ځوروي، خبرې اوږدې شوې ماما مې دده له هراتۍ لهجې پوه شوچې ددې ځورونې تر شا دچا لاس دی نو یې زما پوښتنه ترې وکړه،هغه داهم وویل چې په ننګرهار کې اذانونه شوي دي اوس هسې هم پاځېدم ، دننګرهار اوهرات تر منځ شاوخوا څلوېښت دقیقې دوخت توپیر دی،یعنې په ننګرهار کې ورځ تر هرات څلوېښت دقیقې وړاندې پیلېږي،پاوباندې پنځه بجې شرکت ته روان شو،لار لنډه وه غلام حبیب موټر چالان کړ خوما اجازه ورنکړه چې ویې باسي ،دهغه کشر ورور غلام حضرت زما بیک پخپلو (د بیک) په ټایرونو روان کړ.

غلام حبیب اوغلام حضرت زماډېرخواږه ،دینداره ، رښتوني، آرام، مخلص او وفاداره دوست شهیدغلام حیدر کوچنیان ورونه دي غلام حیدر په اومر ماین پاکولومؤسسه کې دیوې ډلې مشر وو چې موټر یې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلمندکې په ښخ کړل شوي ماين ور برابر شو ،اوله ډېرو ارمانونو ،دين اوهېوادته دخدمت له ستروهيلو سره په شاوخوا ۲۲کلنۍ کې په شهادت ورسېد ،ځوانه کونډه ، اودغلام شعيب او غلام محبوب په نوم دوه زامن او يوه لور ترې پاتې شول.په ځوانۍ کې يې دتقوا کچه داوه چې تهجد او هغه هم په مسجدکې ترې نه قضا کېدل.زه به چې ورسره مېلمه وم نو له شرمه به زه هم ورسره دسحر له اذان يوساعت وړاندې مسجد ته روان شوم، دخرقې دجامع مسجد دشورى مشر او خادم وو.

کېدلی شي چې دده پر وژنې به هم کوم داسې چا چې لمونځ به يې هم زده نه وي ځان غازي ګڼلی وي .!!

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې نیم ساعته ولاړه

کله چې د شرکت مخې ته راورسېدو نوحاجیان راټول شوي وو، لمونځ مې یوائې اداکړ مسؤولینوحاجیانوته ټکسي موټر نیول او هوايي ډګر ته یې لېږل کله چې هوايي ډګر ته ورسېدو نو ټکسي موټر یې هوايي ډګر ته دننه نه پرېښود ،ترې ښکته شو، یو۳۰۳موټر راغی هوايي ډګر ته یې دننه کړو ،هلته د حاجیانولپاره خېمې درول شوي وې،تشنابونه هم ډېر و ګرمې اوبه په کې وې، د احرام لپاره موغسل وکړ، بیکونه څوځایه تالاشي شول،طارق زما لپاره پوستکي والا بادام اخستي وو هغه یې هم په تالاشۍ کې رانه واخستل،خروجي مو ووهله ، لوی بیکونه یې رانه واخستل خو کوچني یادغاړې راسره وو ،له ترمینل دننه په هوايي ډګر کې خېمه ولاړه وه هملته مواحرامونه وتړل تلبیه مو وویله دلمانځه ځای نه وو او نه له موږ سره جای نماز یاڅادر وو،په قیر سړک ودرېدو دوه رکعته لمونځ مو وکړ،داټولې چارې تر اووه نیمو بجو ختمې شوې، نورنو انتظار بیاپیل شو،دهرات کاروان په نوم د یو بل شرکت حاجیان هم راغلل زموږ په ټکټ کې دالوتنې وخت دد سمبر (۲)مه او دغرمې یوولس بجې لیکل شوې وې.

له (۳۰۰)تنو ډېر حاجیان چې لسګونه ښځې هم پکې وې،دننه په هوايي ډګر کې منتظر ولاړوو ،دلته نه دناستې ځای وو نه ددمې، نه تشناب ،نه کانتین،حاجیان په احرام کې هم وو ، کښېناستلی هم نشول له احرام سره هم نابلده و ،د دمې او ناستې ځای اوڅوکۍ هم نه وې ، حاجیان په ولاړه ستړي شول ،چیغې پورته شوې، خو دهوايي ډګر اړوندو مسؤولینوویل چې ټول حاجیان همدلته انتظار وي،تاسو هم بله چاره نلرئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوا هم یخه وه ،آن چا څادر هم نه درلود چې ځان لاندې یې هوار کړی وای، هلته یوه الوتکه چې بهرنی الوت یې درلود او سپرلۍ یې هم پکې ناسته وه،نه چالانېده، بلې الوتکې پسې یې کېبل کړه ،خوارې یې پرې وکړه، اخوا دېخوا یې بوتله خو چالان نه شوه ،زموږحاجیان وارخطاشول چې زموږ الوتکه دوی ته ورنکړي.یازموږ الوتکه هم خرابه نشي،بالاخره څه کم لس بجې له کابل څخه دکام ایرالوتکه راغله،موږ ټول کتار ولاړوو خوشحاله شو ،الوتکه ښکته شوه، ودرېده،شل دقیقې وروسته موږ ته دورختلو اجازه وشوه،د ټکټ یوه پاڼه یې اخستې او بولډینګ کارتونه یې راکړي وو ،لومړی ښځې وروختلې، بیا نارینه، ما ښي خواته د الوتکې په منځنۍ برخه کې شیشې ته ځای ونیوه.

جدې ته الوت

څو دقیقې وروسته الوتکه چالان شوه ځغل لیکې ته ورغله، او پاو کم یوولس بجې والوتله، الوتکه د هرات ښار سویل ختیځ ته په ګذرې ،او انجیل تاوه شوه نورنودسیمو پېژندل سخت شول، آن په دې هم نه پوهېدم چې په کوم هېواد کې یو، دالوتکې یوه خادم (استیورد)مې وپوښت چې الوتکه پر کومه لار جدې ته ځي،هغه راته وویل چې د ایران پر مشهد اوبندر عباس تېرېږي، بیا څلوېښت دقیقې په بحر الوځي،بیاعربي متحده اماراتواوبحرین اوبیاسعودي، ته اوړي.

کله کله به د سپینو وریځو داسې طبقه مخې ته راغلله ، چې تابه ویل لاتدې مالوچې ځمکه ده،د وریځوسپین غرونه په حرکت وو ،کله به له یوبل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثخه ښېل شول، دې منظرې انسان ته هغه الهي انځور وریاداوه او دقیامت منکرینوته یې داسوژه، عین الیقین ته نږدې کوله چې دورېځو دا غرونه څنګه له یوبل ثخه بېلېږې غر په ذراتو بدلېږي، دلیدونکي له انده داستره جامده کتله ،په مالیکولونو بدلېږي.او هرڅه دده دسترګوپه وړاندې ترسره کیږي نو ایاداعقل نه مني چې یوورځ به داډېرین غرونه هم یا د ډیرتبخیراوتودوخي له امله اویا دبینګ بانګ [سترې چاودنې]له امله له منځه ځي اوهمداسې به ذره ذره کېږي هغه بینګ بانګ چې دمورخینوله نظره یې په پایله کې دا نړۍ منځته راغلې اوالله ج هم په قران عظیم الشان کي ورته اشاره کړې ده (أَوَلَمْ يَرَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا .....) یعني: (ایا کافرانو داندې لیدلې چې اسمانونه او ځمکې سره نښتې وو بیا مو سره ښېل کړل او په اوبومو هرشي ژوندی وګرځاوه) الانبیاء ۳۰

الله ج په سوره قارعه کې د غرونو الوځولو ته هم اشاره کړې، فرمایي: داسې به والوځي لکه نداف چې په ډانډس مالوچ الوځوي.

پر لاره سیندونه او آبادۍ هم لیدل کېدلې، خوډېره سیمه دښتې او غونډۍ وې کله کله به له آبادۍ او ښار سره هم مخ شو ،خودالوتکې د لوړتیا له امله سم نه پېژندل کېدل.

له الوتنې وړاندې موږته وویل شول چې الوتکه شپږدېرش زره فوټه لوړه الوځي اوځلور ساعته وروسته به جدې ته رسېږي، نو سخته وه چې له دومره ارتفاع څخه دې موږ ښارونه وپېژنو.

له ساعت موډېر مزل کړی وو چې شنې اوبه مو ولیدې الوتکه یوه شیبه دهمدې شنو اوبوپر غاړه د اوبوپر سر روانه وه،دوه درې ځایه، خوآن له یوکیلو متر هم اوږد پول د سمندر منځ ته تللی وو په قوي ګومان دابه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بندرعباس وو .د سمندر پر غاړه ،ښکلې لوړې ودانۍ او ښکلي منظرې لیدل کېدلې، الوتکه ورو ورو د اوبو فضايي منځ ته تلله په سمندر کې ځای ځای لويې لويې بېړۍ ليدل کېدلې ،يوځل خومې اته بېړۍ وشمېرلې چې پرېوه ليکه رواني وې،کله کله به يو نيم ټاپو هم وليدل شو، موږته ويل شوي و چې الوتکه به څلوېښت دقيقې پرسمندر ځي خو موږله يوه ساعت هم ډېر مزل پرې وکړکله چې له سمندرڅخه په وتلو شوښې لاس ته ډېرې ښکلې ابادۍ ښکارېدې، استېيورډ دا وچه متحده عربي امارات وښودل لږ وړاندې چپ لاس ته بله وچه ښکارېده. دايې بحرين وښود، الوتکې خپل مزل لنډاوه، دښتې غونډۍ او په منځ کې يې کوچنۍ کوچنۍ ابادۍ کله کله به پرځمکه توره کرښه وليدل شوه،خود لوړوالي له امله ،نه پېژندل کېده،چې دابه سړک و اوکه سيند.

وړاندې له ګردو (دايروي) پټيو سره چې ډېر ښکلي بربېښېدل مخ شو، دا پټې لوی لوی اوپه ځانګړې ډيزاين جوړ او د ستورو بڼه يې درلوده، استېيورډ وويل چې دادسعودي خاوره ده، مکه ،جده او مدينه د سعودي په لوېديځه برخه کې د سمندر په غاړه پراته ښارونه دي، دافغانانو په ژبر ،څوک چې دې ښارونوته له ختيځې خواڅخه ځي نو د سعودي له ختيځ څخه لوېديځ ته پر ټول سعودي به تېرېږي، الوتکې به يو نيم ساعت مزل کړی و چې،په بندو کراچيو کې يې ډوډۍ راوړه موږ سحر هم چای نه ووڅښلی ښه اشتها مودرلوده،ډوډۍ يې په نسبي ډول ښه وه، يو بوتل اوبه ،يوګيلاس شربت او يوګيلاس چای يې هم ورکاوه، د الوتکې په خدموکې ځواني ښکلې او شيک پوشه انجونې هم وې، چې سرونه يې لوڅ، تنګ او په بدن پورې نښتې جامې يې په تن وې، دالوتکې عمليې اعلان وکړ چې څو دقيقې وروسته جدې ته رسېږو اوکمربندونه مو وتړئ، د جدې د ښکلا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړه به همدا بس وي چې کله الوتکه پردې ښار ښکته شوه او موږ د جدې لوړې او دنګې ماڼۍ ،ښکلي او پراخ سړکونه چوکونه او ددې بندري ښار، ښکلا اوپراخوالی ولید نو د ډېرو حاجیانوله خولې بې واکه (به به به به) ووتل،ټولو سرونه شیشو ته نږدې کړل اولاندې یې په حیرانتیا کتل ، ما هم له ځان سره ډېر (چشم بد دور) تکرار کړ،ماویل خدایه ښکلایې د کابل په څېر له نظره مه کړې، د ښارډېرو اسمانڅکو سپین نګ درلود.

الوتکه د افغانستان په وخت پاوکم درې او د سعودي په وخت پا وباندې یوه بجه کېناسته،خودترمینل خواکې چېرې چې مسافر له الوتکې ښکته کېږي ، دبیروبار له امله ،مسافروته په الوتکه کې د پنځلس دقیقو انتظار اوله ځوکیو د نه پاڅېدلو وویل شول، پنځلس دقیقې وروسته الوتکه بېرته روانه شو او د ترمینل په مخکې ودرېده. له الوتکې ښکته او په بس موټرو کې پورته شو، ځوګامه وړاندې یې د ترمینل په دروازه کې ښکته کړو.

میقات

کوم خلک چې دمیقات له ساحې څخه بهر ژوند کوي هغوی ته افاقي ویل کېږي داکه دسعودي او سېدونکي وي اوکه دنورې نړۍ، دوی چې کله حج یاعمرې ته راځي نو دوی ته دمکې معظمې په څلوروخواوو کې سیمې په نښه شوې دي چې له دې سیموباید له احرام پرته دمکې معظمې خواته لاړ نشي،اوکه له دې ټاکل شویو سیموڅخه له احرام پرته دمکې معظمې پرلور وړاندې لاړنو دده داکار جرم بلل کېږي.اوپه ناغې کې یې باید قرباني (وینه تویه) وکړي.

دې ټاکل شویوسیموته په فقهي اصطلاح میقات ویل کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځیني میقاتونه یاهغه سیمې چې حاجي یاعمره کوونکی حق نلري له احرام پرته ترې تېر شي مکې معظمې ته نږدې او ځیني یې لرې وي.
رسول الله(ص) داپنځه میقاتونه په خپله ټاکلي دي.

ذوالحلیفه:ددې میقات دوهم نوم ابیارعلي دی،په مسجد شجره اومسجد میقات هم یادېږي،دامیقات دمدینې منورې په اوسني جغرافیوي تشکیل کې دی چې له نبوي حرم څخه لس کیلو متره جنوب دمکې معظمې پر لار له مکې معظمې څخه ۴۱۰کیلومتره لېرې دی دادمدینې داوسېدونکیو یاله دې خوامکې حرم ته دتلونکیو میقات دی چې همدلته باید احرام وتړي، اوس دلته په نهه زره متره مربع ساحه کې یو لوی اوښکلی مسجد جوړشوی چې پنځه زره تنه پکې ځایېږي، دامسجد ۶۴متره لوړه مناره او۲۸متره لوړ ګنبده لري.

له مکې څخه مدینې ته اویا له مدینې څخه مکې او جدې ته تلونکي حاجیان ددې مسجد ترڅنګ تېرېږي.

قرن منازل: داله یوه لوړ غره څخه د ببل شوي غره لمن ده،قرن منازل دنجد ،خلیجي سیمو ،ریاض اوطایف له لوري د راتلونکیو حاجیانو میقات دی چې له مکې معظمې څخه ۸۰کیلومتره واټن لري،له دې سیمو څخه مکې ته دوه لارې دي چې بیا په یوه نقطه (زیرومیقات پواینټ)کې سره یوځای کېږي پر دواړولارو لوی لوی مسجدونه جوړ شوي دي،چې یوه ته سیل کبیر اوبل ته وادي محرم وایي،سیل کبیر مسجد له حرم څخه اتیا کیلومتره لېرې شمال ختیځ ته دی چې له طائف څخه هم څلوېښت کیلومتره واټن لري دامسجد په ۱۴۰۲ هـ سپوږمیز کال په ۲۲۰۰متره مربع ساحه کې جوړ اودرې زره لمونځ کوونکي پکې ځایېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وادی محرم مسجدته دمکي اوطائف پر سړک لار ده چي له حرم څخه ۷۲کیلومتره لېري دی. ددې دواړوترمنځ ۳۳کیلومتره واټن دی دامسجد ۱۳۵۷متره مربع ساحه کې جوړ شوی ،ددې مسجد په سویل لوېديځه برخه کې دېرش متره لوړه مناره جوړه شوې ده په دې اودمیقات اوداحرام تړلو په ټولو مساجدو کې دغسل، اوداسه اودحاجت پوره کولوټولې اړتیاوې پوره کېږي، کله چې رسول الله(ص) په ۶۱۹ میلادي دنبوت په لسم کال دطائف له خلکو نهیلی اوخفه راروان شو نو حضرت جبریل ورته په همدې قرن منازل کې دالله(ج) پیغام راووړ.

ذات عرق: دادعراقیانو اوله دې خوا دتلونکیوحاجیانو میقات دی پدې خاطر چې دلته دعرق اسود په نوم یولوړ غر دی دا میقات یې په دې نوم ونوماوه.

حضرت عایشه رض روایت کوي چې رسول الله ص دعراقیانولپاره ذات عرق میقات وټاکه. ذات عرق دمسجدحرام شمال ختیځ ته په نوي کیلومترۍ کې پروت دی، داساحه دقرن منازل له سیل کبیر مسجد څخه پنځه دېرش کیلومتره لېرې ده ،دلته پخوا یونړېدلی مسجد و اواوس ملک فهد په ۱۴۱۴ه.س کال دلته دیو نوي مسجد دجوړولو حکم وکړ .

یلملم: داله مکي معظمې څخه سل کیلومتره لېرې دیمن اوجنوب له لوري دراتلونکیوحاجیانو میقات دی،داځای نن سبا په سعدیه یادېږي ،دلته پخوانی مسجدهم وو ،کله چې دمکي اوجازان ترمنځ نوی سړک جوړ شو ،نودلته دحاجیانوتلل او رسېدل سخت شول،له همدې امله ددې میقات په برابرۍ لوېدیځ خواته،دلویې لارې پرسر،په ۲۲۵متره مربع مساحت کې یومسجدجوړ شو ،چې شاوخوایونیم زرتنه پکې ځایېږي دانوی مسجدله مسجدالحرام څخه یودېرش کیلومتره لېرې ،دپخواني مسجدجنوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوېديځ تـه پـه يوويشـت کيلـومترۍ کـې دی.يلملـم دچـين ، هندوسـتان ، پاکسـتان، افغانسـتان جاپـان او لـه دې خـوا دورتلونکيـو حاجيـانو ميقـات ځای دی.

جحفــه: دادمصر،شــام اولــه دې لــوري دراتلونکيوميقــات دی چــې دمسجدالحرام شمال لوېديځ تـه پـه ۱۸۷کيلـومترۍ کـې واقـع دی دجحفـې جنوب لوېديځ ته په اوه لس مترۍ کې رابغ ښاراوختيځ تـه يـې پـه پـنځلس کيلومترۍ کې سره بحيره پرته ده. داسيمه دمدينې اومکې پرعمومي سړک ياپر هجرت روډ پرتـه ده .لـه مکـې دمـدينې پـه لـور ۲۱۱کيلـومتره وړانـدې ددې ميقـات برابـري راځـي،پـر همـدې برابـرۍ لـه دې سـړک څخـه داميقـات پريـوه لويـه لوحـه دلـوی غشـي پـه واسـطه ښـودل شـوی دی،دلتـه هـم پـه ۹۰۰متره مربع مسـآحت کې يولوی مسجد جوړشوی دی،کله چې رسـول الله ص دمکې دفتحې په نيت له مدينې څخه مکې ته روان وو ،نودرسول الله ص تره حضرت عباس ابن عبدالمطلب دهجرت په نيت له مکـې څخـه مـدينې تـه روان وو ،نو تره اووراره همدلته سره وکتل.

حل:دميقـاتونواومکې معظمـې دحدودوپـه مـنځ کـې چـې کومـه سـاحه ده،دې سـاحې تــه حــل ويــل کېــږي. ددې ځايونواوســېدونکي داهــل حــل (دحــل داوسېدونکيوپه نوم يادېږي) داخلک به دحج اوعمرې احرام له خپلوکورونوڅخه کوي.

په ژمي کې دوبی

ترمينل تـه لـه رسـېدو وروسـته نـو د هـر حـاجي لومړی کـار د سـعودي سـيم کـارت اخسـتل او خپلـو کورنيـو تـه د رسـېدلو ډاډ ورکـول وو. همدلتـه د يوشـوکيس شـاته ځـوان هلـک ناسـت وو ګـڼ سـيمکارتونه او کرېډېټ کـارتونه يـې مـخ تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اېښي و ، حاجيان پرې ور مات شول، د سيم کارتونو پېرل پيل شول،هلته هم ځوټيليفوني شبکې کار کوي،موږ نه پېژندلې او نه مو انتخاب کولی شو ، يو سيم کارت په پنځه ويشت رياله وو ، او پنځه ويشت دقيقې کرېډيت پکې وو ،ماهم يو سيم کارت واخست ،ټيليفون ته مې واچاوه خو کار يې نه کاوه، سره له دې چې د سيم کارتونو په پلورونکي، چې په عين وخت کې صراف هم وو ډېر بيروبار و خوورغللم او مرسته مې ترې وغوښته هغه هم زما ټيليفون واخست سيم کارت يې پکې تاو راتاو کړ خو ونشو ، ويې ويل چې ستا ټيليفون خراب دی، پر هغه بيروبار ډېر و ماهم ډېر ونه چيږه،ګورم چې څوتنه نور هم له همدې ستونزې سره لاس او ګرېوان دي، خير له ډېرو هڅو وروسته مې سيم کارت فعال کړ. کورته مې زنګ وواهه وروسته مې چې خپل کرېډيټ وکوت نو دهرې دقيقې په سر يې رانه ۳،۷ رياله ګرځولي وو، زما سيم کارت (مبايلي)کمپنۍ او نمبر مې ۰۵۴۴۴۳۹۹۸۳ ووچې له ټيليفون نه ورګار شوم نو سيم کارت پلورونکي راباندې غږ کړ چې ورغلم ويل يې له خلکو سره په ژبه نه پوهېږې له ستونزو سره مخ دی، له مايې د ژباړې هيله وکړه ماهم له څو تنو خلاص کړ.

دلمانځه وخت و ،اوداسه ته لاړم چې اوبه مې راپرېښودې سمې ډېرې تودې وې، ما ويل سهوه شوی يم ،يواځې دتودو اوبو نل مې پرانستی دی راځه تودې او سړې يو ځای کړه خو په دواړو نلونو کې سړې اوبه نه وې، هوادومره ګرمه وه چې دنل اوبه لکه په اور چې تودې شوې وي، د ماسپښين لمونځ مو مسافرانه وکړ.

دهوا تودوالي واسکټ هم راباندې دروند کړ. له موږ لږ وړاندې د مالېزيايي حجاجو الوتکه راغلې وه، دهغوی پر پاسپورتونودخولي وهل ،له عکس سره د شخص کمپيوټري کتل او...ډېر وخت غوښت ،هغوی لسو غرفوته کتار ولاړ وو کوم يوساعت موږمنتظر وخو څوکۍ پرېمانه وې څوک ولاړ نه پاتې کېدل د هغوی له خلاصېدلو وروسته موږ همدې لسو غرفوته په نوبت ودرېدو ،دهر چا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویزه ،د پاسپورت نمبر، دګوتو او سترګونښې په کمپیوټري کامرو کتل کېدل،کار ډېر دقیق او ددرغلۍ امکان کم وو له دې ځایه تر فارغېدلو وروسته یې زموږ بیکونه راکړل خو یو ځل بیایې په یو بل ځای کې همداسې غرفوته کتار ودرولو، په نوبت یې رانه پاسپورتونه واخستل او څه کوچني کوچني کمپیوټري ستیکرونه یې پرې ونښلول،موږ ته دا ستیکرونه اضافي او نا اړین بربښېدل خووروسته جوته شوه چې داهم د کار شی دی، چې وروسته به یې پخپل ځای کې ورته اشاره وکړو .زه په کتار کې ولاړ وم چې یو تن پکولي مې پر اوږه لاس کېښود:(اوجوانیمرګ ایجه چې میکني)ګورم چې محمد شریف حنیف رباطي مې شاته ولاړ دی ، رباطي د حج او اوقافو وزارت مشاور او د افغاني بعثې غړی دی، نو موږی زماپخوانی ملګری دی، زما کتاب (ښځه په اسلام کې) دواړه ټوکه اتلس کاله وړاندې هم ده کمپوز او ډیزاین کړي دي له دې ځآیه چې ووتو نو دافغانستان ۳۰۲ته ورته موټرو ته بوتلل شو ،سامانونه یې په ځانګړې کراچۍ کې راوړل،او په لفټ یې د موټر سرته پورته کړل. داهرڅه حاجیانو ته دسعودي دحکومت لخوا دجنوبي اسیا مکتب له لارې نیول شویومزدورانو کول . مازیګر لمونځ مو هم همدلته وکړ، لمر پرېواته مکې ته روان شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده

جده ډېرلوی او له نړيوالو ښارونو ګڼل کېږي. دا ښار د سمندر پرغاړه پروت او له ساحلي او بندري حيثيت پرته صنعتی امتياز هم لري، د سعودي سترې فابريکې ډېرې په همدې ښارکې دي کوم هېوادچې له سمندر سره پوله لري نو خولې يې په غوړيوکې وي، الله ج دخپل حبيب په خاطر په سعودي دا احسان هم کړی دی چې سمندر يې هملته وررسولی دی. که په نقشه کې وکتل شي نو له جدې سره نښتی سمندر، تړانګه او ډېر کم سوری ښکاری چې آن تر مدينې منورې رسېدلی دی، الله ج په همدې نرۍ تړانګه سعودي له نړۍ سره نښلولی او له سيالانوسره سيال کړی دی،

اوس چې دنړۍ له هرګوټ څخه حاجيان د هوا له لارې سعودي ته راځي نو ځيني يې په مدينه منوره کې خوډېر زيات يې په جده کې له الوتکو ښکته کېږي، جدې ته دحرمينو دروازه هم ويل کېږي.

کله چې په ۲۲ سپوږميزکال دريم خليفه حضرت عثمان رض له مدينې څخه مکې معظمې ته تشريف وروړنو نو دمکې اوسېدونکيو ورته وويل چې د شعيبې دبېړيو تمځای له مکې لېرې دی ،که دجدې پر ساحل نوی تمځای جوړ شي نو ښه به وي،حضرت عثمان پخپله جدې ته لاړ هغه ځای يې وکوت او دبېړيو دنوي تمځای دجوړولو امر يې وکړ.

جده دعربي نړۍ اوپه ځانګړې توګه دسعودي ستربندري ښار دی چې هم دسمندر او هم د هوا له لارې ميليونونه خلک له همدې لارې سعودي ته دحج او نوروچارو لپاره راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده تر ۱۹۸۰ زیږدیز کوچنی ښار وو ،په دې وخت کې یې مساحت تر ۱۲۵۰کیلومترو او نفوس تر یو میلیون وګړیو ډېر و دا ښار اوس په طبعي او مصنوعي ښکلا کې له آمریکایي او اروپایي هېوا دونو سره سیالي کولی شي، دباب الحرمین الشریفین(دحرمینو دروازه) او عروس البحر الاحمر(د سرې بحیرې ناوې) لقب یې ګټلی دی.

په جده کې د سمندر پرغاړه دواکمنواو شتمنو اسمانڅکو ماڼیو دا ښار لا ښکلی کړی دی .لوی پوهنتون ،ګڼ نورعلمي او کلتوري مرکزونه پکې شته دي.

داخبارالمکه لیکوال(فاکهي) دحضرت ابن عباس په روایت وایي چې دحضرت بي بي حوا دحضرت ادم ع دمېرمن او د ټول انسانانو دمور قبر په جده کې دی.

علامه محمدطاهرکردي،په تاریخ القویم کې دالرحلة الحجازیه دلیکوال علامه بتنوني له خولې وایي چې دجدې ختیځ ته په باب مکه کې یو لوی ۱۵۰متره اوږد ،یومتر لوړ اودرې متره پلن قبر دی چې خلک یې دبي بي حوا قبر بولي خودوی داخبره نه مني.داقبر اوس هم په جده کې موجود دی.

کله چې مکې ته لاړو نو هلته مولنایارمحمد موږته وویل چې دبي بي حوا قبر ته به ځو خوموږ هلته دحرم اوکعبې دومره مجذوب نه وو چې بېرته جدې ته مو دتللو وخت موندلی وای ،اویاموددې احتمالي او نامعلوم قبر لپاره دحرم د جماعت لمونځ پرېښی وای ځینې خلک وایي چې ددې ښار نوم دهمدې لپاره جده اېښودل شوی چې زموږ ټولو جده (نیا)بي بي حوا چې کله له جنت څخه را ووېستل شوه او ځمکې ته راولېږل شوه،نولومړی همدې ځای کې رابښکته کړل شوه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک عبدالعزیزنړیوال هوایي ډګر

هغه هوایي ډګر چې موږ پکې ښکته شو ډېرلوی او له جدې ښارڅخه نولس کیلو متره لېرې دی او لکه چې ومو ویل دهواله لارې راتلونکي حاجیان په سلوکي نوي هملته ښکته کېږي ددې ډګرد ودانولو کار په ۱۳۹۴هـ سپوږمیز، ۱۹۷۴زیږدیز کال پیل او په ۱۴۰۱ سپوږمیزیا ۱۹۸۱ زیږدیزپای ته ورسېد خواوس یې هم دپراختیا کارونه روان دي دا ډګرپه درې برخو وېشل شوی دی ،یوه برخه یې دسعودي دکورنیو الوتنو لپاره ، دوهمه برخه یې د نړیوالو هوایي الوتنو لپاره او دریمه برخه یې دحاجیانو لپاره ده ،داهوایي ډګرددوبۍ په څېر دعربي نړۍ ترټولوډېر بوخت هوایي ډګردی،ددې ډګر ترمینل په یو وخت کې داتیا زروحاجیانو ورتیالري او دهوایي ډګر په منځ کې د ۱۲۰متره مربع ګلبڼ په جوړېدوسره په دووبرخو وېشل شوی دی.

دحاجیانودډګر ترمینل،دپایبر ګلاس په نوم له یوډول موادوڅخه ددوه سوه او یو خېمو په بڼه جوړ شوی دی ،داخېمې تجیرته ورته دي،ډېرې دنګې،ښکلې ،سپینې او دځانګړي ډیزاین درلودونکې دي.

داخېمې دتودوښې ،اوبو،باران،لمده بل اوهرډول هوا پروړاندې مقاومت کوي.

داډګرپه ۵۱۰۰۰۰متره مربع ځمکه کې جوړ شوی اودننني عصر هره آسانتیا پکې شته دی ،دې ډګر په ۱۹۸۳زېږدیزکال داغاخان د اسلامي ښکلې ودانۍ جایزه هم ګټلې ده.

www.melifahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فيوضاتو ښار ته

دشنبې ورځ خپله لمنه او لمر خپلې زرينې پلوشې ټولولې موږ له جدې څخه مکې معظمې ته روان شو ،په موټروکې دوېش او دحاجيانو دلېږدکار منظم وو ،څلور لوی بس موټرونه چې په هريوه کې پنځوس څوکۍ وې رارسېدلي وو ،په موټرو (ابوسرهد)ليکلي وو خو چې په جده کې به دې پر هر لوی سپرلۍ وړونکي موټر سترګې ولګېدلې نو ابوسرهد به پرې ليکلي وو ،له سلو ډېر موټر مو په دې نوم وليدل ماته د موټرپه مخکينۍ څوکۍ دچلوونکي ترڅنګ د ناستې زمينه برابره شوه،موټرته يو تن غنم رنګه ځوان چې بربټ او ږيره يې په سنتو برابر او افغاني جامې يې پر تن وې ناست وو ،په عربي مې ترې وپوښتل چې ولې يې په دومره ډېرو موټرو ابوسرهدليکلي دي،هغه راته وويل چې ابوسرهد ديوشرکت نوم دی،ددې شرکت مشر ابوسرهد نومېږي چې اصلاً دپاکستان دپېښور، پښتون اوسېدونکی دی.

دده دمعلوماتو له مخې، دې سړي اوس د سعودي تابعيت اخستی دی،او دسعودي په شتمنوکې شمېرل کېږي،ده وويل چې اورېدلي يې دي نوموړی شپږدېرش زره عرادې همدا ډول بس موټر لري چې په سعودي کې، چلېږي او دحج په مراسموکې هرکال د حاجيانو د انتقال لپاره له سعودي حکومت سره قرارداد کوي. ده، وويل چې له دا ډول بهرنيو شتمنو اودې ډول سترو شرکتونو سره معمولاً سعودي شاه زويان (شهزادګان)شريک وي خوله ابو سرهد سره له دې ډول کوم شراکت څخه خبر ندی.

دجدې او مکې معظمې ترمنځ شاوخوا اتيا کيلومتره واټن دی،خوابادي ډېره شوې، دمکې او جدې ښارونه پراخ شوي دي،په ځانګړې توګه جده

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېره لویه شوېده، داسې برېښي چې څوکاله وروسته به د مکې او جدې ښارونه له یو بل سره وتړل شي.

له جدې تر مکې تر ډېره حده د سړک دواړو خواوو ته دوکانونه دي، ماښام لمونځ مو پرلاره په یو مسجد کې اداکړ ،دالومړی لمونځ وو چې موږ په سعودي کې په جماعت او په مسجد کې وکړکله چې مسجد ته ننوتلم،دمسجد ښکلا اودقیمتي غالیو جګړي فرش مې ذهن دومره بوخت کړ چې نږدې و رکعت رانه تېر شي، ماته دعربانو اوږدلمونځ،امین بالجهر،رفع الیدین ،په لمانځه کې خشوع او اهتمام نوی کار ځکه نه برېښېده چې په پوهنتون کې مو په سلوکې اتیا استادان دعربي نړۍ اتباع وو ،خونور حاجیان یې حیران کړي وو. له لمانځه وروسته د اوداسه د ځای کتلوته ورغلم پرېمانه اوبه،د اوداسه ،استنجا او د معذرت دپوره کولو لپاره کافي ځایونه وو.

وږی وم په الوتکه کې له خوراک وروسته موڅه خوړلي نه وو اخوا دېخوا مې وکتل چې که نږدې کوم دکان وي،او دخوړلو لپاره څه واخلم. دوکان ووخولږ لېرې ،ما ویل که ورځم نو موټر روان نشي ،رښتیاهم موټر ژر روان شو.

دموټرچلوونکي عربي ډېره کمزورې وه ما یې ترې لامل وپوښت ویل یې چې عربي یې خپله ژبه نده ما یې ترې ځای وپوښت خوځواب یې هم خوښ او هم حیران کړم :ویل یې افغان یم اوپه افغانستان کې دننګرهار دسره رود ،دولسوالۍ دبابړیانو اوسېدونکی ، دستي مې ورته په پښتو وویل :ځوانیمرګه ته خوزما وطندارځه چې کلیوال هم یې ،ښه پوهېږې چې موټرکې درسره افغانان ناست دي نو بیا ولې عربي وایې،که وایې چې عربي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی تا پیل کړه نو ماخوته نه پېژندلې تاولې راسره پښتو پیل نکړه؟، په خنداشو.

سعودي ته د راتللو په اړه یې وویل چې دلته یې شپاړلس کاله وشول او له پاکستان څخه راغلی دی،هغه وویل چې دی اصلاً بل چېرې منشي دی،خو دابوسرهد شرکت مسؤولینو ترې غوښتې چې د حج په موسم کې درې میاشتې ددوی موټر وچلوي، ده ډېره سوچه پېښوری پښتو ویله خو مورنۍ ژبه یې سرخرودۍ دري وه ،اصلاً چا ګومان هم نه کاوه چې دی به پښتون نه وي.

د وقار او پرتم ښار

زه په زړه کې د پته شپېي شمارم چې کله به مې سترګې پر هغه ښار ولګېږي چې د ځمکې بله هېڅ ټوټه هم په سپېڅلتیا کې ورسره سیالي نشي کولی،هغه ښار چې عظیم الشان قرآن ورته بلد الامین، کعبه ،بکه، مبارکه ،مکه ویلې او الله ج یې پرسپېڅلتیا او عظمت سوګند یاد کړی،هغه ښار چې دوحي مهبط ،دجبریل منزل دسیدالکونین د تولد او خاپوړو د حضرت اسماعیل دذبحې د پېښې شاهد او قربانګاه، دسلګونوانبیاوو د رسالت ،دعوت ،زیارت،اقامت او امامت ځآی او دالله ج دکور ویاړ اوشرف لري.

څومره چې مکه رانږدې کېږي همدومره زما د زړه دربآ ډېرېږي د رسول اکرم د مکې ژوند هره خاطره، هرڅېرکی او هر پړاو مې دذهن د تلوېزیون په سکرین کې تاوېږي.

کله کله پرځان بې باوره شم،هلکه ته خوبه خوب نه وینې،ته ځان ته وګوره او دالله ج کور. په همدې سوچ کې وم چې د سړک غاړې ته پر یوې لوحې مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګې ولګېدلې (لدې ځایه اخوا له مسلمانانو پرته بل چاته د ننوتلو اجازه نشته)پوه شوم چې مکې معظمې ،بلدالحرام او د اسلام دپرتم او نشئت ښارته ننوتم.

دې لوحې مې دذهن مسیر واړوه،د اسلام د عظمت ،قوت،ویاړ او شهامت دوره را یاد شوه، چې څنګه یې دلته د نامسلمانو ننوتل منع کړي،دا د اسلام دبریا ، لویې،ځواک ننبه ،اونامسلمانوته دابنوول دي،چې عزت، شرافت ،پاکي او درناوی په اسلام کې دی،په ژوند کې یواځې مادي او جسمي پاکوالی بس ندی، بلکې روحي او معنوي طهارت هم په کار دی،مکه معظمه د نړۍ د ټولو مسلمانانو قبله ده ،دلته د الله(ج) کور دی،دا په نړۍ کې تر ټولو سپېڅلې او عزتمنه ټوټه ده ،له دې ځآیه له اسمان ،عرش العظیم، بیت العمور،اوسدرة المنتهی سره نېغې اړیکې نیول شوي نو دې ځای ته دننوتلو لپاره د بدن پاکوالی کفایت نه کوي، بلکې حقیقي او معنوي خیرې هم لیرې کېدل غواړي او روحي تزکیه هم په کار ده.

هرڅوک چې دې ښآر ته ننوځي نو په کار ده چې زړه ، روح ،ضمیر ، وجدان،بدن ، هرڅه یې پاک ، دایمان اواسلام تلپاتې ډیوه یې په لاس او داسلام په نور منور وي.

دې ښارته ننوتل د اسلام پاسپورت او د ایمان ویزه غواړي.

دلته یو مسلمان پوهېږي چې زه څوک او زه څومره عزیز یم. دلته سړي ته د اسلام د عزت او وقار پرتمینه دوره ورپه زړه شي ،هغه چې قرآن د نامسلمانو ذمیانو په اړه فرمایي (ترهغې چې جزیه په خپل لاس درته راوړي او د ذلت او سپکاوي احساس وکړي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماسخوتن دمکې معظمې په ښارکې روان وو له موږ سره په موټر کې دنوروشرکتونو حاجيان هم وو ،دهغوی لپاره په پام کې نيول شوي داستوګنې ودانۍ (عمارې) په بل ځآی کې وې او زموږ په بل ځای کې ډرېور لومړی هغوی ځای ته رسول.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزاده ملنګ

موټروان د تفویج الحجاج په نوم یوې پراخې ساحې ته موټر تاوکړ، دا ځای تم ځای ته په ورته نقشه جوړ شوی د موټرو او حجاجو د هر کلي ځای دی. حاجیان چې کله مکې معظمې ته راورسېږي نو لومړی یې دلته راولي، دلته یو بوتل د زمزم اوبه، یو جوس، بسکېټ، کېک، کلچې او کاغذي دستمال په یوه کاغذي قوتۍ کې بند وي او وجبة الحجاج پر لیکلي وي، هر حاجي ته یوه قوتۍ یا یوه وجبه، (خوراک) ورکوي، هر موټر باید پنځلس دقیقې دلته ودرېږي، حاجیان په خپلو څوکیو ناست دمه جوړه کړي، که غواړي خپله وجبه و خوري بیا موټرروانېږي موږ وړې او دې شیانو ښه خوند وکړ.

موټر روان او په یوښکلي ښارګوټي وربرابر شو زما او نورو دوستانو د اټکل له مخې ددې کالونۍ سور به یونیم کیلو متر او اوږدوالی به یې دوه نیم کیلو متره و، ټولې ودانۍ دوه پوړه په یوه نقشه یوه ډیزاین او یوډول وې په منځ کې پراخ پراخ پاخه سړکونه و. ډېر ور وویل چې داد اسامه بن لادن ښارګوټی(کالونۍ) او د اساحه اوکورونه د هغه شخصي ملکیت دی چې عرب مجاهدینو ته یې جوړ کړیدي.

دمکې معظمې د ښار په زړه او دومره ګران بیه سیمه کې چې ښایي د بیې دلوړوالي ساری به یې په نړۍ کې کم وي دومره ستر ملکیت او ددومره کورونو درلودل د اسامه دشتمنۍ نښه ده او داڅرګندوي چې هغه کوم ګدا ندی اوکه وغواړي دښه ژوند ټولې اسانتیاوې ورته برابرې دي، ددومره شتمنۍ ددرلودلو سره بیاهم دتورې بوړې په غروکې د اسامه ژوند ددې ښه څرګندوی دی چې د اسلام مینه له شهزاده څخه ملنګ جوړوي، په سعودي کې د اسامه دکورنۍ ددرناوي، عزت او حیثیت په اړه به یې پخپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای کې بحث وکړو خو اوس همدومره وایو چې ددوی کورنۍ د سعودکورنۍ ته ډېره نږدې او ډېره محترمه ده او پلاریې د سعودي حکومت وزیر و په داسې حال کې چې سعودکورنۍ حکومت خپل میراث ګڼي او ډېر کم له خپلې کورنۍ پرته بل چاته وزارت ورکوي .

استاد داهم وویل چې سعودي اوس ددې ښار پاتې کار بند کړی دی.

(ددې کرښو دلیکلو په وخت کې امریکایانو داسامه رح دشهادت ډرامه وړاندې کړې نه وه)

دمکې په ښار کې تاو راتاو کېدو ،بالاخره موټر د سړک پرغاړه ودرېد ،ډرېور لا دمخه چاته ټېلیفون کړی و ،درې تنه موټر ته راوختل ،تور تور وو ،په ورین تندي یې سلام وکړ ،هر تن ته یې دلته هم هماغسې یوه یوه قوتۍ خوراکي توکي ورکړل ، ،دلته یې هر حاجي ته یوپلاستیکي لاس بند ورکړ په لاس بند دخدمت د مطوف نمبر۸۷ اودجنوبي اسیا مکتب په کمپیوټري غټ لیک اود دوی ددفترادرس،دایمیل اوټېلیفون نمبر کوچنی لیکل شوي وو ترکشک لاندې یې د هر شرکت او هېواد نوم په قلم لیکلي وو.

موږ په پیل کې نه پوهېدو وروسته پوه شو چې موږ د جنوبي اسیا د اداري اوپدې اداره کې بیا د ۸۷ځانګې اړوند یو.

دلته ډرېور زموږ ټول پاسپورټونه دې خلکو ته ورکړل،هغوی هم حاضري اخستل پیل کړل هغوی به نو م اخست اوله حاجي یې غوښتل چې دپلار نوم یې واخلي له حاضرۍ وروسته یې ټول پاسپورټونه له ځانه سره ایسار او د الوتکې ټکټونه یې ترې راکړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې ځایه روان شو ،دحرم لیدلو ته بې تابه وم، ډرېوته مې وویل استاده کعبه لېرې ده اوکه نږدې ،ویې ویل : له شیشې ښې خواته وګوره یو لوړ برج درته ښکاري ؟ ماچې وکتل رښتیا هم ډېر لوړ برج اوپه سرکې یې ساعت (ګړی) ښکارېده ماویل هو نږدې ده . هغه وویل کعبه ترهمدې برج لاندې ده.

دابرج ډېرنږدې وو ،یوځل مې زړه وو چې استاد ته ووایم ودرېږه همدلته کوزېږم،اوله کوزېدو وروسته په منډه ځان بیت الله ته رسوم او خپله د ټول عمر تنده خړوبوم ، خوزړه نازړه وم اخر مې د ټوکې په انداز ورته وویل خوهغه ونه منله ویل یې چې هلته له مانه ستاسو ټولو شتون اوزه له هغوی تسلیمي غواړم.دشپې پاو کم یوولس بجې وې چې د خپل استوګنځي (عمارې)مخې ته ورسېدو دجنوبي آسیا له مکتب څخه د عمارې لاربښوونکي او مزدوران راسره ختلي وو ،سامان له موټرڅخه همدوی راښکته او د عمارې تر دروازې یې ورساوه په عماره کې دهر چاخونه (اطاق) اوتخت معلوم وو.

موږ په څلور ودانیو (عمارو) ووېشل شو ،ما او مولوي احمدي ته د لومړۍ عمارې په لومړي پوړ کې لومړۍ درې کسیزه خونه راکول شوې وه.

بیکونه مو خونې ته ننوېستل د هرحاجي نوم دهغه دتخت څنګ ته پردېوال ټومبل شوی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مكة المكرمة

د نومونې لامل:

ځينې وايي دې سيمې ته مکه ځکه وايي چې ګناهونه له منځه وړي،اويا داچې اوبه پکې کمې دي (سميت مکة لانها تمک الذنوب ،ای تذب بهاوقيل:لقلة مائها) ياداچې (لانهايوءمها الناس من کل مکان فکانها تجذبهم اليها)يعنې : خلک پرې له هرې خوا بيروبار کوي، ګوياداچې ځانته يې جذبوي يا (لانها تمک من ظلم فيها اى تهلکه)

ځکه چې دلته څوک ظلم وکړي نو له منځه يې وړي،داسيمه فطرتاً دظالمانو اوجابرانو غرور له منځه وړی،لانها تمک الجبارين ای تذهب نخوتهم)(۱)

(۱)شفاءالغرام اوالدرر الفرائدالمنظمة) د زمو ږد قبلي تاريخ ،دعبدالمالک همت ليکنه)په حواله،

زه پدې انديم چې په مکه کې داټولې ځانګړنې شته دي او دتسميې (نومونې)ټول لاملونه يې له مسمى سره سمون خوري.

مکې ته په عظيم الشان قرآن کې بکه هم ويل شوې ده ،لا مل يې هماغه دمکې ازدحام او ډيو بل ټېل وهل دي.

تفسير مظهري وايي مکه او بکه دواړه يوه خبره ده داځکه چې عربان کله کله ميم، باتلفظ کوي،لکه نميط او نبيط ،لازم ،لازب،راتب،راتم او ....

علامه جمال الدين محمد جارالله دمکې معظمې د نومونو شمېر شپږپنځوس ښودلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې پرته په عظیم الشان قران کې دې ښار ته د ام القری یعنې د قریو مور (الانعام ۹۲)البلد امنایا دامن ښار(ابراهیم ۳۵)البلد الامین یا ډاډمن ښار (التین۳) البلد الذی حرمها یا هغه ښارچې محترم یې ګرځولی دی (النمل۹۱)حرم آمن یاد امن یا ډاډ حرم (القصص ۵۷)، وادغیر ذی زرع یابې کروندې دښته (ابراهیم ۳۷)معادیا د ورګرځېدو اصلي وطن (القصص ۸۵) قریة یا کلی (محمد۱۳)المسجد الحرام یا عزتمن مسجدهم ویل شویدي .

واعلـــم بـــآن کثـــرة الاســـامی
دلالـــة علـــی ان ا لمســـمی ســـامی

پوهه شه چې ډېر نومونه دمسمې داهمیت او لوړوالي معناورکوي.

د مکې جغرافیه او تاریخ

ځینې روایات وایې چې الله ج مکه معظمه له نورې ځمکې دوه زره کاله وړاندې پیداکړې ،مکه دسعودي عربستان لوېدیځ ته دحجاز په ویړه لمن کې دغرونو اوغونډیو په منځ کې پرته ده،دمکې معظمې هواره سطحه بطحاء نومېږي،دمکې عرض البلد شمال ته ۱۹_۲۵ او ۲۱درجې ،طول البلدیې ختیځ ته ۴۲شمال ته ۴۹او۳۹درجې دی دسمندر له سطحې درې سوه متره لوړه ده ،مکه دځمکې د کرې په منځ کې واقع ده.
مکه دتهامې په ختیځ کې چې شمال ته یې مدینه منوره ،ختیځ ته یې نجد او ریاض جنوب ته یې یمن او لوېدیځ ته یې جده او بحرالاحمر (سور سمندر) پراته دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې رواني اوبه نشته همدا لامل دی چې کرهڼه پکې کمه ده او آن د څښلو اوبه هم له کوهیانو را وېستل کېږي.

په مکه مکرمه کې اوس د څښلو او کارولو د اوبو کمی نشته دی ،اوس د خلکو سویه او اقتصاد لوړ شوی دی، هلته هېڅوک هم د بمبو اوبه نه څښي، بلکې بوتلي ،یا چاڼ شوې اوبه څښي.

د مکې هوا ډېره توده او سوځنده ده،باران پکې کم وي کله کله په ژمي کې هم د حرارت درجه تر ۳۵_ ۴۰ پورې رسېږي او په دوبي کې خو ډېرځله تر ۵۰ لوړېږي یو عرب راته وویل چې په دوبي(اوړي)کې ځینې وخت د تودوخې له امله د سړک قیر هم روان شي، دلته ډېروخت د شپې او ورځې په هوا کې ډېرکم توپیر وي، د مکې او سېدونکي وایي چې الله ج اویا ډوله هوا وې پیداکړېدي چې نهه شپېته یې په مکه او یوه یې په ټوله نړۍ کې چلېږي.

د مکې د خپلو او سېدونکیو شمېر له یو میلیون څخه اوړي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

د مکې مکرمې فضایل

الله ج په هر شي او هر مورد کې یو شی پر نورو غوره ګرځولی او امتیاز یې ورکړی دی .د بېلګې په توګه په شپو کې د قدر شپه ، په ورځو کې د اختر او عاشوري ورځ ،په انسانانو کې حضرت رسول اکرم ص، د اونۍ په ورځو کې جمعه،په میاشتو کې رمضان المبارک، په جنتونو کې فردوس په ایتونو کې ایت الکرسي،په کتابونو کې عظیم الشان قرآن ،همدا ډول یې د ځمکې پر سر تر ټولو غوره ځای او تر ټولو سپېڅلی خاوره مکه معظمه ګرځولې ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالله ج داقانون دی چې پرهغه شي سوګند خوري چې دهغه پر وړاندې عزتمند اومهم وي او الله ج په عظیم الشان قران کې دوه ځایه پرمکه معظمه سوګند یاد کړی دی:

والتین والزیتون والطورسنین وهذاالبلد الامین.(التین ۱_۳)یعنې پر انځر اوزیتون اوپر طور سینا اوپر دې امان ورکوونکي(امین)ښا سوګند . . .

: لااقسم بهذاالبلد :یعنې سوګند خورم په دې ښار (مکې)

په تاریخ مکه کې لیکي چې په عظیم الشان قرآن کې الله ج پنځوس ځایه مکه معظمه یاده کړېده: ان اول بیت وضع للناس ببکة مبارکا وهداً . . .(ال عمران ۹٦)

یعنې : (له شک پرته لومړی کوټه کې چې دخلکو (دعبادت)لپاره جوړه شوه په مکه (مکرمه) کې ده چې برکتناکه او خلکوته لارښوونکې ده پدې کې ځرګندې نښې دي،یوېکې مقام ابراهیم دی،اوهرڅوک چې (حرم ته) ننوځي، نوپه امن کې شو.)

حضرت عبدالله ابن عباس رض فرمايي رسول الله ص مکې معظمې ته په خطاب کې وفرمایل(ماطیبک من بلد واحبک الی ولولاان قومی اخرجونی منک ماسکنت غیرک) (۱) مشکوة

یعنې ته څومره ښکلی ، خوشبویه اوپرماګران ښار یې که قوم مې له تاڅخه وېستلی نه وای نو زه به له تا پرته بل چېرې نه وای اوسېدلی.

عبدالله ابن عدي وايي ما رسول الله ص په حزوره نومي ځای کې ولاړ ولید چې مکې معظمې ته یې په خطاب کې فرمایل:په رښتیا ته دخدای ج غوره اوخدای ج ته ګرانه ځمکه یې ،که زه له تاڅخه وتلوته اړ شوی نه وای نو هېڅکله به درڅخه وتلی نه وای.

(۱)مشکوة

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله ص فرمايي:**صلاة فى مسجدى هذا افضل من الف صلاة فيماسواه الا المسجدالحرام والصلوة فى المسجدالحرام افضل من صلوة فى مسجدى هذا بمأة الصلوة .**

زما په مسجد کې لمونځ له نورو مساجدو زر ځله غوره دی خو له مسجد حرام پرته ځکه هلته يو لمونځ زما په مسجد کې له لمانځه څخه سل چنده غوره دی.

حسن بصري وايي: ددې حديث منظور دادی چې په مسجد الحرام کې يو لمونځ دبل ځای له لمانځه څخه سل زره چنده غوره دی.

حسن بصري فرمايي:په مکه معظمه کې يوه ورځ روژه دبل ځای له روژې يولک چنده ډېر ثواب لري هلته يو درهم خيرات په بل ځای کې ديولک درهمو له خيرات څخه ډېر اجر لري،همدا ډول هلته هره نيکي په بل ځای کې له نېکۍ څخه يولک چنده ډېر ثواب لري.

الله دې ښارته دخپل کور دجوړېدو او داشرف المخلوقات حضرت محمد ص دپيدا ينښت وياړ ورپه برخه کړ.

همدا راز داوياړ چې هرڅوک ورننوځي نو په امن کې شو.

الله ج دې ښار ته دکفارو او انسي اوجني دجالانو ننوتل منع کړي دي،دې ښار ته پښې غځول ،د انساني حاجت پوره کولو په وخت کې دې خواته مخ کول،مکروه دي.

لکه څنګه چې په دې ښارکې نېک اعمال ډېر ثواب لري همدراز دلته ناروا کار هم ډېر ګناه لري،الله ج فرمايي:(من يردفيه بالحاد بظلم نذقه من عذاب اليم)يعنې اوهرڅوک چې په ظلم اوناروا پکې دبېدينۍ خبر وکړي نو ددردناک عذاب خوند به وروڅکو(۱) : الحج **۲۵**

(c) ketabton.com: The Digital Library

پدې ښارکې داسې ځایونه دي چې دعا پکې ډېره ښه قبلېږي، طاعت اونېک کارونه پکې ډېر ثواب لري.

رسول الله ص دمکې دفتحې په ورځ وویل :الله ج له هغې ورځې راهیسې دې ښارته عزت ورکړی دی چې ځمکه او اسمانونه یې پیداکړي دي.

او دا عزت به دقیامت تر ورځې دوام مومي ،په دې ښارکې له ماپرته بل چاته دجنګ اوجګړو اجازه نشته ده او ماته هم دا اجازه دڅو ساعتو لپاره راکول شوې وه،نور تر قیامته ددې درناوی ساتل شوی دی ،نه به یې څوک کوم مارغه اویا ښکاروي ته،تکلیف او زیان رسوي،آن دعامې لارې له سر څخه هم ځانته د اخستلو په نیت دموندل شوي شي پورته کول رواندي،مګر ددې لپاره چې اعلان وکړل شي اوخاوند ته یې وسپارل شي،نه به یې څوک وانښه او ونې پرې کوي.

(۱)مسلم کتاب الحج.

د حرم حدود

دمکې معظمې ددرناوي په اړه چې کوم روایات راځي دادرناوی یوازې دکعبې تر ودانۍ پورې محدود ندی ،بلکې الله ج دخپل رحمت اودحرم دعزت اوشرف له کبله دحرم چاپېر چل ته هم دا درناوی ورکړی دی.

یو روایت داسې هم دی چې حضرت جبریل ع حضرت ابراهیم ع دحرم پر حدودو وګرځاوه اودتیګو په واسطه یې ددې حدودو د په نښه کولو امرورته وکړ،اوحضرت ابراهیم ع هم داکار وکړ.

دمکې له فتحې وروسته رسول الله ص تمیم بن اسد الخزاعی ته ددې حدودو دتازه کولو امر وکړ او هغه هم داکار په ښه توګه وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترهغه وروسته هم په بېلابېلو وختونوکې مسلمانو واکمنو داکار کړی دی،اوپه دې حدودوکې یې ۹۴۳ نښې اینښې دي خوددې نښو ډېره برخه په غرونو ،غونډیو ،خوړونو او ناهوارو برخوکې ده،چې اوس دانښې ډېرې کمې پاتې دي.

دحرم یاکعبې خپل مساحت ۱۳۷ کیلومتره مربع اوټوله ساحه یې پنځه سوه پنځوس کیلو متره ده چې حدود یې په دې ډول دي :

تنعیم یا د حضرت عایشې رضی الله تعالی عنها مسجد.

تنعیم دحرم شریف شمال ته دمدینې منورې پرلار له حرم څخه اوه نیم کیلومتره لېرې واقع دی حرم ته داتر ټولو نږدې حد دی ،په مکه یادحرم په ساحه کې اوسېدونکي ډېر حاجیان دعمرې داحرام لپاره همدلته راځي تنعیم دحل په ساحه کې دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

جعرانه

ددې ځای نسبت دبنو تمیم دقبیلې یوې احمقې اونا پوهې ښځې ته شوی چې خپل نوم یې ریطه اولقب یې جعرانه و ،هغې به ټوله ورځ وړی وربشلې اوچې مازیګر به شونو خپل کړی کاربه یې خراب کړاوخپلې وربشلې وړی به یې ببرته سپړلې،(ولاتکونوا کاالتي نقضت)…. ایت دهمدې په اړه راغلی داځای دحرم په ۲۴کیلومترۍ کې شمال ختیځ ته واقع دی .

ددې ځای اوبه په خوږوالي کې نوم لري،اوآن خلک یې دضرب المثل په توګه یادوي،دلته هم ملک فهد په ۴۳۰متره مربع ځمکه کې دزر(۱۰۰۰) لمونځ کوونکي په ګنجایش یوښکلی مسجد جوړکړ.

حدیبیه

دادحرم له ساحې بهر دجدې پرزاړه سرک پرته له حرم څخه ۲۴کیلومتره لرې سیمه ده،اوس یې خلک شمیسي بولي،دلته پخوا دحدیبیې په نوم یو کوهی وو اوداسیمه هم دهمدې کوهي په نوم یادېده،شمیس هم دیوه پخواني تاریخي کوهي نوم دی چې قاسي(۸۳۲هـ سپوږمیزمړ)هم یادکړی دی،دلته دحرم له حدودو دوه کیلومتره لېرې یوښکلی مسجد هم جوړ شوی دی،دبیعت رضوان او دحدیبیې دسولې مهمې پېښې هم دهجرت په شپږم کال همدلته ترسره شویدي.

دلته پخوا ترکانو هم یو مسجد جوړ کړی وو.

نخله

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دادمکې اوطائف ترمنځ سیمه ده چې دحرم دختیځ اوشمال حدود تاکي،دادوه برخې دي یوې ته یې نخله یماني وایي چې طائف ته د تللې سړک ښې خواته ده اوبلې ته یې نخلة شامي یامضیق وایي چې له حرم څخه پنځه څلویښت کیلومتره لېرې پرته ده،دداءة په نوم دغره یوې اوږدې لړۍ دادواړه نخلې یوه له بل څخه بېلې کړې دي.

کله چې رسول الله ص دهجرت په لسم کال دطائف له سفرڅخه راستون شو،نود پیریانویوې لوېې ډلې همدلته عظیم الشان قرآن واورېد،او مسلمانان شول،دعبدالله ابن جحش په مشرۍ یوه اته کسیزه سریه هم درسول الله ص لخوادقریشو دکاروا ن دڅارلولپاره همدلته ولېږل شوه،دې سریې پردې کاروان حمله وکړه دعمر ابن الحضرمي په نوم یوتن یې وواژه او عثمان بن عبدالله او حکم بن کیسان یې ژوندي ونیول،اونور وتښتېدل،داپه اسلام کې دلومړني کافروژل اودمسلمانانوپر لاس د لومړنیوبندیانونیول اوددوی مال لومړنی غنیمت ګڼل کېږي.

دعزاپه نوم مشهور اوستربت چې الله ج په عظیم الشان قران کې یاد کړی دی،(افرأیتم اللت والعزی)(۱)نجم ۱۹

یعني (اوتاسولات اوعزی ولیدل)هم په همدې نخله کې وو چې رسول الله ص یې دمکې له فتحې وروسته دماتولولپاره حضرت خالدبن ولید ،وګوماره،کله چې رسول الله ص دمکې له فتحې وروسته له حنین څخه طائف ته تشریف وړه نو په نخله یماني اوقرن منازل تېرشو.

اضاءة لبن

(c) ketabton.com: The Digital Library

داجنوب اړخ ته ۱۲کیلومتره لېرې دحرم حد دی نن سبا ورته عقیشه وايي عقیش دیوشخص نوم دی، چې په نوي یمو هجري کلونوکې ددې ځای څښتن وو ،لبن شیدو (پیو)ته وايي.

دې جهیل ډوله ځای ته ځکه لبن وايي چې ورته نږدې غرونه سپین ته مایل رنګ لري،دادرسول الله ص دحلیف قوم خزاعه سیمه وه.

حرم یا کعبه

د کعبې نومونه:

کعبه ډېر نومونه لري اوداډېر نومونه دکعبې ددرناوي او اهمیت په معنی دي،خوپه عظم الشان قرآن کې ورته داپنځه نومونه کارول شوي دي.

۱:کعبه

(جعل الله الکعبة البیت الحرام قیاماً للناس) (۱)مائدۀ۹۷

:یعنې الله ج کعبه عزتمن او خلکو داوسېدوځای ګرځولی دی،کعبه په عربي کې لوړې اویواځې ته وايي دامعناګانې پرکعبه تطبیقېږي .

۲:بیت الحرام

په پورتني ایت کې کعبې ته بیت الحرام هم ویل شوی .

۳:بیت الله

(وعهدنا الی ابراهیم واسمعیل ان طهراً بیتي للطائفین)(۱)البقرۀ ۱۲۵ .

یعنې:اوموږپه ابراهیم اواسمعیل ټینګارکړی وو چې زماکورطواف کوونکیوته پاک کړه.

۴:البیت العتیق

(c) ketabton.com: The Digital Library

(...والیطوفوا بالبیت العتیق) (۱) الحج ۲۹

یعنې او د بیت العتیق. طواف دې وکړي

دعتیق معنی، پخوانی، لوړشانه، نه ډوبېدونکی ازاد او خپلواک دی، یاداچې چا ددې کور زیارت وکړنو ددوزخ له اور څخه خلاص شو.

۵: **قبله**

فلنولینک قبلة ترضها (۱): البقرة۱۴۴ .

یعنې: نوژر ده چې هغه قبلې ته به ستامخ واړووچې ته یې خوښوې

www.melitahrik.com 0777 400 116

د کعبې تاریخ او ودانوونکي

له تاریخي روایاتو څرګندېږي چې تر اوسه دبیت الله ودانې دولس ځله جوړه شوې ده، که څه هم په دې اړه ځینې روایات قوي ندي خود ځینو سند پیاوړی دی.

د بیت الله ودانوونکي

تاریخ دبیت الله ودانوونکي داسې راپېژني.

۱: پرښتې.

۲: حضرت ادم ع.

۳: حضرت شیث ع.

۴: حضرت ابراهیم او حضرت اسمعیل علیهم السلام.

۵: دعمالقه ووقوم.

۶: دجرهم قبیله.

۷: قصی دکلاب ځوی، دنبي ع له نیکونو څخه یوتن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸:دمکي قریش له هجرت څخه ۱۸کاله وړاندې.
۹په ۶۵هـ عبدالله دزبیرزوی.
۱۰:په ۷۴هـ حجاج دیوسف زوی.
۱۱:په ۱۰۴۰هـ ترکي سلطان مراد.
۱۲په ۱۴۱۷ شافهد دعبدالعزیز زوی.

حضرت عبدالله ابن عمر رض فرمایي کله چې الله ج حضرت ادم ع ځمکې ته راولېږه نو ورته یې وویل چې زه له تاسره یو کور هم لېږم چې له دې کورڅخه به داسې طواف کېږي لکه څرنګه چې پرښتې زماله عرش څخه طواف کوي،اوددې کور شاوخوا به داسې لمونځ کېږي لکه څنګه چې زما دعرش شاوخوالمونځ کېږي.

راوي وایي چې دحضرت نوح ع دطوفان په وخت کې ،کعبه پورته شوې وه، سره له دې چې دقیق ځای یې معلوم نه وو،خوبیاهم د پروپیغمبرانو په خپل وخت کې،دهغې طواف کړی دی،الله ج حضرت ابراهیم ع ته دکعبې دقیق ځای وښود بیا حضرت ابراهیم ع دپنځوغرو(حرا ،شبیر،لبنان،طوراوجبل خیر)څخه تیګې راوړې،اوکعبه یې ودانه کړه.

(۱)هیتمي اومجموع الزوائد۳،۲۸۸ دتاریخ مکه په حواله

ځینې خلک له دې پنځوغروڅخه ،دحضرت ابراهیم ع په واسطه دتیګوراوړلو خبره نه مني ځینې داروایت هم صحیح نه ګڼي خو ځینې یې دهغه ع معجزه ګڼي،قران عظیم الشان په دې شاهد دی چې کله حضرت ابراهیم ع خپله مېرمن حضرت هاجره اوخپل ځوی حضرت اسمعیل ع مکې ته راوستل،نوهغه وخت دکعبې،د ودانۍ نښه وه،داحقیقت دهغه ع له دې دعاڅخه ښکاري (ربنا اني اسکنت من ذریتی بواد غیر ذی زرع عندبیتک المحرم) (۱)ابراهیم ۳۷.

یعنې(ای زموږربه!ماخپل ځینې اولادپه شاړه ځمکه ستا د عزتمند کور ترڅنګ پرېښودل.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا دې څرګندوی دی چې په هغه وخت کې بیت الحرام وو، البته تاریخي روایات داهم وایي چې په هغه وخت کې دکعبې ودانۍ، او دیوالونه نړېدلي وو، خوبنسټ یې لاوو، او دو مره کلک وو، چې زرګونه کاله وروسته هم، حضرت ابراهیم ع په همدې بنسټونو دېوالونه جوړکړل، الله ج فرمايي﴿ و اذ یرفع ابراهیم القواعد من البیت و اسمعیل ﴾ (۱) البقرة ۱۲۷.

یعنې: او کله چې ابراهیم ع او اسمعیل ع دبیت الله بنسټونه لوړ کړل.

بخاري کې راځي، چې یزید بن هارون وایي کله چې عبدالله د زبیر زوی، کعبه دودانولو په موخه ورانوله، نوزه هملته وم، ما ولیدل چې هغه حطیم هم دبیت الله په ودانۍ کې راووست، او ما ولیدل چې دبیت الله بنسټ داوښ کوهان ته ورته، تیګو څخه جوړ شوی و، وروسته دفهد په وخت ۱۴۱۷هـ کې هم کعبه په همدې بنسټ جوړه شوې، په دې وخت کې دا ړتیاله مخې دکعبې دبنسټ یوه برخه ۱، ۴۰ متره وکیندل شوه، نو ولیدل شول، چې دکعبې دبنسټ تیګې له کومې مسالې او ساختماني موادو پرته دېرې کلکې لګول شوې دي، دا تیګې داوښ کوهان ته ورته وې، او اوس هم له کوم ترمیم پرته پرهماغه بنسټ دغه ودانۍ جوړه شوېده، دا چې دا بنسټ به له حضرت براهیم ع څو کاله وړاندې جوړ شوی وي الله ج ته معلومه ده.

دا دی له حضرت ابراهیم ع راهیسې هم ۵۰۰۰ کاله تېر شول، خو دې بنسټ دهرډول طوفان سېلاب او هرډول طبیعي پېښو مقابله کړېده.

د اسلام په تاریخ کې، تر اوسه مسجد الحرام لس ځلې دلاندې اشخاصو لخوا په لاندې تاریخ پراخه شوی دی .

۱: دامیرالمؤمنین حضرت عمر ابن خطاب لخوا په ۱۷هـ چې له ۲۳۹ زسره سمون خوري.

۲: دامیرالمؤمنین حضرت عثمان بن عفان لخوا په ۲۲هـ چې له ۲۴۸ زسره سمون خوري.

۳: دابوجعفرمنصورلخوا په ۱۳۷هـ چې له ۷۵۵ زسره سمون خوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴: دعبدالله ابن زبیرلخواپه **۲۵**هـ چې له **۲۸۵**زسره سمون خوري.
۵:دولیدبن عبدالملک لخوا
۶: دمحمدالمهدي عباسي لخوا پـه ۱۲۰هـ چې له ۷۷۷ز سره سمون خوري.
۷: دمعتضدعباسي لخواپه ،۲۸۴هـ چې له ۸۹۷ز سره سمون خوري.
۸-دمقتدرعباسي لخوا پـه ۳۰۲هـ چې له ۹۱۸زسره سمون خوري.
۹:دملک عبدالعزیزلخواپه ۱۳۷۳هـ چې له ۱۹۵۳ز سره سمون خوري.
۱۰: دفهد ابن عبدالعزیزلخوا پـه ۱۴۰۹هـ چې له ۱۹۸۸زسره سمون خوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک عبدالعزیز په پیرکې د کعبې بیا رغونه

ملک عبدالعزیز یو ځل په ۱۳۴۴هـ یا ۱۹۲۵ز کې د حرم د ترمیم امر وکړ بیایې په ۱۳۶۸هـ یا۱۹۴۸ز کې داکال پیل کړ د حرم د توسیع او رغونې کار پیل ووچې ملک عبدالعزیزپه ۱۳۷۳هـ۱۹۵۳ز کې وفات شو.

دملک عبدالعزیزله وفات وروسته دهغه زوی ملک سعود دحرم دپراختیا اورغولو کار ته ادامه ورکړه اوشل کاله یې پرې تېر کړل،دې شاهانو هم دحرم دتوسیع (پراختیا) اورغونې چارې دابن لادن کمپنۍ ته سپارلې وې، پدې ترمیم سعودي له شپږسوه اوشل میلیونوډېر ریال ولګول.

(۱)تطور عمارة المسجد الحرام ص ۱۹.

دملک عبدالعزیز اوملک سعود له ترمیم او پراختیا سره سره بیاهم حرم تنګ اوزیارت کوونکي زیات وو،بالاخره ملک فهد په ۱۴۰۲هـ یا۱۹۸۲زکې امر وکړ چې دکعبې چت دې هم لمانځه ته چمتوکړل شي،هماغه وو چې دچت ترمیم پیل شو، په چت کې لوډسپیکرونه (لوړغږي) دیخ او تودوخې ضد مرمروته ورته تیرې ،ولګول شوې، دزمزم اوبه پورته شوې،چت رڼاشو ،برېښنايي او عادي زینې ورته پورته شوې،له دې وروسته دچت ۴۲۰۰۰مربع متره ځمکه د ۱۰۵۰۰۰لمونځ کوونکیو ګنجې ته چمتو شوه ،دچت په دې ترمیم هم شاوخوا دېرش میلیونه ریاله ولګېدل، فهد په ۱۹۸۸کال یا د۱۴۰۹هـ دصفرالمظفرپه میاشت کې دحرم ددوهمې پراختیا بنسټ کېښود چې په ۱۴۱۳یا۱۹۹۳کې پای ته ورسېد ،په دې پراختیا کې دباب عمره او باب عبدالعزیز ترمنځ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹۰۰۰ متره مربع مساحت کې دمسقفلې لورته چې مخامخ ورته دارالتوحید کانټیننټل. شرکة المکه اوبرج زمزم دی ،یوه لویه ودانۍ پیل شوه دا ودانۍ دوه ځمکتلې (زیرزمیني)یوه ګراونډفلور (دځمکې سطحه)لومړی پوړ (چې موږ افغانان ورته په عامه ژبه دوهم پوړ وایو)اوددې پوړ چت لري دمسجد انتظامیه لومړی ځمکتلی د ځان او مسجد لپاره کاروي، په دې ځمکتلې کې دمسجد فني ،تخنیکي او کنټرولوونکي وسایط ځای پرځای شوي ،همدارنګه ځینې ډیپوګان اوتحویلخانې هم پکې دي ،دې ځای ته د عاموخلکوننوتل منع دي.

اوددریم پوړ چت دلمونځ کوونکیو استفادې ته چمتو دی.

نوې ودانۍ ډېره ښکلې ده او ټول عصري او پرمختللي وسایل او دهوادیخ ساتلو لپاره پکې سلګونه ایرکنډیشنونه کاریدلي دي .

ددې څلورواړو ځایونومساحت ۷۲،۰۰۰ متره مربع دی،دا ودانۍ دومره کلکه ده ،چې د نورو پوړونو تاب هم راوړلی شي او که اړتیا پیښه شي نور پوړونه هم پرې جوړیږي، په وروستي چت ښکلې درې ګنبدې ۱۵×۱۵=۲۲۵ متره مربع کې جوړې شوې دي، اوهره ګنبده دیارلس متره لوړه ده ،هر پوړ ته د عادي زینو (پوړیو)ترڅنګ خوځایه بریښنایي زینې هم پورته شوېدي،هر پوړ ۵۳۰ستنې لري دهرې ستن په بېخ او پورتنۍ برخه کې څلور خواوته ایرکنډیشن لګېدلی دی.

دسعودي پاچایانولومړی توسیع (پراختیا)شمال ته د مروې اوباب العمره پر خواچې باب الزبیر،باب الندوه، باب حجراسمعیل ،باب المدینه،باب مهدي،هم پکې راځي وه او جنوب ته دصفاله غونډۍ تر باب عبدالعزیز پورې چې باب حنین ،باب اسماعیل هم پکې ده غځېدلې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک فهد په وخت کې

د سلطان مراد ترکي لخوا د کعبې له رغوني درې سوه پنځه اویا کاله تېرشوي، او د کعبې ودانۍ بیا رغونه غوښتله له همدې امله ملک فهد بن عبدالعزیز چې ځان ته یې د حرمینو خادم وایه ، د کعبې ترمیم د ۱۴۱۷هـ سپوږمیز کال په محرم کې پیل کړ او کعبه یې بنستیزه ورغوله، په دې ترمیم کې یې د کعبې دد بوالونو تیګې هوارې ا و یو برابرکړې وې .

بهرنۍ برخې :د تیګوله منځه یې پخوانۍ مساله راوویسته، نوې سیمنټي مساله یې ور ننو یسته، دواړه چتونه یې نوي ترمیم کړل، درې واړه، ستنې یې ورته نوې کړې، لدې رغونې وروسته د کعبې لوړوالی ۱۴متره د ملتزم اړخ یا له حجراسود څخه ترحطیم پورې دد بوال اوږدوالی، ۱۲،۸۴ ،د حطیم له پیل څخه د حطیم تر پایه یا ترركن شامي پورې ۱۱،۲۸متره ، له رکن شامي یا د حطیم څخه تر رکن یماني پورې ۱۱،۱۲ اوله رکن یماني څخه ترحجر اسود پورې ۱۱،۵۲ . متره د ه .

په ۱۴۱۷هـ سپوږمیز کال د کعبې د ترمیم، ویاړ د ابن لادن د کمپنۍ په برخه شو.

لومړی وصل

له هرات څخه چې الوتلو نو ټول حاجیان په احرام کې وو خو سید نصیر، او حاجي عبدالله همداسې راوختل، ما ورته وویل چې تاسو که په الوتکه کې احرام کوئ نو باید له میقات څخه تېرنشئ اوکه په جده کې یې کوئ نو جده خوله میقات څخه اخوادحل په ساحه کې ده او دم دربانديي اوړي ،هغوی راته وویل چې موږ بیاله جدې څخه جحفې ته د احرام لپاره ځو زه هم چپ شوم ،دوی دواړه له موږ سره په موټروکې مکې معظمې ته هم را نغلل حیران وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دوی ولې داکار وکړ ډېر وروسته پوه شوم چې دوی دواړه شیعه ګان دي،دعبدالله رنګ خو هزاره ګانو ته ورته وو خو سید نصیر هزاره هم نه وو اصلاً دکابل دچهار دهي اوسېدونکی وو ،چا ګومان هم نه کاوه چې دی به شیعه وي.

خونو ته د ننوتلو په وخت دمولانا یارمحمد په نوم یو تن چې ښکلی سور او سپین رنګ، سره او توره ګډه وډه ږیره یې وه راغی ځان یې په مکه مکرمه کې د شرکت له مسؤولینومعرفي کړ. او ویې ویل چې یوولس بجې رانښکته راشئ چې عمرې ته ځو، موږ خپل سامان ځای پر ځای کړ،ماپه هرات کې هم د احرام لپاره غسل کړی و ،خوپه جده کې ډېرخولې شوی وم دلته تشنابونه اوګرمې اوبه هم پرېمانه وې له سره مې غسل وکړ ټول دعمارو مخ ته کوچني میدان ته راووتو موږ یوه ته هم لار معلومه نه وه. مولنا یار محمد چې په مولنا مشهور وو له درې څلور ملګرو سره زموږ لارښود شوه لاره یې راته تشریح کړه،دعمارو موقعیت یې حفایر شارع ستین (شپتم سړک)وښود د سړک پرغاړه د متحده په نوم درملتون ووچې په ټول سعودي کې نماینده ګۍ لري په مکه او مدینه کې خو یې ما خپله شپږ اوه نماینده ګۍ ولیدلې.

دلته په څلورو کتارو کې منظم ودرېدو دهرکتار لپاره یو تن مسؤول وټاکل شو ،چې حاجیان بې نظمۍ ته پرېنږدي،یوکتار ماته را وسپارل شو ،زموږعماره له حرم شریف سره په مستقیم لوی سړک حرم ته نسبتاً نږدې پرته وه ،کږې وږې لارې او فرعي سړکونه نه وو خو دعمارې دروازې لوی سړک ته نه وې، بلکې ددوو عمارو شا لوی سړک او ددوو دروازې بیا مخ په جنوب ددې نورو عمارو دروازو ته وې کله چې لوی سړک ته را ووتو ګورو چې ټول سړک له خلکو ډک دی ،څومره چې دا دوطرفه سړک ښکاري نو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو ډک دی ،ښځې او نارینه ،ډول ډول جامه، ډول ډول رنګ . ډېر یې حرم ته او لږ یې له حرم څخه خپلو استوګنځایونو ته روان وو ځوځایه مې په داسې خلکو سترګو ولګېدې چې نارینه یې د احرام په جامه کې خو ښځو یې یو ډول یونیفورم (یو ډول څادر ،کمیس ،پرتوګ په څادر نښه)درلوده او یو ځای به روان وو چې دوی له نورو سره جوت پېژندل کېدل، ،پرلوی شا وخوا شپاړلس متره سړک هغه د چاخبره د قدم ځای نشته دی ،د تلبیې ملکوتي ازانګو فضا سندریزه کړې وه، موږ د سړک پر ښي خوا مخ پر شمال لوېدیځ حرم شریف ته روان شو څو ګامه وړاندې ښي خوا ته یو لوی مسجد پرمخ راغی مولنا وویل چې دا مسجد په ټوله مکه کې مشهور او د اسامه پلار ابن لادن جوړ کړی دی او د ابن لادن په نوم یادېږي که له چا ځای ورک شو نو ددې مسجد پوښتنه دې وکړي .له مسجد سره سم پیچومی پیل شو نور نو د ساعت برج موږ ته ډېر نږدې دی.

د کعبې لیدلو تلوسې ډېر نا ارامه کړی وم ،موږ د هغه ځای چې حرم تر پر خپلو سترګو لیدلی شو ،په څو متری کې وو ،بس چې د همدې پیچومي چې په حقیقت کې پول وو سرته ورسېږو نو حرم ته رسېدلي بلل کېږو زه خپل شل کلن ارمان او د خپلې مینې وصل ته رسېدونکی وم،همدا څو متره فاصله لکه څو کیلومتره اوږده شوه کله چې د پله سرته ورسېدو نو الله اکبر او د (اللهم لبیک لبیک لاشریک لک لبیک ان لحمد والنعمة لک والملک لا شریک لک) انګازې لوړې او ژړاګانې پیل شوې،مولنا راته وویل چې دا مخامخ منارې د بیت الله دي،تلبیې او ژړاګانو زور واخست له پله ښکته اوله سړک تېرشود حرم صحن ته له ننوتلو سره مولنا ټول کېنول ،له یو بل څخه د بېلېدلو په صورت کې یې دراټولېدلو ځای د دارالتوحید کانټیننټل هوټل مخ ته تلو ېزیون ته ورته د اعلاناتو سکرین وټاکه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مولنامخکې موږ ورپسې دحرم شریف ښې خواته روان شو ،دحرم شریف حویلۍ او شاوخوا یې سپین پړق وو ،دلته دتیارو ځای نه وو له زړګونو کالو راهیسې دلته تیاره مغلوبه او رڼا او نور غالب وو ، دلته دوامدار ،انوار رااوري، تیاره فکرونه ،تیاره نظریات له دې ځایه کوچېدلي ځای یې الهي انوارو او دمعرفت او تعقل رڼا نیولی دی ،دعظیم الشان قرآن پر نزول سره دا رڼا تلپاتې شوه په حرم کې شپه نشته تړوله ورځ ورځ او رڼارڼا ده.

هغه مکه چې اوسېدونکیو یې یووخت دشیطان څراغ دبلولووس نه درلودنن ټوله چراغان ده.

مولنا په یوه دروازه ورننوېستو اوس نو څو ثانیې پاتې دي چې د څه کم دوه میلیاردو مسلمانانو قبله ، دبشرپه تاریخ کې دځمکې پر مخ لومړنۍ ودانۍ ،او تر ټولو سپېڅلې او مبارکه خونه ووینم ، هغه چې هره ورځ یې کم تر کمه یوولس ځله یادوم او دلمانځه په هر نیت کې وایم (مخ مې دکعبې شریفې په لوري)هغه چې که په لمانځه کې ورته مخ نکړې نو که هرڅومره دې نور شرایط اوارکان برابرهم وي لمونځ دې دمنلو ندی،هغه چې په بیت الخلا او استنجا کې ورته مخ کول خو پرېږده آن پښې غځول اولاړې توکول یې هم خواته منع دي.

هغه چې په ژوند اووینه هم ورته مخ کوو ،خوب موهم همدې خواته دی ،او له مړینې وروسته په قبر کې هم همدې خواته مخ اړوو.هغه ځای چې ټول ساکښان یې هم تعظیم اوتکریم پیژني او آن توتکۍ یې هم له فیلانو ساتي.

له ننوتلو سره سم ژړاګانې دومره ډېرې لوړې شوې چې تلبیه یې تر شعاع لاندې راوسته مخامخ راته دکعبې خونه وه ، په همدې نیمه شپه کې لدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعې څخه لسګونه زره پتنګان تاوېدل . پرتهولوداسې کیفیت او دجذب حالت راغی چې دتشریح لپاره یې الفاظ او دبیان لپاره یې لار نلرم.

سترګې مې پر کعبه ګنډلې وې خوزړه مې باور نه کاوه چې زه به اوس دهغې لیلا وصل ته رسېدلی یم چې میلیونونه مجنونان لري، دوه سترګې مې څلور ،څلور مې اته،اواته مې شپاړلس کړلې په غټو غټومې وروکتل.

نور نودتاب متره نه وه،ماهېڅکله هم فکر نه کاوه چې زما کاڼی زړه به هم کله نرم شي ژړا اوسلګۍ خوپرېږده. خوهلته کیفیت او حالت داسې وي چې دکاڼي زړه خو لاڅه چې آن له الماسو هم موم جوړوي .

یو وخت مې چا پر اوږه لاس کېښود ویل یې بس کړه څه چې ملګري طواف ته ښکته شول بیا یې موندلی نشو .

ماهلته داسې ځوانان هم په کریکو ولیدل چې که ددنیوي غم غرونه یې هم په سر کېښودل شي ښایي ورمېږ یې کوږ او سترګې یې لمدې نشي.

طواف مو په مطاف کې پیل کړ ،زموږ طواف دعمرې وو، په لومړیو درې شوطو(دورو) کې موبایدرمل(اودپهلوانانوپه څېر منډه او اوږې پورته پورته)کړې وای،خودبیروبار له کبله داکارناشونی و ،دمنډې خو پرېږده آن دعادي تګ امکان هم نه و ،ډېر ورو ورو روان و کله کله به موهسې اوږې پورته کړې کله به مو چور هېر شول ،طواف مو دژړا او انګولا په بدرګه وکړ،زما سترګې له کعبې نه اخوا کېدلې ،له دې کتو مې داسې خونداخست چې محسوسېده خو دکیفیت بیان یې نشم کولی. له طواف څخه چې فارغ شو نو لومړی ځل وو چې پخپله مې د زمزم اوبوته ګیلاس ونیوه هملته مطاف کې ورتاو شوم ښې ډېرې اوبه مې وڅښلې موږ په

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتیانادیده وو په خوندیې نه مړېدو ، دوه رکعته لمونځ مو وکړ،وروسته مولنا دصفا او مروه ترمنځ سعې ته روان کړو.

ماداسې انګېرله چې صفا او مروه به له کعبې لېرې سپېرې غونډۍ وي ،دخوړ له پاسه به پول وي په دې پول کې به چېرته دوه شنه راډونه وي چې دمنډې ځای ښيي خو داسې نه وو له مطاف څخه دکعبې دهغې دروازې خواته چې دصفا ددروازې په نوم یادېږي په زینه راوختو ، دا دطواف دپیل او پای زینه ده څوقدمه چې وړاندې لاړو لاد کعبې له محوطې بهر نه وو وتلي چې مولنا یوې پر مرمروپوښلي لوړې ته بوتللو ویې ویل چې دادصفا غونډۍ ده دا وړاندې شنه راډونه دي او هغه بل خواته همداسې لوړه ده هغه مروه ده.

تاسې موسعې وکړئ زه همدلته درته ناست یم یواځې د صفا او مروه په اړه، نه بلکې په ټولیزډول د کعبې او دحج د مناسکو د ټولوځایونو په اړه زمااټکل بل ډول وو.

صفااو مروه او ددوی ترمنځ د تګ راتګ لارې خو دومره ښکلې او په عصري ساختماني موادو اونقشې جوړ شوي چې دافغانستان ارګ ورسره سیالي کولی نشي.

سعی د حج او عمرې له واجباتوڅخه ده او ترتیب یې داسې دی چې لومړی به دصفا په لوړه ودرېږي (صفاپخوا غونډۍ وه او دوخت په تېرېدو او دحکومت په هڅو اوس دکعبې له سطحې لږه لوړه پاتې، نوره ختمه ده)

دلته به مخ کعبې ته کړې ځانګړې دعا به کوې بیابه دمروې خواته حرکت وکړې کله چې شنه میل ته ورسېږي نو له دې شنه میل څخه به تر بل شنه میل پورې منډه وکړې ،دامیلیونه صفاته نږدې دي کله چې مروې ته ورسېږي نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته به هم ودرېږي مخ به کعبې ته کړي دعابه وکړي او دصفا په لوربه راروان شي، دسعي لپاره صفاته دتللو لار بېله او مروې ته بېله جوړه شوې ده ،ددوارو لارو ترمنځ دوه کوچنۍ نورې لارې هم شته دي .کله چې شنه راڼ ته راورسېږي نوتر بل شنه راڼ پورې به منډه وکړي،دصفا او مروه ترمنځ اوه ځله تلل راتلل سعي ده هرځل به هم په صفااو هم په مروه کې ودرېږي مخ به کعبې ته کړي دعابه وکړي له صفا څخه مروې ته اوله مروې څخه صفاته پر دوارو لارو دوارو خواووته دوه دوه شنه څراغونه چې راڼ ته ورته دي اود فقهې په کتابونوکې ورته میلین اخضرین ویل کېږي نصب شوي دي.

سعې مو وکړه څوک ژر اوڅوک لږناوخته فارغ شول .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دوه تنو د ۱۲۰ حاجیانو سرخربیل

اوس راته یو د سر خربیل پاتې وو چې له احرامه ووځو او خپلې جامې واغوندو .

مولنا موږته وویل چې دلته سرونه مه خربیئ ځکه چې نایان لس پنځلس ریاله اخلي ،هلته په عماره کې هلکان شته که پنځه پنځه ریاله ورکړئ ښه په راحت به یې درته وخریي موږ هم هلته سرونه ونه خربیل ،نابلدي هم وه خو چې عماروته راغللو دمجیب اونعمت په نوم دوه افغان هلکان وو او موږ له یوسل اوشپېتو تنو ډېر ووفکر مووکړ چې که دوی ته انتظار کوو او نوبت ته کېنو ښايي ډېر وځنډېږو مولناته موهم غوسه راغلله چې ولې یې غلط وپوهولو وروسته پوه شو چې مجیب دمولنا اوښی او له نعمت سره یې هم دخپلوئ کومه اړیکه وه ده غوښتل دا پیسې ددوی په جیب کې ولوېږي .

ماملګروته مشوره ورکړه چې راځئ خپله یو دبل سرونه وخریو. لومړی زه یوه ملګري ته چې لامې نه پېژانده او سر یې مخکې خربیل شوی وکېناستم سر یې راته وخریه،داوښتنه ما پنځلس کاله نه ووخربیلي او په همدې هیله مې ساتلي وو چې دا به په حج کې خربیم او الله ج مې داهیله تر سره کړه،دريې نیمې بجې له عمرې فارغ شو ،احرام موووېست، جامې مو واغوستې. څه ملګري ویده شو ځکه چې ډېر ستړي وو دشنبې شپه ،دشنبې ورځ دیکشنبې شپه ټول په سفر او ګرځېدو تېرشول خو زه بېرته حرم ته لاړم لار اسانه وه پر سړک بیاهم خلک نه ځایېدل ،لمانځه ته وخت کم وو لاندې په مطاف کې دطواف اجازه نه ورکول کېده تهجد مو وکړل او په کعبه کې په جماعت دلومړي لمانځه ویاړ راپه برخه شو .

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفا او مروه

صفا:

دایوه کوچنۍ غونډه ده چې دصفا او مروه ترمنځ دسعې پیل هم ترې کېږي دادکعبې دخونې په یو سل اودېرش مترۍ کې سوېل ختېځ ته پرته ده خو دکعبې په اوسنۍ ودانۍ کې دننه ده اوس ددې غونډۍ په سر یو ګنبد ډوله چت دی .

مروه

داهم یو کوچنۍ غونډۍ ده ددې دتیګې نوم مروه ده چې سپین ته مایل رنګ لري اوډېره کلکه ده ،داغونډۍ د کعبې له شامي رکن څخه شاوخوا درې سوه متره لېرې شمال ختېځ ته پرته ده سعې یااوم شوط همدلته پای ته رسېږي .

مسعی

دصفا او مروه تر منځ د تګ راتګ (سعې)لارته مسعی ویل کېږي صفا او مروه دوه غونډۍ وې. ددواړو غونډیو ترمنځ **۳۹۴,۵**متره مسافه ناهواره لوړه او ټیټه وه ،له شګو او کروت کاڼو ډک د پنځوس متره سور په اندازه خوړ هم پکې وو دتاریخ په بېلابېلوپړاوونوکې داځای هوار ،ترمیم او جوړ شوی دی ،یووخت داځای له بیت الله څخه بېل وو او ددواړو تر منځ دوکانونه او ودانۍ وې خو په بېلابېل وخت کې چې دبیت الله دپراختیاپروژې عملي شوې نودا ساحه هم په بیت الله کې راغله اوس خودبیت الله حویلۍ له صفا او مروه څخه هم ډېره وړاندې تللې ده. دبیروبار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکموالي او دخلکود اسانتياليپاره د صفا اومروه تر منځ سعې ته څلور لارې جوړې شوې دي يوه ځمکتل (زېرزميني) ،يوه دځمکې پرسطحې ، بل دوهم او بـل دريـم منـزل څلـور واړه پـوړه پـه ډېـر ښـکلي ډيـزاين، ډېـرو قيمتـي ساختماني توکيو په عصري او پرمختللي ډول په ډېر جذاب اومناسب رنګ جوړ شـوي دي. لـه صفا څخـه مروې تـه دتللو پـه ډېرو قيمتـي مرمروپوښـل شوې لار بېله ،له مروې څخه صفاته د راتللو همدا ډول لار بېلـه او پـه منځ کې دناروغانو او ويلچيرانو (دناروغانو دبايسکلونو)دوه لارې بېلې دي پـر هر لار دزمزم داوبودوه ځايه دي چې په هر ځای کې شاو خوا لـس نلکـې دي او په يووخت کې ترې شاوخوا څلوېښت تنه اوبه څښلی شي ،دمسعی د هر منزل سور شل متره دی د لومړي منزل لوړوالی ۷۵، ۱۱او ددوهم ۸، ۵متـره دی، اوس په لکونو حاجيان دلته په يو وخت کې سعی کولی شي.

هر پوړ ته پراخې پراخې عادي او برېښنا يې زينې (پوړۍ) اولفټونه ختلي دي ،دهر پـوړ ټـول مساحت ۷۸۹۰مـتـره مربع دی برېښـنا يـې زينـې د بـاب الصفا(دصفا دروازې)بهر او لفټونه يې دننه دي.

دصفا او مروه تر منځ له عامو دروازو پرته اوه داسې پلونو تـه ورتـه لارې دي چې هغه خلک پرې تـګ راتـګ کـوي،چې لـه بهـر څخـه نېغ حرم تـه تلل غواړي له دې لارو تلل د سعې کوونکيو د مزاحمت مخه نيسي.له دريم پـوړ پرته په نورو پوړونوکې پکي او دومره ايرکنډيشـنونه دي چې دسعودي پـه ګرمۍ کې خلک پکې يخ نيسي،لسګونه قنديلونه پکې ځوړند دي.

له بهرنـي صحن څخـه صفا دروازه د کعبې لسـمه دروازه ده چې تـر مـروه پورې دا شمېره يو دېرشمې ته رسېږي په دوی کې هوايې پول ته د ورتـه لارو دروازې هم شمېرل کېږي په دې منځ کې مشهورې دروازې باب الصفا ،بـاب بني هاشـم ،بـاب علـي ،بـاب العباس،بـاب النبی،بـاب السـلام يابـاب بنـي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږه،بآب الحجون ،باب المعلاة ،باب المدعی اوباب المروه دي او دصفا او مروه له منځ (مسعی)څخه دکعبې سالون یا مطاف ته مشهورې دروازې باب مراد ،باب المحصب او باب عرفه دي.

مروه تر ۱۴۱۷هجري سپوږ میز پورې غونډۍ وه خو له همدې کال څخه تر ۱۴۲۳داغونډۍ هواره شوه اوس دتیګو کلکه لږه نښه پاتې ده پرسر یې دموم په څېر سپین ته ورته ژېړ مواد پراته دي،چې پښې هم نه ژوبلوي او انسان پرې ښوېږي هم نه، دصفا له غونډۍ شیشه یې کتاره تاوه ده.

دصفا اومروه تر منځ له شنو راډونوسره دعباس ابن عبدالمطلب کور وو ، تر۱۳۷۲هـ سپوږمیزکال حکومتونو ترمیماوه خو په همدې کال یې دصفااومروه دپراختیا لپاره ونړاوه.

(۱)اخبار مکه دفاکهي ،دتاریخ مکه په حواله

اهل کتابوداسې عقیده درلوده چې داساف په نوم یوتن نارینه له نائلې نومې ښځې سره په کعبه کې ناروا اړیکې ونیولې چې الله ج دواړه مسخ او تیګې ترې جوړې کړې خلکو هم د عبرت لپاره اساف د صفا اونائله د مروه په غونډۍ کېښودل .

دوخت په تېرېدوسره خلکو ددې دواړو بتانو عبادت پیل کړ او دایې محترم بلل،د جاهلیت (ناپوهۍ)په پیر کې،هم خلکو د صفااو مروه ترمنځ سعی کوله داسلام د رڼا په خپرېدلو سره هم خلکو داسعی کوله خوځینو داګومان کاوه چې ګویا داسعی دهمدې بتانو (اساف او نائلې)له کبله ده او دا دود باید بند کړل شي.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله ج دهمدې شک دله منځه وړلو لپاره وفرمایل چې ‹ان الصفا والمروة من شعائرالله...› یعنې یقیناً صفا او مروه دالله ج له نښو څخه دي › (۱) البقره ۱۵۸

دصفا او مروه تر منځ سعې د حج یا عمرې له واجباتو څخه او دحضرت ابراهیم او حضرت هاجرې سنت دي ،رسول الله ص هم دا ابراهیمي سنت اداکړیدي.

دبخاري په باب احادیث الانبیاء کې له حضرت ابن عباس څخه روایت دی چې رسول الله ص فرمایي: حضرت ابراهیم ع خپله مېرمن حضرت هاجره او خپل زوی حضرت اسمعیل راوستل اودواړه یې دکعبې ترڅنګ له یوکڅوړې خرما او یو مشک ‹زي›اوبو سره پرېښودل په دې وخت کې حضرت اسمعیل ع تی خوره کوچنی وو او په مکه کې نه کوم کلی و اونه کوم کور یا ښار.

کله چې حضرت ابراهیم له دوی دواړو څخه روان شو نو حضرت هاجرې ترې په حیرانتیا وپوښتل چې ته موږ په دې سوځنده ،بې اوبو ،بې وښو اوبې څوکه دښته کې ولې پرېږدې ،خو حضرت ابراهیم ځواب ورنکړ کله چې حضرت هاجرې څوځله داپوښتل او حضرت ابراهیم ځواب ورنکړ نو حضرت هاجرې ورته وویل آیا داد الله ج حکم دی؟ هغه ځواب ورکړ هو.

دده دا ځواب حضرت هاجرې ته دغره په څېر ډاډ و ، ورته یې وویل کله چې داد الله ج امر دی نو باور لرم چې هغه به موږ وساتي .

حضرت ابراهیم لږ اخوا په داسې ځای کې چې حضرت هاجرې نه لیده ودرېد مخ یې قبلې ته کړ او دادعا یې وکړه ‹ربنا انی اسکنت ....›یعنې‹ ای زموږ ربه ماخپل اولاد په بې کروندې دښته کې ستادعزتمن کور تر څنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پربښود ای ربه ددې لپاره چې لمونځ وکړي نو دخلکو زړونه ددوی خواته راواړوه او هغوی ته له مېوو څخه روزي ورکړه چې ستامننه وکړي) دحضرت ابراهیم له تللو وروسته هاجرې خپل زوی ته تی ورکاوه او هماغه اوبه او خرمایې کارولې خولې وروسته له تندې سره مخ شول، حضرت هاجرې به چې معصوم اسماعیل ته وکتل نو خفه او وارخطابه شوه بالاخره تاب ورنغی، نږدې غونډۍ صفا ته پدې هیله ورو ختله چې ګوندې څوک ووینې او اوبه ترې وغواړي خو ،په دې سوځنده اووچه دښته کې هېڅوک هم نه وو، له هغه ځایه رابښکته شوه او دمروه پر لور لاړه کله چې له صفا ښکته خوړ ته ورسېدله نو حضرت اسماعیل ع یې له نظره پناشو نو له دې خوړ څخه په منډه تېره شوه، چې حضرت اسمعیل ووینې ،هسې نه چې کوم ځناور زیان ورته واړوي،مروه ته ورسېدله هلته یې هم څوک ونه لید اوه ځله د صفا او مروه تر منځ لاړه او راغله او په دې خوړ کې یې منډه کوله(ددې خوړ په ساحه کې اوس شنه راډونه دي او دلته اوس هم حاجیان منډه کوي.)په اوم ځل چې مروه ته وختله یو غږ یې واورېد ،باور یې هم نه راته،خو فکر یې کاوه چې کوم کس دده مرستې ته راغی بیایې غوږ ونه څک کړل،ګوري چې یوه پرښته پرځمکه خپل وزر وهي چې له دې ځایه د اوبو چینه راووته، هاجره راغلله له دې چینې څخه یې د حوض په څېر کوچنی دېوال ددې لپاره تاوکړ چې اوبه ونه وځي ،دتحصیل په دوران کې مې چېرې لوستې وو چې دالله ج رسول ص فرمایلي دي الله دې پرهاجرې ورحمېږي اوبوته یې زم زم (په عبراني ژبه ودرېږه ودرېږه)، وویل او ددې له غوښتنې سره اوبه ودرېدلې که هغې اوبوته زم زم نه وو ویلي نو په مکه کې به له دې اوبو نهر روان شوی وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینو خلکو بیا له دې کیسې سره اسرائیلیات یوځای کړي،داسې کیسه یې جوړه کړې چې ګویا ،حضرت ساره د حضرت ابراهیم ګرانه مېرمن او دهغه د تره لوروه او هاجره یې ازاده وینځه په نکاح کړې وه ددواړو بنو یوځای ګوذاره نه کېدله ،حضرت سارې په حضرت ابراهیم زور راووړ چې هر ډول کېږي له دې بنې او بنتون څخه به یې خلاصوې هماغه وو چې حضرت ابراهیم ع بې له دې چې هاجرې ته څه ووایي هغه له شام څخه حجاز ته را روانه کړه او دلته یې بې هرډول توښې او هر ډول سرپنا او سر پرسته پرېښودله.

داپر یوه اولوالعزمه رسول بهتان دی یو اولوالعزم رسول خوپرېږده چې هېڅ عاقل انسان به له خپل اولاد اومېرمنې سره داسې کار ونکړي.

لکه څرنګه چې په پورتني حدیث کې هم راغلي حضرت ابراهیم داکار یواځې او یواځې د الله ج په حکم او دهغه د رضا لپاره وکړ او حکمت یې هم ښکاره دی الله ج ددوی په واسطه هلته د یو لوی تمدن بنسټ کېښود ،ابادي وشوې، دحضرت ابراهیم ع دعاقبوله شوه، الله ج په ټوله نړۍ کې د خلکو زړونه کعبې ته ور مات کړل. نن سبا له ټولې نړۍ څخه هر وخت خلک کعبې ته د حج او عمرې لپاره ځي، د زمزم پر اوبو ځان خړوبوي ،او ابراهیمي ،اسماعیلي او د هاجرې سنت عملي کوي.

له هماغه وخت را هیسې کعبه د خلکو قبله ده او د ابراهیم ،اسمعیل او هاجرې په قدموقدم ږدي ،دهغوی پر تقلید قرباني کوي دهغوی پر تقلید شیطان ولي او .....

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن هر کال میلیونونه خلک د کعبې د زیارت په اړه د حضرت اسمعیل غږ ته لبیک وایي،او په دې وجه ،سپېره بې ونو او بې اوبو دښته کې د نړۍ ټولې مېوې په هر موسم کې موندل کېږي .

له صفا غونډۍ سره د اسلامي تاریخ ډېرې پېښې تړلې دي، د بېلګې په توګه کله چې الله ج خپل رسول ص ته امر وکړ چې خپل نږدې دوستان وویروه (۱) (شعراء۲۱۴)

نو هغه دصفا غونډۍ ته وخوت او خپل قوم په ځانګړې توګه فهر او عدی یې را وبلل ورته یې وویل که زه تاسو ته ووایم چې ددې غونډۍ له شاه ددښمن یو لوی لښکر راروان دی او پر تاسو د برید نیت لري نو تاسو به زما پرخبره باور وکړئ؟،هغوی ورته وویل هو ځکه چې موږ له تا هېڅکله هم دروغ ندي اورېدلي هغه ص ورته وفرمایل نو زه موله یو سخت عذاب څخه وېروم چې ډېر ژر راتلونکی دی ابولهب ورته وویل چې (معاذ الله) خدای دې خوار کړه آیا د همدې لپاره دې راوبللو؟. په همدې خاطر بیا دا ایت نازل شو (تبت یدا ابي لهب ......) (۱)

بخاري له ابن عباس څخه.

حضرت عبدالله ابن عباس فرمایي چې قریشو رسول الله ص ته وویل ته خپل رب ته دعا وکړه چې دادصفا غونډۍ سره زر وګرځوي، که داکار وشو موږ ایمان راوړو ، خوحضرت جبرائیل ع، رسول الله ص ته د الله ج دسلام له رسولو وروسته وویل که داکار هم وشي نو دوی ایمان نه را وړي که ته غواړې زه به داکار وکړم خو که بیاهم ایمان رانه وړي نو زه به سخته سزا ورکړم.خوکه ته غواړې همداسې یې پرېږده زه به د خپل رحمت او توبې دروازې ورته خلاصې پرېږدم رسول الله ص هم ورسره پرهمدې توافق وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له همدې صفا سره ابوجهل د رسول الله ص بې احترامي وکړه او حضرت حمزه يې ډېر ژر غچ واخست.

www. 0777 400

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه کې لومړۍ ورځ او دوستان

سحر له لمانځه وروسته مې طواف وکړ بیا مې خپل ماما حبیب الرحمن استاد ته ټېلیفون وکړ، هغه هم په حرم شریف کې و هغه له ماښخه دیارلس ورځې وړاندې تللی وو، د حرم شریف په حویلۍ کې د ساعت له یوکوچني برج سره مو وعده وکړه زه چې ورغللم هغه هلته تیار ولاړ و. د یو بل په لیدلو ډېر خوښ شو له سلام او ستړي مه شي وروسته له هغه سره د هغه اطاق ته روان شوم له حرم څخه ورته ۴۰ دقیقې پلی مزل وو، دده په لیدو مې ټوله ستومانتیا ووته، له هغه سره مې د سحر چای وڅښه د کور او کلي د خبرو تر څنګ یې په مدینه منوره او مکه معظمه کې د خپل دیارلس ورځني ژوند په اړه هم معلومات راکړل، ویل یې چې مدینه منوره ډېر ښکلی او پاک ښاردی، ښه هوا، ښه فضا، پراخ سړکونه، پراخ چاپېریال نسبت مکې ته ارزاني، پکې شته ده د نبوي مسجد ډېره ستاینه یې وکړه. حبیب الرحمن استاد زما، ماما او ترما کوم شل کاله مشر دی خو ټول عمر مو سره یو ځای تېر کړی دی د سکه مشر ورور په څېر یې له موږ سره چلند کړی لکه چې کور، ګټه او تاوان مو یو وي.

ده راته وویل چې زموږ کلیوال غلام دستګیر، حاجي شېرزمان او شېر زموږ په خواکې په ۱۳۲ عماره کې اوسي هلته ورغللو خو د عمارې عرب څوکېدار د ننوتلو اجازه رانکړه، ماما مې خپل ملګري ډاکټرعبدالقدیر ته چې په مدینه منوره کې ورسره د اطاق ملګری او د ننګرهار ولایت د سره رود د ولسوالۍ دفتح اباد (فتیوات) اوسېدونکی دی، ټېلیفون وکړ هغه هم په همدې عماره کې اوسېده، ډاکټر عبدالقدیر رابښکته شو، لومړی یې خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اطاق ته بوتللو هغوی کبان پاخه کړي وو خو موږ ماړه وو هسې مو یوه مړۍ ورسره و اخسته ،ډېر خوندور وو.

له هغوی څخه د شېرزمان دوی خونې ته لاړو.

په دې خونه کې یو حاجي شېرزمان و چې د سره رود ددوه سرکې اوسېدونکی دی تر ما ډېر مشر دی خو انقلابی مجاهد او په وینا یې موحد سړی دی ،زموږ دوستان دي ملګرتوب مې هم ورسره دی په کابل او پېښور کې په یوه مېنه کې اوسېدو.

غلام دستګیر زموږ کلیوال ډېر نیک سړی له ښو اخلاقو او اوږدې ږیرې یې د شیخ لقب ګټلی دی.

دابل شېرزمان زموږ قومي او عزیز دی،زما ترور زی هم دی،ښایي کوم کال له ماکشر وي،په سر خرود کې زموږ او دوی تر منځ یو خوړ دی.

له نیکه مرغه ددوی خواته ګلاجان هم راغلی و ګلاجان ددې کشر شېرزمان مشر ورور دی، هغه هم له یو شرکت سره تر دوی وروسته او تر مامخکې راغلی وو او حرم ته نږدې په یوه عماره کې اوسېده.

یوساعت بنداړ موکړ یوولس بجې شوې، ټول حرم شریف ته دماسپښین د لمانځه لپاره ولاړ شو، ماسپښین لمونځ په پاو باندې دولس بجو اداکېده،خو له لمانځه او جنازې چې تر شو فارغېدلو نو یوه بجه شوه .

له لمانځه وروسته خپل اطاق ته لاړم ډوډۍ مو وخوړه زموږ په اطاق کې یو شنه غالۍ، درې تختې، پر هر تخت یو غټ اسفنج ،درې کوچني بالښتونه یوه برستن یوه روجایي ،یو ایرکنډېشن یو پکی دوه راډونه وو.

زما داطاق ملګری دهرات ښار اوسېدونکی مولوي محمود احمدي وو

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمدي د هرات په محکمه کې قاضي هم و . مورېچې په کومه عماره کې اوسېدو ، داڅلور پوړه وه په هر پوړکې دوه دوه اپارتمانه او په هر اپارتمان کې دوه خونې، یو کمود ،یوتشناب له تفت سره ،یود لاس وینځلوځای (دستشوی) له نغر یو او لوازمو سره یو پخلنځی او یو فریج (یخچال) وو.

سعودي له نبستمنو سپین ږیرو پر افغانستان خپل پور غواړي

مورېچې کله له هرات څخه را تللو نو په الوتکه کې دځای د نه شتون له کبله شرکت یوویشت تنه په بله الوتکه کې کابل ته راولېږل چې له دې ځایه په بله الوتنه کې جدې ته راشي،دوی ته ویل شوي وو چې تاسې به په کابل کې نه ایساربږئ له یوې الوتکې به بلکته کېږئ او بلې ته به خېژئ آن له تر مینل څخه به هم نه وځئ خو هلته یې یوه شپه او یوه ورځ ځنډولي وو. دوی له مورېڅخه شپږ ویشت ساعته وروسته مکې معظمې ته راورسېدل، په دوی کې له څلور تنوسپین ږیرو پښتنو بادغیسیانو څخه په جده کې د سعودي حکومت سرې سر دولس سوه ریاله اخستې وې، اوورته یې ویلي ووچې شرکت یا حکومت ستاسو خاک پولې یادخدماتو پیسې ندي تحویل کړې، سره له دې چې شرکت له دوی پوره پیسې اخستې وې،دابېچاره ګان نالوستي اوناګرځېدلي خلک ووخپل حق یې هم نه شو غوښتلی خومادوی مظلومیت زغملی ونه شو ،دشرکت مسؤول سیدنصیر مې اړکړ چې ددوی دحق پوښتنه وکړي.

خوهغه سباشپه راته وویل ،چې دی په جده کې دسعودي اړوندو چارواکیو ته ورغی او ددوی پیسې یې ترې وغوښتې خو هغوی ورته وویل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستاسو حکومت(افغانستان)زموږ پنځه میلیونه ډالره پوروړی دی ،موږ چې څه نه وایو تاسوخویې بیخي مه وایئ او پیسې یې رانکړې،ماورته وویل چې داکوم انصاف اوعدالت دی،چې د سعودي حکومت پرافغان حکومت پخپل پور کې دڅلور تنو بېوزلو ،سپین ږیرو ،بې خولې او بې ژبې پښتنو بادغیسیانو څلور زره او اته سوه ریاله ایساروي؟

،پوه شوم چې غلا هرومرو یاپه دوی کې ده او یا دافغان حکومت په چارواکیوکې ،سیدنصیر مې بیاهم پرېښښود ورته مې وویل چې:داخلک مظلوم دي څه چې زه اوته د بعثې دفتر ته ورشو زه هلته ډېر دوستان لرم، د هغوی په واسطه به ددوی حق را ژوندی کړو.

هغه هم په ښکاره را سره ومنله خو په نن او سبا یې تېر وېستم.

په کومه شپه چې نوي یوویشت تنه حاجیان راغلل نو په سبایې سید نصیر زموږ خونې ته راغی ویې ویل یې چې ستاسو خونه درې کسیزه ده نو که خوښه مو وي یو تن ښه دروند او لوستی سړی به درته راولېږم. ساعت به مو ورسره تېر وي،موږ هم ورسره ومنله ، یو تن پوخ سړی یې راووست ویل یې دی ډګروال عبدالسمیع دپنجشېر اوسېدونکی دی،سمبع خپل کلی رخه وښود.

حاجیانو به خپله ځان ته خواړه پخول ،ځینوبه دسحر چای ناوخته نهه ،نهه نیمي بجې وڅښه ،بیا به یې غرمه نه ،بلکې دشپې به یې خوړله ،ددوی ډوډۍ دوه وخته وه،ددې کار ګټې اقتصاد اودوخت سپما هم وه ،دکاسو چمچو له ډېرو وینځلو هم خلاص وو،عبادت ته هم اوزګاربدل،او غوښتل یې چې خپل نفس هم ذلیل کړي،ځکه چې مړه ګېډه خوب راولي،بدن ورسره دروند او نا ارامه وي، ښه عبادت (لمونځ ،طواف،...)نه کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زمونږ ډوډۍ پر شرکت وه، مونږ به درې وخته اوښه ډوډۍ خوړله، ځوځله داسې وشول چې سحر لمانځه ته راغلم نو بیاتر ماسخوتن خونې ته لانه ړم چې غرمنۍ به رانه پاتې شوه، نورو ډېرو حاجیانو به همداسې کول.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم حوېلۍ

کله چې حضرت ابراهيم ع د کعبې ودانۍ جوړوله نو هلته د بنو جرهمو څوکورنۍ وې چې وروسته دحضرت ابراهيم ع ددعاله برکته داځای ورو ورو له خلکو ډکېده ،دې خلکو دبيت الله د احترام له امله بيت الله ته نږدې کورونه، نه جوړول او دغره په لمنوکې په کوډلو او کېږديوکې اوسېدل،کله چې قصي بن کلاب دمکې واکمن شو،هغه له خلکو وغوښتل چې د کعبې دساتنې لپاره کعبې ته نږدې کورونه جوړ کړي خو قريشو داکار نه کاوه تر دې چې هغه قريشوته د جرئت ورکولو په خاطر لومړی پخپله ددارالندوه په نوم ودانۍ جوړه کړه چې وروسته نوروهم کعبې ته نږدې ودانۍ جوړې کړې قصی داسيمې پرخلکو ووېشلې او په داسې نقشه يې ورته دکور جوړولو حکم وکړ چې دټولو کورونو دروازې کعبې ته وې اوتر دووکورونو وروسته لار پرېښودل شوه.

دې کورونو دحرم حوېلۍ تنګه کړه، دپراخولو اورغولو تروخت (له نبوت څخه پنځه کاله وړاندې) پورې چې دتاريخ پوهانو په آند دوه زره شپږسوه، پنځه څلوېښت کاله (۲۶۴۵)کېږي کعبه چاپراخه کړې نه وه،البته قصی تر ميم کړې وه.

درسول الله ص په مبارک عصر کې دکعبې ټول غولی دوه زره متره مربع (يوجريب) و خو داسلام دپراخېدو ،دمسلمانانو دډېرېدو او زيارت کوونکيو دازدحام له امله لومړی حضرت عمر ابن خطاب دکعبې دحو ېلۍ اومطاف دپراخولو اړتيا احساس کړه هغه چې کله په ۱۷هـ حج ته راغی نودمکې شاوخوا کورونه يې استملاک کړل ،خاوندانوته يې دهغوی بيه ورکړه،دکعبې

(c) ketabton.com: The Digital Library

له غولي سره يې يوځای کړل حضرت عمر له کعبې او مطاف څخه د بوال هم راتاوکړ او د رڼاپاره يې پر ديوالونو د څراغونو لګولو حکم وکړ.

په ۲۶ هـ کال حضرت عثمان رض نور کورونه هم استملاک کړل، او مطاف يې ۱۴۷۵ متره مربع نور هم پراخ کړ.

وروسته حضرت عبدالله ابن زبيرهم په ۲۴ هـ د کعبې حويلۍ ۳۲۲۵ متره مربع پراخه کړه.

په ۷۵ هـ عبدالملک ابن مروان د مسجدالحرام د برنډې د بوالونه لوړ کړل د ساج دلرګيو چت يې ورکړ او د ستنو په لوړه برخه کې يې ۵۵ مثقاله سره زر وتومبل.

وليد بن عبدالملک بيا د خپل پلار کارونه لاهم منظم او سمبال کړل، د مسجدالحرام چت يې په ساج لرګيو وپوښه ،ميناتوري يې پکې وکړه د ننه په مسجد کې يې مرمر وکارول په برنډه او بالکن کې يې روشندانونه جوړ کړل ،حرم ته يې له مصر او شام څخه د مرمرو ستنې راوړې ،د کعبې د دروازې ،ناوې او د ننه برخې د پسوللو (سينګارولو) لپاره يې نور ۳۲۰۰ ديناره حرم ته ولېږل. د ده په وخت کې مسجد الحرم د لومړي ځل لپاره عصري او ښکلې بڼه خپله کړه.

عباسي خليفه منصور په ۱۳۷ هـ حرم له دارالندوه څخه تر باب السهم پورې پراخه کړ ،د هغه په وخت کې حرم ۴۹۵ متره مربع پراخه شو ،او په لومړي ځل يې د مسجد په يوه کونج کې مناره هم جوړه کړه په ۱۲۱ او ۱۲۴ هـ کې خليفه مهدي د حرم رغونه پراخول او ښکلي کول پيل کړل خو هغه په ۱۲۹ کې وفات شو ،د هغه پاتې کار د هغه زوی موسی الهادي بشپړ کړ، د مهدي په دواړو دوروکار کې حرم نور هم ۱۴۹۴۰ متره مربع پراخ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه له حرم څخه د سېلابونو مخه هم تاوه کړه د حرم شاو خوا يې ژورې کندې او شېلې ډکې کړې او کعبه يې د غولي په منځ کې راوسته ، عباسي خليفه معتمد بالله او په ۲۸۱ هـ معتضدبالله هم حرم پراخه کړ معتضد بالله حرم ۲۵۰۰ متره مربع پراخ کړ.

خليفه معتضد بالله هم د هارون الرشيد د مېرمن زبيدې په واسطه د حرم لوېديځ ته د جوړوشويو دووکورونو ترمنځ ۹۸۰ متره مربع تشه له حرم سره يوځای کړه داوخت د حرم شريف غولی (حوېلی) ۱۳۱۹۵ متره مربع ته ورسېده.

د ۸۰۲ هـ سپوږمیز د شوال المکرم په ۲۸ مه د شنبې په شپه حرم اور واخست او ۱۳۰ ستنې يې وسوځېدلې دا اور لګېدنه قصدي پېښه نه وه ،بلکې د غفلت له کبله وه ،په ۸۰۳ هـ سپوږمیز د مصر پاچاملک ناصر فرج بن بربوق، بيسق الظاهري د مصري حاجيانو د بعثې د رئيس په توګه حج ته ولېږه هغه د حج له مناسکو وروسته حرم په ډېره کمه موده کې ترميم کړ،خو په مکه کې د نبولرګيو د نه موندلو له امله د حرم د چت کار پاتې شو وروسته په ۸۰۷ کې له روم او طائف څخه ورته ښه لرګي راوړل شول او پاتې کار يې بشپړ کړ.

په ترکيه کې د عثماني خلافت په پير کې سلطان سليمان قانوني د استانبول د جامع مسجد ډيزاينوونکی او جوړوونکی نامتو انجنير مکې ته ولېږه چې مسجد الحرام ته ښکلې نقشه جوړه کړي، خو دا سلطان ډېر ژر وفات او کار پاتې شو خو کله چې د حرم د لرګيو چت کمزوری او په ۹۷۹هـ س (۱۵۷۱م) د مسجد ختيځ دالان مطاف ته کوږ شو نو د حرم چارواکيو د عثماني ترکيې وتلی پاچا دوهم سليم خان له پېښې خبر کړ هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم دتکړه انجنيرانو يو پلاوی حرم ته ولېږه ، دې پلاوي له څېړنو وروسته تکړه انجنير محمد جاويش ته دنده ورکړه هغه هم په ۹۸۰هـ س کال دلومړي خور په **۱۵** مه دباب السلام ،(باب بني شيبه)له لوري دمسجد الحرام نړول پيل کړل ،ددې کار په پای کې دزېړوتيګو په ستنودا سلامي عثماني خلافت په بڼه (**۵۰۰**)کوچنۍ کوچنۍ پيازوته ورته ګنبدې جوړې کړې.

داکار لا په شمال اوختيځ کې روان وو چې سليم خان وفات شو ،دهغه له وفات وروسته دهغه زوی مراد خان داحمدبيګ په نوم تکړه انجنير ته داکار وسپاره اوپه **۹۸۴**کې بشپړشو ،دانوې ودانۍ تر پخوانۍ هغې کوچنۍ په (**۳۸۰۰۲**)متره مربع ځمکه کې ودانه شوه.

دکعبې څلور خواته برنډو کې چې اوس پوښل شوي داوسپينې ګنبدې اوس هم شته دي ،ددې ګنبدوشاته ډېر لوی نور کار هم شوی دی ،دادسعودي حکومتونوکاردی.

همدا راز دبرنډې دننه چې په کومو ستنوژېړې او مرمرې ډېرې ښکاري دا ترکي مهندسي ده دا ژېړې ډبرې يې جدې ته نږې دبئر شمسي له غرونو راوړې دي ،عثماني خلافت يا ترکانو حرم ته ډېر زيات خدمت کړی دی چې دحرم مينه وال به يې په زرينو کرښو وليکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سعود کورنۍ او حرمین

لـه شـک پرتـه د سـعود کـورنۍ واکمنـان ډېـرې سیاسـي او شخصـي نیمګړتیاوې لري داکورنۍ مستبده اودکتاتوره ده ،خپل ولس ته نه دبیان ازادي ورکـوي ،نـه دنظردښـکارولو، لاریونونـو اونـه دغـږ لوړولـو حـق، دحکومت پر درې ګونو قواوو حاکمان دي،په ټولو لوړو څوکیو همدوی ناست دي،ولس ته په دولت اوحکومت کې کارنده ونډه اولوړ مقامونه نه ورکوي، پر سعودي او سپېڅلې خاوره یې امریکایان حاکمان کړي او دوی ته یې نظامي هډې ورکړې دي.

دې موضوع ته وروسته راځو خوله دې ټولو نیمګړتیاوو او کمزوریو سر ه یې حرمینوته پرخدمتونو سترګې پټول ناځواني او بې انصافي ده،دوی حرمینوتـه نـه هېربـدونکې خدمتونـه وکـړل، ددوی خدمتونـه، حاجیانوتـه برابرې کړې آسانتیاوې او دحرمینو ظاهري اوباطني ښکلا مالیدلې او پـه هره برخه کې مې یادښتونه هم اخستي دي خو زما معلومات کافي هم ندي او پـه ځینـو برخـوکې دحـرم دمتواګـانواو مسـتخدمینوله خـولې دې چـې شمېرې ،نېټې کرکټرونـه او...یـې ډېـر دقیق بللـی نشـم، دحـرم دمعلومـاتو ځانګې ته ورغلم خو هغوی ددومره معلوماتو راکولوتـه چمتـو نشـول، پـه دې اړه تکړه لیکوال او هڅاند ورور ښاغلي عبدالملک همت په خپل کتاب (زموږ دقبلې تاریخ)کې دسعودي کورنۍ دخدمتونو په اړه ځینې معلومات راټول کړې دي، دده مراجع او ارقام دقیق دي،خو دده لخوا دمعلومـاتو لـه راټولوهم لس کاله تېرېږي. پدې لسو کالو کې پـه حرم کې ډېر بدلونونه او پرمختګونه راغلي ډېر کارونه شوي دي زه لومړی د ښاغلي همت معلومات

(c) ketabton.com: The Digital Library

رالېږدوم،وروسته به په خپل يون کې چېرې چې زه ګرځم په خپلو ليدلواواورېدلوکې تاسودرانه لوستونکي له ځانه سره وګرځوم.

د ملک عبدالعزيز په پير کې

(کله چې ملک عبدالعزيزبن عبدالرحمن الفيصل آل سعود په ۱۳۴۳ هـ س کال پر حجاز واکمن شو يو کال وروسته يې دمسجدالحرام د ودانولو اراده څرګنده کړه،نو هغه وو چې دمسجدالحرام د هغه مهال د اوقافو مدير دمسجدالحرام په بيا جوړولو ،ترميم او اصلاح يې لاس پورې کړ،چې داترميم دهمدغه کال د حج د موسم تر رارسېدو پای ته ورسېد.

بياپه ۱۳۴۶ هـ س کال ملک عبدالعزيز آل سعود دټول مسجد الحرام دباندنۍ برخې دبياودانولو امر صادر کړ او داکار يې شيخ عبدالله دهلوي ته وسپاره ،کوم چې دزبيدې دچينې په کارولو کې يې ځوکلونه زيار ايستلی وو او په دې هکله يې ښه کار جوت شوی وو.

عبدالله دهلوي د مسجد الحرام دبيا رغولو ټول لازم مواد برابر کړل او له هغو کسانو څخه يې مرسته وغوښته چې دزبيدې د چينې په آبادولو کې يې دده سره مرسته او کار کړی وو داکار نوموړي دهمدې کال د ددوهمې خور په مياشت کې پيل کړ او دمسجدالحرام په هره برخه کې يې ترميم،اصلاح تزئين او نوی والی راووست.

د سعودي پراختيا لومړی پړاو

دمقتدرعباسي دوختونو دمسجدالحرام له پراختيا څخه يو زراو اتيا کاله تېر شول ،په دغو ډېرو کلونوکې په مکه مکرمه او نوره نړۍ کې زښت زيات بدلونونه راغلل ،خو مسجد الحرام يوه لوېشت هم پراخه نه شو،بلکې ډول ډول ودانۍ وار په وار ورته را نژدې کېدلې ،څو ښېخې په مسجدالحرام

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوري وننښتلې ،دغه حال د صفا او مروه تر منځ د مسعی هم و ،مسعی هم دمهالونو په تېرېدو سره داسې تنګه شوه ،چې دواړو خواووته يې دوکانونه راوو تل،حاجيانو به د صفا اومروه تر منځ سره لمر ته پر شګلنه ځمکه د بازار په ګڼه ګونه کې سعی کوله.

دمسجدالحرام دغه تنګ غولی په تېرو مهالونوکې دحاجيانولپاره بس وو ،ځکه چې هغه مهال د مسلمانانو شمېر لږ ، دحج د سفر وسايل محدود اوډېر لږ خلک حج ته تلل.

خوورو سته وروسته چې د مسلمانانو شمېر زيات شو ،اودحج د سفر وسيلې موټرونه ،ريل ګاډي ، سمندري بېړۍ،اوالوتکې شوې نو د حاجيانوپه شمېر کې هم زياتوالی راغی ،لکه چې دادی وينو چې داشمېره نوره هم کال په کال مخ په زياتېدو ده، همدا سږکال په ۱۴۲۲ س ۱۳۸۱ل کې وايي چې دوه نيم ميليونه حاجيان مکې مکرمې ته تللي وو(ويل کېدل چې سږکال ۱۳۸۹ لمريز داشمېره دپنځو او شپږ ميليونو ترمنځه وه).له دې امله د مسجدالحرام او دحج دمناسکو د نورو مقدسو ځايونوپراختيا او نوي رغښت ته ټينګه اړتيا احساسېدله.

خوله بده مرغه هېڅ يوه مسلمان واکمن او چارواکي دې چارې ته پام وانه ړاوه خو چې مرحوم ملک عبدالعزيز پر واک راغی اودمسجدالحرام تر رغونې او سمونې وروسته يې په ۱۳۷۰هـ س کال د حرمينو دستري تاريخي پراختيا او ودانۍ پلان طرح کړ.

دکار پيل

دملک عبدالعزيز په وختونوکې دمسجدالحرام دپراختيا اوتعمير دسروې اوډيزاين کار په لاره واچول شو ،خو بشپړ شوی لانه وو چې هغه وفات شو ،تر ده وروسته دده زامنو ملک سعود ،ملک خالد ،ملک فيصل او ملک فهد دده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه لار تعقيب کړه، په ۱۳۷۰ هـ س کال د حسن حسين دمياشتې پرپنځمه اعلان وشو چې د کار هغه آلات چې دنبوي مسجد په ودانۍ کې په کار لوېدلي وو ، ټول دې مکې مکرمې ته ولېږدول شي، څو دمسجد الحرام دپراختيا کار سمدستي پيل شي، بيا دغه کال د صفرې پر شپږمه ددې کار لپاره د درو کمېټو دجوړېدو په هکله پاچايي فرمان اعلان شو.

د سعودي بن لادن تعميراتي ګروپ

څنګه چې دحرمينو شريفينو ټول کارونه د سعودي بن لادن د ودانيزې ډلې (تعمير اتي مجموعې يا ګروپ)تر سره کړي دي،اودمسجد الحرام دپراختيا د چارو عمومي مشر هم ددې ګروپ مشر وو او لاندېني معلومات هم ددې کمپنۍ دمعلوماتواو ارقامو پر بنسټ وړاندې شوې دي ، ددې مجموعې ددغو وياړلو کارونو د تقديرولو لپاره درانه ګامونه واخستل.

ددرنو لوستونکيو دمعلوماتو لپاره لا زمه ده چې ددغې کمپنۍ په هکله هم څه معلومات وړاندې شي، ددې کمپنۍ بنسټ ايښودونکی د(شهيد) اسامه رح پلار محمدبن عوض بن لادن الحضرمي دی ،چې اصلاً ديمن د حضرت موت وو او عربستان ته يې نقل مکان کړی دی ، ده چې دتاريخ القويم، دمولف په قول يې ليک لوست نه وو زده پنځه ويشت اولادونه درلودل اودملک فيصل په حکومت کې يې د وزيرپه توګه کار کاوه،دی د سعودي يو ډېر شتمن پانګوال وو.وايي هغه مهال چې سعودي حکومت هيڅ الوتکه نه درلوده،محمد شخصي الوتکه درلوده.؛ چې دهغې په واسطه به يې يومهال دسهار لمونځ په مسجدالحرام کې ،دماسپښين لمونځ په نبوي مسجد کې اودمازديګر اوماښام لمونځونه به يې په مسجداقصی کې کول،ده پخپله هم دمسجدالحرام په پراختيااو ودانۍ کې فعاله ونډه درلوده، کله چې محمد وفات شو ملک فيصل پرې وژړل او ويې ويل چې نن مې ښي مټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوځ شو. په ۱۳۷۵س (۱۹۵۵ع)کال دبن لادن تعمیراتي کمپنۍ دځینو سعودي اوبهرنیو ټیکه دارانو سره یو ځآی دمسجدالحرام دتوسیع لار اولیکه جوړه کړه.

لومړني کارونه

د۱۳۷۵ ه س کال ددوهمي خور پر خلورمه داجیادو اومسعی په سیمه کې دبرېښنا او ټیلیفون مزي او د اوبو پیپونه لېرې کړی شول،بیاددغو ځایونوکورونه او دکانونه ونړول شول بیادمطاف ودانۍ چې په هغوکې د زمزم داوبو دالان وو،ونړول شوې،اووروسته دنورې ودانۍ تهدابونه وکیندل شول.

د بنسټ دډبرې ایښودل او دکار پیل

دهمدغه ۱۳۵۷ هـ ش کال د برات دمیاشتي پردرویشتمه دپنجشنبې په ورځ د باب ام هانی مخې ته یوه ستره غونډه جوړه شوه چې په هغې کې ملک سعود بن عبدالعزیز،دولتي چارواکیو،دیني مشرانو او داسلامي هېوادونو ځینو استازیوګډون کړی و ،په دې غونډه کې ددغې سترې ودانۍ د بنسټ ډبره د مراسمو په ترڅ کې کېښودل شوه،او کار یې پیل شو چې ددې سترې پراختیایي او ودانیزې پروژې دکار په پایله کې دسیلونو د اوبو سوبې له حرم څخه جنوبي لورې ته تر ځمکه لاندې ودانې شوې ،دمسعی دوه پوړیزه ودانۍ ،دمسجدالحرام زېرزمیني برخه ،دمسجد الحرام سترې دوه پوړیزې برنډې ،ددغوبرنډو څلورشپېته دروازې ،دمسجدالحرام اوه منارې دمسجدد برنډو دوهم پوړ اوبام ته اوه زینې جوړې شوې،دمطاف غولې پراخ او روغ شو، دزمزم اوبو دڅا تاسیسات ترمځکه لاندې جوړ شول،دمسجدالحرام په بېلو بېلو برخوکې دزمزم دڅښلوداوبوسبیلونه په کار واچول شول،دمسجدالحرام شاو خواترمځکه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لانـدې داوداسـه تـازه کولـو اوځـان مینځلـو ،تشـنابونه او ځایونـه جـوړ شول،دمسـجدالحرام دباندې پنځـه عـام غـولي ودان شول،اودصـفا اومـروه څخه دقراره او شامیه محل په منځ کې نوی سړک ودان شو.

دمسجدالحرام دپراختیا او نوې ودانولو دغه کار(۲۰)شل کاله دوام وکړ او پـه ۱۳۹۵س کـال بشـپړ شـو،چې ددې پراختیـا او ودانـۍ پـه پایلـه کـې ددغـه مسـجد سـاحه لـه (۲۸۰۰۳)مربـع متروڅخـه (۱۸۰۸۵۰) متـره مربـع شـوه،اوپه یـو ه وخـت کـې د(۴۷۰۰۰)تنولمـونځ کوونکیـو پرځـای (۳۱۳۰۰۰)تنه پکې لمونځ کولی شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بشپړوونکي کارونه

ددې پراختیایي کار په ادامه کې د کعبې او مسجدالحرام ځینې نور ترمیماتي کارونه هم تر سره شول،او دمقام ابراهیم دنوي جوړولو له امله مطاف نور هم پراخه شو،ځکه پرهغه باندې پخوا لویه ودانۍ ولاړه وه چې بیا په اوسنۍ قبله بدله شوه.

دپراختیا دغه کارونه لانه و ختم شوي چې دملک فهد بن عبدالعزیز دور را ورسېد دده په پېر کې په دغو پراختیایي کارو پسې مطاف په سپینه مر مړبره فرش شوددې ډبرې ښه ځانګړنه داده چې په ډېره سخته تودوخه کې هم پرهغې پښې نه سوځي او یخې وي.

دغه راز په ۱۴۰۲س کال ملک فهد ددغې پراختیا په ادامه حکم وکړ چې دمسجدالحرام د ودانۍ بام دې هم د لمونځ کوونکیو لپاره جوړ شي ،چې په دې ډول دمسجدالحرام پربام باندې دخلوراتیا زرولمونځ کوونکیو لپاره نور دلمانځه ځای زیات شو،وروسته ملک فهد دمسجد الحرام د ودانۍ دباندې دپنځو خپله خوځندو (خپله تلونکیو راتلونکیو ،اتومات)زینو دجوړولو حکم وکړ له دغو زینو څخه چې پر یوې یې (۳۷۵)مربع متره مځکه نیولې ده حاجیان د ازدحام پرمهال پر عامو زینو سربېره کار اخلي له دغو زینو څخه بنسټیزه موخه او مقصد په ځانګړې توګه دادی چې دضعیفو وګړیو او کوچنیانو لپاره لومړي پوړ او بام ته دختلو اسانتیاوې برابرې شي، د مسجدالحرام دفهد دپراختیا پرمهال دوې نورې خوځنده زینې دمسجدالحرام لومړي پوړ اوچت ته جوړې شوې،دغه زینې چې زنګ یې نه وهي اودعربو درواتیي او دودیز طرز تعمیر سره سمې جوړ شوې دي،په هر ساعت کې د (۱۵۰۰۰)تنو کښته پورته رسولو

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګنجایش لري ،دلته باید ووایو چې ددغو اضافي بدلونونو په رامنځته کېدو سره په حقیقت کې دمسجدالحرام دپراختیا اونوي ودانولو د لومړي پړاو تاریخي کار پای ته ورسېد. چې په پایله کې مسجدالحرام په یوه وخت کې دڅلورولکو لمونځ کوونکیو ګنجایش پیدا کړ.

د سعودي سترې پراختیا دوهم پړاو

لکه چې دمخه مو وویل په سعودي او نوره اسلامي نړۍ کې دپرله پسې اومخ پرزیاتېدو سترو ټولنیزو بدلونونو او دنویو تجارتي هوايي ټرانسپورټونو په پراخ رامنځته کېدو او په لارو کې دآسانتیاوو په برابرېدو سره دحج لپاره مکې مکرمې ته دتلو نکیو شمېر ورځ په ورځ مخ پرزیاتېدو دی ،له دې امله سعودي چارواکیو احساس کړه چې دمسجد الحرام لومړنۍ پراختیا او وداني کافي نده ،ځکه نو هغو وپتېیله چې یو ځل بیادیوې ښې او هر اړخیزې پروسې په تطبیق سره دمسجدالحرام ګنجایش دوه برابره شي، هغه وو چې د ۱۴۰۹ ه س کار دصفرې په دوهمه خادم الحرمین الشریفین ملک فهد د مسجدالحرام د دوه برابره سترې او پر تمینې پراختیا دبنسټ ډېره د پرتمینو مراسمو په ترڅ کې کېښوده څو دغه ستر جومات دنن مهال د غوښتنو سره سم ودان او په پرمختللیو عصري وسایلو سمبال شي.

د کار دغه پلان داسې جوړ شوی ووچې له یوې خوا دمسجدالحرام په لوېدیځ لوري کې پراختیا راوستل شي کومه چې دمسجدالحرام د ساحې اندازه نوره (۱۷۲۰۰۰) مربع متره زیاتوي ،اوپه یوه وخت کې دیولک نوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرو تنو لمونځ کوونکیو ګنجایش برابروي ،اوله بل لوري پخپله د جومات غولی ،زېرخانې او لومړی پوړ نور (۵۹۰۰۰)مربع متره پراخه شي.

ددغې پراختیا کار په مسجدالحرام پورې دننبتي سوق صغیر په نړولو پیل شو،څو ددې کار لپاره ار شو پراخه شي، په دې توګه په ۱۴۰۹س کال ټوله ساحه د تعمیراتي کارونو منځی(مرکز) ګرځېده ،او شاو خوا ټول زاړه کورونه او عمارتونه ونړول شول، او تعمیراتي کارونه په لار واچول شول، چې ددې عظیم الشان اوپراخ تعمیراتي کار په نتیجه کې د مسجدالحرام ارشو دبرنډواو غولي په ګډون ټوله (۳۲۱۰۰۰)مربع متره شوه،چې په عامو ورځوکې په یوه وخت کې (۷۳۰۰۰۰)تنه او دحج ،روژې اوپه نورور ځانګړیو ورځوکې تر یومیلیون زیات مسلمانان لمونځ پکې کولای شي.

ددې کار په نتیجه کې دمسجد الحرام داسې ستره او ښکلې ماڼۍ جوړه شوه چې یو یې لاندینی پوړ دی ،چې جګوالی یې درې نیم متره دی او ارشو یې د مسجدالحرام په اندازه ده بل دمځکې یالومړنی پوړ دی چې جګوالی یې لس نیم متره دی، اوبل یې هم دوهم پوړ دی چې جګوالی یې لس متره دی.

دحرم شریف دپخوانۍ عثماني ودانۍ، په هکله په ۱۳۸۳س کال ملک خالد لارښوونه وکړه چې هغه دې دتاریخي اثر په توګه خوندي ،اوپر خپل حال دې پاته شي، چې په دې ډول نوې او پخوانۍ ودانۍ داسې سره ونښلول شوې ،چې پرته له دې چې کوم عیب ولري ډېرې ښې هم ښکاري، البته دیادونې وړ ده چې د مسجد الحرام عثماني ودانۍ په (۲۸۰۰۳)مربع مترو کې جوړه شوې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه راز په دې ودانۍ کې دمسجدالحرام دننه مطاف ،بام او دهغه بهر میدانونه په داسې سپینه ډبره فرش شوي دي ،چې په ډېره سخته تودوخه کې هم پښې نه سوځوي خو د جومات شاو خوا لارې په ګرېنيټ ډبره فرش شوې دي، د مسجد الحرام د ودانۍ تهدابونه داسې کلک او ټینګ جوړ شوي دي چې پرهغو باندې په راتلونکې کې هر ځونوې ودانۍ جوړې شي، زور یې را وړلای شي، او زلزله یې هم نه ورانوي، دمسجد الحرام بنیادونو باندې یې واټر بروپ پلاسټیکونه اوار کړي دي څو ودانۍ له نم څخه خوندي پاته شي، د تعمیراتي کار په بهر کې دمسجد الحرام غولي کوم چې کار پرې کېده د پیاده تلونکیو لپاره پرانیستی پرېښودل شو ی وو، څو لمونځ کوونکي جومات ته په تللو کې د کومې ستونزې سره مخامخ نه شي، بل داچې په تعمیراتي ارشو کې د ځای کمښت د دې غوښتنه کوله چې تعمیراتي مواد دودانۍ له ارشو څخه لېرې ځای پر ځای او جوړ شي، لکه چې دکانکرېټو د جوړولو اوګډون کوونکیو ماشینونو کې چې پر موټر و به اېښودل شوي وو ، د یوه تونل له لارې په مکه کې دکار ځای ته لېږدول ،په دغه تعمیراتي کار کې د کار شویو موادو په ډله کې د اعلی معیار پنځه څلوېښت زره ټنه پولاد شامل دي په دغه ودانۍ کې د ډبرو او سیمنټو مصنوعي(جوړ شوي)شیشکونه او نور لازم الاجرا استعمال شوي دي کوم چې هم ددې ستر ساختماني کار په چټکه بشپړتیا کې ډېر مرستندویه جوت شول او هم یې د ودانۍ ټینګښت او ښایست زیات کړ، دغه شیان د مکې مکرمې په اطرافو کې په یوه کار ځای (فېکټرۍ)کې جوړېدل، کومه چې ددې پروژې لپاره په ځانګړې توګه تاسیس شوې وه، دمسجد الحرام د ودانۍ د لومړي او دوهم پړاو کارونه یې داسې سره ونښلول چې پرته له کومه عیبه ښېخي یو شان ښکاري او ځوک یې توپیر نه شي کولای د مسجد

(c) ketabton.com: The Digital Library

الحرام ساحه د راډيو او ټلويزين په سټوډيو ګانو سمباله ده ،او ډېرې حساسې کمرې او نور آلات پکې درول شوي دي ،په مکه مکرمه کې درې تونلونه جوړ شوي چې د مسجد الحرام پرشا وخوا ګردی ترافيکي سړک بشپړوي چې دغه راز د مسجدالحرام ودانۍ د اور وژنې په ډېرو پرمختلليو وسايلو سمبال شوې ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرمر ډبرې

دمسجدالحرام ددې سترې ودانۍ دننه اودباندې ټول دېوالونه ،غولې اوچتونه په مرمر ډبرو فرش اوښکلي شوي دي،دغه مرمر اود ډبرو نور ډولونه ټول دمکې مکرمې دشا وخوا ځینوغرونو څخه کښل شوي دي ،په دې ډله کې دفاطمې په ناوه کې چې مکې ته نژدې پرته ده د وطني مرمر ډبرې پراخه زېرمه موجوده ده ،چې دمسجد لومړۍ پراختیا پر مهال یې د جومات په بهرنۍ ښکلا کې ستره ونډه درلودلې ده،دمرمر غټې غټې ټوټې ددغې ناوې څخه پنځوس کیلو متره لېرې د جدې په شاوخواکې دسعودي بن لادن ډلې د رخام اوګرانیټ کار ځی (فبکټرۍ)ته راوړل کېدلې کومه چې په منځني ختیځ کې په خپل نوعیت کې ترټولولویه اونوې ده،هلته به دمرمرودډبرو ټوټې جوړېدلې،پرې کېدلې اوځلا (پالش)به ورکول کېده،ځودهغو طبیعي برخوته ځلا اوښکلا ورکړې، دغه ډبرې د مسجد د ودانۍ ددوهم پړاو پر مهال په دوه اتیازره مربع متره ساحه او ستنو کې کار شوي دي؟

دمسجدالحرام ددننه دېوالونودښکلاکار دایټالیا په یوه کارځی (ورکشاپ)کې ماهرو کارګرانو تر سره کاوه،ددغو دېوالونوډبرې په یوډول کمپیوټري ماشینونو تراشل کېدلې ،چې پای دښو اوفني کارکوونکیو او نوي ټکنالوژۍ په مرسته داسلامي طرز تعمیر یوډول شهکار ځینې جوړ شواومسجدیې ډېر ښکلی کړ،دغه راز ماهرو کارګرانو دلوړې کچې داسې ښکلې کاشي خښتې جوړې کړې چې د اسلامي تعمیراتي فن ډېرې ښې نمونې وې. اودجومات هغو ښکلیو محرابونوته یې نوره ښکلا هم ورپه برخه کړه،کوم چې دجومات دفهد پردروازه وکارول شوې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر مسجدالحرام لاندې سړک

دمسجدالحرام دپراخه شوي برخې د باندې د ترافيکو د جريان دډېرښت د لړ ولو لپاره ملک فهدد يوه تر ځمکې لاندې سړکunder passجوړولو آمر ورکړ، چې پر هغې يې يو چت جوړ کړ څو لمونځ کوونکي په هوسآيي او له ترافيکي پېښو څخه په خوندي توب کې حرم ته ورسېدلای شي.

ددې چارې لپاره يې مسجدالحرام ته ډېر نژدې لار وکېندله او پوخ سړک يې تر ځمکې لاندې جوړ کړ چې دپياده تلونکيو لپاره دموقتي پلونو په جوړولو سره هلته تر مځکه لاندې پر ځينو کوټو او د اړوندو کارکوونکيو پرد فترونو سربېره يوستر دوه پوړيز داودس تازه کېدو ځای هم جوړ شو ،کوم چې ساده او تلونکي راتلونکي خوځنده بربېښنايي زينې ورښکته شوي او په عصري ډول جوړ شوی دی.

د سېلاب د اوبو چاره

څنګه چې دمکې مکرمې شاوخوا غرونه دي، او مکه په کښته ناوه کې پرته ده ، نو سېلونو ،په تېره د جنوبي لوري څخه راتلونکيو برساتي طوفانونو په کراتو کراتو کعبې شريفې ،مسجدالحرام او دمکې ښارته درانه تاوانونه اړولي دي ، که څه هم په بېلو بېلو مهالونوکې دسېلاب دمخنيوي لپاره اسلامي مشرانو او واکمنو بندونه جوړ کړي او نور ډول ډول کارونه يې تر سره کړي وو ، خو بيا هم کعبه او مسجدالحرام له دې افته خوندي نه وه ،لکه چې دمکې ددغو سېلونو او دهغو دمالي او ځاني درنو

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاوانونو په هکله په تاریخونوکې په تفصیل سره خبرې شوې دي ،موږدلته ددې مطلب د ډېر اوږدوالي له وېرې پر هغو تولو تر خبرو کولو تېرېږو او یوازې د وروستي ډېر تاوانې سېل په هکله خبرې کوو.

د ۱۳۸۸س کال د میاني د میاشتې په څلورمه چې د ۱۹۲۹ع کال د جنورۍ د (۲۲۹ م)سره سمون خوري ،په مکه معظمه کې تر دوه ،دوه نیموساعتوپورې داسې په شرپې اورښت وشو چې دمسجدالحرام غولی د سېل له اوبو داسې ډک شو چې هلته بند حاجیان یې په ځانګړیو ببړیوکې ترې راوایستل،(۴۵)ساعته په حرم کې اوبه ولاړې وې (۵۳)ساعته په کعبه معظمه باندې طواف ونه شو ، دمسجدالحرام هغه الماری چې قرانونه پکې اېښودل شوي وه اوبو پرسر واخستې،چې دقرانونو پاڼې د ببړیو په ذریعه ترېنه راووېستل شوې، د کعبې شریفې دیوالونه نژدې درې متره پنځه شپېته سانتې په اوبوکې ډوب ول، دمطاف د مرمر ډبرې اوبو وکښلې او دمکې د ښار په ځینو برخوکې دغه اوبه د کورونوتر لومړي پوړ پورې ورسېدې.

دمیانې پرشپږمه د جمعې ترلمانځه وروسته خلکو وکړای شول چې بېرته طواف پیل کړي ،خو دغه مهال هم په مطاف کې تر بجلکو پورې اوبه ولاړې وې دزمزم څاه تر یوې میاشتې پورې بنده وه، اوپه دغه کال حاجیانو د زمزم اوبه خپل وطن ته یونه وړای شوې .

خدای ته معلومه ده چې دحرم شریف په زیر زمینیوکې چې خلک بند پاته شوي وه ، څونه به مړه شوي وي ،دحرم په شاوخواکې دساعتونو او نورو لوښو شیانو دکانونه وو ،هغه ټول وران وېجاړ شول،پرسړکونو باندې موټر،تجیر ان او نور سامانونه ټول ،اوبویوړل،او وران وېجاړ یې کړل،لنډه داچې پر بې شمېره وګړیو سربېره په کروړونو شته یې له منځه ولاړل، سعودي

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت د سېل داوبو چارې او دهغه دضررونو دمخنيو لپاره دمسجدالحرام دسعودي پراختيا ،دکار په لړ کې په ۱۳۹۸س کال د ۷۰کروړو ريالو په لګښت يوه ستره پروژه تر لاس لاندې ونيوله ،اودسېل داوبو ددترځمکې لاندې تېرولو دنوې شبکې په جوړولو سره دسېلاب اودهغه ضرر دتېرو مهالونو کيسه جوړه شوه، دسېلابي اوبو ترځمکې لاندې تېرولو دغه ؛شبکه ددرنو نورولاروچارو ،دپلي کولو په ذريعه ډېره ښه اوبنسټيزه بشپړه شو ه اودسېل اوبوته يې دحرم په شاوخوا ترځمکې لاندې په دريو سوپوا ېستلوسره لاره ورکړل شوه.

ايرکنډيشن

دمکې مکرمې ډېرې شديدې ګرمۍ به تل حاجيان ځورول ، له دې امله خادم الحرمين الشريفين ملک فهد لارښوونه وکړه چې په مسجدالحرام کې د ايرکنډيشن نظام (سېستم)نصب شي، څودهغه هواسړه شي،داسېستم چې دنړۍ ترټولوښه هواسړوونکې دی،درې نيم کيلومتره لېرې په يوه شپږپوړيزه ودانۍ کې واقع دی ،له دغې ودانۍ څخه دځانګړيو پايپونو په وسيله، (۳۸۵۰۰)ټنه يخه هوا دسړوونکيو وسايلو له لارې مسجدالحرام ته ،لېږدول کېږي ،په دې ډول چې سړه هوا ،ددغه جومات دستونونو له پورتنۍ برخې څخه راوځي ،اوتوده هوا ددغو ستونونو دلاندې خواڅخه دهواکش کوونکيو وسايلو په ذريعه دمسجد بهر ته وځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مسجدالحرام دروازې

لومړني مسجدالحرام نه دېوالونه درلودل، نه دروازې، بيا چې حضرت عمر او حضرت عثمان رضي الله عنهما مسجدالحرام پراخ کړ، او دېوالونه يې پرې راوګرځول هم يې دروازې نه درلودې، خوکله چې خليفه ابوجعفر د مسجدالحرام د توسيع او تعمير خدمت ترسره کړ هغه ته يې بېلې بېلې دروازې ورکړې، او مختلف نومونه يې پرې کېښودل، لومړی مورخ چې موږ ته د مسجدالحرام د دروازو معلومات راکوي، امام ازرقي رح دی، د هغه پر مهال د دريمې لېږديزې هجري پېړۍ په لومړيو کې مسجدالحرام درويشت دروازې درلودې، بيا څنګه چې د هغه په ارشو او ودانۍ کې د ځينو واکمنو لخوا بدلون راته، طبعاً يې د دروازو په شمېر او نومونو کې هم بدلون راته، له دې امله د مقدسي، ناصرخسروبلخي ابن بطوطه او ځينو نورو په وختوکې کوم چې په خپلو يونليکونو او اثاروکې د دغو دروازو يادونه کړېده، شمېريې نولس وبيا وروسته تر دې چې مسجدالحرام کې، د مصر، شام، يمن او ترکيې، واکمنو لخوا ادلون بدلون راغی، د هغه دروازو په شمېرلوکې هم بدلونونه راغلل، او شمېره يې پنځه ويشتوته ورسېده، بيا د ملک سعود پر مهال د لومړي سعودي توسيع او ودانۍ په پايله کې، د مسجدالحرام د لويو او کوچينو دروازو شمېر يو پنځوسو ته جګ شو، خوکله چې د ملک فهد پر مهال د نوي ټکنالوجۍ پربنسټ په مسجدالحرام کې نوې پراختيا راغله، هغه لومړي پوړ او چت ته پر مد خلونو او پر ساده او بربېښنايي زينو سربېره يواځې بهر ته د څلورو سترو دروازو، څلور پنځوسوفرعي دروازو، او د زېرخانو او لومړي پوړ ترمنځ د شپږو دروازو درلودونکی شو، په دغو دروازوکې باب بني شيبه ډېره مشهوره وه،

www.meltahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې باب السلام هم ورته وايي،دڅلورومذهبوپه نزد لـه هر لـوري چې څوک مسجدالحرام ته ورسېږي مستحب داده ،چې له دغـې دروازې څخه دکعبې دتعظـيم پـه خـاطر مخامخ ور ننوځي،پخوا باب بني شـيبه مقام ابراهيم تـه نږدې وه،اولومړی دمسجدالحرام حد دغه ځای وو ،پـه هدايـة السـالک کې وايي ،چې درسول ص پرمهال دلتـه دروازه نـه وه،خوهغـه بـه لـه دغـې لارې مسجدالحرام تـه ننوتـه، پـه ۱۶۴ ه س کـال کې خليفـه مهـدي عباسـي دحـرم ددويمې پراختيا په وخت دلته ،دروازه جوړه کړه او يـوه سـتره منـاره يې هـم پـرې ودانـه کـړه ،دسلطان سلیم اوسلطان مـراد نـوې ودانـۍ کـې ددغې دروازې پـه مقابـل کې يـوه سـتره دروازه پـه دغـه نامـه جـوړه شـوه،دادروازه دومره پخه اوټينګه وه چې دپېړيو په تېرېدوسره يې هم تـرميم تـه ضرورت پيدا نشو ،دمخکينيو ،پراختياوو له امله،دغـه دروازه بيخي دمسـجدالحرام په غولي کې پاتې شوه،بيا دملک سعودلخوا دمطاف دپراخولو پرمهـال هغه د۱۳۸۷ ه س کال دخدای تعـالی دمياشـتې پـه ۱۱مـه يـوه ورځ اودهغـې پرځای دنښې په توګه پر فرش دتورو ډبرو پټـۍ جـوړه کړه،خوپـه ۱۴۰۰س کال دمطاف دبياپراختيا پرمهال دغـه پټـۍ هـم ايسـته کـړل شـوه،چې داکـار دځينو کسانو داعتراص ورړ هم وګرځېد. علامـه قاسي چې پـه شفاء الغـرام کې دباب بني شيبه له لارې مسجدته دننوتلو داستحباب کوم روايتونه نقل کړيدي ،دهغو په هکله وايي،چې په دغوروايتونوکې مراد له باب بني شيبه څخـه ددغـې دروازې لـوري دی نـه پخپلـه دغـه دروازه ځکـه دغـه دروازه خوپخپله دمهدي پـه وخت کې جوړه شوه،خوبياهم کـه څـوک غـواړي چې بيخي ددغې دروازې په لاره مسجدالحرام ته ننوځي نودباب السلام اوسنۍ دروازه بيخـي ددغـې دروازې پـر برابـر ه ده کـه حاجيـان لـه دغـې دروازې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جومات ته ننوځي او مخامخ دبیت الله په لوري ورشي، دپخواني باب بني شیبه څخه به تېرشوي وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مسجد الحرام منارې

امام ازرقي رحمة الله عليه، په خپل کتاب اخبار مکه کې چې د دريمې لېږديزې پېړۍ په لومړيو کې يې ليکلی دی وايي چې حرم څلور منارې لري دعلامه قاسي (۷۷۵_۸۳۲س) په وختو کې د حرم پنځه منارې وې، خو علامه قطب الدين (په ۹۸۸ کې مړ) داوو منارو يادونه کوي، تر ټولو لومړۍ مناره په ۱۳۰س کال خليفه ابو جعفر د مسجد الحرام پر باب العمره باندې ودانه کړه، نورې منارې په بېلو بېلو وختونو کې د مختلفو اشخاصو لخوا جوړې شوې، چې ځينې يې بيا نړېدلې او بيا جوړې شوې دي دغه راز د مسجد الحرام د ودانۍ په بدلون او پراختيا کې هم د دغو منارو په شمېر کې لږ والی او ډېروالی راغلی دی.

په هر صورت مسجد الحرام تر ۱۳۷۴س کال پورې اوه منارې درلودې، دغه منارې د سعودي لومړنۍ پراختيا پرمهال رنګې شوې او پر ځای يې اوه نوې منارې ټولې په يوه بڼه جوړې شوې، بيا د سعودي دد وهمې پراختيا پرمهال دوې نورې منارې هم کټ مټ په هماغه بڼه جوړې شوې چې په دې حساب د حرم داوسنيو منارو شمېر (۹) ته رسېږي چې ټولې نهه اتيا متره جګوالی لري دغه منارې دوې د ملک عبد العزيز پر دروازه، دوې د عمرې پر دروازه، دوې د ملک فهد پر دروازه، دوې پر باب السلام او يوه د صفا پر غره جوړې شوې دي.

د تاريخ مکه مکرمه ليکوال ډاکتر محمد الياس عبد الغني د فهد له وروستۍ پراختيا وروسته د حرم ، ځمکتلې او د لومړي او دوهم پوړ مساحت (۲۷۸۰۰۰) متره مربع او له حويلۍ سره د حرم ټول مساحت (۳۲۲۰۰۰) متره مربع ښيي چې په عادي وخت کې پکې (۹۱۴۰۰۰) تنه او د ډيروبار په وخت کې پکې يو ميليون تنه ځايږي . خو دا معلومات ځکه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقیق نه ښکاري چې همدا سږکال دځینو په وینا رسمي او نارسمي شاوخوا شپږ میلیونه تنه او دځینو په وینا څلورنیم میلیونه تنه حاجیان و نو که یومیلیون تري په مسجد او غولي کې ځای شي نوآیا داپاتې کسان پرسړکونو ځاییږي ؟

د بادغیسي درې شوطه طواف

ددوشنبې په ورځ دذوالحجې په دوهمه له غرمې مخکې حرم ته روان وم، سید نصیر دعمارې په مخ کې په دوکان کې ناست وو پر مایې غږ کړ، (استاد جان کجامیری)ماورته وویل چې حرم شریف ته روان یم ،ویې ویل چې ته خوتیار روان یې دلته زموږ څوتنه حاجیان نوي راغلي دي ،عمره یې نه ده کړې،که ته ورسره مرسته وکړې ثواب به دې وشي،ماورته وویل ولې نه ،ورته غږ کړه،زه یې له ځان سره بیایم،هغه هم څلور تنه بادغیسي سپین ږیري له خونو را ووېستل ورته یې وویل چې دا استاد به درسره مرسته وکړي، اوعمره به اداکړئ،دوی احرام هم سم نه وو تړلی ټینګار یې داو چې د حرم دزیارت پرمهال یې حرم ته ددرناوي په موخه که له احرام سره پګړۍ نه وي نو خولۍ خویې باید هرو مرو پرسر وي،ماورته داحرام په حالت کې دسرپټولو فقهي حکم واوراوه،خو ددوی دلیل داوو چې څنګه به دخدای کورته لوڅ سر ورځي،په داسې حال کې چې ددوی په آند په لوڅ سر لمونځ له سره کېږي نه.

په ډېر ټینګار او ستونزومې دوی قانع کړل چې له پګړۍ اوخولۍ تېر شي کله چې حرم ته روان شو نو پرلار مې دوی ته وویل چې په حرم کې بیروبار ډېر وي ،حرم ډېر پراخ دی اوځو دروازې لري باید ډېر پام وکړي چې له خپل ملګري بېل نشي،پر لاره مې څو څو ځایه وروښودل چې نښه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي،اوخپله لار اوعماره پیدا کړي،زموږ پر لار غته ننبه دابن لادن مسجد و چې زموږ عمارې ته نږدې او ډېر مشهور و ،پر دې مې هم پوه کړل چې ستاسو په لاس کې پردې تسمې ستاسو پوره شهرت او دعمارې (استوګنځی)ادرس لیکل شوی اوپر غاړه ځوړند کارت کې مو هم ستاسو او ستاسو داستوګنځي او اړوند ګروپ اوشرکت نوم او پته شته چې که نادرکه شوئ نو له خلکو مرسته غوښتلی شئ،حرم ته چې ورسېدو نو عمارې ته تللی سړک مې ورته په نښه کړ زموږ عمارې ته پر تلونکي سړک ډېرې روښانه اوسترې نښې وې دحرم له سالون څخه به چې سهیل ختیځ ته ووتلې نو یو سړک ترمنځه و دپول په پیل کې دابن لادن شرکت څو لوړ پوړیزې ودانۍ پیل کړې وې ددې ،ودانیومخ ته دسړک پرسر یوډېره لویه د اعلاناتو لوحه وه چې ساری یې نه لیدل کېده، او ترپایه هماغه یواعلان هم پرې خپرېده ،داڅومتریزه لوحه شپه اوورځ روښانه وه ،زموږ ډېرو حاجیانوهماغه نښه کړې وه.

په حرم کې مې هم دروازې ور وښودې ،دحرم لوی ساعت دساعت کوچنې برجونه ټول مې ورته وښودل،دبېلبېلو په صورت کې د بیا یوځای کېدلو ځای مې ور وښود ،دطواف ضروري مسایل او داچې پر دوی په لومړیو درې شوطو(دورو)کې سعې او رمل ده او اوه ځله به له حرم څخه تا وېږې ټول مې ورووښودل ،څه کم یوولس بجې طواف ته مطاف ته ورښکته شو ،ورته مې وویل چې پر یوبل لاسونه کېږدي او زما اوږه هم ونیسي،چې له یوبل څخه بېل نه شو،په مطاف کې د بېلبېدو په صورت کې مې با ب الصفا ورته وښوده چې له طواف وروسته به دلته رایوځای کېږو،طواف مو پیل کړ،بیروبار ډېر زیات وو زه مخکې اودا څلور واړه سپین ږیري چې نورالدین ،عبدالقدوس،میراجان اوعبدالله جان نومېدل راپسې وو ،یوتن

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې زماپر اوږه او نورو يې يو دبل پر اوږو لاسونه ايښي وو هره شېبه مې ورته کتل پردوی سعې او رمل لازم وو خو دمنډې امکان بيخي نه وو ځکه چې بيروبار ډېر وو خو ورته مې وويل چې اوږې مو پورته پورته اچوئ خو ډېر وخت به داکار هم ترې هېر شو ،دوی سپين ږيري هم وو او بيروبار هم ډېر وو نوځکه به يو شوط ډېر وخت نيوه ،اوله سرې به رمل هم هېر شو.

کله چې زموږ درې شوطه(دورې)پوره شوې نو عبدالله جان مخ راواړوه، راته يې وويل څه چې ووځو زه نور سترې شوم نور طواف نه شم کولای ،ماورته وويل چې طواف خو دادی چې اوه ځله له دې کوټې (بيت الله)تاو شو اوس خو زموږ څلور دورې پاتې دي،نوڅنګه ووځو؟

ده اصرار کاوه چې نه نور بس دی نور مې له لاسه نه کېږي، ماورته وويل چې که سترې يې څه غاړې ته ووځه زمزم وڅښه او دمه دې هم جوړه کړه او بېرته راشه طواف پيل کړه خو دده همداخبره وه چې نور بس دی،په ډېر ټينګار مې چمتوکړ چې طواف پوره کړی.

له طواف وروسته مو زمزم وڅښل اودوه رکعته لمونځ مو وکړ.

کله چې څوک طواف کوي نو د ډېرې ګرمۍ له کبله يې بدن خولې خولې وي،په بيروبار کې چې معمولاً دحج په ورځوکې ډېر وي په مطاف (دبيت الله غولی چې مقام ابراهيم او حطيم هم پکې دي)کې طواف هغه د چاخبره دمېږې پر پښوتلل دي، په يوه طواف کې به دې شل ځله پښه د نورو تر پښو لاندې کېږي او د شل نورو قدم به ستا تر قدم لاندې راځي،نر اوښځې به يو په بل پورې داسې نښتي وي ته به وايې چې دواړه يې له يوبل سره سنجاق کړي دي،ډېرې ښځې او انجونې پکې بې سيرته شي ،که څوک هر څومره ځان وساتي خوبياهم هرو مرو به له انجونو سره لګېږي کله خو په ټېل کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو پر بل ورولو بړي آن ښځې تر پښو لاندې شي، له طواف وروسته چې د انسان سخته ګرمي پکې شوې وي او ښه ستړی شوی هم وي نو یخ زمزم هغه هم په مړه خېټه ډېر زیات خوندکوي،زمزم او به ډېرې خوږې او خوندورې دي دومره خوند ما په بل یو مشروب کې هم ندی لیدلی ماخو به چې هرڅومره ډېرې وڅښلې نو خېټه مې پرې نه ړېسېدله ډېر وخت به یې دډوډۍ کار هم کاوه،زمزم به مې تنده او لوږه دواړه خړوبول ماته به په حرم شریف کې دابیت را په زړه شو:

ساقي ټوله میکده دې ترې قربان شه
پښتنه چې لاس راتاوکړي له منګي
ـــــــــــــــــــــــــــــــه

ما به ویل چې ددنیا ټول شراب او ډول ډول مشروبات دې د زمزم له یوه ګیلاس نه ځار شي،داددین تر اغېزې لاندې دیني جذباتي دعوه نده ،په رښتیا له زمزم څخه مو ډېر خوند اخست،دزمزم په اړه به په تفصیل سره وروسته بحث وکړو.

له طواف وروسته د ماسپښین د لمانځه وخت شو ،باب الصفا ته مو نږدې ځای پیدا کړ او لمونځ مو په جماعت اداکړ کله چې له بادغیسي سپین ږیرو سره زمونږطواف اولمونځ پای ته ورسېد نو ورته مې وویل چې تاسو د صفا اومروه تر منځ سعې وکړئ او زه به درته کېنم ځکه چې پر ما سعې نشته ده ،خوباور مې نه وو چې په نظري تشریحاتو دې دوی پوه کړل شم،نو لازمه مې وګڼله چې یوځل ورسره په عملي توګه د صفا اومروه تر منځ سعې وکړم ، او په عملي توګه یې ښه وپوهوم،صفاته مې وخېژول مخامخ بیت الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې ودرول دُعا مو وکړه،مروه ته روان شو،دشنو راډونو ترمنځ مومنډه وکړه مروې ته مې چې ورسول ورته ومې ویل اوس ستاسو یو ځل شوط پوره شو،په مروه مو هم دُعا وکړه بېرته صفاته را روان شو ،دشنو راډونو په منځ کې مومنډه وکړه کله چې صفاته ورسېدو نو ورته مې وویل چې ستاسودوه ځله یا دوه شوطه پوره شول، اوس درته پنځه نور پاتې دي تاسې خپله سعې وکړئ اوزه به درته دلته کېنم، زه دصفا ببخ کې په مسعى (د سعې په ځای)کې په مرمرین دیوال کېناستم او دوی خپله سعې پیل کړه،دوه درې ځله مې یویو ولیدل،چې سعې یې کوله خو نور رانه ورک شول، ټول سعې کوونکی زماله نظره تېرېدل ځکه چې پـه لاره کې یې ناست وم زه هملته منتظر یم چې اوس بـه راځي اوس بـه راځي خـو درک یـې ونـه لګېـد، وارخطاشوم،ماويل لکه چې لاره یې ورکه کړه زه هلته له څو ښځو سره برابر شوم چې ښه بنډار مو وکړ وروسته ددې بنډار تفصيل ته ورځو.

زه لا هملته منتظر وم چې مازیګر شو،خو ددوی درک نه لګېږي وارخطا شوم دمازیګر جمعې ته صفونه برابر شول سعې بنده شوه،بیاهم نه ښکاري،جماعت ودرېد، خو بیاهم ددوی درک نشته،له لمانځه وروسته هغه ځای ته ورغللم چې دورکېدلو په صورت کې مو د بیاموندلو لپاره ښنه کړی وو هلته هم نه وو لږ ورته هلته هم تم شوم خو رانښکاره نه شول،بېرته سعې ته راغللم،اوهملته ورته کېناستم،دماښام تیارې راغلې خو دوی رانه غلل،ډېر خفه شوم ماویل دانابلده او نالوستي سپین ږیري به کومې خواته تللي وي،دماښام لمانځه له اداکولووروسته مې غوښتل چې تر ماسخوتن پورې په حرم کې پاتې شم اوطواف وکړم، خو دوی ته مې اندېښنه ډېره وه عمارې ته روان شوم په بېړه لاړم هلته مې ددوی خونه وموندله ګورم چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثلور واړه هملته دي خوښ هم شوم او غوسه هم راغلله يوه يې لا حلق (سرخرېيل)نه وکړی او جامې يې اغوستې وې نور يې لاهم احرام کې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ښځو سره بنډارونه

کله چې مادوی ته دصفا دغونډۍ ترڅنګ انتظار کاوه نو دلته هم بیروبار ډېر وو په زحمت مې دښځو په منځ کې ځای وموند ښي خواته مې دپاخه عمر یوه تونسۍ ښځه ناسته وه،له څه شېبې وروسته مې په خبرو راوستله، دا ښځه ډېره ښکلې او ډېره تقوا داره، ډېره درنه او نرم خویه وه کله چې پوه شوه چې زه افغان یم نو دافغانستان حالات یې وپوښتل،امریکایانوته یې ډېرې ښېرې وکړې او ډېر یې ورته بد وویل. زمونږ تر څنګ ناستې نورې مېرمنې هم له مونږسره په بنډار کې راګډې شوې، دهغوی احساسات دامریکا په اړه له دې ښځې بېل نه وو ټولو امریکایانوته بد ویل، ښېرې یې ورته کولې ، او طالبانو او مجاهدینوته یې دعاوې کولې.

دالمغرب له یوې اوسېدونکې سره مې خبرې اوږدې شو داهم ډېره ښکلې وه ؛لهجه یې خوږه اومینه ناکه وه کله مې چې ترې واورېدل عمر یې **۵۲** کاله ده نو له حیرانتیامې ټکان وخوړ ځکه چې هغه ډېره ځوانه ښکارېده،زمونږ دپنځه دېرش کلنو په څېر وه ویل یې چې شپږ او لاده لري مشر زوی یې صمد اومشره لور یې مریم نومېږي ،دشخصي ژوند او دالمغرب په اړه یې ډېر معلومات راکړل.

ترڅنګ یې په څهره کې دېته ورته،بله ښځه ښکارېده ، هغه تردې هم ښکلې وه ویل یې چې دایې خور او ترهغې څلور کاله کشره ده ، خوهغه هم دېرش کلنه ښکارېده له هغې سره مو هم سلام اوسترې مشي وکړه راته یې وویل چې نرسه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپاکستان دپنجاب ایالت اړوند دملتان اوسېدونکي دوه خوینديې موهم ځنګ ته ناستې وې،یوه یې پخه او بله یې ځوانه وه،خبرې مو اورېدې شوې ګروپي شکل یې غوره کړ زه له المغربی او تونسی سره په عربي اوله ملتانیانوسره په اردو غږېدم زما انګلیسي او اردو قوي ندي خو ستونزه پرې حلوم،ددوی خبرې لومړی مایوبل ته ژباړلې خو وروسته یې شریکه ژبه انګلیسي ومونده او ټول پرې غږېدو ما زیګر لمونځ مې هم له همدوی سره وکړ. تونسی ښځې راته خپل جای نماز (لمونځی)راکړ. له ملتانی مې وپوښتل چې دسعودي هوا توده ده که د ملتان؟ ویې خندل ویل یې دواړه برابرې دي.

ځینې خلک وایي چې پنجابیان تور دي لا مل یې دا بولي چې ګویا هلته لمر تود دی بیا داخو ډېره مشهوره ده چې شمس تبریزي پرملتان لمر رانښکته کړی دی،ځکه خو ورته شمس تبریز وایي شمس په عربي کې لمر ته وایي که نه دده خپل نوم تبریز دی اویاخوبه دی دتبریز اوسېدونکی و ، داخو دفولکلور خبرې دي په سم او ناسم پسې یې نه ګرځو خو دومره وایم چې ځومره ښکلا په پنجاب کې ده ساری به یې په نور پاکستان کې کم وي، دادوه ملتانی یې دښکلا ښې نمونې دي.

په ۱۳۸۹ هجري لمریز پاکستان ته د یوه رسمي سفر په ترخ کې د لاهورد یوه عصري هوټل(هالیډي ین) په لفټ کې له یوې پنجابی ناوې سره دوه په دوه برابرشوم له لوستونکیو په بخښنې، اوس هم چې رایاده شي نو په زړه کې مې یوه نری ځړیکه تېره شي.

زموږناخبره خلک داسې فکر کوي چې ګویا ټول پنجاب تور دی، دوی نه پوهېږي چې هلته یو نسل تور رنګ لري چې زموږ خلک ورته چواړیان وایي: دځینو سترګې تعصب ړندې کړي او تور او سپین نه پېژني ، دسره انقلاب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګری شاعر ښاغلی سلېمان لایق هم په همدې رنځ اخته شوی دی هغه ته هم ټول پنجاب تور ښکاري. لایق طالبان ځکه دجومات حرامیان بللي وو چې دده په اند (تور پنجاب یې راووست دکابل په زړه یې کېناوه.) خو چې اوس دې نورو، دنړۍ ۵۰ کفري هیوادونه افغانستان ته راوستي او دلته هرډول فجایع ترسره کوي نولایق ته دهغه لیاقت اجازه نه ورکوي چې ددوی دعقیدې او ایډیولوژۍ (کمونیزم) دمخالفینو او امپریالستانو پرضد کم ترکمه غږ هم پورته کړي.

باب السلام که باب بني شیبه

دذوالحجې په دریمه دشپې زموږ دشرکت اړوند ۲۴ تنه نور هم له کابل څخه مکې معظمې ته را ورسېدل دوی ته د هرات په الوت کې ځای نه ووپاتې شوی شرکت کابل ته ولېږدول، او ورته یې ویلي چې تاسو به هلته نه ایسارېږې په بله الوتکه کې به جدې ته راځئ آن له هغوی ډېرڅخه به هم بهر وتلو ته اړتیا نه پیداکوئ خوهلته دوه ورځې ځنډېدلي وو دشرکت درئیس په وینا مې د سحر له لمانځه وړاندې د عمرې لپاره حرم ته روان کړل.

هماغه ټینګار مې چې هره برخه کې پر هغو نورو څلورو سپین ږیرو کړی و پر دوی مې هم وکړ، بلکې له هغوی مې پرې ډېرټینګار او لارښوونه ورته ځکه وکړه چې له دوی سره ښځې هم وې.

کله چې حرم شریف ته ورسېدلو نو دتهجدو اذان وشو پولیسو مطاف ته دننوتلو اجازه رانکړه، ځکه چې هلته د لمانځه لپاره صفونه تړل

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدل، او طواف هم طواف کوونکی او هم نور په تکلیفول، باب الصفا سره موځای وموند هملته مو تهجد پیل کړل.

دجماعت له ادا وروسته مطاف ته ننوتلو ،ماهغوی ته وویل چې په لومړي ځل مطاف ته دباب السلام له لارې ننوتل سنت دي خوکه موږ هغه دروازه مو مو نو وخت راباندې تېرېږي ،اومطاف رانه ډکېږي، ځکه د حج ورځې دې بیروبار ډېردی بیا اړ یو چې یا په دوهم پوړ اویا دریم کې طواف وکړو او هلته طواف سخت دی ځکه چې دایره یې ډېره پراخه ده، دتخمین له مخې په دوهم او دریم پوړ کې د طواف ساحه یو کیلو متر کېږي نو یو طواف داسې دی لکه اوه کیلومتره مزل ،نورو ومنله خو دووتنو نه منله ،ویل یې چې هرو مروبه له باب السلام څخه ورځو ، غوسه مې هم راغلله، خوچاره نه وه، دهغو نورو خبره یې هم نه منله ماویل که پرېږدم یې چې هرڅه کوي نو کوي دې یې خو وبال لري، بالاخره په پوښتنو موباب السلام وموند په دوی کې یوتن لیک لوستلی شو کله چې دننه ورننوتلونو یوځل یې ماته مخ راواړوه، چې ته خوله موږ سره چل کوې، داخو باب السلام ندی، پردې دروازه خو باب بني شیبه لیکل شوي ماورته وویل چې همدا باب السلام دی خو دوه نومه لري، هغه نه منله بالاخره له لاسه مې ونیوه نږدې پولیس ته مې وروست، له هغې مې ده همده په مخ کې وپوښتل چې ایا همدا باب السلام ندی، هغه هم وویل هو همدادی همدې باب بنی شیبه ته یې لاس ونیوه، دوه ځله یې وویل باب السلام باب السلام، له دې وروسته یې ومنله مطاف ته ښکته شو طواف مو پیل کړ، له دومره ټینګار او سپارښتنې سره سره ټول رانه ورک او یو یو شول ، له ډېر لټون او سترړیا وروسته مې دوه تنه نارینه چې ښځې یې هم ورسره وې، وموندل او عمارې ته مې راوستل نور ټول رانه ورک شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهال او نفیسه

چهارشنبه یا دذوالحجې په ۴مه مې مشر شیرزمان ته ټېلیفون وکړ ویې ویل چې دحرم په دوهم پوړ کې طواف کوي زه هم ورغللم ځای مو نښه کړ،له موندلو وروسته زه هم ورسره په طواف کې ملګری شوم، دهغه دوهم دور و له طواف وروسته د باب الصفا په برابرئ په دوهم پوړ کې کېناستو شېرزمان ،تکړه،ویښ او د اسلامي نړۍ په درد دردمند ،مجاهد مسلمان دی، سلفی ندی، شعوري موحد دی خو خلک ورته سلفی وایي ،هغه ملایان غندي چې په ختمونو ،خیراتونو ،جنازو ،دم او تعویذ متکي وي ، او د خوړین نوم ورکوي، له طواف وروسته مو د اسلامي نړۍ پر ستونزو بحث پیل کړ، په همدې کې وو چې درې انجونې مو څنګ ته راغللې یوه پکې غنمرنګه چاغه (ځوربه)مسته او ښکلې پېغله وه، زموږ څنګ ته ودرېده په خپل بلک بیري موبایل یې دبیت الله عکسونه واخستل کله چې زموږ ترڅنګ کېناستلې نو زما ژورنالستیک حس راوپارېد لومړی مې په سلام او ستړي مشي په خبرو راوستلې، دې پېغلې خپل مبایل راووېست اخستي عکسونه یې کتل ،اړول او را اړول، دموبایل مینوته ورغلله دومره ګړندی کار یې کاوه چې تابه ویل دامبایل همدې جوړ کړی دی همدلته یې دعکسونو په ایډیټ پیل وکړ،ماترې هیله وکړه چې زما په کیمره زما او د شېرزمان عکسونه واخلي اوکعبه پکې رڼه راولي ،دستي راپاځېده،کیمره یې واخستله دعکس مینو ته ورغلله انځور (wev) یې ښه برابر کړ،بیایې له هر اړخه له کعبې سره زموږ څو عکسونه واخستل،ماورته وویل چې په خپل فون کې خپل اخستي عکسونه را وښیې سمدستي یې ټول واړول راواړول

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترې مې دځان راپېژندلو هیله وکړه،ویل یې چې نهال نومېږي او د سوډان د عبه ښار اوسېدونکې ده،یوه ملګرې یې نفیسه نومېده،هغه هم دهمدې وطنداره وه،دنفیسې معلومات دافغانستان په اړه کم ووخو نهال دافغانستان دجغرافیې او رواني وضعې په اړه دومره معلومات ورکړل چې ډېر افغان لوستوال یې هم د افغانستان په اړه نلري، ما نهال ته وویل چې راشه زما په کیمره ته او نفیسه له ماسره ګډ عکسونه واخلئ ،ویې خندل ویې ویل چې عکسونه خوبه واخلو خوستا په کیمره نه ، بلکې زما په مبایل.

نهال ډېره خوږه او صمیمي پېغله وه، ډېرې خبرې مو وکړې تر مازیګره ناست وو، هغوی تلاوت وکړ ماله ځان سره دفقهې کتاب وړی و هغه مې ولوست، له لمانځه وروسته مو هم زړه نه کېده چې له یو بل نه بېل شو.

دلته مو له یونایجریایي سره هم بنډار وکړ په ګوډه ماته انګلیسي مې ورسره دنایجریا اوافغانستان پر حالاتوخبرې وکړې،د تامیر په نوم یو متشرع مصری هم را سره کیناست، هغه همدلته اقامه درلوده خو ویل یې چې هېوادوالو یې د مصرحکومت ته له ۴۰ تر۵۰زره جنیه چې ۴_۵زره ډالر کېږي ورکړي او حج ته راغلي دي ده داپیسې ډېرې زیاتې بللې ، اوه کاله وړاندې په افغانستان کې دمصر سفیر هم تامیر بیک مأذوني نومېده زماډېر ملګری او ډېر مجاهداو داسلامي نړۍ پردرد دردمن شخص و زما په سپارښتنه یې څو تنه په مصر کې نړیوال پوهنتون الازهر ته ولېږل . دولې په نوم دتامیر بل مصری ملګری هم زموږ سره کېناست پر ایمن الظواهري ډېر وغړېدو ماورته وویل چې زه هم د القاعده وو دهېواد یم حسنی مبآرک مو ښه وټکاوه، دوی وویل چې که دامریکا وېره نه وي نو ډېر هېوادونه به په افغانستا ن کې جهاد رسمي تائید کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهندوستان دراجستان ايالت يوتن نوى ځوان اوسېدونكى هم له خپلې مور سره راغلى وو هغه ويل چې دحج داخله يې د هرتن په سر ۱۲۲۰۰۰ هندۍ كلداري كړې ده،دوډۍ يې هم پرحكومت ده او دوه زره بېرته هم وركوي،دانرخ دمصريانو له نرخ ډېر ښكته اودافغانانوله نرخ هم ښكته دى،خودمصر يانوعمارې حرم ته دومره نږدې وې چې نور ترې حرم ته نږدې بل ځوك نه وو،ځينې يې دارالتوحيدكانټيننټل سره نږدې دې په لوكسو هوټلونوكې اوسېدل.

موږ هم حرم ته نږدې وو خو بياهم كله به چې راباندې ناوخته شوه نو چې له دوه ريالو به تېر شو په جماعت لمونځ مو نيولى شو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمزم ته بې صبري

موږ ته ویل شوي وو چې پر زمزم بیروبار ډېروي او بوشکې ډکول وخت او زحمت غواړي سره لدې چې څه کم یوه میاشت وخت مونږ په مکه معظمه کې درلود خو نه پوهېږم ولې رابانده دوارخطایي. پیریان کېناستل د جمعې په ورځ د ذوالقعدې په شپږمه دشپې درې نیمې بجې زه، ډګروال سمیع او کاکا برات چې اصلاً ترکان او دکابل دمیرویس میدان اوسېدونکي وو حرم ته روان شو، دزمزم لپاره مو یوه ورځ وړاندې بوشکې اخستې وې، په بوشکه لس لیتره لیکلي وو خو یوولس نیم لیتره اوبه یې اخستلې ،دابوشکې په عادي وخت کې په درې ریاله وې خو اوس په لس ریاله پلورل کېدلې.

ماله پلورونکي سره ټوکه وکړه هغه دابراهیم عابد ټوکه مې په عربي ورته وکړه چې وایې چهل ستون ته روان وم او ټکسي رانه څلور سوه افغانۍ وغوښتې ماورته وویل :اوه اوه یوستون په لس روپۍ؟ماهم ورته وویل اوه اوه یو لیتر په یو ریال،با لاخره په اته ریاله مو وپېرلې، د زمزم اصلي ځای مو په پوښتنه پیدا کړ،موږ ویل ډېر بیروبار به وي خو د شیطان غوږونه کاڼه (هلته هسې هم کاڼه وي) بیروبار نه وو، د زمزم پایپ مو په بوشکه کې کېښود په څو ثانیوکې بوشکه ډکه شوه،دزمزم اصلي چینه چې اوس ډېر لویې او ژورې ساګانې په کې جوړې شوې دي ،دکعبې ترځنګ ده ،خودلته یې په اوږدو پایپونو کې را تېرې کړي او له دې اوږدو نلونو څخه لسګونه پایپونه بېل شوي چې په اسانۍ سره ترې بوشکې ډکېږي،خو دبیروبارپه وخت کې بیاهم دلته دبوشکوډکول سخت وي،او انتظار غواړي ،دزمزم دوېش اوپایپونوځای، د رسول الله ص د زېږېدوځای او دابوجهل کور خوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوا پراته دي،بوشکي مو واخستي را روان شو د طواف وخت نه و،بوشکي مو له ځان سره مطاف ته وړلې هم نه شوی ،دحرم په سالون (غولي) کې دباب الصفا خواته کېناستو،ما تهجد پیل کړل په لمانځه وم چې یوې ښځې له سمیع اوبرات څخه زمزم وغوښتل ،خوهغوی ورنکړل،هغې ښځې بیا ورته زارۍ وکړې ویل یې تږې یم،خودې ظالمانو بیاهم ورنکړې،زماپام دوی ته واوښت دلمانځه حضورمې هم خراب شو ډېر خفه شوم،له لمانځه وروسته مې ورته وویل چې ظالمانو یوګیلاس اوبه به مو ورکړې وې،یوګیلاس زمزم خوهرچېرته په حرم کې پیدا کېږي ببرته به مو ډکې کړې وای،دلته موپه لمانځه کې څنګ ته دسیده زینب دکاروان اړوندیوه ښکلې لبنانۍ په لمانځه ودرېده،ماویل شیعه به وي خوپه لمانځه کې یې رفع الیدین کاوه.

له لمانځه چې فارغ شو له حرم څخه وتلو چې په یو ځلور ټایره بایسکل (ویلچر) کې مویوناسته ښځه ولیده ځوتنه ترې راتاو وو یو تنکي ځواب په تونده لهجه ورسره غږېده اوپټکې یې پرې کولی،لامل مو وپوښت ،دې ځوان راته وویل چې د درې سوو ریالو په بدل کې یې دې ښځې ته طواف ورکړی اوس چې د اجورې ورکولو وخت شونو ددې ښځې زوی ځان نادرکه کړ، داچې ددې ښځې زوی به رښتیاهم ځان پټ کړی وو اوکه نه اوموضوع به څه وه الله ج خبر دی،موږهم داجرئت ونکړچې درې سوه ریاله ورکړو ،اولانجه حل کړو هلک ته مې نصیحت وکړ او روان شوخوپه زړه کې مې وویل چې توبه توبه په حرم کې هم د مزدور مزدورې سمه نه ورکول کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

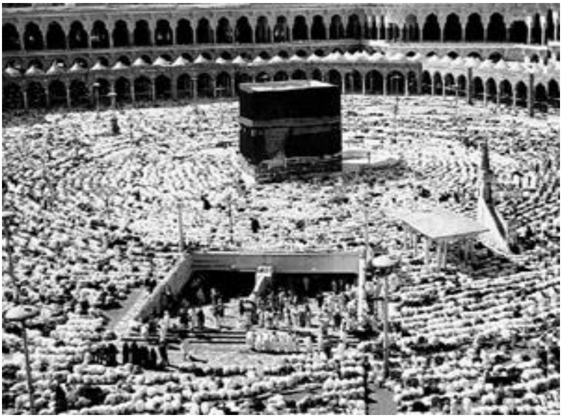

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی جمعه لومړی بیروبار

داپه حرم کې زموږ دلومړۍ جمعې لمونځ دی مامامې دلته پخواهم د جمعې لمونځ کړی او له بیروبار څخه ښه خبر و هغه راته وویل چې که دننه مسجدالحرام کې لمونځ کول غواړې نو باید وخته ولاړ شې،اوس نو دحج ورځوته دوره ورځې پاتې دي، تقریباً ټول حاجیان رارسېدلي دي،لمونځ په پاوباندې دولس بجې کېږده،اوزه پاوباندې لس بجې حرم ته لاړم، ماویل راځه لمانځه ته خو لادوه ساعته وخت پاتې دی دننه په حرم کې به ځای ومومم خوحرم خوپربېږده چې دحرم سالون دحرم شا وخواعمومي سرکونه ،پلازې،دموټرو تونلونه،آن جروال اوحفایر ته تلونکي پلونه ټول له خلکو ډک و ،له حرم شریف څخه یو کیلو متر لېرې هم ځای نه موندل کېږده،پولیس حرم ته په ننوتونکیو ټولو لارو ولاړ وو،څوک یې نه پرېښودل، دافغانستان دپولیسوپه څېر یې خلک یوې اوبلې دروازې ته لېږل ،تشنابونوته یې هم څوک نه ور پرېښودل، ډلې ډلې خلک سرګردانه یوه خوا بله خوا تلل،زه چې له وخت څخه دوه ساعته مخکې تللی وم ځای مې موندلی نه شو نود هغه چابه څه حال وو چې ناوخته راغلي وو.

،په ډېر زحمت مې دموټرودتونل پر غاړه له حرم څخه لېرې د یوې غرفې تر څنګ سوری ولید ،چې ورغلم،ورسره نږدې خلکو تش انساني حاجت پوره کړی اوډېر بوی وو ،مجبور شوم بله چاره نه وه هملته مې جای نماز (لمونځی)هوار کړ.ما په خپل ټول ژوند کې دومره بیروبارنه وو لیدلی

کېناستم،لمر ورو ورو تودېده پرماهم لمر راغی ځای می بدلاوه، ،خو پرېښودلی مې ځکه نه شو چې بل ځای نه پیداکېده،هملته مې ملګري وموندل خپل ځای اوجای نماز مې پرې وسپارل ماویل که په کوم دکان کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبــه یــا پیپســي، پیدا اکړم ډېــر وګرځېــدم اخــر مــې یو ځــای کــې مرنــډا پیدا اکړه،هوا ډېره توده وه خولې راماتې وې خو ماله ځان سره مطالعې ته کتاب هم وړی و، کله چې اوبو پسې وتی وم نو په همدې وخت کې درې ښځې راغلې وې اوو ارخطایې ژړل ، یوه پکې دومره ترهېدلې وه چې له سره یې خبرې نشوای کولی،جامې یې د پښتنو وې،چاره یې نه وه هماغه بوین ځای کې کېناستلې.

څوک ورسره په ژبه نه پوهېدل،ماله جامو وپېژندلې په پښتو مې تـرې و پوښــتل، هغــوی چــې لــه ماپښــتو واورېــده پــه تنــدیو کې یــې خوښــي وځلېده،ویل یې چې له پرون راهیسي یې له خپلو نارینه وو سره اړیکې پرې شوي او یو بل یې ورک کړي دي،له دوی سره ټېلیفون نه وو،خو له یوې ښځې سره یې دخپل مېړه د ټېلیفون نمبر وو، ماهغه نمبر ته زنګ وواهه خو بند وو ،نه یې خپل ځای پېژنده اونه ورسره د پېژندګلوۍ کومه بله نښه وه.

حیــران ووچــې څــه وکــړو،دوی ویــل چــې د ســوات اوســېدونکې دي، داوسېدلو ځای اوخپله عماره یې نه پېژندله،ماویل له لمانځه ورسته به ورسره مرسته وکړم اواستوګنځی به یې ورته پیدا اکړم،په همدې کې وو چې شاته صف کې یوتن سواتی راپیدا شو،هغه هم پوره نه پېژندلې،خوویل یې چې د سواتیو حاجیانو ځای ورمعلوم دی.

ګرمي شپبه په شپبه ډېرېده،خولې روانې شوې،ماته د پوهنتون د دورې یوه خاطره رایاده شوه:کله چې د کویټ او عراق جګړه پیل شوه نو استاد محمدګل عتیقي اودهغه وراره ډاکټرعبدالحلیم احمدي پاکستان ته راغلل او ددواړه زموږ استادان شول، عتیقي صاحب چې دلغمان ولایت د قرغیو ولسوالۍ دچهار باغ اوسېدونکی دی ډېرظریف اولطیف شخصیت دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

،هغه کیسه کوله چې یو وخت په چهار باغ کې ددوبي (اوړي) په ډېره ګرمۍ کې د جمعې لمونځ اداکېده ملا مسئلې کولې خو ځینې مقتدیان یې د مسجد دغولي پر ځای د دېواله سیوري ته ناست وو ،ځکه چې په غولي کې تود او سوځنده لمر وو ،ملاچې ولیدل مقتدیانو یې د مسجد غولی پرېښی دی، اود دیوالونو سیورو ته ناست دي،نو په لاسپیکر کې یې په غوسه پرې غږ کړل:(ای مردم:قل نار جهنم اشد حرا است والله اګه خلاص شوې)همدا خبره په غوسه کې تکراروي،(قل نار جهنم اشد حرا است،والله اګه خلاص شوي) خو د ایت دا برخه ورته نه ژباړي اونه یې پوهوي چې موخه یې څه ده.مقتدیان هم حیران دي چې ملاصاحب یې ورته ولې په غوسه دی او څه ورته وایي.

ددې ایت معنی داده(ورته ووایه ای پیغمبره چې ددوزخ اور ډېر زیات تود دی.)

پرموږهم لمر راغی خوځان مې پر همدې ایت ډاډه کاوه: چې : نارجهنم اشد حرا است.

کله کله به ورېځې خپلې لورینې کولې با لاخره دلمانځه وخت شو ،دلمانځه بنه یې له افغاني دود څخه بېله وه،شل باندې دولس بجې قاري سدیس دلمانځه خطبه پیل کړه اوپه لنډه خطبه کې دفلسطین جهادته دعاوشوه،خوافغانستان یې یادنکړ،په حرمینو کې پر سیاسي خطبو ،سیاسي موعظو ،بندیز دی،هېڅوک دلوېدیځ ښکیلاک پرضد څه شی ویلی نشي.

قاري سدیس مشهور حافظ اودقران قاري دی مایې دتلاوت کېستې اخستې او اورېدلې وې،هلته راته خلکو وویل چې سدیس انقلابي ذهنیت درلود ، دجهاد پرمهال پاکستان ته هم راغلی وو ،هلته یې هم انقلابي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ويناوې کولې ،خوله کله راهيسې چې دشاهي کورنۍ زوم شوی دی،نو په اصطلاح چارج يې خنثی شوی او انقلابي ويناوې او ددولت اولويديځ ضد ويناوې يې پرېښې دي،لمونځ اوجنازې ترېوې بجې پای ته ورسېدل.

جماعت ته دانتظار په وخت کې مې خواته يو ځوان اندونيزيايي ناست وو په انګليسي موسره خبرې پيل کړې، زما پر لاس په اندونيزيا کې جوړ يو ساعت وو ميډين اندونيزيا پرې ليکل شوي هم وو ، ساعت ظاهراً ډېر ښکلی ووخودومره ګران بيه نه وو ، ددې اندونيزيايي ډېر خوښ شو ، دساعت دليدلوغوښتنه يې وکړه ماهم له لاسه خلاص کړ چې ښه يې وګوري هغه چې وکوت نو نور يې هم خوښ شو ماورته وويل لکه چې ډېر دې خوښ شو هغه وويل هوماورته وويل خير نو دازمالخواتاته ډالۍ شو په لا س يې کړه، هغه دې ډالۍ ته دومره خوښ شو چې دوه ځله يې زما لاس ښکل کړ.

خواته مو يوه نوې ځوانه اندونيزيايۍ ناسته وه يو سپين ږيری يې ترڅنګ ناست وو ټوله په حجاب کې وه له مخ پرته ټوله پټه وه آن په لاسونو يې دستکشې اوپه پښو يې جرابې وې له مايې وغوښتل چې په سيوري کې ځای ورکړم ماترې د سپين ږيري په هکله وپوښتنل و يې ويل چې دايې پلار دی په لږ وخت کې ډېر بلد شو.

مخ ته مو يو تور پوستی يمنی ځوان هم ناست وو د احرام په څبر تورلنګ يې له ځانه تاو کړی وو په صف کې په ناسته ويده شو لږ وروسته کوږ او بې ستره شو ما راويښ کړ چې ځان پټ کړي او اودس وکړي خوتر اقامته ويده و همداسې لمانځه ته پورته شو پوډري به نه وو خو رنګ اوکړه وړه يې دپوډريانو و

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته له موږسره د پاکستان پنجابیان هم وو څوک په انګلیسي څوک په اردو ،عربي فارسي او پښتو غږېدل ما ددوی ترمنځ ګوته ماته ژباړه کوله ، څه موکړي وای اخر په وړاندې مو لمانځه ته دوه ساعته انتظار وو.!!

زموږ خلک چې د جمعې لمونځ کوي نو چې لومړی اذان وشي خطیب منبر ته وخېژي څه کم یو ساعت وعظ کوي،اکثره یې دخبرو وخت ،مناسبت ،موقع نه پېژني،په اخترکې به دمعراج او په محرم کې به داختر مسایل بیانوي ،اکثره به اسرائیلیات او اساطیروایي بیابه ټول په اجتماعي ډول سنتوته ودرېږي. بیابه دوهم اذان وشي،بیا خطبې وایي بیا جماعت ،بیا دعا خوهلته داسې نه وو ،لومړی اذان وشو نه مسایل وونه سنت ،لس پنځلس دقیقې وروسته دوهم اذان وشو،خطبه واورول شوه ،لمونځ ودرېدله سلام وروسته ټول ازاد وو، د جمعې ټول لمونځ شل دقیقې وخت ونیوه .

له لمانځه چې را ووتونو پرسړکونو بیروبار شو زموږ پر لار په پله دبیروبارله کبله اوږد ټیل شو، خلک ولوېدل ،ښځې اونر تر پښو لاندې شول،سرک جای نمازونو ونیوه ،چپړو او دښځوټیکریو وپوښه،چیغې پورته شوی یا حاج یاحاج بالاخره،خلک ودرېدل او ټېله کمه شوه.

په کعبه کې لومړی صف که کشتی کج

له هرچاسره تلوسه وي چې کم ترکمه یوځل خو بیت الله سره نږدې په لومړي صفرکې اوهغه هم ملتزم اوحجر اسود ته مخامخ لمونځ وکړي،داکار دکعبې ګردچاپېره سخت دی او ملتزم ته یا دحجراسود اوحطیم تر منځ دې دیوال ته خوډېر سخت دی ځکه چې دکعبې امام هم همدې خواته ودرېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکعبې دروازه هم همدې خواته ده دلته لومړی صف په نصیبونو او ډېرو خواریو اوستړیا موندل کېږي.

نن (دجمعې ورځ) ماقصد کړی وو ،چې دمازیګر لمونځ به ملتزم ته مخامخ په لومړي صف کې کوم ،په یادمې نه دی چې له لمانځه وړاندې مې یو طواف وکړاوکه دوه خو چې صفونه تړل کېدل ځان مې ملتزم ته برابر کړ ،هلته صف تړل اوپه صف کې ځای نیول ډېر سخت دي،جمعې ته لا څلوېښت دقیقې کله کله خولا یوساعت پاتې وي چې صف تړل پیل شي ،دصف تړلو لپاره خلک یوبل ته لاسونه ورکوي،خولاسونه نه ټینګېږي متې یوله بل سره نښلوي چې دټېل اوفشار پروړاندې مقابله وکړي،دصف لپاره دمټو تړلی انساني ځنځیر مقاومت کوي خوپه هره یوه دقیقه کې له داسې ټېل اوفشار سره مخ شي چې دځنځیر څومتره برخه ټوله شاته ولاړه شي ،کله وشلېږي،کله یې څوتنه ولوېږي ،یاحاج !یا حاج چیغې پورته شي.

ستړتیاهره دقیقه ډېرېږي،تنفس ژور شي،خولې راماتې شي،ځینې دصف تړلو ، په صف کې دځای موندلویا ځای ساتلوپه مسابقه کې وي او ځینې طواف کوي، دایواځې دلومړي صف ستونزه نه ده،بلکې په دوهم، دریم،څلورم اوپنځم صف کې هم ده،په شپږم ، اوم ،اتم ،نهم ،لسم او آن دیارلسم صف کې هم په اسانه ځای نه موندل کېږي،خود لومړي ، دوهم ،دریم او څلورم په پرتله اسانه وي، په لومړي دوهم او دریم صف کې ځای نیول کله کله ،دځان په بیه تمامېږي،دلته یوثانیه غفلت یا سستي نه یواځې داچې په لومړیو صفونوکې له لمانځه څخه د محرومیت لامل کېږي، بلکې کله کله له ټول مطاف څخه د وتلو لامل ګرځي،ځکه چې یو ځل دې ځای له لاسه ووځي،اوهغه دچاخبره پښه دې وښویېږي، نو بیا هېڅوک هم ځای نه درکوي، تقریباً په هر لمانځه کې داسې پېښېږي چې په مطاف کې چاته ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

پيدا نشي نو دکعبې په لس مترۍ او شپږ مترۍ کې هم له جمعې پاتې شي، جماعت ودرېږي او په صفونوکې اخوادیخوا ګرځي، په داسې حال کې چې دلته آن دبل چاپر شا هم سجده رواده.

ماهم په لومړي صف کې دځای نیولو په تکل له ښي او چپ اړخ ته ولاړو کسانو سره مټ په مټ کې ورکړ شاوخوا څلوېښت دقیقې مو په ولاړه مقاومت وکړ، څو څوځله شاته تللو اولوېدلو ته اړ او ډېر ستړی اوستومانه شو، شاته موهم صفونه وتړل شول، موږ هم خوشحاله وو چې که خیر وي په لومړي صف کې مو ځای وساته او لمونځ به مو په لومړي صف کې وي، جماعت ته وخت اوټېل ماټېل کمېده، په لومړي صف کې د طواف کوونکیو مخه هم ونیول شوه، اوس نو ظاهراً هیڅ ګوابښ نه وو چې په لومړي صف کې له ملتزم سره زما د جماعت خنډ شي حالات ورو ورو ارام شول، موږ هم کیناستو صف مو وتاړه، جماعت ته به ایله پنځه دقیقې پاتې وي لا مو دمه جوړه نه وه چې پولیس راغلل، امريې وکړ چې لومړی صف دې ټول پاڅېږي او شاته دې ولاړ شي، دا امر نه وو سم دټوپک ډزو چې پرموږ وشو لږ مو ځان غلی کړ، خوګټه یې ونکړه پولیس راغلل هریو به یې له مټ ونیوه اوپورته کاوه به یې ډېر زیات زور یې راکړ او ډېر خپه شو، خو ګورته تګ له ناکامه وي.

شاته لاړو په نوروصفونوکې هم ځای نه وو، باب العمره خواته مې حرکت وکړ، په هر صف کې ځان ته ځای ګورم خونه ځای شته او نه څوک ځای راکوي، لس صفه شاته تللی وم خفه وم چې په همدې وخت کې مې د چاله خولې خپل نوم ترغوږ شو، ګورم چې په یوولسم صف کې مې ماما ناست دی، هغه حیران و، چې جماعت ته دوه دقیقې پاتې ندي اوزه له مطاف څخه بهر ځم، غږ یې وکړ خیر خودی، کوم خوا روان یې؟ په لیدلو یې ډېر خوښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوم ورته مې وویل اوس به دې مخ ته کېنم چې جماعت ودرېد ، په صف کې به ځای راکړې بیابه درته کیسه وکړم، همداسې یې وکړل په څو شېبوکې جماعت ودرېد ترځنګ یې ځای راکړ ښه وو تر څنګ ولاړ کس یې هم ممانعت ونکړ،تنګ تنګ ودرېدو او لمونځ مو وکړ.

په حرم کې ملاوټ

مازیګر دحج دبعثي کمېټې یوغړي راته وویل چې نن د ماسخوتن له لمانځه وروسته قاري سدیس دافغان حاجیانوله معلمینو ،دبعثي له کمېټې اوځینو افغان پوهانوسره ګوري که ته هم راشې ښه به وي .ځای یې حرم ته نږدې یاله حرم سره د نبنتي المکه شرکت څلورم پوړ وښود ،زه په ټاکلي وخت ورغللم خوهلته ډېر لږ کسان راغلي وو له شاوخوا نیم ساعت انتظار وروسته ددولت له شپږ سوو ښوونکیو او دبعثي کمېټې له درې سوو غړیوڅخه ایله شاو خوا اویا تنه راغلل،قاري سدیس هم نه و بلکې پرځای یې د دکتور عبدالرحیم په نوم یوسعودی راغی او د حج مسائل اوبېلابېلې مسئلې یې څېړلې،نیم ساعت به ورته ناست وم خوند یې رانکړ،ترې راپاڅېدم. ماویل دلته په حرم کې هم ملاوټ کېږي، نوم دیوه کاروي او رالېږي بل څوک .

د خدای(ج) د کور غله

حرم سپېڅلی ځای دی خلک هم د سپېڅلتیا لپاره ورځي د درس،عبرت او پند ځای دی، دژړا او واوېلا فریاد ،سوز او ګداز ځای دی،حرم تیګه زړونه هم موم ګرځوي خو ځینې زړونه بیاله تیګوهم کلک دي او یا په رښتینی معنی حرم نه پېژني ،برداشت یې سطحی دی لید یې برسېرن او د حرم د

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرتم تل ته نه دي ورغلي همدا لامل دی چې ځينې خلک په حرم شريف کې هم غلاکوي حرم هم له کيسه برو خالي ندی، ډول ډول غلاګانې، د دولتي چارواکيو ،د بعثې د پلاوي او د حج د معلمينو له غلا څخه نيولې تر کيسه بورۍ او جيب وهنې پورې.

د جيب وهنې څو شکايتونه او کيسې مې واورېدې، يوه ورځ مولوي محمود احمدي ژېړرنګ راغی لامل موترې وپوښت ويل يې چې په حرم کې ترې چامبايل او څلور سوه رياله ويستي دي،يوبل اندرابی ويل چې چايې کمربند په پاکي غوځ کړی او نهه سوه ډالر يې ترې وېستي دي،يوبل تن ويل چې چاترې يونيم زر رياله وېستي دي.

يوماسپښين مې بيت الله ته نږدې په مطاف کې طواف کاوه چې په جيب او کمربند مې د چالاس احساس کړ،ناڅاپه مې لاس ور اوږد کړ او په خپل کمربند مې د چالاس ونيوه چې ور ومې کتل ديوې ځوانې ، مستې او تنه ورې هغه د چاخبره چهار پهلوانجلۍ لاس مې کلک ونيوه،پرې غوسه شوم په مورې شاوخوا خلک هم خبر شول ،دانجلۍ رنګ والوت،منکره هم وه اوعذر يې هم کاوه، ماهم فکر وکړچې جنجال ګټه نه کوي دا هم انجلۍ ده بس ترې روان شوم.

دعبدالکريم په نوم يوتن بېوزله هراتي سپين ږيري چې ساده سړی وو خپلې پيسې (۳۳ زره افغانۍ) د ساتلو لپاره خپل زوم غلام سرور ته چې هغه هم سپين ږيری وو اومېرمن يې (دعبدالکريم لور ګل نګار) هم ورسره وه، ورکړې وې ، بله ورځ چې عبدالکريم ترې د خرڅ لپاره له خپلو پيسو څورو پيې غوښتې وې نو زوم يې ورته ويلي وو چې تېره ورځ ماغسل کاوه اوکمربند مې په اطاق کې خلاص کړی وو چاترې ستا ۳۳۰۰۰افغانۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولې وېستې وې اوزماله پیسوسره یې غرض ندی کړی، خسر یې ورسره جنجال کړی و خوګټه یې نه وه کړې، با لاخره د شرکت مسؤولینو ته عارض شو هغوی دا دعوه ماته راجع کړه ،مایې له زوم او لورنه پوښتنې وکړې دا راته جوته شوه چې داخبره دروغ او هسې دې پیسوته چل دی په غلام سرور مې پټکې وکړې او ورته مې ګوابښ وکړ چې که دخپل خسر حق ورنکړې نو دسعودې پولیسوته یې سپارم وارخطاشو لږوروسته یې خسر راغی ویل یې چې لږې پیسې یې راکړې اود نوروپیسو راکولو ژمنه اولیک یې هم را کړی دی، خیر دی خبرمه رسمې کوه.

ګلاغا راته وویل چې زموږیوملګري ته دهغه مور سل ډالر دسودالپاره ورکړي وو ،خوهغه پکې ځانته سمه برخه وکړله او مورته یې ناسم نرخونه اودپیسو لګولو ناسم راپور ورکړ.

ما ،دهمدې ګلاغاپه قربانۍ کې اوده ته ددرملو په اخستلوکې دده په غوښتنه خپلې پیسې لګولې وې او کله یې چې راکول وځنډول نو دبل چاپه واسطه مې ترې و هم غوښتې خوتر نن پورې مې یوه روپۍ هم ونه لیده،دقربانۍ کیسه به یې په تفصیل سره په خپل ځای کې رایاده کړو.

شیرزمان راته وویل چې د جمعې په ورځ ۱۴۳۱_۱۲_۲۷ خلکو په مطاف کې یوځوانکی کیسه بردطواف په حالت کې ونیوه ،کیسه بر ډېر عذر کاوه دخلکو زړه پرې ودردېده خوشې یې کړ.

دحج په ورځوکې ټېلیفوني شبکې هم غلاکوي ،هم یې له سر نه وهي او هم یې له برنه، له یوې خوادسیم کارتونو اود مکالمونرخونه هم لوړکړي اولس ریالي کارتونه په ۱۴آن ۱۵ریاله پلورې اوله بلې خوا د بهرنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

مکالمې بیه فی دقیقه ۴_۵ریالوا ودکورنۍ مکالمې بیه في دقیقه یونیم ریال ته پورته کوي.

دحج په ورځوکې د ترانسپورت په شمول دهرڅه کرایې اونرخونه اسمان ته خېژي، په دوه سوه متره مسافه کې به موټړو کم ترکمه دوه ریاله کرایه غوښته کله به چې لمانځه ته وخت کم وو نو موږ به په موټر کې تللو که به یوائې له پله هم ورسره راپورته شو نو کم ترکه دوه ریاله یې غوښتل.

یوځل خو داختر په دریمه له یو ډرېور سره زماخبره ترخه هم شوه کیسه یې په خپل ځای کوم، هغه هم په پنځه کیلو متره مسافه کې دهر تن په سر سل سل ریاله غوښتل.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شرکت غله

دایواځې زموږ د شرکت مسؤولین نه وو چې خپله دنده او له حاجیانو او دولت سره کړې ژمنې یې نه پوره کولې، بلکې دولتي مامورین او د نورو شرکتونو مسؤولین هم له دوی ښه نه وو یواځیني شرکتونه چې هم یې په مکه او هم مدینه کې حاجیانو ته له حرم سره نږدې ځایونه نیولي وو المهاجر او المبارک شرکتونه وو د دواړو مشران پښتانه وو، دوی د نورو په پرتله حاجیانو ته ښه خدمت کاوه، په مدینه کې یې د شرکت په لګښت په ټولو هغو ځایونو ګرځول چې معمولاً یې حاجیان دلیدلو او زیارت تلو سه لري.

ګل اغا چې دلوګر د کلنګار او سېد ونکی دی او خپله هم ګرځندوی شرکت لري راته وویل چې موږ د شپږو شرکتونو مشرانو پرېکړه کړې وه چې د حج او اوقافو وزرات لخوا د حاجیانو ، دلېږد په پروسه کې چې د هرچا په نوم قرعه(پچه) وختله نو ټول به پکې شریکان یو که یو سهم موپه برخه شو او که ډېر، وزارت هر شرکت ته د ۱۸۲تنو حجاجو دلېږد سهم ورکاوه، د ګلاغا په وینا دا سهم په قرعه کې دده په نوم راووت خو ده د ژمنې له مخې دا پنځه شرکتونه یا د پنځو نورو شرکتونو مشران هم له ځان سره ملګري کړل.

زموږ د شرکت (سیروسفر بامیان) مشران له ګلاغا پرته نور ټول شیعه ګان وو.

محمد عارف د هرات، سید نصیر د کابل د چهار دهي، شیخ معصوم علي په قوي ګومان د بامیانو او عبدالله د کابل په دریمه کارته کې اوسېږي او همدلته د معاملاتو رهنما هم لري پوه نه یم چې اصلاً به د کوم ځای وي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سید نصیر ظاهراً خوږه ژبه او خوږه لهجه درلوده، خونور حاجیانو ته مخلص نه و، د حاجیانو ډېر کارونه هم ده کول عبدالله هم د حاجیانو په چارو کې له ده سره بوخت وو خو تریخ، کبرجن او بې حوصلې انسان و هر وخت به یې جنګ و.

زموږ د شرکت مسؤولینو هم د حاجیانو روغتیا ته پام نه کاوه، د ښځو داوبو، غم ورسره نه و او د قرارداد له مخې د دې خدماتو عرضه د دوی دنده وې خو څو ځله ځینې ناروغان مرګوني حالت ته ورسېدل خو څوک به یې کیسه کې هم نه وو، بیا به زه په مسؤولینو پسې تللم، مسؤولینو زما احترام کاوه، ښایي لامل به یې داوو چې پوهېدل زه له چارواکیو سره ډېره پېژندګلوي لرم او له دوی څخه شکایت کولی شم، څو څو ځله ما ناروغان د عمارو مخ ته راغونډ کړل او پر دوی مې روغتون ته ولېږدول.

د شرکت مسؤولین یو بل ته هم غله وو سید نصیر، عبدالله او ګل اغا به پر محمد عارف تور لګاوه چې په هرات کې یې له حاجیانو له ټاکلي نرخ څخه ډېرې پیسې اخستې دي، د دوی په وینا، د دې شرکت ډېر حاجیان د هرات او بادغیس او سپدونکي وو او دوی باید په هرات کې پیسې تحویل کړې وای او په هرات کې واک د محمد عارف وو ده به حاجیانو ته وویل چې که دومره پیسې ډېرې راکوئ نو نوم مو لیکم که نه په مخه مو ښه، د دوی په وینا، عارف له ځینو حاجیانو آن له یو نیم زر ډالرو هم ډېرې اخستې دي.

دوه، درې تنو حاجیانو په نه زړه ماته هم وویل چې پیسې ترې ډېرې اخستل شوي خو پوه نه شوم چې د کوم دباو (فشار) له کبله رسمي شکایت ته چمتو نه وو.

دوی به ویل چې محمد عارف کوښښ کاوه چې د حج په ورځو کې پخپله هم حج ته ولاړ شي، سره له دې چې مخکې یې هم حج کړی دی، سره له دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ویزه هم ورسره وه ، او تر دوبۍ هم راغی خوچې الله ج نه وو غوښتی نو په دوبۍ کې ورته دسعودي پرواز برابر نشو.

دولت چې هر شرکت ته سهم ورکاوه نو دحاجیانو دتهاکنې په اړه یې ورته شرایط هم ایښي وو او خلاص لاس یې نه درلود ، خوبیاهم دوی پیسو او واسطو ته سربښکته کړی وو دبادغیس اوهرات په سهم کې د ، لوګر، کابل، بامیان، ننګرهار حاجیان هم ببول شوي وو ،پخپله دمحمدعارف دمېرمنې اوزوی په شمول دهغه دکورنۍ یوولس تنه لېږل شوي وو.

نور خوپرېږده چې آن د معلمینو په انتخاب او ازموینه کې هم درغلي شوې وه ،دشرکت مسؤولینو غوښتل چې معلمین هم داسې څوک وټاکي چې خپل لګښت پخپله وکړي اوداسې څوک وي چې ددوی وستان هم وي، محمدعارف د عبدالرحمن قلندر په نوم یوتن ملا چې دده دوست و دازموینې لپاره کابل ته راوستی و ،خودلته په وزارت کې ناکام شوی و ،بل معلم یې د وزارت لخوا شیخ معصوم علي وو ماله یو چاپوښتنه وکړه چې داخوشیعه هم دی اودشرکت له مشرانو هم دی،اوماخوآن دیوې ثانیې لپاره د حج دمعلم په رول کې ونه لید څنګه وزارت دمعلم په توګه دده له رالېږلوسره موافقه کړې ده؟ هغه راته وویل داهرڅه رشوت آسانه کړي دي ،دوی په وزارت کې پیسې ورکړي دي اوهلته غایبانه ازموینه او .... شوي دي.

له ما ،مولوي احمدي اودشرکت له مسؤولینوپرته بل څوک نه وو خبر چې شیخ معصوم علي دې ګویا د حج معلم هم وي.د وزارت لخوا مورېته د حج په معلمینوکې دیوبل تن نوم هم راکول شوی و خو موږ ونه لید او دمولوي احمدي چې حاجیانوته دحج دمعلم په توګه ور وپېژندل شو اوعملاً یې هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمعلم رول تر سره کاوه نوم د معلمینو په لیست کې نه و .یوه ورځ مې ورته وویل چې نن به راته رښتیا خبره کوې داکومه خبره ده چې ته عملاً معلم یې خونوم دې په معلمینوکې نشته اوڅوک چې دمعلم په توګه په لیست کې دی دهغه درک هم نشته دی مسکی شوپه هراتی لهجه یې راته وو :برار ترکش کن پیش ای قصانګرد ،خوما پرېښبود : نه هرو مروبه یې راته وایې.

چې پوه شوه نه مې پرېږدي راته یې کیسه په دې ډول پیل کړه:مامخکې هم دوه ځله حج کړی دی محمدعارف پوهېده چې زه دمعلمینوپه ازموینه کې نه ناکامېږم نو زه یې وهڅولم چې دده د یو دوست په نوم او شهرت امتحان ورکړم اوژمنه یې وکړه چې له بریا وروسته به موږ تاهم وړیا حج ته ولېږو. دهغه په وینا ماهم همداسې وکړل ، په وزارت کې مې ځان هماغه شخص معرفي کړ،دازموینې پارچه کې مې هم دهماغه نوم اوشهرت ولیکه اوپه تقریري کې مې هم ځان هماغه شخص معرفي کړکله چې په نتایجوکې هغه کس بریالی اعلان شونو محمدعارف راته وویل چې ته اوس موږته دری زره اویونیم سل ډالر راکړه چې په بانک یې د نورو حجاجوپه څېر ستاپه نوم تحویل کړو ،بیاکله چې له حج څخه راستون شوې ستاپیسې به بېرته درکړو خوته به عملاً زموږ ښوونکی یې اودحج دښوونکیوټول امتیازات به درکول کېږي.

احمدي زیاته کړه چې ماهم ومنله دري زره اوسل ډالر مې دوی ته ورکړل داچې دوی به څو په بانک کې تحویل کړي وي پوه نه یم همدالامل دی چې حاجیانوته د حج ښوونکی زه ور پېژندل شوی یم خوپه رسمي لست کې هغه بل تن دی،احمدي وویل چې هغه بل کس نا لوستی اوله دین څخه ناخبره سړی دی،اوپه دې حاجیانوکې راغلی هم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حج څخه چې راغلو نو یو څه موده وروسته احمدي راته ټېلفون وکړ په غوسه و، و یې ویل چې وروره شرکت خو پرماسخت چل وکړل او ډېره ناځواني یې راسره وکړه.

ته خو خبر یې چې له حاجیانو سره مې څومره زحمت وویست ،دمعلم په توګه وکارول شوم،او اوس مې هغه پیسې هم نه راکوي، محمد عارف راته وایي چې ته خو عادي حج کوونکی وې په نورمال ډول دې داخله کړې،اود نورو حاجیانو په څېر دخپلو پیسو په مقابل کې حج ته تللی یې زموږ رسمي ښوونکی خو فلانی او فلانی دي .احمدي وویل چې عارف یو تن هغه څوک ښیي چې ماېې پرځای ازموینه ورکړې وه، ده وویل چې شرکت آن له هغه شخص څخه هم پیسې اخستې چې دحج ښوونکی معرفي شوی دی اوماېې پرځای امتحان ورکړی دی.

خدای ج شته چې لومړی خو ددې کیسې په اورېدلو ډېره خندا راغله خووروسته پرې ډېر خفه شوم.

کعبه او بې ستري

دحج په ورځوکې په ټول حرم کې سخت بیروبار وي،په ځانګړې ډول په مطاف کې خو دقدم اېښودلو ځای نه وي، کله کله دومره ټېل ماټېل شي چې ښځې او سپین ږیري خو پرېږده آن ځوانان هم ورته تاب نه راوړي ،خو په همدې بیروبار کې ښځې او نارینه ګډ طواف کوي ،ځینې خلکو دبیت الله ترڅنګ دطواف په وخت کې خپلې محرمې مخ کې روانې کړې وي ترشایې دوی خپل لاسونه ور اوږده کړي او خپلې سینې ته یې جوختې کړې وي لاسونه یې ترې تاو وي په دې ترتیب هغوی له غورځېدو ژغوري.خو کله کله دانسخه هم کار نه کوي او دواړه غورځېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله پردی ښځې له پردي سړي سره دومره ونښلي لکه يو بدن.

مابه په لومړيو وختونوکې خپلې پلاستيکي يوې ګوتې والا سپکې چپړې د احرام په حالت کې دلنګ دپټې اوکمربند اوبې احرامه دپرتاګه دبډې اوکمربندلاندې تېرولې ،ددې کار يوه ګټه داوه،چې خپلې چپړې به راسره وې دوهمه اوستره ګټه يې داوه چې که له مخکې انجلۍ ياښځې سره به وجنګېدلم نو له هغې سره به زما دورون اوسينې پرځای زما چپړې لګېدې، داچپړې به زمااودهغې ترمنځ عايق وې.

له ټولې نړۍ څخه حج ته هر کال ميليونونه انسانان راځي په دوی کې کله انسان له داسې ښکليو سره مخ شي چې ښکلاته يې انسان ګوته تر غاښ لاندې شي،ته به وايې چې ياره په دنياکې به له دې بله ښکلې نه وي وروسته به له داسې ښکلې سره مخ شي چې هغه لومړۍ دې له ياده ووځي.

بدرنګي هم همداسې درواخله کله کله خو دځينو بدرنګو په ليدلو انسان حيران او الله ج ته توبه ګار شي، کله شکر وباسې چې ښه ده الله ج دی دومره بدرنګ ندی پيداکړی،دځينو ښکلو او بدرنګو خلکوپه ليدلو انسان ته داسوچ پيداشي چې هغه په فولکوريکوکيسوکې چې دښاپېريو او ديوانو يادونه کېږي هغه ښاپېرۍ همداښکلې دي اوهغه ديوان همدا تور پوستکي لوړقدي دي که څه هم په اسلام کې دغوره والي معيار ظاهري ښکلانه بلکې،باطني ښکلا ده اودکرامت معيار هم رنګ نه ،بلکې تقوا اوباطني سپېڅلتياده،خو بياهم دښکليو پر اهميت سترګی پټول ناشونی دي.

داهم روڼ او انکار نه منونکی حقيقت دی چې په حرم کې جنسي غريزې وېدې او په جنسي اوغريزوي مسايلوکې رښتياهم شيطان بې واکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوترڅلې وي که حوره هم په مخ درشي نو هيڅ ډول تمايل به درکې پيدانشي.

له لوستونکيو په بخښنې،ښکلا ته زه هم دتېنګې نه يم، دښکليو په ليدلو په اوبو کې هم خوله کېږم او دهرې ليدلې اوناليدلې ښکلې، يار اوخريدار يم خوهلته مې له الله ج څخه په اخلاص غوښتي وو چې په دې برخه کې مې له هر ډول شيطان څخه په امن وساتي، شيطاني وسوسې مې رنډې اوکنې کړي اوکم ترکمه ،دحج په موسم کې هيڅ دنارينه توب احساس ونکړم،الله ج ته ډېر شکرونه کوم چې زماداسوال يې قبول کړ او دهغې چا ښکلا هم نه يم بې تابه کړې اونه يې راباندې منفي اغېز کړی دی چې په ليدلويې دغرونو په څېر همتونه لړزېږي.

يوځل د کعبې بيخ ته په طواف بوخت وم کله چې له رکن يماني څخه حجر اسودته ورنږدې شوم ګورم چې يوه ځوانه ،ښکلې او چاغه سپين پوستکې ښځه، په ياد مې نه دي چې اندونيزيايی به وه اوکه مالېزيايی له حجراسود څخه راګرځېدله په څومره خواريوبه يې ځان حجراسودته رسولی وي خوله هغې خوا ورته د راوتلو لار اوچانس نه وه،بالاخره مجبوره شوه چې دخلکوپه سرونو لکه لامبو وهونکی ځان وروغورځوي اود يوه له سر او اوږې څخه دبل اودبل له سر اواوږې څخه بل ته ځان واړوي، ترڅو يې چې پر ځمکه د قدم اېښودلو ځای وموند ،ددې ښځې ټول بدن له پښو نيولې تر سينو پر نورو بار وو ماويل له دې ثواب څخه خو داګناه څو چنده ډېره ده. يوخوا ناپوهي ده خلک پردې نه پوهېږي چې دحجر اسود ښکلول ښه کار اوسنت دی خو چې بل ته زيان نه وي اوکه بل ته زيان يا نوروته تکليف وي نو په لاس يې مسه کول او آن له لېرې ورته سلام کول هم کفايت کوي يا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله وينا د حجراسود ښکلول ځای ناستی لري خودبې ستړی مخنيوی او نوروته زيان رسول هيڅ بديل ياځای ناستی نلري.

بل خوا دالله ج دکور شوق ،اشتياق،نه کنټرولېدونکي احساسات ،نه ايلېدونکي جذبات له انسان څخه غواړي چې کم ترکمه يوځل خوحجراسود ښکل کړي ډېرځله دعلم،منطق اواحساساتو اودبيت الله د ليوني عشق په مقابله کې علم اومنطق ماته وخوري.

زه دحجراسود دښکلولو اودکعبې له ودانۍ سره جوخت په بېروبارکې د طواف پر حکم ښه پوهېدم او پوهېدم چې دواړه کاره نامناسبه دي خو بياهم نه صبرېدم،يوځل خود حجراسود په ښکلولو کې تر ډېرو وړاندې شوم دحجر اسود اوزما دمخ ترمنځ نيم متر مسافه هم نه وه چې په همدې کې مې له يوې ښځې سره مقابله شوه، هغه زمامخه نيسي اوغواړي چې خپله ترما وړاندې حجراسود چپ (ښکل) کړي اوزه غواړم چې دهغې مخه ونيسم اوخپله حجراسود ښکل کړم،په همدې کشمکش کې له مورډ دواړونور خلک مخکې شول،اومورډ په ټېل کې شاته وويستل شوو ، دې ښځې راباندې ډېرې پټکې وکړې.

يوځل په ډېر زيات زحمت له ملتزم څخه حجراسود ته راتاو شوم په دې يو متر مسافه کې به مې کوم پنځوس دقيقې مقابله کړې وه،کله مې چې حجر اسود ته مخ ورنږدې کړ اوغوښتل مې چې سر پکې ننباسم نو ديو تور پوستي له مقابلې سره مخ شوم، ناڅاپه يې زماسر ټيله کړاوخپل يې په حجر اسود کې ننويست، دې کارماته زور راکړ، په حجراسود کې مې خپل لاس ننويست او دننه مې دهغه پر خوله کېښود دحجر اسود سوری تنګ دی ما پرخپل لاس دهغه خوله بنده کړه ا وحجراسود يې ښکلولی نه شو هغه ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ام ام وکړ په غوسه شو خو زما لاس لا دهغه په خوله اوپوزه ایښی وو ،له بلې خوا ټېل ډېر وو له ځان سره مې فکر وکړ چې ترڅو به مقابله وي کېدلی شي چې دټېل څپه مو واخلي او دواړه محروم شو لاس مې دهغه له خولې اخواکړ،هغه دتیګې دننه برخه ښکل (چپ)کړه نور مې په اشاره پوه کړ چې بس دی سر دې اخواکړه،هغه هم سر اخواکړ خو دایواځې زما سرنه وو چې غوښتل یې دهغه ځای ونیسي ډېروتېیله کړم خو ما په حجر اسودکې دننه خپل لاس ننوېستی و، دحجر اسود بهرنۍ برخه پوښل شوېده یواځې دننه برخه یې ښکل کېږي خو هلته هېڅوک یواځې د شونډوپر ښکلولو بسوالی نه کوي،بلکې هرڅوک یې په ژبه څټي ماهم څو څو ځله همداکار کړی دی.

که بل چېرې دکومې سرېتې او سورۍ تیګې دننه برخه دورځې په زرګونو ځله ښکل او وڅټل شي نوخدای خبر دی چې څومره ساري اوناساري ناروغۍ به وزېږوي، خودلته دالله ج اراده ،نصرت اوحکمت بل ډول دی، تحقیقاتوجوته کړېده چې دلته هېڅ ډول مکروب اوویرس نه وي.

د حجراسود له ښکلولو چې فارغ شوم نودسترتیاله کبله مې نور ځان کې دمه نه وه ،دومره وس راکې نه ووپاتې چې بهر ووځم چا لارهم نه راکوله اونه هلته څوک پوهېږي چې څوک دننه که بهر ځي،یوځل مې وویل چې راځه همدلته ځان وغورځوه،که ترپښنو لاندې شوې اوکه چا درسره مرسته وکړه،خوهمت مې له لاسه ورنکړ یوپښنه مې دبیت الله په بازو (شاذروان) پورته کېښوده اودهماغې ښځې په څېرمې دخلکوپر اوږو اوسرونو ځان ورواچوه، په دې ترتیب مې دخطر له ساحې ځان راووېست ښي لاس مې پورته کړ،هلته ښي لاس پورته نیول له مطاف څخه دوتلو پر معنی ده، کله چې له مطاف څخه پر پوړیو (زینو)راوختم نو اوږد ځملاستم، دې سترړیا نوسم ناروغ اوپه قولنجونو اخته کړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوځل په طواف کې ګورم چې په مخ کې مې په ښځینه جامو کې یوتن سرلوڅی روان دی اوڅادر یې په اوږو پروت دی ورته ومې کتل ماویل راځه تیکری یې پر سر ورته واچوه اونصیحت هم ورته وکړه خفه هم شوم چې دانبځې په حرم کې هم دومره بې پروا دي خو چې مخ مې وروا ړوه نو ګورم چې ښکلی کوسه (بې ږیرې) سړی دی.

عملي حج

بالاخره دحج ورځې راورسېدې،زمابل ماما حاجي عبدالله چې تېر کال له خپلې مېرمنې سره حج ته راغلی وو ،هروخت پرما او خپل ورور حاجي حبیب الرحمن سپارښت کاوه چې له حج وړاندې په عمرو اوطوافونوځان ډېر ستړی نه کړو چې بیابه دحج ورځوته چې دزحمت اصلي ورځې دي ستړي يو، سره له دې چې حج اوس آسانه شوی هم دی خو رښتیا هم ډېر سخت اوله ستړتیا سره مل عبادت دی .همدالامل دی چې دحج دنیت یا احرام په وخت کې حاجي دعاکوي چې :اللهم انی اریدالحج والعمره فتقبله منی ویسره لي:یعنې خدایه زه دحج او عمرې نیت لرم له ماڅخه یې قبول کړه اوماته یې اسانه کړه.له حج پرته په نورو عباداتو کې د (ماته یې اسانه کړې) لفظ نشته دی.

د ذوالحجې د اومې اواتمې په منځ شپه کې دافغانستان ۳۰۴ته ورته لوی موټرونه د عمارو مخ ته راغلل،موږهم غسل وکړ،احرام مو وتاړه،ډېر سامانونه مو په خونو کې پرېښودل او یوکوچنی لاسي بیک مو له ځان سره واخست، دشپې پاوکم یوولس بجې منی ته روان شو لار کمه ده،خوبیروبار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر دی او موټر هم ورو ځي، یو ساعت وروسته په منی کې د خپلو خېمو مخ ته ښکته شو موږ ته لا د مخه د خپل اړوند مکتب (۷۸) لخوا له نقشې سره په منی کې د خېمې شمېره، موقعیت او د ډوډۍ کارتونه راکول شوي و زموږ خېمې ۵۴_۵۵_۵۲_۵۷_وې په هره خېمه کې کم ترکمه ۳۰ تنه ځایېدل، موږ په خیمو کې ناست وو چې پاکستاني پنجابیان هم زموږ ۵۷ نمبر خیمې ته راننوتل او ویل یې چې د جنوبي اسیا مطوف یا مکتب دا خېمه هغوی ته ورکړې ده، زموږ د شرکت مسؤولین ورسره وغږېدل، بالاخره د خېمې نیمه برخه مو هغوی ته ورکړه بیا ویده شو، سترګې مو سره ورغلې وې چې بیا یې را ویښ کړو ویل یې دا خېمه ټوله زموږ ده او موږ ته یې پرېږدئ با لاخره هغه خېمه موورته ټوله پرېښوده.

منی ټوله سپینو اور اواوبو ضد خېمو پوښلې ده، په هره خېمه کې ایرکنډیشن، فرش، هرتن ته نوې بړستن چې د توشک کار ترې اخستل کېده یوه کمپل او یوه روجایي پراته وو، دهرې خېمې مخ ته د اوبو ترموز ایښی وو، د چای لپاره د ګرمو اوبو برېښنایي سستم هم فعال وو خو ترموزونه یو ځل له اوبو او یخ څخه ډک شول بیا چا ډک ونه لیدل بیروبار ډېر وو چاته نه یخې اونه ګرمې اوبه رسېدلې په تشنابونو او د اوداسه پرځای به هم نوبت نه و هر وخت به ۱۲_۱۷ تنه کتار ولاړ وو، ځوانان خو بیا هم ګوزاره کوي خو سپین ږیري او ښځینه ډېر په تکلیف وو.

ګرمي هم ډېره وه او ډېر احرام والا یې بې ستره کړي وو.

په سبا یې د ذوالحجې په اتمه بهر ووتم، ګورم چې زموږ ساحه د مزدلفې په ساحه کې ده، خو د بیروبار له کبله ترې د منی کار اخلي، زه د منی او مزدلفې ترمنځ غونډۍ ته یو ځل سحر او یو ځل مازیګر ورختم هره خوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپيني خېمې وې،له دې غونډۍ څخه مسجد خيف اوجمرې ښکارېدلې .دبيت الله د ساعت يازمزم برج هم ښکارېده ،دلته ټول سړکونه اودخېمو ځايونه پاخه دي ،ډېر لوی لوی اوښکلي هوايي پلونه تېر شوي اوټول سړکونه دعامو موټرو پرمخ تړل شوي دي .ډوډۍ ،اوبه خېمې،بسترې،موټر،هرڅه پر شرکتونو دي،

دلته ډېر خدمت کوونکي او سوداګر او دوکانداران پنجابيان دي، اومکتب هم همدوی استخدام کړيدي.

له ماماڅخه مې په ټېليفون دهغه ځای وپوښت ويې ويل چې په ۸۰مکتب کې دی ماويل څه نږدې به وي يومکتب ،ترمنځ دی د ټېليفون دشبکې انتن اوستن لاندې مې راوغوښت. زموږ سره نږدې لوړې لوړې پايې اوټېليفوني، لوړ لوړ انتنونه وو خو هغه راته وويل چې ده ته دانښې له سره نه ښکارې، بالاخره جوته شوه چې زموږ او دهغوی ترمنځ دپښو کوم يو نيم ساعت مزل دی، يعني موږ جنوب اودوی شمال خواته وو.

دلته قېمتي ډېره زياته وه،داوبويوريالي بوتل په دوه رياله ،يوکيلو بېخونده خوغټې کېلې چې يو کيلو يې پنځه داني کېدلې په لس رياله وې لومړی مې فکر کاوه چې داکېلې به هندۍ وي خو وروسته مې چې په هندکې هندۍ خوږې کېلې وليدلې او وخوړلې نوپوه شوم چې دا کېلې هندۍ نه ، بلکې چينايي وې ، يوکيلو انګورپه ۱۲رياله پلورل کېدل ، خوداوبو مصرف ځکه ډېر زيات وو چې ګرمي ډېره وه.

کله چې غونډۍ ته دمنی دليدلو لپاره ختلی وم، نو هلته د پاکستان دهزاره جات د بټګرام له شپږ تنو اوسپدونکيوسره مخ شوم ويل يې چې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده کې په یو هوټل کې کار کوي او هر یو ته د میاشتې دوه زره ریاله مزدوري ورکوي. او اوس حج ته راغلي دي.

د منی حکم او وخت

منی دحرم په حدودو کې ده له حرم څخه یواځې پنځه کیلو متره فاصله لري، دذوالحجې د اتمې اونهمې تر منځ شپه دلته تېرول سنت دي،اوکله چې دذوالحجې په نهمه نېه رڼا شوه نو بیا حاجیان له دې ځایه عرفات ته روانېږي، منی ته دتللو رسمي وخت، یوم الترویه (دترو یې ورځ یا دذوالحجې اتمه ده) خومخکې تلل هم ورته روادي، زموږ دشرکت مسؤلینو بیروبار او سبا یا دذوالحجې په اتمه دموټرو احتمالي نه موندلو ته په پام سره دشپې حرکت وکړ.

دلته په منی کې، دذوالحجې داتمې ماسپښین، مازیګر، ماښام، ماسخوتن او دذوالحجې دنهمې دسحر لمونځ کول سنت دي،حضرت عمر رض روایت کوي چې رسول الله ص فرمایي: حضرت جبرایل رض دترویې په ورځ حضرت ابراهیم ع منی ته بوته اوهمدا پنځه لمونځونه یې هلته پرې وکړل له هغه ځایه یې عرفات ته روان کړ،حضرت جابر رض روایت کوي، چې رسول الله به دذوالحجې په اتمه ،منی ته روان شو همدا پنځه لمونځونه یې هلته وکړل،دذوالحجې په نهمه چې لمر لږ راوخوت نو عرفات ته روان شو.

دذوالحجې اتمې ته د ترویې یافکر کولو ورځ له دې امله وایي چې حضرت ابراهیم ع ته د ذوالحجې په اومه په خوب کې ویل شوي و چې خپل

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوی حضرت اسماعیل قرباني کړه ،نو ده پر دې ورځ فکر کاوه چې داخوب به شیطاني وي اوکه رحماني وي؟

ډاکټرمحمدالیاس،عبدالغني، وایي چې منی بهولوته وایي ددې لپاره چې حاجیان دلوی اختر په ورځوکې دلته قرباني کوي ،اووینه بهوي نو دې ځای ته منی وایي داسې هم ویل شوي چې عربان، هرهغه ځای ته چې ډېر خلک پرې راټولېږي منی وایي،ددې لپاره چې دحج په ورځوکې دلته ډېر خلک راټولېږي، نو دې ځای ته هم منی وایي،منی دمسجدالحرام اومزدلفې ترمنځ پرته ده،پخواورته اوه کیلومتره لاروه،خواوس نوي تونل دالار ۵کیلومتروته را لنډه کړېده.

شیطان دحضرت ابراهیم مخته همدلته خنډ کېده اوغوښتل یې چې دزوی د ذبحې په اړه یې وسوسه ور واچوي نوهغه ع همدلته په تیګوویشت ،حضرت ابراهیم دخپل ځیګر اودزړه ټوټې حضرت اسمعیل پرمرۍ همدلته چاړه راکش کړه، هغه همدلته په الهی ازموینه کې بریالی شو ،اودهغه پرځای دذبحې لپاره رالېږل شوی پسه هم همدلته قرباني شو.

دحضرت ابراهیم په لاس دالله په امر دخپل زوی پر مرۍ چاړه راکشول وړه خبره اوکوچنی امتحان نه وو، یواځې دلوړ عزم خاوندان په دې ډول ازموینوکې بریالي کېدلی شي،اوحضرت ابراهیم ع هم اولوالعزمه رسول دی. همدالامل دی چې دده ددې ستري بریا یاد تازه کول اولمانځل نن هم دهغه پر لارویانو ،اودهغه پرملت واجب ده،نن هم حاجیانوته امر شوی چې سمبولیک شیطان اوشیطانی وسوسې او غرایز هلته پر کاڼوولي اوهملته قرباني وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسجد خیف هم په منی کې جمرو (سمبولیکو شیطانانو) ته نږدې دیو غره لمن کې پروت دی، په دې مسجد کې حضرت محمد (ص) اوګڼو نورو انبیاوو لمونځونه کړیدي، دمدینې دانصارو اودحضرت محمدص ترمنځ دعقبې لومړی او دوهم بیعت هم همدلته ترسره شو، چې همدا بیعتونه په مدینه او ټولې اسلامي نړۍ کې د اسلام د وړانګو دخپرېدو لامل شوې، سورة نصر اوسورة مرسلات هم همدلته نازل شوي دي . رسول الله ص په حجة الوداع کې دلته شپې کړیدي، قرباني یې هم همدلته کړې ،نوروته یې هم. همدلته دقربانۍ امر کړی ،اوټوله منی یې دقربانۍ ځای وګرځاوه.

حاجیان دذوالحجې یوولسمه،دولسمه،اوځینې یې دیارلسمه شپه هم همدلته تېروي.

الله ج فرمایي (واذکروا الله فی ایام معدودت فمن تعجل فی یومین فلا اثم علیه ومن تأخر فلااثم علیه لمن اتقی)(۴) (۴)البقر ۲۰۳:

یعنې : (په شمېرلوورځوکې الله یادوئ نوڅوک چې بېړه وکړي اوپه دوه ورځوکې له منی ووځي پر ده کومه ګناه نشته ده اوڅوک چې له دوه ورځو نور هم وځنډېد نوپرده هم کومه ګناه نشته ده ، داټولې لارښوونې دهغه چالپاره چې له الله ج وېرېږي) .سعودي حکومت په منی کې هم ډېر کارکړی دی،دمنی ساحه یې پراخه کړې ،لوړې لوړې غونډۍ یې هوارې کړې،ګڼ تشنابونه،حمامونه ،دڅښلو اوبو ځایونه ،فریزرونه ،داوداسه ځایونه یې پکې لګولي ،خېمې یې ډېرې منظمې درولې، دترافیکي اوګڼېز بیروبار دمخنیوي په خاطر ځانګړی تدابیرنیول شوي پراخ سړکونه جوړ شوي دڅښلو اوبه ټولې فلتر شوې دي ،ګڼ کلینیکونه چې وړیا درملنه کوي فعال شوي ،دمنی حدود له هرې خوا په لویو لویو لوحوښودل شوي دي.

www.meltahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له مسجدالحرام څخه د واټن دکمېدلو په خاطر غرونه سوري شوي اوه کیلو متره لار څلورپنځو ته راکمه شوې اوپر لار دڅښلو لپاره دیخواوبو، اوداسه او نورو اړتیاووانتظام شوی دی.

حضرت یزید بن اسود ،فرمایي: چې ماله رسول الله ص سره حج وکړ او د سحر لمونځ مو له هغه سره دخیف په مسجد کې اداکړ، خیف مسجدکوچنۍ جمرې ته نږدې پروت دی، دې مسجد ته دتاریخ په ټولو پړاوونو کې مسلمانو چاروا کیو پام کړی دی ،په وروستي ځل په ۱۴۰۷ه س کال ورغول شو چې دتاریخ مکه په حواله ۳۱۰۵میلیونه ریاله پرې ولګېدل ،په دې رغونه کې دمسجد څلور مناري هم دي، دمسجد دسرولولپاره په کې څلورسوه لس ایرکنډېشنونه ،اوله یوزراوسل ډېر پکې نصب شوي دي.

له مسجد سره جوخت له زرو ډېرې بیت الخلاوې اوله درې زرو ډېر د اودس ځایونه جوړ شوي دي.

ددې مسجد شایمنې اړخ ته هغه غار دی چې مرسلات سورت پکې نازل شوی دی ، بخاري له حضرت عبدالله څخه روایت کړی چې موږ په همدې غار کې له رسول الله ص سره ملګري وو چې مرسلات سورت پرې نازل شو.

د عرفات هېرحکمت

دذوالحجې دنهمې په شپه مسؤولینو وویل چې ښایي سبا ډېر زیات بیروبار وي نوله همدې امله همدااوس عرفان ته روانېږوموږ ځان چمتو کړ،ګرمي ډېره وه،په احرام کې هسې هم خلک په تکلیف وي ځوتنه مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وليدل چې په احرام کې يې خپل ځان ته پام نه وو او دعورت ډېرې برخې يې ښکارېدې، نو موږ هم عرفات ته همدا اوس تللو تـه خوښ وو تـر ډېره ويښ وو خو موټر رانغی بالاخره ويده شو سبا دعرفې په ورځ سحر اتـه بجې درې لوی موټر راغلل خو پاکستانيان له موږ وړاندې شول ،زموږ څه باندې دېرش تنه ملګري بې صبره شول ويل يې چې مکتب موټر نه رالېږي هسې رابانديې ورځ تېروي ټول عرفات ته په پښو روان شول ماورته ډېر وويل چې موټر تـه صبروکړئ خو ويې نه منله لږ وروسته موږ تـه هم موټر راورسېدل پـه کـې سپاره او دمزدلفې لـه لارې عرفـات تـه روان شـو، پـرلار بـه دې چې څـومره سترګو کار کاوه، په سپينو احرامونو کې حاجيان ښکارېدل، تابه ويـل چې دسپينو پرښـتو باران شوی دی .دبيروبار لـه کبله خپـل ځای تـه لـس نيمې بجې ورسېدو.

زموږ خيمې دعرفات په پای جنوب ختيځ کې وې تـر اوږده ترپـال لانـدې پرشکو غالۍ غوړېدلې وې.

لمونځ ،دعـااو تـلاوت مـو پيـل کـړ،دوه ساعتـه تېـر وو چـې زمـوږ پلـي را روان شـوي څـه بانـدې دېـرش تنـه ملګـري سـتړي سـتومانه خولـه خولـه راورسېدل.

غرمـه ډوډۍ کـې وريجې،چرګ،جوس،يوبوتـل اوبـه،کېک،کلچې،مربا موجود وو ډېرو دماسپښن لمونځ همدلته خېمه کې وکړ،دشرکت مسؤولينو هم دوی هڅول چې همدلته لمونځ وکړي پلمه يې داوه چې بيروبار ډېردی بيا خپل ځای نشي پيداکولی زه مسجد نمره تـه روان شوم، ملګري مې خبر کړل اوه لس تنه راپاڅېدل اوراسره روان شول،مسجدنمره زموږ نه ډېره لـرې و ،پـه پوښـتنه مـو پيداکړ،خوپـه مسـجدکې دومـره بيروبـار وو چـې يوکيلومترۍ کې يې هم دومره ځای نه و چې اوه لـس واړه پـه صف کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناست وای بیاهم کوښښ مو وکړ چې ځان مسجدته نږدې کړو په ټېل ماټېل کې مو ځان تریوه حده راساوه تنګ تنګ پریوه سړک ودرېدو، ګرمۍ خپل ټول زور ازمویلی وومسجد کم ترکمه شاوخوا اوه سوه متره له موږ لېرې وو ،دلته مو دماسپښین اومازیګر لمونځ یوځای دماسپښین په وخت کې وکړ خونه مو خطیب ولید ،نه مو خطبه واورېده اونه دعا.

له دې ځایه جبل الرحمة ته وخوځېدو ،پرلاره ونې هم وې دګرمۍ دمخنیوي لپاره مصنوعي بارانونه هم ورېدل ،دولت هلته هم ډېر کار کړیدی،په عرفات کې ډېر بیروبار وو کوښښ مو دا و چې ملګري مویوبل ورک نه کړي دډېر کوښښ او پام سربېره بیا هم ملګري مو یویورانه ورکېدل کله چې دجبل الرحمة ترڅنګ روغتون ته ورسېدونو درې تنه راسره پاتې و نور مو ټول ورک کړل. په جبل الرحمة ختل مستحب دي خوپه هغه صورت کې چې بیروبار اوخلکو ته زحمت وي اوپه ځانګړې ډول په هغه صورت کې چې دځان دهلاکت یادنورو دهلاکت وېره یانوروته دزحمت قوي احتمال وي نوبیا خوحرام دی،خوهلته احساسات اوجذبات بل ډول وي زه ښه پوهېدم اولیدل مې چې هلته ورختل نورو ته هم زحمت دی اوخپله هم دسرله خطر سره مخ کېدلی شوم خو چې کتل مې ښځې ،سپین ږیري اوکمزوري خلک ور خېژي نو طاقت رانغی او ورروان شوم ، څومره چې غونډۍ ته ورنږدې کېدم نوټېل زیاتېده اخر دومره اوږد ډېل شو چې کریکو اوچیغو فضا ونیوه خلک احساساتي شول ،سونامي واخستل هره خوا ښځې، ځوانان اوبوډاګان تر پښو لاندې شول ، دجبل الرحمة په لمن کې دې غونډۍ ته دختلو پرلار دبیروبار له کبله دشاوخوانیم متر په اندازه احرامونه ،چپړې چترۍ اوداوبوبوتلونه پراته وو ،په ډېرزحمت اوډېرو هڅواو ستړتیا وروسته غونډۍ ته وختلم،په غونډۍ کې ګرځېدل هم له خطر څخه ډک دي ځکه لوړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژورې اوغتې او کوچنۍ تیګې پکې ډېرې دي ، د بیروبار له کبله ګام اخستل هم سخت دي.

غونډۍ ته چې وختلم نو یوملګری مې هم راسره نه و ، نیم ساعت ،ثلو ښت دقیقې به هلته وم دعاګانې مو وکړې او دغونډۍ په شمال لوېدیځ اړخ چې دراښکته کېدلو لپاره ځانګړی شوی و ورو ،ورو راښکته شوم.

دا ښه وو چې دپورته کېدلو اوښکته کېدلو لارې بېلې وې او پولیس هم فعال وو، وروسته چا راته وویل چې دجبل الرحمة په تېل کې په دې ورځ څوارلس تنه ووژل شول.

په عرفات کې هم ډېره ګرمي وه خو مصنوعي بارانونو هغه دپېښوریانو خبره ښه چک لګاوه. دماسپښین په لمانځه کې دعرفات په لوی مسجد یامسجدنمره کې بیروبار ډېر زیات و دننه مسجد ته ورتلل تقریبا ناممکن وو ،نوله جبل الرحمة څخه له ستنېدلو وروسته مې وپتېیله چې همدې مسجد ته ورشم اوښه یې وګورم همداسې مې وکړل، مسجد مې پیدا کړ،دمسجدنمرې او جبل الرحمة ترمنځ کوم ثلوېښت دقیقې لاره ده،مسجدنمره ډېر لوی مسجد دی لاهم پکې بیروبار وو خوزه ورد ننه شوم نفل مې پکې وکړل ښه سیل مې وکړ،دننه اوبهر وګرځېدم،بېرته خپلې خېمې ته روان شوم،بلد نه وم خو داټکل له مخې روان شم،ماویل په لنډه به ووځم،خو لنډې لارې ټولې تړل شوې وې، پرلاره هر ځای کې سبیل (خیرات)وېشل کېده،لوی لوی موټر به له جوسو کېک ،کلچو ،پیپسي ،مرنډا ، نورو مشروباتو غوښو ، وریجو، په ډېبیوکې له بندو خوراکي توکیو ډک وو ،په ځینو ځایونوکې به دموټر مخ ته کتار خلک ولاړ و اوسبیل به یې غوښت،زه چې له مسجدنمره څخه خپلې خېمې ته روان شوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ماښام نږدې وو ،پرلاره ځو ځایه سبیل وېشـل کېـده ،ماخوخپـل ځان لـه سبیل نه ساته آن نورملګري مې هم هڅول چې ورته زړه ښـه نـه کـړي،یوځـای کې یوموټر ولاړ و ځو لوی لوی دیګې یې ترې راښکته کړي وو ،ځوځایه یې پرلاره ایښي وو ،هرڅوک به یې چې ولیدل نوپـه اصـرار بـه یـې تـرې غوښـتل چې ورتاو شي آن کله کله به یې حاجي له لاسه ونیوه ،پرمـا نـاوختـه وه ،ښېـړه مې وه چې ځان ملګروته ورسوم چې هغوی رانه مزدلفې ته روان نشي،چټک روان وم چې یوتن له لاسه ونیـوم پـه ځانګـړې تشـویقوونکې لهجـه یـې راتـه وویل(یاحاج سبیل سبیل) ماورته وویل چې راباندې ناوختـه ده .خـوپرې یـې نښودم.

پـه یوه،یوځـل مصـرفه پلاسـتیکي کاسـه کـې یـې راتـه دچـرګ دغوښـې خوندوره ښوروا دزړه له تټوتې سره واچولـه پـه بلـه کاسـه کـې یـې راتـه وریژې ،واچولې غاړې ته کېناستم موړ هم وم او ښېړه مې هم وه لـه دواړومـې څلورمـه برخـه هم ونـه خوړلی شـوه،خدای خبر چې دوی بـه پـدې موټـر کـې څـودیګې غوښه او وریژې راوړي وي ورځ ختمه وه خولاهم دیګې له غوښو اووریژو ډک وو.

هغه موخه اوغرض چې لپاره یې عرفات تـه تلل ضرور ،بلکـې دحج رکـن بلل شوی دی تـر ډېره حده لـه پامـه غورځول شـویدی ،دعرفـات مهـم غـرض دادی چې مسلمانان پـه یـو ځـای کـې راغونډ شـي داسلامي اوملـي وحدت تظاهر وکړي،داسلامي امت لپاره یوکلنه استراتیژي جوړه کړي په ګډه دالله ج حضور ته ددعالاسونه لپه اواجتماعي اوښکې تویې کړي خوحاجیان ټول مسجد ته نه ورځي یا دورکېدلو لـه وېـرې یـا دځـای دلـرې والـي لـه کبلـه یـا دناراستی له کبله دماسپښین لمونځ پـه خپلـو خېمـو کـې کوي،بلـه ستونزه داده چې سره له دې چې نمره مسجد ډېر لـوی دی خوبیـاهم ټـول حاجیـان خـو

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېږده چې نیم یې هم په کې نه ځایېږي موږ له امام څخه دومره لېرې وو چې ددومره لوړ سپیکرونو اودسعودي حکومت له دومره اسانتیاوو سره سره مو هم دامام تکبیرات وانهورېدل، اونه یې په خطبه پوه شو.

حکومت په عرفات کې دعرفات العام ،جبل الرحمة اونمره په نومونو ددرې اوپه منی کې دمنی العام ،منی البحر ،منی الشارع الجدید، اومنی الوادی په نوم دڅلوررورغتونو اوپنځلسو عامو روغتیایي مراکزونومونه حاجیانو ته ورپیژندلي و اودمرستولپاره یې د۹۹۷ اودامنیتي پېښو لپاره یې د۹۹۸ ټېلیفون شمېرې حاجیانو ته ورکړې وې.

مابښام و چې په عرفات کې خېمې ته ورسېدم هلته کمپونه یوډول جوړ شوي ،یوه نقشه ده دهرکمپ په دروازه کې پولیس ولاړ وي هم په منی اوهم په عرفات کې چې له چاسره کارت نه وي هغه نه ورپرېږدي ،په تکلیف مې ځای پیداکړهلته هم دلاربښوونې لپاره لوحې لګول شوې خوپه شپږ میلیونو کسانو چې جامه یوه وي، موټر یوډول ،خېمې یوډول ،دکمپونونقشه یوډول،په سلګونو زره متره مربع مساحت کې نابلده سړي ته خپل کمپ موندل سخت دي.

کله چې خپل کمپ ته لاړم ګورم چې هېڅوک هم نشته دي په دروازه کې مې دمعلوماتو له ځانګې وپوښتل هغه راته وویل چې موټرونه له کمپه روان شوي دي ،خپل یو ملګري ته مې زنګ وواهه هغه هم راته وویل چې له کمپ څخه روان شوي خولاهم په عرفات کې دي ځکه چې بیروبار ډېر دی موټر تېز تللی نشي هغه ملګري داهم وویل چې له کمپه ډېر لرې تللي ندي ښایي دپښو پنځه شپږ دقیقې لار وي خو داچې زه ورشم او ورسره ملګری شم دموټر د موقعیت اوشمال او جنوب یې نه پېژنده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ۷۸ مکتب یو تن مسؤول ته مې خپل کارت ونښود هغه راته وویل چې لېږد دې پرموږ دی خو صبر وکړه چې یو مناسب موټر پیدا شي یو تن تور، نوي ځوان ته یې وویل چې ما یو موټر ته وخېژوي، ما فکر وکړ چې دا به تور پوستی افریقایي وي خو هغه ځان د پاکستان د سند ایالت د لاړکانې اوسېدونکی راوښود ما په دې خاطر چې دده همدردي مې ترلاسه کړې وي په لاړکانه کې او په ټوله کې په ټول سند کې د خپلو ګرځېدلو ورته وویل په اردو ورسره غږېدلم سره له دې چې په عربي ښه سم پوهېده. کله به یې ځان دحج د پروسې مسؤول او کله د حکومت جاسوس معرفي کاوه، کله چې پوه شو چې زه افغان یم نو قسم یې راکړ چې کله مې اسامه ابن لادن ولید نو دده لخوا پرې سل ځله سلام ووایم او لاسونه یې ښکل کړم، ډېر کېکونه، کلچې او جوسونه یې راته راوړل، همدلته د مدینې منورې یوه اوسېدونکي سره چې یو مهذب او باخبره شخص وو په بنداړ ور برابر شوم د اسلامي نړۍ په ستونزو او د اخوان المسلمین په نړیوال خوځښت موخبرې وکړې پخپله هم د همدې ګوند له کلکو مینه والو او پلویانو و خو ویل یې چې سعودي حکومت له دې ګوند څخه ډېر وېرېږي نو ځکه پرې بندیزدی او مینه وال یې ځان ښودلی نشي.

هرموټر به چې راغی نو دیوې سیمې حاجیانو به لا د مخه نیولی وو د ځینو مخ ته به لسګونو حاجیانو ورمنډه کړه ، همدلته نږدې ماسخوتن شو، څو ځله مې زړه وکړ چې په پښو مزدلفې ته روان شم خو ګرمۍ مې ورنونه سوځولي او ټپي کړي وو چې روان به شوم نو سوخت او درد به یې پیل کړ، تک سره اوښتي وو، د هغه وخت ډېر ارمان راغی چې کوچنی اووچ کلک وم، هغه د چاخبره هوسۍ مې په منډه نیولی شوه، او له پاړه چناره په اسمانڅکو غرونو اودکږې وږې په کوتل به چې له بیخ څخه یې تر سره اته ساعته لاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده، په یوه دمه ختلم، ،دخپلې چانټې ،کلاشینکوف اودجهاد اودسفر د اړتیاووبرسیره مې دنورو ملګرو سامان هم له ځان سره لېږداوه هغه چې له پاړه چناره به موپکتیا ووهله ،ازره اولوګر به موتر پښو تېرکړ اوپه کړېږې وږې، تېزين ،شينواريوبه خاکجبار،خوردکابل اوترخپل مرکزبګراميو په دري ورځوکې راورسېدو خونن مې ورنونه سوځي له عرفات څخه مزدلفې ته چې په عادي وخت کې شاخوا دوه ساعته لار ده د موټر ته په تمه يم.

خير له کمپ څخه لوی سړک ته راووتو ،له لږ انتظار وروسته د۷۸مکتب اړوند يوموټر راغی په منډه مې پکې ځای ومونډ ايرکنډيشن پکې چالان و ،ګرمي موورکه او دمه مو جوړه شوه، خولارلاهم بنده ده، موټرونه دمېږي په پښوروان دي،داساني او پرانيستي لار دموندلوپه لټه يې اوږده لار وټاکله خو بياهم لار بنده وه،سبا لوی اختر دی، په کابل کې کورنۍ او بچيان هم تنها دي او زه هم ترې بېل يم، خفه شوي دي،په کابل کې دپنځلس کلن ژوند په دوران کې موږ کوښښ کاوه چې اختر موپه جلال اباد کې له نوري کورنۍ اودوستانوسره يوځای وي خو دادی اوس هغوی تنهادي،دټيليفون زنګ مې وشرنګېد ،دکورشمېره وه، اختر مبارکي مو سره وکړه ،دکورنۍ له هر غړي سره ببل ببل وغږېدم مېرمن مې غوښتل وژاړي ،ستونی يې راډک شو نږدې وو چې ماهم په ژړاکړي زړه مې نرى شوخو هغې ته مې ډاډ ورکړ ،کوم يوساعت مو خبرې وکړې، زه هم خبروته ا وزګار اوپه اشتها وم ،ايرکنډيشن موطبيعت جوړکړ،بالاخره څه باندې لس بجې وې چې په مزدلفه کې ديوپله تر څنګ له موټرڅخه ښکته کړل شو ، دمزدلفې په پراخه ميدان کې دميليونو خلکوله منځه دنابلدۍ په حالت خپل ځوتنه ملګري موندل به څنګه وي؟حيران وم چې کومې خواته لاړ شم زړه نازړه دپله شمال خواته روان شوم ماويل که دومره ځای پيداکړم چې خپل جای نماز هوار اودشپې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای پیدا کړم خو دیوجای نماز په اندازه خالي ځای هم نه موندل کېده، په تور سرک روان یم، شپه پخه تپه تیاره ،خودلته سپین پرق ده، په همدې کې مي لږ وړاندې خپل یو ملګری ولید ،زړه مې په سترګو باور هم نه کاوه خو ورنږدې شوم ګورم چې زموږ د شرکت اړوند ګڼ کسان نور همدلته دي،له سلام او ستړي مشي وروسته یې وویل چې کوم سل تنه چې په موټر کې له موږسره له کمپ (عرفات) نه راغلي همدلته دي خونور شاو خوا تیا تنه ورک دي،ډېر خوښ شوم چې دوی مې وموندل ،دعمومي سړک پر غاړه مې جای نماز هوار کړ، یوڅو تنه نورله ښځو سره راغلل هغوی هم همدلته واړول، پولیس څو ځله راغلل ویل یې په دې لار موټر تېرېږي پاڅېږئ خو موږ سترګې شخې کړې، ډېر وخت وروسته دخوب په نیت وغزېدم بوټان مې سر لاندې کېښودل ښه ویده شوی وم چې یو چامې پښه وخوځوله راویښ شوم ،دسترګو له غړېدلو سره مې پښو ته پر پرتو ښځو سترګې ولګېدلې ،کېناستم یوې ښځې راته په اردو وویل چې ورور جانه دا پښې دې درغونډې کړه زه یې په تکلیف کړې یم ،زه چې ویده کېدلم نو دلته ښځې نه وې پوه شوم چې دځای نه شتون دوی هم اړې کړي چې دلته ځانته دناستې ځای پیدا کړي ،کېناستم فکر مې وکړ چې که ویده شې بیابه دې له پښو سره دا ښځې په تکلیف شي،ډېر وخت ویښ وم ،لاړم په زحمت مې د اوداسه په ځای کې یو اځې دچهار اندام لپاره نوبت ونیوه ،بیت الخلا ته ننوتل ډېر سخت کار او دخلکو کتارونه ولاړ وو، اودس مې وکړ په تهجدو ودرېدم ،له لمانځه چې فارغ شوم ګورم چې څو ښځې او دوه سپین ږیري نارینه لاهم زما دجای نماز خواته دي څوک ویده ،څوک ویښ جای نماز مې همدلته هوار پرېښود ولاړم چې ځانته بل ځای پیدا کړم ،ځکه چې دلته دا ښځې ویدې وې مناسبه مې ونه ګڼله چې همدلته

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وینبس یاویده پاتې شم، وړاندې مې ځای پیداکړ راغلم جای نمازمې وېووړ اودمیده تیګو پرسر مې هوار کړ.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عرفات حکم

دعرفې معنی پېژندل دي ،دعرفات په نوم ددې دښتې دنوموړلود لامل په اړه،بېلابېل روایات او دریځونه دي ځینې وایي کله چې حضرت ادم علیه السلام اوحضرت حوا رض له جنت څخه راښکته کړل شول نو ډېره موده له یوبل بېل وو بالاخره همدلته یې سره وموندل،اوو پېژندل ځینې وایي چې حضرت جبرائیل علیه السلام، حضرت ابراهیم علیه السلام ته دحج مناسک ور وښودل، اوبیا یې په همدې ځای کې ترې و پوښتل (هل عرفت)یعنې: (ایا یاد دې کړل) هغه ورته وویل هو!

حضرت ابن عباس رضي الله عنه فرمایي دې ځای ته ځکه عرفات وایي چې دلته خلک پرګناهونو اعتراف او دعاکوي.

حضـتر ام سلمه رضي الله عنها فرمایي چې الله(ج) دعرفې په ورځ ددنیا اسمان ته راښکته کېږي او پرښتوته وایي چې داخلک پریشانه اوخفه دي او زما رضا غواړي ،نوای په عرفات کې راټولو شویو !ماتاسو وبخښلئ.

رسول الله ص به دعرفې پر ورځ ډېره دعاکوله.

عرفات ته تلل دحج مهم رکن دی، که څوک په دې ورځ بېخي عرفات ته لاړنه شو حج یې نه صحیح کېږي رسول الله ص فرمایي (الحج عرفه)یعنې:حج عرفات ته تلل دي.

ددین دبشپړتیا دزیري ایت (الیوم اکملت لکم دینکم) یعنې:نن مې تاسوته ستاسودین بشپړکړ هم په عرفات کې نازل شوی دی .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعرفات يادونه په عظيم الشان قران کې هم شوې ده، (فاذا افضتم من عرفات)(۵) يعنې: (کله چې له عرفات څخه راښکته شوئ ..)

---

(۵)البقره۱۹۸

عرفات په مشاعرو يادرناوي وړ ځايونوکې دی خو دحرم له حدودوبهر دی ،عرفات له حرم څخه دوه ويشت کيلو متره لرې سهيل ختيځ ته دی،شمال قطب خواته دعرض البلد په ۴۹_۱۹_۲۱او۳۲_۲۲_۱۲اودطول البلد ۲۱_۵۷_۵۳۹او۳۹_۴۹درجو کې پروت دی ، ټول مساحت يې ۱۰۴کيلومتره مربع دی. جبل الرحمة هم دعرفات په ساحه کې دی رسول الله ص په حجة الوداع کې دماسپښين اومازيګر دلمانځه له يوځای اداکولووروسته دې غونډۍ ته تشريف ويوړ اوهلته يې دعاوکړه. دسعودي حکومت ټول هغه خدمات دلته هم کړي دي کوم يې چې په منی کې کړي او وړاندې مو ورته اشاره وکړه البته په ۱۴۱۴هـ سپوږميز کال يې دلته د اوبوداسې فواري لګولي چې اوبه دډېروکوچنيوذور په بڼه شيندي دافوارې ډېرې زياتې اوپر هر سړک دي، هره فواره په يو ساعت کې ۱۴۰ليتره اوبه شيندي دااوبه هوايخوي دانسان له بدن څخه تودوخه لېرې کوي خوخوک نه لمدوي. دچاپېريال دښکلا په موخه په عرفات کې يونيم لک ونې کرل شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نمره مسجد

ددې مسجد ډېره برخه دعرفات په ساحه کې ده خويوه برخه يې ترې بهر ده، دامسجدد عرفات لوېديځ کې د مزدلفې پرلار پروت دی ،ددې مسجدلويديځ ته دنمرې په نوم غر دی او د همدې غره په نوم يادېږي.
رسول الله ص همدلته په خېمه کې اړولي وو له زوال وروسته يې خېمې ته نږدې د عدنه په نوم يو خوړ کې دماسپښين لمونځونه وکړل ،چېرته چې رسول الله خطبه لوستې او لمونځ ورکړی وو ، دعرنه وادي په نوم يادېږي، دا دعرفات له ساحې لږ وتلی ځای وو ،په دوهمه هجري پېړۍ کې دلته هم مسجدجوړ شوخو وروسته دامسجد ختيځ خواته پراخ شو اودعرفات په ساحه کې هم راغی اوس دمسجد نمره اوږدوالی له ختيځ څخه لويديځ ته ۳۴۰متره او عرض (پلنوالی)يې ۲۴۰ متره دی، ټول دننی مساحت يې يولک او لس زره متره دی، دمسجد وروستۍ برخه چې دعرفات ساحه ده ، ۲۸,۸۰۰مربع متره ده ،چې په دوه پوړو کې ودان شوی او اوږدوالی يې ۱۲۰متره دی لومړۍ او دوهمه برخه يې د لوحو او نورو نښو په واسطه نښه شوې لامل يې دادی چې بهرنيان، پوه شي څوک چې دمسجد په لومړنۍ برخه کې دي دوی دعرفات په ساحه کې ندي اوکه دعرفات ساحې ته لاړ نشي نو حج يې نه کېږي.
دمسجد په وروستۍ برخه کې ، په ۸۰۰۰متره مربع ساحه کې يوسايه بان جوړ شوی دی، دامسجد شپږمناره لري چې دهر يوه لوړوالی يې ۶۰متره دی دري لويې ګنبدې ،لس مرکزي اوټولي ۶۴لويې اوکوچنۍ دروازې لري په يو وخت کې دري نيم لکه لمونځ کوونکي پکې ځايېږي، ۷۰۰ايرکنډيشنونه پکې نصب شوي دي داسې الات پکې نصب شوي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه مراسم په ژوندۍ بڼه په راډیو او تلوېزیون کې ښودل کېږي له زرو ډېرحمامونه اوله پنځلس زروډېر داوداسه ځایونه پکې جوړ شوي دي.
دعرفات اومزدلفې ترمنځ اوس نهه، نوي سړکونه جوړ شوي دي.

جبل ا لرحمة

جبل الرحمة یاد رحمت غونډۍ دعرفات ختیځ ته د ۷او۸سرک ترمنځ پرته کوچنۍ غونډۍ ده .

چې د الال،ثابت اوقُرین په نومونو هم یادیږي ، داغونډۍ له نمره مسجدڅخه یونیم کیلو متر واټن لري،خودبیروبار له کبله دا کم واټن وهل ډېروخت غواړي. دې غونډۍ ته ۱۲۸ پوړۍ ورختلې دي ، داغونډۍ له ځمکې څخه ۲۵متره او دسمندر له سطحې ۳۷۲متره لوړه ده ،دشمال خواته اوږدوالی یې ۲۰۰متره ،دلویدیځ خواته پلن والی ۱۰۰ متره اودمنځ خوا یې۱۷۰متره او ټول مساحت یې ۲۴۰متره مربع دی.

ددې غونډۍ سرهوار دی پرسر یې چوتره هم جوړه شوې،دغونډۍ شاوخوا څلور متره لوړپایې دی،چې اوبه او هوا یخه اوتازه ساتي.

صخره مسجد

دامسجد دجبل الرحمة په لمن کې ښې خواته دځمکې له سطحې لږ پورته پروت دی چاپېره ترې کوچنې څلور دیوالې ده، حضرت جابر رض وایي چې رسول الله ص همدلته خپله اوښه (قصوی) تړلې اوهمدلته یې دعاکړې وه او همدلته ددعاپرمهال دا ایت (الیوم اکملت لکم دینکم....)یعنې نن مې تاسوته ستاسو دین بشپړکړ، نازل شو.

عُرنه وادي (خوړ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا وادي اوس نشته اوس دلته دنمره مسجد مخکینی برخه ده ،داساحه نه دحرم په حدودوکې ده اونه د عرفات. دلته یو خوړ وو رسول الله ص په دې وادي کې تر ټولو مشهوره خطبه (حجة الوداع خطبه)واوروله، چې د رحیم المختوم دلیکوال په وینا یولک اوشل زره صحابه ورته ناست وو همدې خطبې دې خوړ ته ځانګړې حیثیت ورکړی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزدلفه

دادمنی اوعرفات ترمنځ پرته دښته اوغونډۍ ده،دنوموني د لامل په اړه يې ويل کېږي حضرت ادم ع اوحضرت حوا له اسمان څخه تر راښکته کېدلووروسته همدلته يوبل ته نږدې شول، يادا چې حاجيان دلته په تياره کې يوځای کېږي ،يا داچې حاجيان له دې ځايه يوځايي حرکت کوي.

مزدلفه په احترام وړ ځايونوکې شمېرل کېږي داساحه په حرم کې دننه ده ،مزدلفه له وادي محسر څخه پيلېږي ترماُ زمين (خواپه خوا پراته دوه غرونه)پورې اوږدوالی يې څلورکيلومتره اوپلول مساحت يې ۲۵، ۱۲کيلو متره مربع دی دمزدلفې يادونه هم په عظيم الشان قران کې شوېده:(فاذا افضتم من عرفات فاذکروا الله عندالمشعرالحرام)(۲) يعنې کله چې له عرفات څخه راښکته شوئ نو دمشعرالحرام ترڅنګ الله ج ياد کړئ .

مشعر الحرام په مزدلفه کې دی، حضرت عمر رض فرمايي چې له مشعر الحرام څخه غرض ټوله مزدلفه ده ،رسول الله ص په حجة الوداع کې دماښام او ماسخوتن لمونځ يوځای اداکړ،هغه ص دموجوده مسجد قبلې خواته اړولي وو،خوويل يې چې ماخودلته اړولي دي خوټوله مزدلفه دقيام يااړولو ځای دی.

دلته هم دماسخوتن اوماښام لمونځ يو ځای دماسخوتن دلمانځه په وخت کې قصر په يو اذان اودوه اقامتونو اداکېږي لومړی دواړه فرض بيا ددواړو وختونوسنت اووتر. داهم ددعاګانو ځای دی خو خوب هم پکې روادی.

---

(۲)البقره۱۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ د شرکت مسؤولينو ويل چې وروسته بيروبار د برېږي او د شپې په وروستۍ برخه کې روانېږو.

ماخوخپل او دس کلک ساتلی وو، خو پرتشنابونو د بيروبار له کبله مو نور ملګري د بر په زحمت شول.

يوه سپين ږيري ته نوبت غلام دستګير ونيوه، په کتار کې غلام دستګير ودرېد او چې وار يې راغی نو دی له کتار څخه ووت او هغه يې وړاندې کړ، هغه بېچاره سپين ږيری او کمزوری وو، د ننه تشناب کې بېهوښ او ځان او احرام يې ناولي شوي وو، کله چې غلام دستګير پوه شو چې سړی په تشناب کې د بر وځنډېد، نو ورغی لومړی يې پرې ور غږ کړ خو چې ځواب يې وانه ورېد دروازه يې وروټکوله، چې بيا يې هم ځواب وانه ورېد نو دروازه يې ورخلاصه کړه ګوري چې هلته بېهوښه په بدحال کې پروت دی.

دلته مو له ځان سره د شيطانانو د ويشتلو لپاره له اوياوو د برې تيګې واخستې، د شرکت مسؤولينو د جمروخواته درې بجې روان کړو ماورته وويل چې که له سپيدو وړاندې د مزدلفې له ساحې ووتو نو بيا راباندې دم اوړي او د مزدلفې رسم مونه منل کېږي ځکه چې په مزدلفه کې د سپېدو او لمر ختو ترمنځه وخت کې حاجيان که څه هم دلږ وخت لپاره وي بايد پاتې شي، خو هغوی راته وويل چې موږ له مزدلفې څخه نه وځو، بلکې د مزدلفې او منی سرحد ته ځان رسوو، ځکه چې وروسته د بر بيروبار وي.

خير را روان شو، په دې خاطرچې ملګري موورک نشي، نوورو ـ ورو په درې کتاروکې روان وو، د افغانستان بيرغ مو د کتار سرته روان وو، ښځې او نارينه کله ورک او کله پيدا، نه مو وادي محسر وليد، نه چا منډه وکړه او نه د بيروبار له کبله منډه ياتېز تګ کېده، او نه پرې خبرشو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوه نه شو چې دمزدلفې له ساحې به کله وتلي یو لمونځ مو په تیاره کې وکړ خو ځای مو نه پېژانده، پرلاره تشنابونه، داودس ځایونه اودڅښلو اوبه پرېمانه وې ، فریزرونه لګول شوي اوښې خوږې اویخې اوبه پکې پریمانه وې، موږ غوښتل چې لږ ورو- ورو لاړشو اوپه داسې وخت کې جمرو ته ورسېږو چې لمر راختلی وي، خوچې کتل مو منزل مونږدې او وخت ډېر وو ، ځوځایه کېناستو ، خوپولیسانوناستې ته نه پرېښودلو ، کله کله به مو ورته ښځې پلمه کړې چې دوی ستړې شوي دي ، بیروبار ډېر و دملګرو موندل اوټول یوکتار تلل سخت و ، پرلاره به یویو کمېدلو ، نور نو جمروته ورسېدلو خولاهم لمر نه و راختلی اودحنفي مذهب له مخې جمرې باید له لمر ختلو وروسته وویشتل شي، مانورو ته وویل چې همدلته ځوشېبې ځانونه وغولوئ چې لمر راوخېژي ، دپولیسانوله وېرې یو ځای کېناستلی نه شو ، همداسې مو وکړ ل ځونفره چې پاتې وو له لمرختلو وروسته ورو- ورو روان شو ، ماځودقیقې په عکس اخستلوځان بوخت کړ ، که څه هم زموږ په مذهب کې له لمر ختلووړاندې دجمرو ویشتل ښه کار ندی، خوبیاهم دلمر له ختلو وړاندې پرشیطانانو انساني سونامي ورماته وه ، پولیس پر ټوله لار ولاړ وو ، دبې نظمۍ مخه یې نیوله، له هیچاسره یې بیکونه نه پرېښودل، که هرڅه به پکې وو له حاجي به یې واخست او وبه یې غورځاوه، پرلار دبیکونو ډېرۍ پرتې وې، ماخپل ځینې ضروري شیان په پلاستیک کې اچولي وو چاراته غږ ونکړ.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وادي محسر

دادمنی اومزدلفي ترمنځ هغه ساحه ده چې الله ح پکې دکعبې دورانولو په موخه را روان شوی دحبشي دپاچایمني عیسایي والي دمرغانوپه واسطه له ۲۰ زره لښکر سره تباه کړ،داکار په ۵۷۱زېږدیزچې عام الفیل هم ورته وایي او درسول الله ص دمبارک میلاد کال هم دی ترسره شو ، په دې اړه ،تاریخ لیکونکیو ،په لږ تفاوت داکیسه ښه په زور اوزېر سره را اخستې ده، امام ابو الاعلی مودودي په تفهیم القران شپږم ټوک د سورة الفیل په تفسیر کې ښه رڼا پرې اچولې ده لنډیز یې دادی چې ،ابرهه داقتصادي ،سیاسي اودیني مو خولپاره په یمن کې کلیسا جوړه کړه او غوښتل یې چې خلک نور دکعبې پرځای ددې کلیسا زیارت وکړي ،خودکنانه قبیلې یوعرب ځوان په دې کلیسا کې دکلیسا دتوهین لپاره انساني حاجت پوره اوکلیسا ناولې کړه.

ابرهه په غوسه شو ، دکعبې دتخریب لپاره یې ۲۰زره پوځ مکې ته روان کړ،پر لاره ځینو عرب قومونه په ځانګړې توګه دطائف خلکو دلات د ژغورلولپاره ورسره مرسته وکړه، کله چې ابرهه همدې سیمې ته راورسېد نو الله ج ډلې ډلې داسې مرغان راولېږل چې مخکې آن چالیدلي هم نه وو ،دوی دکروت کاڼو په ښېر کوچنۍ کوچنۍ تیګې په منښوکوکې نیولې وې او پردوی یې ورول چې په پایله کې ابرهه له ټول لښکر سره تباه شو له ابرهه سره دمحمود په نوم دده دفیل په شمول ۱۳فیلان هم وو.

مفسرین وایي چې دې کاڼو داسې اغېز کاوه چې پرچابه ولګېد نو غوښه به یې ویلې شوه ،پمن،به شو،پوستکی به یې تور اوغوښه به یې ورسته شوه، داپه دې معنی ده چې الله ج شاوخوا یونیم زر کال وړاندې پر خپل

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمن اتومي اوبیولوژیکي وسله کارولې ده،ځکه دې کاڼو هماغه خواص درلودل چې نن یې اتومي اوبیولوژیکي وسله لري مفسرین وایي که دابرهه دپوځ کوم عسکربه په کوم سوري کې پټ شو نو کاڼي به هملته پرې لګېده لکه نن چې داتوم ګاز سوریوته هم ننوځي.

حافظ ابن قیم جوزي وایي همدا لامل دی چې رسول الله ص هم دلته تیز روان شو اونورو حاجیانوته هم سنت دی چې له دې شېلې یاکندې تېز تېرشي،خواوس دسعودي حکومت له دې ځایه اغزن تار تاوکړی او پولیس، حاجیان نه ورپرېږدي.

ځیني تاریخ پوهان وایي چې دې ځای ته محسر دهمدې لپاره وایي چې ابرهه دلته ذلیل اوله حسرت سره مخ شو.

ځینې بیا وایي دابرهه دهلاکت پېښه په مغمس نومي ځای کې چې دعرفات په برابرۍ دحل په ساحه کې ده، ترسره شوېده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

مشعرالحرام مسجد

دامسجدمزدلفه کې جنوب خواته دهغه غره په لمن پروت دی چې دمسجد الحرام اوقزح په نوم یادېږي ،دامسجد دمزدلفې په اوسنۍ نقشه کې پرپنځم سړک پروت دی رسول الله ص په حجة الوداع کې دمزدلفې په شپه له سپیدووروسته هم دې ځای ته ورغی اودعایې وکړه وروسته دلته مسجد جوړ شو تاریخ لیکونکي لیکي چې دقریشو مشر قصی چې دحضور ع په نیکونو کې دی به پردې غره ددې لپاره اوربلوه چې حاجیان دمزدلفې لار ومومي،دا دود د رسول ص اوراشده خلفاوو په وخت کې هم وو،آن

(c) ketabton.com: The Digital Library

اموي خليفه سليمان بن عبدالملک به هم بلوه خو هارون الرشيد داور پرځای ستري ستري شمعي بلولې ،وروسته ،په دريمه هجري پېړۍ کې ډېوې بلېدلې اوس خو بربښنا هرڅه سپين پرق کړي دي.

دسعودي حکومت چې په وروستي ځل دامسجد رغولی نو پنځه ميليونه رياله يې پرې لګولي دي له ختيځ څخه يې لوېديځ ته اوږدوالی ۹۰متره ،عرض يې ۵۲متره او ټول مساحت يې ۵۰۴۰مربع متره دی دولس زره تنه پکې په يو وخت کې لمونځ کولی شي، دوه مناره لري چې هريو ۳۲متره لوړ والی لري ،دقبلې له پلو پرته درې خواووته دنارينه او ښځينه وو لپاره ځانګړې دروازې لري، له مشعر الحرام څخه تر خيف مسجد پورې پنځه کيلو متره لار ده.

داختر په ورځ لومړۍ ورځ حاجيان يواځې لويه جمره په تيګو ولي ،جمره اصلاً ميده کروټ کاڼوته وايي ددې لپاره چې په دې تيګو شيطاني سمبولونه ياشيطاني ځلي ويشتل کېږي ،نو استعاراً همدې درې ځلوته جمرې ويل کېږي.

دخيف دمسجد له لوري لومړۍ کوچنۍ جمره بيادوهمه جمره بيا لويه جمره راځي،بيروبار ډېر وو خو اوس جمروته نوي پراخه پراخه درې پوړيزه هوايي پلونه جوړ شوي دي هغه پخوانۍ ستونزې تر ډېره حده حل شوي دي ، په لومړي پوړ کې مې ځان د جمرې بيخ ته ورساوه،اوه تيګې مې ورواړې کړې، ټول خلک جمرې ته ځان نه شي ور رسولی،داکثروتيګې د شيطان پرځای پر حاجيانو لګېږي .تيګې کوچنۍ وي خو داچې ډېرې وي او په مخامخ شيطاني ستن لګېږي نو ټک او ټوک ډېر وي شيطانانو ته دتللو لار بېله د وتلو بېله ده ياپه بله وينا حاجيان دمسجد خيف له لارې ورځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوشمال خواته ښکته کېږي حکومت شیطاني ځلي ډېر لوړ کړي دي په لومړي پوړ ،دوهم پوړ ،دريم اوآن ځلورم پوړ کې هم ويشتل کېږي.

لوړو پوړيو ته برېښنايي پوړۍ (زينې)پورته شوي په يوه خوا دورختلولار په بله خوا يې دښكته كېدلو لار ده ،پوليس هلته څوک اوزګار ولاړ نه پرېږدي، اونه دتللو پرلار ببرته راتللو اونه دبېرته راتللو پر لار تللوته اجازه وركوي كله چې له جمرې ويشتلو اوزګار شوم اخوا ديخوا مې وكتل چې كه كوم ملګرى وموموم، خوڅوك مې ونه ليدل ،ستړى هم وم ،كراركرار دخپلې خېمې خواته روان شوم،دجمرې اوزمونږ دخېمو ترمنځ ډېر لاروه،مونږ دمزدلفې په ساحه كې وو چېرې چې زمونږ كمپ وونو له دې ځايه كوم سل متره مخ په منى دمزدلفې لوحه وه،لارموندل هم اسانه نه وي په هر حال ،خېمې ته روان شوم،بېروبار ډېر زيات وو ، خومادخپل كمپ شاوخوا غونډۍ ګانې ښه كړې وې،زمونږ كمپ ته نږدې دمبايل انتېنونه هم وو،خو بياهم كمپونه سره ورته وي،دخپل كمپ موندل سخت وي.

نهه بجې كمپ ته ورسېدم،سره ثنا وه،په دې كمپ كې دجنوب اسيادمطوف اړوند د ۷۸مکتب۵۰۰ حاجيان وو خواوس ډېركم خلك دلته ښكارېدل زمونږ كمپ ته لاهېڅوک هم نه وو راغلي ، اوس راته په مخ كې قرباني پرته وه،چې بايد ويې كړم، سر وخريم او احرام وباسم،ملګري مې لانه وو رارسېدلي زمونږ دشركت ډېروخلكو دصحايفي په نوم يو شركت كې دقربانۍ لپاره نومونه ليكلي اوپيسې تحويل كړې وې.

جمرات

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجمرو ویشتل دحج له واجباتو څخه او ابراهیمي سنت دي ، رسول الله ص هم جمرې وویشتلې او امر یې وکړ چې (خذوا منی منا سککم) یعني له ما څخه مو دحج مناسک زده کړئ.

دجمرو د ویشتلو فلسفه په اسلام کې ښودل شوې چې شیطان زموږ ازلي دښمن دی او له هر ډول شیطان او شیطاني وسوسو سره باید تل په جنګ واوسو.

حضرت عبدالله ابن عباس رض فرمايي: کله چې حضرت جبریل ع ،حضرت ابراهیم د حج دمناسکو ښودلو ته روان کړ نو دجمره عقبه سره ورته شیطان ښکاره شو ، نوهغه همدلته اوه تیګې پرې وار کړې.

رسول الله ص د ذوالحجې په لسمه غرمه مهال جمره عقبه یا لویه جمره همدلته وویشتله او په ۱۱_۱۲_۱۳یې له زوال وروسته درې واړه جمرې وویشتلې. رسول الله ص دحجة الوداع په وخت کې دلته هم خطبه ورکړېده.

سعودي حکومت اوس هلته پراخو اوسرپټو پلونو ته ورته و دانۍ جوړې کړیدي ،له لومړي څخه تر څلورم پوړ پورې دګردو دایرو په منځ همداپایې د شیطانانو یا جمرو په نوم پېژندل کېږي داپایې په هغه ځای کې پورته شوي دي چېرته چې شیطان لیدل شوی اودحضرت ابراهیم ع لخوا پر کاڼو ویشتل شوی دی. سعودي د بیروبار دمخنیوي لپاره حاجیانو ته ډېرې اسانتیاوې رامنځته کړې دي، دا دایرې په لومړي ځل په ۱۲۹۲هـ ق کې جوړې شوې موخه یې اسانتیا اوپه یو ځای کې دتیګو راغونډېدل دي.

په هغه وخت کې چې دجمرو شا وخواته دایره جوړېده نو دلویې جمرې ترخنګ سل متره لوړ غرګوټی وو چې له همدې امله داخلي یاپایه نیمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلي ده.دلومړي يا لويې جمرې او دمنځنۍ جمرې ترمنځ واټن ۲۴۷متره او دمنځنۍ او کوچنۍ جمرو ترمنځ واټن ۲۰۰متره دی.

کله چې دلوی اختر په لومړۍ ورځ دشيطانانو له ويشتلو اوزګار او منی کې خپلې ته لاړم نو زما ملګري هلته لا راغلي نه وو ،ستړی هم وم او په احرام کې هم خو لا مو دحج ځينې مراسم لکه قرباني، حلق اوطواف پاتې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرباني که سرګرداني ؟

مورې د مولنا يار محمد په هڅونه د قربانۍ لپاره د صحايفي په نوم يو شرکت کې داخله کړې وه، زمورې د شرکت ډېر کسان مولنا همدې شرکت ته وروستي وو،هلته مو په خپله پسونه وليدل ، د هر نفر لپاره مو ديوه پسه ۴۲۰ رياله تحويل کړل او د پيسو رسيدېې راکړ، د شرکت مسؤولينو راته وويل چې که داختر په ورځ ټول راځئ ، که خپل استازی رالېږئ او که مو په ټيليفون خبروئ مورې ستاسو پسونه حلالوو ، ماډګروال سميع ته ټيليفون وکړ هغه او څه نور ملګري مو راورسېدل، خلکو تشويش راواچاوه، چې که شرکت ته پخپله ورنشئ، او په ټيليفون خبر ورکړئ نو تاسو ته ښه وکړي خو بيا حلاله درته نه کوي.

مورې ته څو تنو خپل وکالت او د شرکت رسيدونه راکړل چې د هغوی په استازيتوب هم د هغوی پسونه قرباني کړو ،حکومت د حج په ورځو کې د ازدحام په ځای کې ټکسي او عام موټر نه پرېږدي،مورې له ۵۰ دقيقو څخه پر پښو ډېر مزل وکړ،او د شيش ابو داؤد پرلاربازارته راووتو ،ټکسي ته مو ادرس ورکړ او صحايفي شرکت ته روان شو،په رسيد کې د شرکت ادرس وو،سره، له دې چې زمورې د ټکسي چلوونکی د مکې معظمې او سېدونکی وو،بياهم په موندلو کې يې له ستونزو سره مخ شو او اخوا ديخوا ګرځېدو ، څو شرکتونو ته لاړو خو منفي ځواب موترلاسه کاوه،مولنا يار محمد ته مو ټيليفون کاوه، د هغه ټيليفون،بند و.

سترې ستومانه لالهانده ګرځېدو ،ګرمي، بې خوبي،احرام ،شرکت نه موندل او د مولنا د ټيليفون بندېدل، دلوی اختر لومړی ورځ .... هغه عوامل و چې زمورې خفګان او ستړتيا يې لا زياتوله،نور د شرکت له موندلو مايوسه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وو ما ملګروته وویل چې زه بل پسه اخلم خوموټر چلوونکي د صبر او زغم ډاډ راکاوه، موږ یې په موټر کې پرېښودلو رسید یې واخست، ځودقیقې وروسته راغی ویل یې ځای مې ومونډ ،خو شحاله ورسره روان شو.

څه باندې یوه بجه مو شرکت ومونده، پرشرکت ډېر بیروبار وو هرچاغوښتل پسونه یې ژرحلال شي، ځکه چې تر څوحلاله ونه کړي نو نه وېښته کمولی شي ،نه جامې اغوستلی شي، اونه طواف کولی شي.

هرچاپرشرکت نیوکه کوله چې پیسې یې له ډېرو خلکو اخستي دي اودحلالې ځایونه (قصابخانې)اوقصابان یې کم دي،سلګونه خلک منتظر ولاړ و ،د ځینو په پرچویا رسیدکې سل پسونه وو آن یوافغان خو ددوه سوو تنونماینده وو هرڅوک به چې ورغی نونوبت ته به درول کېده،او هر سړی به دڅو تنو آن کله کله د لسګونو اوسلګونو تنو وکیل وو ،موږچې حالاتوته کتل نو نن خوپرېږده آن سباهم وختي نوبت نه راته . مکي چلوونکي ته مو وعده ورکړه چې تاته پسونه درکوو خودنوبت درامخکې کولوهڅه وکړه،په همدې هلو ځلوکې وو چې سترګې مو پر مولنا ولګېدلې،له سلام کلام وروسته پوه شو چې ده دهغو حاجیانو له وېرې ځان پټ کړی او ټېلیفون بندکړی دی. چې ده شرکتونو ته دقربانۍ دداخلې لپاره وروستي دي.

ځینو خلکو تور لګاوه چې مولنا له شرکت څخه دهرحاجي پرسر کمېشن اخیستی اوځینې حلال شوي پسونه یې هم وړل.

سنت داده چې قرباني په منی کې وشي اوس دحاجیانو دبیروبار له کبله یوازې حاجیان هم همدلته نه ځایېږي قرباني خو لاپرېږده ،دارشاد حج اواوقافو وزارت مرستیال محترم منیب صاحب راته وویل چې ددوی دپنځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېرش زره حاجيانوله ډلې څخه يواځې لس زروته په منی کې ځای ورکول شوی نور ټول دمزدلفې په ساحه کې وو.

دهغه په وينا ،علماوو هم دا فتوا ورکړېده چې دمنی د ساحې دتنګوالی له امله که څوک په مزدلفه کې شپې وکړي هم صحيح ده.

زموږ نه پسه په کار و اونه يې غوښه ،موږ غوښتل چې زموږ ذبحه زموږ بروړاندې وشي،اوپه ډاډه زړه ځان له احرامه وباسو په سلوکې لس حاجيان هم له شرکتونو څخه خپل پسونه نه وړي.

مولنا مو راټينګ کړ،هغه اخوا دېخوا ټېليفونونه وکړل،خپله ننووت چې ببرته راغی ويل يې لږ صبر وکړئ کار کېږي، موږ له وخت څخه ګټه واخسته ،دهمدې شرکتونو ترځنګ دڅارويو ګڼ منډويان شته دي . زموږ دشرکت يوتن مسؤول محمد نادر چې په حاجي ګل اغا مشهور و نه دخپل ځان اونه هم دخپلې مور لپاره داخله کړې وه،هغه سميع ته پيسې ورکړې وې چې دوه څاروي ورته واخلي، اودهغه لخوايې ذبح کړي، خو پرمايې هم له هغه سره دمرستې غږ کړی و،موږ داعرب ډريور له ځان سره ملګری کړ ښه وګرځېدو څاروي مو بيه کړل دامهال بيې را پرېوتې وې، په هغو پيسو چې موږ شرکت ته ورکړې وې ښه پسه کېده ،يو اوښ مو بيه کړ ،پنځه زره رياله وو ،يوبل يې راته په درې زره او اوسه سوه رياله بيه کړ،زموږ يوبل ملګری هم داخله نه وه کړې لاړو درې پسونه مو وپېرل مذبح ته مو راوستل ،هرپسه په ۳۷۰ رياله ياسل ډالره وشو،او دهر پسه دذبحې اجوره مو ۳۰رياله ورکړه، دحاجي ګلاغا پيسې کمې شوې، ماته يې وويل چې ته يې له خپل جيب څخه ورکړه ،چې راغلي دربه يې کړم ما هم ورکړې، سره له دې چې سميع څوځله ورپه ياد هم کړې خو تر اوسه يې هم ندي راکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې درې پسونوکې موږ یو د ټکسي ډریور ته ورکړ ،یوېې یوبل تن چې زموږسره یې د پسونو په پیرلوکې مرسته کړې وه،واخست پر یوبل یې هملته په مذبح کې ددوه تنو دعوه شوه.

موږ سخت پښېمانه وو چې په شرکت کې مو داخله کړې وه او خپل لاسونه اوپښې مو پخپله تړلې دي. ببرته صحایفي شرکت ته ورغللوخو لاهم نوبت نه وو ،دماسپښین لمونځ مو ناوخته شو، بالاخره شا وخوا درې نیمې بجې نوبت راغی، یوتن منشي به راغی د څلوېښت ، پنځوس تنو نومونه به یې واخستل داکسان به وړاندې دروازې ته ورغلل دننه مذبح کې زرګونه پسونه ولاړ وي ، ددروازې په مخ کې اوسپنیز جال اوبل خواته دمذبح دیوال وي، کله چې داجال ډک شي شاوخوشپته پسونه به پکې ځاییږي بیا یوځل ټول پسونه له بلې دروازې مذبح ته ننوېستل شي،هلته یې قصابان په چړوحلالوي، کله چې دحاجې په نوم پسه مذبح ته ننوېستل شو نوبیاحاجي نه خبرېږي چې رښتیاهم ذبح شو اوکه نه،اوآیا دا پسونه ټول ذبح شول؟ یعني که شرکت ټګي وکړي حاجیان پرې نه پوهېږي ځکه چې څوک دخپل پسه جسدنه غواړي ،زموږ څوارلس پسونه وو،کله چې داپسونه ذبح کړل شي،بیایې په چتونو پورې اوسپنیزو میلوپورې نښتو چنګونوکې راځوړندوي،په پایپونو یې وینځي اوله دې ځایه داچنګونه کشوي اوځای دنویو پسونو حلالولوته اوزګاروي.

هلته داتبروېستل یاځان غول ډېر دي ګویا ذبحه دې شوې ،ځان له احرامه وباسه خوذبح لانه وي شوي ډېر شرکتونه داکار کوي .

لږ وروسته موږته وویل شول چې پسونه مو ذبح شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

البیک

له دې ځایه په ټکسي کې سپاره او خپلې عمارې ته روان شولو ، ماښام ورسېدو ګوروچې د مولنا او ښې نجیب چې زمونږ په شرکت کې د معاش په بدل کې توظیف شوی و له مونږ مخکې تللی و وځانته یې ډېر خوندور خواږه راوړي وو خولایې خوړلي نه وو ، سمیع د هغه ست ته ونه کتل ماته یې هم وویل چې بسم الله کړه ، د چرګ ټوټې په ترخو او ترشو مسالو کې له یوډول خوندورې چکنې او داوګې (هوګه) له مربع سره هغه د پېښوریانو خبره ښه چک لګاوه.

په ډبي کې له بند دې جرګ سره دوه روسټ هم ورکوي ماله نجیب څخه ددې خوندورو خوړو د نوم او ادرس پوښتنه وکړه ، هغه وویل چې د ټته البیک وایې او په همدې نوم کمپنۍ او په ټول سعودي کې نماینده ګۍ لري ، په قوي ګومان ده یې راته بیه ۱۲ ریاله وښوده ماته په ۱۲ ریاله هم ارزانه ښکاره شو ، خوورسته چې پرې اموخته شوم نو نرخ یې یوولس ریاله وو ، ددومره خوندورو خوړو دومره ارزانه بیې ته حیران وم.

البیک کمپنۍ نه پوهېږم په کوم مهارت د مرچ ، تروشو موادو او سرکې چکنې د چرګ اندام ته داسې ورننباسي چې اندام هېڅ بېل شوی نه ښکاري داسې لکه په پیچکارۍ کې چې ور ننوېستل شوي وي.

البیک تریخ هم وي او بې مرچو هم چې عربان یې تریخ ته حار (ګرم) او بې مرچو ته بارد (یخ) وایي البیک مو چې وخوړ بیا به مو په شرکت هر وخت راغوښت ، له یوتن څخه به په ډبي کې بند یو خوراک اضافه کېده ، په مدینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

منوره کې مې هم د البیک شرکت وموند ، حرم ته نږدې زموږ عمارې ته پرلار وو.

په مدینه منوره کې زموږ د استوګنې په وروستیو کې یوه ورځ زه ،دهرات پوهنتون د شرعیاتو د پوهنځۍ استاد عنایت الله ،ګل احمد او د وه تنه نور هراتیان دماسپښین له لمانځه راووتو ویل یې چې ځو په کوم هوټل کې ځانته خواړه رااخلو ،ماورته وویل زه ه هم ځم خو زه البیک خورم ،هغوی البیک نه پېژانده، مایې ورته ډېر توصیف وکړ، هغوی هم تشویق شول، لاړو نوبت ته ودرېدو یوولس ،یوولس ریاله مو تحویل کړل،محاسب دپیسو رسید راکړ،اوپه بله غرفه کې مو حار یا مرچو والا البیک واخست په دوه ریاله به پیپسي هم وه هغه هم ورسره ډېر خوند کاوه ، دوی له ځان سره خونې ته وېوړل اوزه هملته پر میز کېناستم، ډوډۍ مې وخوړه، دحرم شمال ته په سودا اخستلو بوخت وم چې ټیلیفون مې وشرنګېد ، چې تنې مې کېکاږله له هغې خوا د استاد عنایت الله غږ وو، له سلام وروسته یې په ګیله من او ماښیجن انداز راته وویل چې تا خو ځلو ښنت شپې له موږ سره ډېر غټ ظلم کړی دی ، دې خبرې ته حیران شوم ځکه چې عنایت الله زما ګران دوست، نېک ارام او سرخلاصی شخص وو ،په مکه معظمه کې به هم ډېر یوځای ګرځېدو ، اودلته هم، سره له دې چې پخپله هم د شرعیاتو استاد وو خو دحج ډېر مسایل یې له ما پوښتل.

ماله هغه سره هېڅکله هم ظلم خو پرېږده آن بې اخلاصه او بې مینې خبره هم نه وه کړې ،په لږ وخت کې مې د ذهن پرپرده ټول ځلو ښنت ورځنی سفر تېر شو خوله دوی سره د منفي چلند په اړه مې پکې څه ونه موندل په حیرانتیامې ځواب ورکړ : الله ج دې نکړي وروره څه خبره ده کوم ظلم ؟هغه غوښتل زما اندېښنه او سودا لا زیاته کړي،: (هو ظلم ،لوی ظلم او هغه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرموړېستا لخوا) ورته مې وویل چې استاده وارخطا او اندېښمن دې کړم، څه خبره ده؟ هغه راته وویل چې له دې بل لوی ظلم کوم دی چې ته دا دومره وخت له دومره خوندورو خوړو هغه هم په دومره ارزانه بیه خبروې او موړدې نه خبرولو؟ هغه هم البیک ډېر وستایه پرېکړه مو وکړه چې څو خوراکه البیک به له ځان سره افغانستان ته هم وړو.

چاغي که ناروغي

په خپله خونه کې دالبیک له خوړلو وروسته مو سرونه وخربیل، جامې مو واغوستې حرم ته د طواف صدر یافرضي طواف په نیت روان شوم، دګرمۍ او پلي تللو له کبله مې ورنونه لګېدلي او سوځېدلي وو، دابن لادن مسجدته نږدې شوی وم چې د ورنونودرد اوسوخت مې نو رهم ډېر شو، دګام له اخستلو سره به مې چې ورنونه یوله بل سره ولګېدل،نو ډېربه وسوځېدل، هرګام مې په ډېر زحمت اخست، ماخپل ځان ته وویل چې ته عادي تګ نشې کولی نو په دومره بیروبار کې به طواف څنګه وکړې؟ پښېمانه او له لارې بېرته خونې ته ستون شوم.

زه ډېر چاغ نه وم حج ته دتللو پرمهال مې وزن شاوخوا اتیا کیلوګرامه و خودحج ستونزو پوره څلورکیلو کم کړی وم ، هلته ګرمي هم وه او ما داډېروخت دومره پلی تګ هم نه وو کړی .

وموپتېیله چې دشپې منی ته ځو سبا سحر به طواف ته راشو همداسې مو وکړل، دشپې نهه نیمې بجې موټکسي ونیوه او منی ته روان شو.

داختر په ورځوکې قېمتې ډېره زیاته وه ټکسي وانانو د لس ریالوپه مسافه کې اویا اتیا ریاله غوښتل موږ دهند دراجستان ایالت له یوه اوسېدونکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټکسي چلوونکي سره سپاره شو، لار دبیروبار له کبله بنده وه، پوره یونیم ساعت په موټر کې ناست وو، اخر مو زړه تنګ شو له ټکسي څخه دعزیزیه شاته له جمرو ډېر لېرې ښکته شولو په پښو دشاوخوا دوه ساعته پلي مزل وروسته دخیف مسجدله لارې دغره په لمن کې منی ته خپلې خېمې ته یوه نیمه بجه دشپې ورسېدو. پلي تګ او دورنونو سوخت او دردښه په تکلیف کړم.

پرلاره دمسجدخیف ترڅنګ چاخیرات (سبیل)کړی وو ډېره خوندوره افغاني قورمې ته ورته قورمه وه، موږ هم وږي وو په غرو او غونډیو مو پلی مزل کړی و ټولو واخست زما هم تاب رانه غی.

د سعودي مسافرۍ خوړلي

شپه مو په منی کې وکړه، سباته دطواف لپاره حرم ته روان شوم، پرلار راسره زما دحج دملګري ایوب دماما زوی ضابط اصف اودهغه دتره زوی عبداللطیف ملګري شول، ایوب دلوګر ولایت اوسېدونکی دی، ځان یې ستانکزی اودجنرال سالم احساس چې هغه مهال دهرات امنیه قوماندان و دتره زوی راوپېژانده. دهغه له موږ سره ډېره جوړه وه خوراک او څښاک یې هم له موږ سره و او له خپلې مورسره حج ته راغلی و، ایوب ویل چې دجنرال احساس برکت دی چې ده او مور ته یې دهرات په سهم کې ونډه ورکړل شوه.

اصف ضابط پخوا داتحاد په حربي پوهنتون کې استاد و دامهال دسعودي په حایل ښار کې ودانیز کارونه کوي، هغه وایي سره له دې چې واده یې کړی وو بیاهم کله چې سعودي ته لومړی ځل راغی نو شپږ کاله دلته مسافر و اوشپږ کاله یې خپله مېرمن ونه لیده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبداللطيف هم له مديني منورې ۴۵۰کيلومتره لېرې په قصيم کې کرايي خونه لري خوټکسي چلوي وايي چې ګرځم راګرځم اوپه خپله خونه کې په مياشت کې دوه شپې هم نه کوم.

دايوائې ضابط اصف نه دی چې شپږ کاله پرلپسې له خپلې مېرمنې اوکورنۍ څخه لېرې وو زه داسې کسان هم پېژنم چې په سعودي اونورو عربي هېوادونوکې يې پرلپسې لس کاله مسافري کړې او لس کاله يې مېرمن او کورنۍ نه دي ليدلي، بياچې کورته راغلي نو مياشت يوه نيمه يې تېره کړې بېرته تللي اوپه کلونو کلونو له خپلې کورنۍ لېرې پاتې شوي دي.

زموږيو دوست دپنځه ويشتوکالو راهيسې په سعودي کې ژوند کوي ښځه او بچيان يې هم د پاکستان دهجرت د چاپېريال کې په يوه کمپ کې په ختيځنو کوډلوکې اوسېږي په دې پنځه ويشت کالو کې به يې دوه کاله هم له خپلې مېرمنې او بچيانو سره نه وي تېر کړی، دده دې پنځه ويشت کلنې مسافرۍ دمحصول اوسپما کچه له دې ښه جوتېږي چې هغوی په افغانستان کې کور اوپټی نه درلود او اوس هم دري ،څلور بسوې ځمکه ځانته اخستلی نشي چې کور پکې جوړ کړي،ښه نو اوس تاسو ووايا ست چې داډول ژوند څه معنی ،دانو ژوند دی؟

ايا دداډول خلکو مېرمني انساناني نه دي؟ ايا هغوی نفس، جنسي غرايز ،غوښتني اوحقوق نلري؟ هغوی که دخپلو غرايزو داشباع لپاره نورې لارې اونامشروع روابط پالي نوايا کورنۍ به يې په کې مسؤلې نه وي؟

يو ځل زمايودوست قاضي ته يوه دوسيه راغلله، يوچا يوهلک له خپلې ورېنداري سره دنامشروعو اړيکو په تور وژلی وو ښځه يې هم محکمې ته راوستې وه، داښځه له مبالغې پرته ډېره ښکلې ،ډېره صحتمنده اوډېره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوانه وه، شاوخوا ۲۴ کاله عمر به یې وو قاضي ترې وپوښتل چې ولې دې دا ناروا کار کاوه، په داسې حال کې چې مېړوخه هم یې؟ښځه نه منکره شوه اونه یې قسم او قرآن وکړ -ویې ویل:قاضي صاحب ته دحق اوعدالت پر څوکۍ ناست دخدای ج او دهغه د رسول ص خلیفه یې ،ته حق او ناحق ،انصاف اوبې انصافي پېژني،تاته دیو انسان او بیادیوعالم په توګه انساني غرایز ،فطري غوښتنې ځواني او دځوانانو احساسات او دځوانۍ لېونتوب ښه معلوم دي، لهجه یې تونده اوپه عین وخت کې ژړغونې شوه ته وو ایه زه څنګه وکړم :مېړه مې چې واده کړم، یوه میاشت راسره و اونور رانه تللی دی، دایې نهم کال دی چې په لندن کې دی،په دې نهو کالوکې مې هېڅ لیدلی هم ندی،هلته قبول شوی دی خپله عیاشي اوفحاشي کوي، سره له دې چې ما بیولی هم شي خونه مې بیا یې اونه مې طلاقوي ، هروخت له لوڅو نجونو سره خپل اخستي عکسونه او ویډیويي چکرونه هم رالېږي،پیسې هم خپل پلار او ورونوته رالېږي،ورونه یې له خپلو ښځوسره خوشحاله ژوند لري،خوزه دکور وینځه یم، دکور،کار او خدمت پر مادی،اوخوندونه اومزې ددوی، تر دې چې یورګانې د(لېورونوښځې)مې زمادسوځولولپاره هرسحر دغسل لپاره اوبه هم پر ما تودوي، اوآن تشناب ته یې هم راباندې وړي، نوزه څنګه وکړم؟

ایازه انسان نه یم،زه خواهشات اوغرایز نلرم؟ که دده ښځه په کارنه وه نو زماژوندیې ولې خرابوه؟ اوس چې قبول شوی اومابیولی هم شي نو ولې مې نه بیایي؟ نه کوم بچی لرم اونه کومه هیله اواسره؟ دلېورونو او یورګانومزدوري اوخدمت کوم،نه مې خسر غر اوري اونه مېره، اونه لېورونه، هغه هلته خپل ساعت تېروي هرڅه ورته پریمانه دي،اوزماپه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیسه کې هم ندی،قاضي صاحب اوس ستاانصاف ستاعدالت اوشریعت چې اعداموې مې اوکه سنګساروې مې؟

اسلام همدې نزاکت اودښځو حقوقوته په پام سره مسافروته حد اکثر څلور میاشتې وخت ټاکلی دی، یعنې داسلام له نظره مېړونه باید له له څلور میاشتوډېر له ښځو بېل نه وي.

پښتنو یوه بله سهوه وکړه ،دجهاد اوهجرت پر مهال به پښتنودوبۍ ،سعودي،ایران ،اردن ،مصر اوسوریې ته دمزدورۍ لپاره زور کاوه،اوهغو نوروبه لندن داروپانورو هېوادونو ،امریکا،کاناډا او استرالیاته.

پښتنو به دعربو ډاګونه ابادول ،هغه ماشینونه به یې چلول اوهغه درانه کارونه به یې کول چې د نورو له وس به وتلي وو ،دعربو تودې اوسوځنده ګرمۍ به یې زغملې ،هغه هم دډېر کمې تنخوا اوحق الزحمې په بدل کې اونورو به هلته لوړې زده کړې کولې، ښه ژوند به یې کاوه، حکومت به کور اور، خواړه ،جامې او معاش هم ورکاه.

دافغانانو په شمول بهرنیان، چې عربان یې اجنبیان(پردي)بولي سعودیانو ته ډېرکم معاش په بدل کې کار او خدمت کوي او دمریانو په څېر ورته چلېږي خوکه پنځوس کاله هم ورسره تېرکړي نه تابعیت ورکوي ،نه دکور وروستلو اجازه ،نه دملکیت اونه دمستقل کار وبار اجازه. که ټکسي هم چلوي نود یو کفیل په نوم به وي اوډېر کفیلان بیافرعون صفته اوقارون مزاجه وي چې لږ یې فکر واوړي بیادمتکفل هرڅه په خپل نوم اودکلونو خواري اوګټه یې په مفتوکې دځان کړي،که لږ یې تر غاښ لاندې شګه شوه نوبیا متکفل یا مزدور دهغه دخپل حق په غوښتلوپرحکومت بندي کولی هم شي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حج د وزیر دوه مخې

په حرم کې ډېربېروبار و په ډېرزحمت مطاف ته لاړم طواف مې وکړ لـه دې طواف سره زموږ حج پوره شوی ګڼل کېږي دوه ورځې نور هم جمرې ویشتل کېږي خو هغه فرض ندي.

ما سحر چای نه وو څښلی د ام او انارو اوام اوخرما دوه خوندور جوسونه مې وڅښل له ماما (حبیب الرحمن استاد)سره مې داختر مبارکۍ لپاره دهغه استوګنځی ته ورغللم دغرمې ډوډۍ له خوړلو وروسته دهغه دملګري ډاکټر عبدالقدیر فتح آبادي خونې ته ورغللو له ډاکتر عبدالقدیر سره مانه پېژندل خودده په خونه کې یوبل تن زما ډېر احترام وکړ، هغه مهذب او هوښیار شخص وو ،ماته یې ویل چې زه دې غایبانه پېژنم، هغه ځان دکامې اوسېدونکی ډاکټر ناصر او د درانه استادمحمداصف صمیم او قاري عبدالله تروزي راوپېژانده، ډاکټر ناصر داهم وویل چې دقاري صاحب عبدالله موریې چې داستاد صمیم خوابښې ،دتره ښځه اوترور هم ده له ځان سره حج ته راوستې ده.

ډاکټر ناصر شکایت کاوه چې دحج او اوقافو وزارت دحاجیانو پر وړاندې ډېر بې تفاوته دی، دحج معلمین یې ناپوهه دي ،بعثه دچاپوښتنه نه کوي ،عمارې له حرم څخه ډېرې لېرې دي،هغه دحج اواوقافو وزیر په دوه مخۍ تورن کړ اوویې ویل چې یواځې دنمایش لپاره یې څو عمارې حرم ته نږدې نیولې دي چې په هغوی کې هم لوړ پوړي دولتي چارواکي اوسېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه ،ماما مې، ډاکټر عبدالقدیر اوده‌غه یو دوست په ټکسي کې دجمرو ویشتلو لپاره روان شو ،له شیش ابي داوود سره ښکته شو او پر هوایي پلونو مو په دریم پوړ کې نږدې ماښام شیطانان وویشتل.

ټکسي چلوونکی دمکې اصلي اوسېدونکی و. هغه پر شاهي کورنۍ نیوکه کوله چې یواځې دځان په غم کې دي اویواځې خپل جیبونه ډکوي، خفه وو چې په سعودي کې ګراني (قیمتي)ډېره شوې دکورونو کرایې لوړې شوې او دنېستمنو د ژوند ،دپرمختګ لپاره څوک کار نه کوي.

هغه وویل چې ده تر داخه مودې پورې دکور کرایه ۱۲۰۰ریاله ورکوله خواوس یې پرې ۱۹۰۰ریاله کړېده.

هغه څو ؛لوړې اسمانڅکې ودانۍ راوښودلې، ویل به یې دا دفلاني شاه زوی (شهزاده)ده او دادفلاني شهزاده دي.

دلته دحرم د دروازو دنومونو په شمول هرڅه انحصار دي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې خونده مېوې او لوړې بيې

سعودي له خرما پرته بله میوه ډېره نلري،په منی کې قیمتي ډېره زیاته ده،مالټه،نارنج ،منه ختکی او غټې ،غټې بې خونده کېلې او بې خونده چینایي ناک کیلو له لسو تر شپاړلسو ،ریالو وو، اوله منی پرته په نورو ځایونو کې له اتو تر څوارلس ریالووو،په سعودي کې د چرګ غوښه ډېره کارېږي ډېر خوراک په بندو پلاستیکي قوطیوکې وریجې،د چرګ غوښه او ورسره قورمه ده، چې تیار په یخچالونوکې ایښي وي، په منی کې موږ ټولو ته ډوډۍ حواله وه خوخلک به ډېر کم وو پوه نه شو چې دااضافه ،بند خواړه ،پنیر اوډوډۍ به مولناڅه کوله؟

دحج په ورځوکې بې نظمي اوبې تفاوتي ډېره وه،حاجیان دحج مناسکوته ډېر ملتزم اوپابند نه وومثلاً چابه له قربانۍ وړاندې حلق اوقصرکړی و چابه قصـرنه و کـړی اواحـرام بـه یـې غورځـولی و ،چابـه قربـاني نـه وه کړې،چاشرکتونوته دقربانۍ لپاره پیسې ورکړې وې خوبیاترې هېڅ خبر نه وو، چابه جمرې نه وې ویشتې ،څوک به څوڅو ورځې ورک وو.

پرشرکتونو څاراونظارت نه و، افغاني بعثه چانه لیده اونه چاپېژانده له حاجیانو دهغوی دستونزو پوښتنه نه وه،چارواکي بـه پـه لوکسـو موټروکې اخواډېخواګرځېدل، په منی کې یوځل په داسې حال کې چې سخته ګرمي وه، اوباران ته هم ډېره اړتیاوه ،ښه شړکنده باران وشو،پرلارو اوسړکونو اوبه وبهېدلې،موږته تشویش پیداشو چې هسې نه اوبه مو خېموته رانتوځي له دې باران سره هوا ښه شوه.

(دلته خو هریوسړی غل دی خپلې وسې پورې)

(c) ketabton.com: The Digital Library

داختر د دربمې شپه موهم په منی کې وکړه، سبا سحر (داختر په دربیمه) چې دجمرو ویشتلو وروستۍ ورځ وه مولنا یارمحمد چې خپل نوم یې محمداکرم اندار یي وو او دځینو ستونزو له امله یې خپل نوم بدل کړی و حاجیانو ته وویل چې نن مو په منی کې وروستۍ ورځ ده، خپل بیکونه راوړئ چې عمارې ته یې وړو، حاجیانو خپل لوی بکسونه په عمارو کې پرېښي وو او کوچني لاسي یادغاړې بیکونه یې ورسره وو، دابیکونه یې ورته راوړل کله چې بیکونه راوړل شول، نوورته یې وویل چې اوس دهر بیک په سر پنځوس ریاله هم راټول کړئ چې دټکسي کرایه ورکړو، دې خبرې حاجیانو ته خوند ورنکړ، ځینو یې جنجال پیل کړ، چې داپیسې خو ډېرې زیاتې دي، موږ دلته کم ترکمه ۱۸۰ تنه یو، داخو نهه زره ریاله کېږي او ټکسي خودوه سوه ریاله هم نه غواړي، خو مولنا ورته هم داویل چې که څوک یې نه ورکوي هغه پوهېږي اوبیک یې، حاجیان مجبور وو، ځکه چې هریوه عمارو ته بیکونه وړلی نه شول، اوپه جمروکې هم پولیسو نه پرېښودل.

زه چې خبر شوم، ډېره غوسه راغلله، مولنا مې کوښه کړ، په غوسه مې ورته وویل چې لږ له الله ج څخه ووېرېږه ته څنګه مسلمان اوبیاافغان یې چې له ژوبلې ګوتې نیول کوې، ته څه فکر کوې چې داحاجیان د شکایت ځای اوبله اسره نلري؟ که هېڅوک نه وي زه اوس بعثې ته ټېلیفون کوم اوستاله نا روایې خبروم مولنا ماته وویل چې استادجانه ستا او ستادملګرو بیکونه به وړیا ویسو نور یې څه کوې، ماورته وویل چې دایواځې زما او زما دملګرو خبره نده، داټول ز ماورونه دي، دشرکت مسؤلینوته مې وویل چې ددې بیکونو لېږد خو ستاسو کار او مکلفیت دی ولې یې نه وړئ؟او ولې مولنا ته ددومره ظلم اجازه ورکوئ غوسه مې ورته ورو ورو ډېرېده، هغوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم لومړی راته وویل چې استاده ستا بیک موږ پخپل موټر کې وړو او ددې خلکو لپاره زړه مه خوره دوی په دومره جنجال نه ارزي خوزه دوی ته هم په غوسه شوم،با لاخره سید نصیر اومولناګوښه لاړل له څو دقیقو وروسته بېرته راغلل ماته یې وویل چې څه همدومره پیسې ترې راغونډې کړه چې دوه ټکسي پرې ونیسو اولفت ته یې هم ورکړو چې تر ټکسي یې ورسوي، ماهم ملګروته وویل چې ځئ،شپږ سوه ریاله ورته برابر کړئ له دې وروسته به مولنا اودشرکت مسؤولین له ماډېر وبربېدل .مولنا ډېر وروسته یو ورځ راته وویل چې «استاد جان اینه ده روز منی رزق مارابه لغت زدی»

ما هم ورته دعزت الله ځواب دابیت واوروه چې :«دلته خو هریوسړی غل دی خپلې وسې پورې

د شیطانانو له برکته د دوستانو موندل

داختر په دریمه ورځ هم ددوهمې په څېر جمرې« شیطانان» له زوال وروسته ویشتل کېږي،خو ددې لپاره چې بیروبار ډېر زیات ووډېرحاجیان آن لس بجې ور وران شول، موږ هم لس بجې له خېمو راوتل پیل کړل،لس نیمې بجې به د مزدلفې اومنی لوی سړک ته چې له پاسه پوښل شوی او ګرد چت لري راوتلي یو داډېر پراخ سړک دی چې حاجیان پرې له مزدلفې څخه جمرو ته ورځي حکومت دلته هم ډېر کار کړی دی، دسړک دواړه خوا دڅښلو اوبه ،داوداسه ځایونه اوبیت الخلاوې جوړې شوي دي.

دبیروبار له کبله تلل دمېږي پر پښو وو ،موږ هم ټول په همدې انساني سیل کې په درې صفونوکې ور ننوتو ،کله ټېل ماټېل ،کله تګ لږ ورو ،کله بیخي توقف ،ورو ،ورو مو ملګري رانه ورکېدل،زه هم د یوکتار په سر کې روان وم ملګرو ته مې دنظم ،دقت،نه ورکېدلو توصیه کوله چې یوچامې پر اوږه لاس

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېښود ، چې ور ومې کتل زموږ کلیوال قاري همایون زمری وو له سلام ،ستړي مشي ،وروسته یې راته وویل چې خالد هم له دوی سره دکتار په سر کې روان دی،خالد دسره رود دککړک اوسپدونکی په قوم میا دی ډېر ښه هلک دی،په پوهنتون کې زما همصنفي اوپه لیلیه کې مې داطاق انډیوال وو ،دواړه یوځای او په یوه صنف کې فارغ شوو ،قاري زمری اوخالد دمعلمینو په توګه راغلي وو ،خالد راته وویل چې زموږیوبل ملګری هم ستاډېره پوښتنه اویادونه کوي همدلته دی اوس یې درته پیدا کوم،اخوا دیخوا یې وکتل با لاخره له څو دقیقو وروسته هغه سړی هم راپیدا شو ،دا قوماندان زمری احمدزی وو زمری احمدزی زما هم ملګری دی خوزماد کشر ورور امین جان مشفق چې په رنګ اوبڼه کې تر ما ډېر مشر ښکاري نږدې ملګری دی،مشفق ترما درې کاله کشر دی خوښاغلی ډاکټر فضل الرباني چې اوس هم ما ووینې نو رانه وپوښتي : «مشرحقیارصیب څنګه دی؟» په ځوانه ځوانی کې یې په ږیره کې سپین لګېدلي دي اوس په دې خاطر چې رازیې چاته ښکاره نشي نوخپله ښایسته سوچه ږیره یې چې دجهاد په تاوده سنګر کې نوې راټوکېدلې وه وخرییله .زه خو یې له دې پرته دسپین ږیرتوب بل دلیل نه وینم چې ممکن په کورکې محکوم وي . مشفق ګرم هم نه دی او نه یواځې هغه پردې رنځ اخته دی زه ډېرنور داسې خلک هم پېژنم چې داوسپنو نینې چېچلی او د فولادو ځنځیر په ګوتو شکولی شي خوپه دې ساري ناروغۍ اخته دي ، دمینې په خام تارتړل کېږي او دخپلې مېرمنې پر وړاندې یې دتسلیمۍ وسله ایښې وي . داسې کسان کم نه دي چې مېرمنې یې په رڼا ورځ پرې داسمان ستورې شمېرلی اونیمه شپه دلمر په وړانګو کې ذرې بېلولی شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسو ته یې وایم خو دا حقیقت به له تاسو سره امانت وي او هغه ته به یې نه وررسوئ ځکه که خبر شو چې ما یې له مظلومیته ځوک خبر کړي دي نو ممکن داخل مې وو هي. زما منځوی ماما او مېرمن یې تېرکال دواړه یوځای حج ته تللي و اوس چې راستانه شوي نو ماما مې - ښایي له وېرې- خپلې مېرمن ته دبي بي حاجي خطاب کوي خو مېرمن یې ورته تراوسه بابی فلانی (دفلانۍ پلاره) غږکوي.

کله مې چې دیو نلیک دا برخه لیکله نو زما داوښي زوی نجیب الله بنګش مې هم څنګ ته ناست وو هغه راته وویل چې حاجي صاحب !ګوره دهغو کسانو په لست کې چې له خپلو مېرمنو وېرېږي زما دکاکا نوم درنه هېر نشي. ځو دقیقې مو په روانه ضرور خبرې اوکیسې وکړې یو بل ته مو دټېلیفون شمېرې ورکړې او دبیا کتلو په هیله مو خدای پاماني وکړه.

له عمومي سړک څخه خیف مسجد ته تللې ټولې لارې تړل شوې وې، ماکله په دې مسجد کې لمونځ نه وو کړی، اوغوښتل مې چې دماسپښین لمونځ همدلته وکړم، دلارو تړلو حیران کړم، با لاخره طاقت رانغی دسړک دغاړې په کتارو اوپنجرو واوښتم ترمنځ ځو سړکه دي، له پولیسانو مې پټ یا به پولیسانو هم ځان تېرو بست او ګذشت به یې کاوه، ځان دمسجد منځ ته ورساوه، ایله ایله زوال شوی و همدلته مې دماسپښین لمونځ وکړ او جمروته روان شوم، له ملګرو بېل شوی وم لاړم په ډېر ارامه مې په لومړي پوړ کې جمرې وویشتې که څه هم بیروبار وو خو جمرې ته ښه ورنږدې شوم اوښه په ډاډ مې وویشتې. کله چې فارغ شوم او دجمرو بل سر ته لاړم نو له یو پولیس نه مې وپوښتل چې شیش ابي داوود ته پر کومه لار لاړ شم؟ هغه چې کومه لار راوښوده اوپرې لاړم نو بل ځای ته ووتم ماګومان وکړ چې هغه ادرس غلط راکړی خو وروسته پوه شوم چې شیش ابي داوود شمالي اوجنوبي برخه لري، کله چې دمنی له ساحې ووتلو په ښار کې موټر نه موندل کېدل، دبیروبار له کبله به خلک دمچیو په څېر پر موټرو نښتي وو، له موټرو خلک په پښو ژر رسېدل، له ډېر انتظار وروسته زه هم دیو فلاینکوچ سرته وختم، موټر له ډېر وخت وروسته له بیروبار

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخه راووت او حرم شریف ته روان شو ،نږدې تونل پرمخ راغی کله چې له یوه تونل څخه راووت لږه لار یې نه وه وهلې چې حرم شریف راورسېد .

موټر دبیرو بار له کبله ورو شوزه هم ترې په روانه ښکته شوم ترڅو چې مې له جېب څخه پیسې راوېستلې نوموټروړاندې لاړ کلینډریې هم نه درلود پنځه ریاله مې یوې سپرلۍ ته ورکړې ورته ومې ویل چې بیا یې چلوونکي ته ورکړې خوهغه راته وویل چې ډریورپنځوس ریاله غواړې حیران شوم ځکه چې ټوله لارپنځه کیلومتره یا پنځه دقیقې هم نه وه .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوبو کې سجدې

یودوکان ته وختلم جوس مې وڅښـه اوداودسه دتازه کولوپه فکرشوم د مازیګرلمانځـه تـه ۴۵ دقیقـې پـاتې وې دحـرم سـالون کـې ددارالتوحیـد کانټیننټل هوټل او دمکې شرکت هوټل ترڅنګ ځمکتلې[ازیرزمینۍ] تـه ښکته شوم بره پرې دنارینه ووداوداسه ځایونه لیکل شوي وو خولاندې لوی تونل اولوی دوطرفه سرک وو له بوچا مې وپوښتل چې دلته تشنابونه چېرته دي؟هغـه ځـواب راکړچـې وړانـدې ورشـه پـه همـدې سـرک مـې ډېرمـزل وکـړ بالاخره په یوځای کې له همدې تونل څخه ښي لاس ته لویه دروازه وه.پـه دې دروازه چې ورننوتم نوپه منځ کې لـوی سـالون اوښـي اوچـپ خواتـه لسګونه تشنابونه ووچې همدلتـه هـم لـه خلکـو ډک وو مـا هـم همدلتـه اودس وکـړ لـه تشنابونونېغه بره لارنه وه ماوېل راځه په همدې تونل نـورهم وړانـدې لاړشـه کېـدلی شـي دحـرم سـالون تـه چېرتـه پـورې ختلـې وي پـه تونـل کـې نـورهم وړاندې لاړم.

ځم ځم ځم هـیڅ دوتلوځـای نـه راځـی پـه تونـل کـې ختـېځ،لوېدېځ،شـمال اوسهېل راته نه ښکاري بالاخره کوم پـنځلس دقیقـې وروسـته تونـل پـای تـه ورسېد یوځای ته ووتلم ګـورم چـې بـازار،لوړې ودانۍاوکورونـه دي نـه حـرم ښـکاري اونـه منارې،پـه پوښتنه،پوښـتنه دشـاوخوا پـنځلس دقیقـې مزلـه وروسته حرم تـه راغلـم ایلـه مـې جماعـت ونیـوه،پرلارشـړکنده بـاران ونیـوم. بـاران دومـره ډېراوتیـز وو چـې پـه لږوخـت کـې دحـرم پـه سـالون کـې اوبـه ډنـډاودمکې پـه کوڅـوکې سـیلابونه وبهیـدل مـاتریوتجیرلانـدې چـې د یودوکان مخې ته ولاړوو لمانځه ته ځای ومونـد خوهمدلته هم له باران څخه خوندي نه شوو.له ګریوان څخه ترپیڅولوند خیشت شوم.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرکت مکه که کباړي بازار

له لمانځه وروسته مې وغوښتل چې خپلې خونې ته لاړشم خو وېرېدم چې دماښام جماعت رانه پاتې نشي .همداسې مې وکړل په حرم کې پاتې شوم دمکې شرکت ځلورم پوړته پربرېښنايي پوړېووروختم داشرکت خدای خبرڅوپوړه لري، په ټولوکې دوکانونه اوسترې، سترې مغازې دي ماهم ځوشيان بيه کړل خو نرخونو له آسمان سره خبرې کولې دلته هم دپيښوربنارد کباړي بازار په څيرد سل ريالوشی په زربيه کېږي اوبيابنکته ترسلوچې په هرڅوجوړشول .يوه سپينه جالۍ ټوټه مې خوښه شوه غوښتل مې دخپلې مېرمنې لپاره يې وپيرم ديومتربيه يې راته دوه زره رياله (څه باندې پنځه ويشت زره افغانۍ يا څه کم پنځوس زره کلدارې) وويل په چنو، چنومې زرريالوته رابنکته کړ،زمادرې متره پکاروه.مادوکاندارته وويل چې له دې جالۍ سره خواستريالاندې پوخ هم پکاردی.هغه خوبه هم ورسره راکوې که نه؟دوکاندارراته په تريو تندي ويل چې نه ! درې زره رياله به يوازې دهمدې ټوکر راکوې که استراو پرتوګ ته ټوټه اخلې نودهغو به نورې پيسې راکوې . په دوکانونوښه وګرځېدم سم دکابل دنوي ښاراوپيښوردصدرکيسه وه دکابل دنوي ښارپه ستې سنټرکې چې کوم شی په پنځه زره افغانۍ ترلاسه کوې دښارپه نوروبرخوکې يې په دوه زره افغانۍ اخيستلی شي همداسې دپيښورپه صدرکې هم.رابنکته شوم ماښام لمانځه ته يوساعت پاتې وو.ديوهوټل ددروازې کيڼ اړخ ته چوترې ته ورته ځای و په غزيدلوپښونه خوپه غونډوپښوپکې ځاييدم همدلته مې بوټان سرته کيښودل اوويده شوم چې سترګې مې وغړولې نوماښام ته لس دقيقې پاتې وې په دومره بيروبارکې مې ښه آرام،ډاډه اوله سکون نه ډک خوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړ.نه مې د جامو لمدوالي ته فکر پریشان و او نه مې بیروبار ته اند ېښنه وه خوو روسته یې شخک کړی وم.په دې ورځ مې په تاوده سعودي کې د پسرلي تازه هوا ولېده.

هلته له خلکو سره بله مینه،بله جذبه،بل اشتیاق، بل فکر،بل احساس وي.هلته له سره دا اند ېښنه نه وه چې که په اوبو کې ودرېدم نو ناروغ به شم یا به مې جامې لمدې اویا په ختو او یا خیرني شي په هماغه وخت کې چې شرکنده باران ورېده او اوبه ترپنډیو پورې راختلې وې نو د بیت الله مطاف او د حرم سلګونه جریبه سالون له خلکو ډک وو او خلکو سجدې په اوبو کې کولې.

له میني ړښتونی خوند

له حج وروسته مولوم ړی جمعه وه او د جمعې لمانځه لپاره مو چمتووالی ونیوه ماغوښتل چې وختي لاړشم خو سمیع د کوټې کلي [چابي] وړې وه راباندې ناوخته شوه د حاجیانو بیروبار هماغسې اوج کې و .په ډېر زحمت مې ځان د ابن لادن له مسجد څخه وړاندې د پول پر سر په یو صف کې له حرم څخه ډېر لېرې ځای کړ،تر دې وړاندې حرم ته نږدې د ځای موندل د مرغۍ شیدې وې. په صف کې مې خواته یوه تورپوستې سوډانۍ وه ډېره عابده،زاهده او ارامه ښځه وه اوله الله ج سره د راز او نیاز څخه د خوند اخیستلو لپاره یې د بدن د هرغړي بلو توت آن [چالان] کړی و .

چاره نه وه اوږه په اوږه ورسره ودرېدم له ما سره خودنارینه توب او ښځې توب فکر و خوهغه له خپل خالق سره دومره بوخته وه چې خدای ج خبرکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهه شوې هم وي چې خواته بې نارینه او که ښځه ولاړه ده ماله ځان سره همدا سوچ کاوه چې په هغه حدیث کې چې وايي لمونځ سترګې یخوي هغه خو همدا لمونځ دی همدلته هغه دمجنون کیسه هم رایاده شوه.مشهوره ده چې یوځل چاپر مجنون غوسه وکړه چې زه پرلمانځه وم ته ولې زما په مخ کې تېرشوې؟مجنون ورته وویل چې آفرین پرتااو ستاپر عبادت اولمونځ .زه پرمجازي لیلا مین یم اودومره یې په مینه کې ژورډوب یم چې ته مې له سره لیدلی نه بې.اونه دې له لمانځه خبریم خو ته چې داصلي اوحق لایزال دمینې دعوه کوې اوورته په لمانځه ولاړوې نوحضوردې دومره برابرنه ووچې زه دې ولیدم.

حرا ، د نوراو پلوشوغار

سبامو حراته دتللوتابیاونیوه دماسپښین له لمانځه وروسته ځوتنه راووتو په ټکسي پسې ګرځېدو زه صرافۍ ته لاړم ،یوملګری موډېرلوکس کروزین پسې ورغی ماته خندا راغله چې داکروزین کله له ده سره ځي ګورم چې ددواړواشارې پیل شوې مامې ملګري ته وویل ته نه وینې چې داڅومره لوکس موټراوڅومره لوکس سړی دی داکله له موږسره ځي .هغه ځواب راکړ.ولې نه ځي نور ورسره ته جوړشه بالاخره په دوه سوه ریاله مې ورسره تګ راتګ خبره وکړه.په دې خدماتوکې پرموږدڅورد غره سرسري کتل اودحراغره ته وروستل اوهلته موږته انتظاراوبیرته حرم ته بیول شامل وو زه ورسره مخکې کېناستم ډریورتورپوستی ځوان عباس احمدابن علي نومېده چې له مکې نوي کیلومتره لیرې دعصیم اوسېدونکې و زماملګري هم دبادغیس دقادس ولسوالۍاوسېدونکي عبیدالله،حاجي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خان،غلام نبي اوحاجي وکیل وو.دمکې په پاک ښار،شنو پارکونواوزړوتونلونوېي لومړی دثورغره ته وروستو،په غره کې مودانسانانوکتارونه ولیدل چې یابه غره ته ختل اویاراښکته کېدل.له لیرې مودغره اوخلکوننداره وکړه له هغه ځایه حراته روان شودعزیزیه پرلاروو تو ښي لاس ته مومنی، مزدلفه اوعرفات ووسړک مخامخ حدیبیې ته تللی دی دحدیبیې هډه په عزیزیه کې ده.دملک فیصل پرپله دالمعصم پرواټ روان یو شیطانان یا جمرې راته ښکاري.دحراغره یاجبل النوربیخ کې له موټرڅخه پلي شو.که دزړه سترګې بیناوي نوځوارلس نیم سوه کاله وروسته هم په جبل النوریادرنا اونورپه غره هماغه ملکوتې وړانګې ښکاري،پلوشې ترې اوري، دغره په لمنواوڅوکواوس هم دنورانیت ، هدایت ، صمیمیت اوشفقت نښا او ځلا ښکاري .دغره په لمن کې ډېر کورونه دپاکستاني پنجابیانو، هندیانو اوبنګله دیشیانودي،دغره لمنه تریوحده ستغه اوسخت کوتل دی وروسته زینې(پوړی) پیلېږي،

دغره په بیخ کې ترکومه ځایه چې موټر تللی شي دهمدې خلکودوکانونه دي ،دلته هم هماغه دود دي دشلوشی په سلوبیه شې اوبیرته شلوته راشي دلته سم دپیربابازیارت غوندې کوچیان په زوره له خلکوپیسې غواړي په عذراوزاری پرخلکوابه خرخوي خلک دومره اړاوتنګ کړي چې پخپله پیسې ورکړي دلته هم خلک بیلچه په لاس پرلارولاړوي اوپه کندوکې خاورې اچوي کله کله یې پر کرندې [دسپنه] مساله [شګه اوسمنټ]پرکومه زینه اچولي وي اوورته ولاړوي پیسې غواړي په هماغه ډول لکه دکابل-جلال اباد ،کابل-کندهار اونورسړکونه چې له پخولو وړاندې یې به یې په هرڅومتری کې یوتن له بیلچې اوټاټکې سره دسړک پر غاړه ولاړ اوله خلکوبه یې دسړک دجوړولوپه نوم پیسې غوښتلې. نارینه اوښځې ،زاړه اوځوانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول سترې اوخولې یې پرمخ روانې وې حراته د ډېرراتلونکي پښتانه،دپاکستان پنجابیان اوبنګله دیشیان وو ،خوترکان، ایرانیان،مصریان،اندونېزیایان اومالیزیایان هم لیدل کېدل،دلته هم دپیربابادزیارت په څېرکوچنیان دپیسولپاره له لمنې نیول کوي،یوې ښکلې انجلۍ ماته داوبوبوتل راوړاندې کړخوماورته وویل چې داخوګرمې دي،هغې ژر،ژر رانه روانه شوه،ماپه دوکان کې اوبه واخیستې خوچې له دوکان نه راووتم ګورم چې هغې دیخواوبو بوتل راوړاندې کړ.بیا مې ترې هغه هم واخیست.دحراسورې یاغارته دختلوپرمهال مویوځای څلورشادیان [بیزوګان]هم ولیدل. غار ته ترډېره پرلوړه سړک هم جوړ شوی دی اوموټر ورځې خونورهم غره ته پر پښوختل شته خودمولوي احمدي په وینا ،غارته له سړک پرته [۱۱۷۰]پوړۍ دي. په جبل النورکې هغه غارچې حضرت رسول الله[ص]به پکې ناست وو ،دمراقبې اوذکر،فکر لپاره مناسب اوله خلکوښه ګوښه ځای دی .شاوخوایې ټول غرونه اوغونډۍ دي هلته یوازې له یوذات سره اړیکې وي. حضرت محمد[ص]هم له بعثت څخه وړاندې همدلته تفکراوتدبرکاوه.هغه وخت نه دهدایت لپاره قران اونه جبراییل وو ، داهغه وخت وو چې دجهالت تیارې دعربوپه ټوله جزیره خپرې وې خلکوبه پخپل لاس بت جوړکړاوبیابه یې هماغه خپل پیداکوونکی،پالونکی،ساتونکی اوروزي رسوونکی باله .خلکوبه خپل دزړه ټوټې [لورګانې]ژوندۍ ښخولې .حضرت محمد[ص] پوهېده چې داهرڅه باطل اوناسم دي هغه دحقې لارې،دبشریت لپاره دروښانه تګلارې اودرینښتوني خالق اوالله ج پېژندلولپاره له خپل کورڅخه شاوخوا اوه،اته کیلومتره لېرې دغرونودلړۍ منځ کې دې غره ته خته،دڅوڅوورځوخرڅ(توښه) به یې له ځانه سره واخیسته چې هغه به ختم شونوبیرته به راغی دحضرت خدیجةالکبری له خواچمتوشوی

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خرڅ به یې واخیست اوبیرته به جبل النور ته روان شو ،رسول الله[ص]حراته له تللووړاندې ریښتونې کېدونکې خوبونه لیدل رسول الله[ص]د همدې غره په سرکې په یوغار کې ناست ووچې الله تعالی پرې خپله پیرزوینه وکړه ،خپل استازی یې وټاکه اودرسالت درونـد بـارېې ددغـه مبارک پـر نـازکو اوږو کیښـود دلتـه چې الله[ج] لـومړی کـوم پیغـام هغـه مبـارک تـه ورولیـږه هغـه پـه لوســـــتلو اولیکلو[ســـــواد اوزده کـــــړې]امـــــر و دا لـــــه معارف،پوهې،رڼا ،سـواد ،لیک اولوسـت سـره داسـلام ژورې اړیکـې اوپـه اسلام کې دپوهنې ارزښت ښه څرګندوی دی .دحرا په هغه غاراو په هغه ځای کې چې رسول الله [ص]بـه پـه کـې کېناسـته دېـر بیروبـار اوسـخت تېـل وو نراوښځې هڅه کوي چې هماغه سوري تـه ځان ورسـوي یولـه بل سره لګېدل اومښل خوعام وو.ښځې به بې سترې اوسرلوڅې شوې هرچاهڅه کوله چې درسول الله[ص] دسجدې ځـای تـه ځان ورسـوي اوهلتـه دوه رکعتـه لمـونځ وکړي خلک کتار وو او بې نوبتې دېره وه .دلته لمونځ کول نه سنت ،نه واجب اونه فرض دي بس یوه مینه ،لـه خپل ګران پیغمبرسره روحي تړاواوهغـه تـه دعقیدت اوپیرزوینو نذرانه وه زماپه اند دلته په دې بیروبارواوبې سترۍ کې له لمونځ کولو څخه دلمونځ نه کول غوره دي خوبیاهم طاقت رانغی په همدې بیروبارکې مې ځان ور ورساوه اوهلته مې دوه رکعته لمونځ وکړ. غارتېټ اولوړقدی انسان پکې پر ولاړه لمونځ نشي کولی.

زموږ ملګري غلام نبي ددې بې سترۍ په لیدلو توبې ووېستې اوویل یې چې وبربېږم الله[ج] ددې بې سترۍ له امله پر موږداغر وانهړوي عبیدالله وویل کـه دثورپـه غـارکې هـم همـداډول تېـل اوبـې سـتري وي نـوزه خونـه ورځم.نراوښځې دیوبل په غېږکې وو یوه ځوانه ښځه مې ولیدله چې څوتنوله لاسونواوڅوتنوله پښو ونیوله ،دغارلـه خولې اوبیروبارڅخه یې ووېستـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اولوړې تیګې ته یې وخېژوله .دسعودی حکومت دثوراوحراپه غروکې کارنه دی کړی نه یې دختلواونه یې دراښکته کېدلولپاره کومه اسانتیاارامنځته کړې. زماپه باورښایې لامل یې داوي چې حرااوثورته تلل دحج برخه نه ده اوسعودی حکومت دلته ورتلل ضرورنه،-بلکې آن بدعت یې بولي. که دلته تګ راتګ اسانه شي نوبیابه دحج دیومنسک په څیردلته هم تګ ضرورګڼي که څه اوس هم تقریبا ټول حاجیان ورځي ماډېرې زړې ښځې اوبوډاګان ولیدل چې دې غره ته ډېرپه زحمت ورختل دغره پرسرکانتینونه ووخو قیمتې پکې ډېره وه هملته مو چای وڅښه ورو ،ورو راښکته شو لاندې استاد عباس احمدخفه و اوویل یې چې ځنډ مو وکړ ښتیاهم ماښام ودلمونځ ځای موداستاد خوښې ته پرېښود.

حرا یاجبل النور دحرم شمال ختیځ ته واقع دی دسمندرله سطحې څخه ۲۲۱ متره اودځمکې له سطحې ۲۸۱ متره لوړدی، دې غره ته پوړۍ اګزازي یامنحني ډول دي ځکه یې دپوړیوشمېرډېردی اوورختل په اوسط تګ یوساعت غواړي. دغره په سرکې شمال ته یوه دروازه یاعماره ده چې د دووتیګوپه منځ کې ورته لارده ددې دواړو تیګو په منځ کې فاصله په عرض ۲۰ سانتي متره ده اونراوښځې هڅه کوي چې په همدې ۲۰ متره مسافه کې له یوبله مخکې شي ددې تیګوترمنځ فاصله په اوږدو درې متره اولوړوالی یې دوه متره اوپه وروستنې برخه کې یونیم متر ده خلک په همدې ځای کې په دې ډول لمونځ کوي چې یوبل پسې ودرېږي،رسول الله[ص] همدلته ناست ووچې العلق سوره [اقراباسم ربک الذی خلق] پرې نازل شو.اوله وحي وروسته یوځل حضرت محمد[ص] حضرت جبراییل همدلته دهغه په اصلي بڼه ولیده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حرا څخه د جمرو په لار راووتلو د ملک عبدالعزیز په تونل حرم ته رار وان شو دبیروبار له کبله تونل بند و خو د سالنګ اویاد رونتې د تونل په څېر په کې د چاړزه نه تنګېده ځکه چې سپین پړق او ایرکنډیشن چالان وو پرون له جمرو څخه پر پښولاړو خونن موټرپریمانه وو او د حرم حرم چیغې یې وهلې زه په مخکینۍ څوکۍ د استاد عباس احمد سره ناست وم د لاربندۍ په همدې شېبو کې مې ورته فکرشو چې ټول ورون یې لوڅ وو ماورته وویل استاده پرتوګ کش کړه عورت دې ښکاري خوهغه راته وویل چې دوی یواځې همدا اوږد کمیس اغوندي او پرتوګ ورسره نه اغوندي خولمن یې پخپل ورانه راکش کړه کله چې لارخلاصه شوه او له تونل څخه ووتو نو د حرم په برج موسترګې ولګېدې پاوباندې اوه بجې وې اود ماسخوتن لمونځ تیار و او اذان وشو د باب بلال سره موځای ونیوه نفل مو وکړل څو د قیقې وروسته اذان وشو او جمعه ودرېده

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نیستمنۍ او شتمنۍ مسابقه

سعودي شتمن هیواد دی خو دلته هم د شتمنۍ په وېش کې توازن[انډول] په پام کې نه دی نیول شوی دلته هغه د الفت صاحب خبره یو د وینې له فشار او د وینې د ډېربښت له امله مري او بل د وینې د کمښت له امله ، الفت صاحب بې له شکه د لوړو خیالونو او ژورو فکرونو خاوند و .هغه پنځوس شپېته کاله وړاندې په افغانستان کې هم دې غمیزې یاد پانګو د وېش په کار کې د انډول نه شتون او د دې غمیزې ناوړو پایلو ته متوجه و په سعودي کې د دې نا انډولۍ ګراف وروستي حد ته رسېدلی دی ، یو تن به د میلیاردونو ډالرو خاوندوي بل به په خاورو کې ژوند کوي ،د یو پر پیسو به د لوېدیځ بانکونه ډک وي او بل به وچې ډوډۍ ته حیران وي .همدا اوس د لویدیځ بانکونه د عربانو پر پیسو څرخي ،پیسې د عربانو او صنعت، تخنیک، سوداګرۍ او پرمختګ پرې د غربیانو روان دی غربیان هم کله کله د دوی له حماقتونو او عیاشۍ څخه ناوړه استفاده کوي پر یو او بل نوم یې شتمني کنګل کړي، شاو خوا دوه کاله وړاندې مې واورېدل چې امریکا د عربي متحده اماراتو د شیخانو ، امیرانو او شاهزویانو څخه شاو خوا اوه سوه میلیارده ډالر په یوه او بله پلمه کنګل کړل. د لوېدیځ په بانکونو کې د عربانو د پانګو او پیسو ساتل د دې لامل کېږي چې عربان د لوېدیځ مریان شي ،ځکه چې پخپله یې خپل لاس د هغوی تر تیګې لاندې کړی دی . که دوی د لوېدیځ هره روا او ناروا غوښتنه و نه مني نو میلیاردونه ډالر یې کنګل کېږي .عجیبه ده پیسې او شتمنې هم د دوی ده او مریان هم دوی دي.

په سعودي کې د ابن لادن او جاحظي په نوم دوه شرکتونه د شتمنیو د انحصار دوه بنې بیلګې دي د ادواړه کورنۍ دومره شتمنې دي چې حساب یې له دوی هم غلط دی. خو بل خوا بیا د همدې هیواد اتباع د حرمینو شاو خوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودمکې اومدينې په کوڅو کې پرځمکه ناست اوګدايي کوي . د حرم شريف په شاوخواکې په هره لاراوهره کوڅه کې دګدايي ګرو کتارونه ليدل کيږي. ځينې سوالګرريښتياهم معيوب وي اوځينوبيادګدايۍ او خلکو د پام، عاطفې او شفقت دجذبولولپاره خپل لاس اوپښه تړلې ، پربدن يې مصنوعي ټپونه جوړکړي وي اوداسې زمينه يې برابره کړې وي چې دهرچازړه وربانديې سوځي داسې مې هم واورېدل چې دسعودي له ګاونډيو هيوادونو اوآن له سوډان اونوروافريقايي هيوادونوهم سوالګر په پټه اوښکاره دحج په موسم کې دګدايۍ لپاره راځي .داسې هم شوي چې سعودي چاروا کيو څوځله بهرنيو سوالګرپه ډله اييز ډول نيولي اوله هيواده يې و ښتلي وي خو ډېرژرپر يوه اوبله لار راستانه شوي دي. داسوالګرکله انسان دومره مجبورکړي چې دپيسوله ورکولو پرته يې چاره نه وي، کله کله خپل ټپونه اومعيوبيت دومره جدي ونيسي چې انسان په عاطفي محکمه کې دپيسو په ورکولومحکوم کړي .دسعودي پوليس يې هم مخه نيسي خووس يې نه رسيږي. ځينوسوالګرو په نورو ژبو هم دسوال الفاظ ياد کړي دي: (حاجي بابايک ريال،حاجي بابا يک ريال) اوازونه کوي ځينې کوچنۍ انجونې سرې پورې ونښلي ځينې موپخپلوسترګو وليدل چې دخلکودتېروبستلولپاره يې لاسونه په ځنګلواوپښې هم په ورنوکې قات کړي اوتړلي وي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حجرالاسود

دفقهـې پـه کتـابونوکې مـې دحجرالاسـود پـه اړه ډېرڅـه لوسـتي اولـه حاجيانواورېدلي ووخولاهم ددې تيګې په اړه له سهووسره مخ وم ماګومان کاوه چې داتيګه به دبيت الله له ديواله څومتره لېرې په مطاف کې ايښې وي .په لومړي طواف کې هم پرې پوه نشوم .په دوهمه ورځ مې څکه پوښتنه وکړه چې دښکلولوتلوسه يې راسره وه يوملګري مې لـه لېري راوښود .په يادمې نه دي چې په لومړي ځل به مې کله اوپه څووم طواف کې ښکل کړې وي خودتلوسې اواشتياق غوښتنه مې داده چې پـه مکه کې زمادشتون پـه دوهمه يادريمه ورځ به مې ښکل کړې وي.

دحجرالاسودښکلول هيڅ وخت هم اسانه کارنه دی په ځانګړې توګه دحج پـه ورځوکې خودژوند پـه بيه تمامېږي .حجرالاسوددبيت الله پـه جنوبي کونج کې دملتـزم اودکعبـې دروازې ترڅنـګ ايښـی دی دلتـه دومـره بيروبـاروي چـې دطواف مخه يې نيولې وي کـه دحج پـه ورځوکې څوک دحجرالاسودښکلول وغـواړي نـوچې ځـوان اوتکـړه هـم وي اودحجرالاسـود يـومترۍ تـه ځـان ور ورسوي نوهمدايومترفاصله به کله کله پـه دوه ساعتونوکې هم لنډه نه کړي، کله خوداسې هم کېږي چې ديوچالاس هم حجرالاسودته ور ورسېږي خوچې دتېل څپه پرې راشي دومره لېرې يې بوځي چې بيايې ورتـه ورتلل څوساعته غواړي.

زه يوماسخوتن له لمانځه وروسته ورنږدې شوم يوه عربه ښځه هم ورتـه ډېره نږدې شوې وه، تېل يې کاوه اوځان يې وررساوه .پوليسو منع کوله خو هغه چېرته منع کېدله ،د ليوني په څېرېې جنګ کاوه خوله يې هم اچوله، دې ته خويې پام هم نه و چې دا ښځه ده اوځان بايد له پرديو نارينه وو وساتي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مامخکې هم د حجراسود دښکلولو شرعي حکم بیان کړ،په داسې حالاتو کې چې ښځه بې حجابه شي اویا ځان اونوروته د مرګ اودرانه زیان یقین وي ښکلول یې آن د حرمت حالت ته رسیږي . ما هیڅ ښځه هم نه ده لیدلې چې حجراسود ته تللې وي اوبیرته پټ سرراغلې وي ،زه پوهیدم چې د حجراسود له ښکلولو څخه یې نه ښکلول ښه دي خوبیاهم طاقت نه راته .پنځه ځله مې دمرګ په قبلولو ، جنګ اوټیل ماټیل ښکل کړی دی.
دحجرالاسود د ښکلولو په برخه کې یوستره ستونزه داده چې ددې تیګې بهرنۍ برخه چې په اسانه شونډې ور رسیږي پوښل شوې ده .هرڅوک مجبوردي چې سر ورننباسي اود ننه یې ښکل کړي .یوځل پرې زما اود یوې ښځې جګړه شوه ،هغې زما مخه نیوله اوغوښتل یې چې خپله ورننږدې شي اوماد هغې، بالاخره مونږ دواړه ټیل راووبستلو ،دېخوایې راباندې ډیرې پټکې او غوسې وکړې.

ځینو خلکو بیا له بل تکتیک څخه کاراخست ، که ددوی کوم ملګري به داتیګه نه وه ښکل کړې نو څلور پنځه تنه به یوځل اویوځایې ورغلل نوروبه خلک ټیل وهل اویوبل ته به یې لاسونه ورکړي وو اوده ته به یې لاره جوړوله ،زمونږسره یوڅوتنه هراتي پیاوړي اومست ځوانان وو ، هغوی به هم همدا کارکاوه ،هغوی به په ټوکه ویل چې که هرڅوک دحجرالاسود ښکلول غواړي نو مونږته دې زر ریاله راکړي مونږبې وررسوو .د حجرالاسود ښکلول څه کم ارزښته خبرنه ده ،خلکوبه ورته په حرم کې شپې تیرولې، اسانه وخت اود بیروبارد کمښت دشپبولپاره به په حرم کې پاتې کیدل، یوځل د حج له مراسمو کوم شل ورځې وروسته د حرم د خادمانودیوتن سرګروپ (شاهد)سره دحرم په دریم پوړ کې ماسخوتن ناست وم چې ګرځنده تیلیفون یې وشرنګید، یودوست یې له پاکستان څخه په تیلیفون

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي ورته ډېره سپارښتنه کوله ورته ویل یې چې هغه فلاني حاجي راته له مکې معظمې څخه ټیلیفون وکړ او ډېر خفه و، ویل یې چې له اخترنه تراوسه ډېر کوښښ کوم خونه یم توانیدلی چې حجرالاسود ته ځان وررسوم ،هغه له شاهد څخه وغوښتل چې ورسره مرسته وکړي او حجرالاسود ته یې ورسوي خوشاهد ورته وویل چې بله هره مرسته ورسره کولی شم خوداکارنه شم کولی ځکه چې یوخوهلته د بیروبارله کبله موږ هم نه شو ورنږدې کېدلی اوبل داکار حکومت هم منع کړی دی که هرپولیس اویا د حرم خادم یا کارکوونکی په دې کارونیول شو نو د سعودي حکومت ورته سزا ورکوي، ته ورته ووایه چې خپله کوښښ وکړي.

حجرالاسود د کعبې په جنوبي ګوټ کې د مطاف له سطحې یو اعشاریه لس متره پورته اینبودل شوی ،اوږدوالی یې ۲۵ سانتي متره اوپلنوالی یې تقریبا ۱۷ سانتي متره دی . رسول الله ص لا په نبوت نه و مبعوث شوی چې دمکې اوسېدونکیو کعبه ودانه کړه خود حجرالاسود په اینبودلو نه جوړېدل هرقام غوښتل چې داویاړ خپل کړي د ابوامیه مخزومي دقبیلې یوتن سپین ږیري پیشنهاد وکړ چې سباسحر هرڅوک وختنه له نورو وړاندې له باب بني شیبه څخه کعبې ته راغی نود هماغه پریکړه د تطبیق وړده .سبا سحرخلکوکتل چې د حضرت محمد ص د تندي ږنا رانښکاره شوه حضرت محمد ص له درایت او کفایت څخه کاروا خست تیګه یې پر ځادرکیښوده دهرقوم یوتن استازی یې راوغوښت اودځادریوه یوه پیڅکه یې ورکړه اوتیګه یې دکعبې د یوال ته نږدې کړه بیاهغه [ص] په خپلومبارکولاسونوهغه واخیسته اوپه خپل ځای یې کیښوده اوپه دې توګه یې د قومونو ترمنځ د سترشرمخه ونیوله .

رسول لله ص فرمایي چې حجرالاسود له جنت څخه راغلې تیګه ده .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاریخ پوهان وایي چې کله حضرت ابراهیم ع کعبه ودانوله ،د کعبې دیوال لوړ شو او حضرت ابرا هیم ع نه وررسېده نوالله ج دا تیګه له جنت څخه راولېږله چې هغه[ع] پرې ودرېږي او دېوال ته وروررسېږي.

تاریخ پوهان وایي چې داتیګه به پخپله دکارپه وخت کې د ابراهیم ع ترپښولاندې تاوېدله.

دا تیګه یوه تورته وه خو دقرامطه وو په وخت کې اوله هغې وروسته داسې پېښې وشوې چې ددې تیګې ښکاره برخه ماته شوه اوکوچنۍ ټوټې ترې بېلې شوې لویه ټوټه یې دخرمایه اندازه ده.قرامطه داسمعیلي باطني شیعه ډله ده چې حجرالاسود یې په ۳۱۹هجري کال مات کړاوپه ۳۳۹هجري بېرته ترمیم شواودسپینوزروپوښ ورکړل شو دا اته واړه هماغه ټوټې دي چې دحجرالاسودپه منځ کې اېښودل شوې اوښکلول یې سنت دي. دتیګې اوپوښ اونورو برخوښکلول سنت نه دي. سعودي حکومت د[۱۴۲۲ه]په ربیع الاول کې داتیګه اوپوښ له سره ورغوه اوډېرېې ښکلی کړی دی. یوځل دماسخوتن لمانځه په وخت کې پرې دبرېښنا دګروپ رڼا پرېوتې وه دسپینوزرودې پوښ دې رڼا ته داسې انعکاس ورکړی و چې ما ګومان وکړ له حجرالاسود څخه سپین راډونه راتاو دي.

دروایاتوله مخې، دې تیګې لومړی تک سپین رنګ درلود خوداچې هرګنهګاراوبې ګناه ښکلوله دانسانانودګناه له کبله ددې تیګې رنګ تور واوښت. امام مجاهد وایي کله چې حضرت عبدالله ابن زبیر کعبه د ودانولوپه نیت ورانه کړه نوماولیدل چې دحجرالاسود دمنځ رنګ سپین و رسول الله[ص]فرمايي چې داتیګه به دقیامت په ورځ دهغه چاشفاعت وکړي چې ښکل کړې یې وي حضرت عایشې[رض]دبیروبارله کبله ددې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیګـې لـه ښـکلولو ډډه وکـړه .حضـرت عمــررض چـې یوریښــتونی، مجاهد ،موحـــد ،فاروق او انقلابـــي خلیفـــه و ددې لپـــاره چـــې خلـــک دحجرالاسود په احترام کې افراط اومبالغه ونه کړي نوداتیګه یې مخاطبه کړه .ورته یې وویل: زه پوهیږم چې نه چاته ګټه رسولی شي اونه نقصان یوه تیګه یې که رسول الله[ص] مې نه وای لیدلی چې ته یې ښکل کړې یې نو مابه هیڅکله هم نه وې ښکل کړې .

واړه لګیا ځیني ځان ځیني جهان جوړوي

نهه بجې سحرمې خالد ته فون وکړهغه په ۱۵۳مه ودانۍ کې اوسېده. له ده سره زموږکلیوال هم ووپه جروال کې درې لویې او ځوپوړیزې ودانۍ خواپه خوا دي .دا ودانۍ افغان دولت کرایه کړې وې،دلته ۴۵۰۰تنه افغانان اوسېدل بعثې هم په کې دفتردرلود .خالد لومړي پوړته راغی ماورته وویل چې له قاري زمري سره مې مخ کړي هغه هم راسره روان شوقاري زمری په اوم پوړکې اوسېده ،لفت یابریښنایي زینې هم خرابې وې. قاري زمری مې له ځان سره ملګری کړ اواتم پوړته دطالب اخونزاده خونې ته ورغللو په دې خونه کې له طالب اخونزاده [اخونزاده صاحب ددې کرښو لیکلوځواونۍ وړاندې وفات شو انا لله وانا الیه راجعون]پرته زموږ دکلي ملک معلم صاحب میرزمان،سمیع الله اوصابر هم اوسېدل دوی له ځان سره خپلې مېرمنې هم راوستې وې چې هغوی په بله خونه کې اوسېدلې، دامهال ددوی پوښتنې ته زموږ بل کلیوال غلام دستګیر اوزموږ دتره زوی شبر هم راغلې ووځوشېبې موپه پردیسۍ کې دکلي کورخبرې اوټوکې ټکالې وکړې پاوباندې یوولس بجې لمانځه ته روان شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

معلم صاحب میرزمان زما ملګری دی ،تکړه وینبن اخلاقي او هغه دچاخبره مخ ماتي زامن لري په پیښورکې هم په کمپ کې څوارلس کاله یوځای اوسېدو. طالب اخونزاده زما له پلاره هم ډېر مشر و خوزما ملګری و ښه شوقي ځواني یې تېره کړې وه په بډه بېره کې زموږ د جامع مسجد موذن ووخوږغږیې درلود اوخوږ او اوږد اذان یې کاوه یوځل په بډه بیره کې چې دادمسجد موذن وودمسجد او دمسجد دلاسپیکرواک او اختیارهم له ده سره و ،نه پوهېږم په څه خبره مې ورسره ورانه شوې وه ورته مې وویل چې لاسپیکرراته خلاص کړه چې خلکوته مسایل کوم هغه هم لاسپیکرراته پرانیست اومایک یې زما قدته برابرکړهغه وخت به زه ایله د ۱۲کلونووم په لاسپیکرکې مې مسایل پیل کړل طالب اخونزاده ،اخونزاده وه خلکوورته عقیدت اوپرزوینې درلودلې دم اودعایې پرې کوله اوماورپسې راواخیسته داسلام له نظره مې د نسب موضوع راوسپړله، دی راته ناست و اوماپه لاسپیکر کې ویل چې په اسلام کې میا اواخونزاده نه شته دی سید ، میا اوخونزاده یې لاڅوک دي په اسلام کې د بهترۍ معیار شخصي تقوا ده هرڅوک چې متقي وي که جټ او جولا هم وي نو هغه بزرګ دی دم او دعا باید پرهماغه وشي په دې خاطرد چااحترام مه کوئ لاسونه یې مه ښکلوئ ،دم اوتعویذ پرې مه کوئ چې ګوندې هغه اخونزاده دی ،دنوح ع او دهغه دکافر زوی، دحضرت ابراهیم ع او دهغه د کافر پلار ،دحضرت رسول ص اود هغه دکافرتره کیسې مې وکړلې چې ګویا هرڅوک دخپل عمل مسؤول دی، ما دده پرضد خبرې کولې دی راته ناست و لاسپیکر یې هم راته چالان کړی دی، مسایل مې چې بس کړل نو همدومره یې راته وویل چې زړه دې یخ شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخـونزاده صـاحب اوس مهـال ډېـر کمـزوری اود ځواتياکـالووو اوس د کمزورۍ له امله حرم ته لمانځه ته تللی هم نه شي لمونځونه پـه خپلـه خونـه کـې کـوي دحج پـه ورځـوکې غـلام دستګيردومره مرسـته ورسـره وکـړه چـې ځوک يې د خپل پلارسره هم نه کوي هلته هرڅوک ځان تـه حيـران وي لـه بـل سره مرسته سخت کـار دی او لـوړ عزم غـواړي اوبيالـه کمزورو اوپـه نـورو متکي خلکوسره، خوغلام دستګير دا همت وکړ چې اخونزاده صاحب يـې پـه ويلچر(دناروغـانو بايسـکل)کـې کېنـولی منی،عرفـات اومزدلفـې تـه وروسـت دجمـرود ويشـتلو،د طواف زيـارت او قربـانۍ کـاريې ورتـه اسـانه .زما له ماما حاجي حبيب الرحمن استاذ سره په خونه کې يـو کـونړی سـپين ږيری اوسېده چې اوس دجلال اباد په اکمالاتي بيز کې اوسېږي زوی يې هم ځوان مولوي دی او اوس د حج په معلمينوکې راغلی دی ، مامـا مـې وويـل چې دامولوي له مور سره نږدې ودانۍ کې اوسېږي وروسـته بيامـا داځـوان مولوي وليده واقعاً چې تندرسـته اوښـکلی سـړی و د وخت پـه تېرېدوراتـه ځرګنده شوه چې ده کولی شول چې خپل پلار له ځان سره په يوه ودانـۍ کـې خوپربېږده آن په يوه خونه کې مېشت کړي خو دده د خدمت لـه کبلـه يـې ونـه غوښتل چې پلاريې ورسره نږدې وي دا سپين ږيری يوه مياشت زما مامـا تـه پر شاوو په مزدلفه اوعرفات کـې مـې مامـا دې مولـوي صـاحب تـه فـون وکـړ چې پلار دې نور ستړی او له پښوپاتې دی او زه يې هم ستړی کړم، راشه او مرسـته ورسـره وکـړه هغـه ورتـه پـه خولـه ښـه کـړي و خـونوريې خپـل فـون بندکړی و دوه ورځې زنګ هم نه ورته، په دريمه ورځ چې پـه شـيطانانوکې پلار اوزوی سره مخ شول نو پلاريې ښه د زړه له خلاصه ښکنځلې

ورته وکړې او ورته يې وويل چې د حـج پـه دې مقدسـو ورځـواو مقدسـو ځايونوکې يې ښې پرېمانه ښيراوې ورته کړې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داخونزاده صيب دوي تله کتلو وروسته چې حرم ته لاړو نولومړي او دوهم پوړ کې ځاي نه وو ،لاندي ځمکتلي (زيرزميني) ته ښکته شو ،بهر ښه ګرمي وه خو هلته پريمانه ايرکنډيشنونه لګيدلي وو.دا ځمکتلي له کعبې څخه راتاو اوډير پراخه دي

تک سپين ګران بيه مرمر يې هم په فرش ،هم په و يالو او هم په ديوالونو کې لګيدلي دي. دزمزم دګرمو اوسړو اوبو سلګونه ترموزونه ايښي دي .ديوالونه يې فولادي ته ورته ډيرسنګين رنګ شوي دي.دحرم دننه په هر پوړ کې سلګونه دبوټانورفونه ايښودل شوي چې ډيريې دمرمرو دي ،همداراز دقرانکريم سلګونه رفونه چې پرهر رف کي لسګونه قرانکريمونه ايښي دي .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټېلېفون

هر حاجي اړ دي چې د خپلې کورنۍ اودوستانو سره داړيکو لپاره يو ګرځنده ټيلفون (مبايل) اويو سيم کارت ولري ماهم په جده کې له ښکته کېدلو سره سمدستي يو سيم کارت واخست ،هغه سيم کارتونه چې په بازار کې لس رياله بيه لري هلته په ۲۵ رياله پلورل کيږي . زمانمبر ۰۵۴۹۴۳۹۹۸۳ وو؛ خو د ۲۵ ريالو کريديت هم پکې وو ، کورته مې زنګ وواهه د يوې دقيقې پرسريې څلور رياله وګرځول.

د سعودي مخابراتي کمپنۍ چې دحج پرمهال يې غوالنګه وي له هرې خوا وهنه کوي له يوې خواپه دې موسم کې دخپلوبهرنيواوکورنيو اړيکو بيې لوړوي له بلې خوادخپل کريديت کارت بيې هم يو نيم چند لوړې يعنې لس ريالي کارډ په پنځلس اودشلو ريالوکارډ په اته ويشتو اوديرشو ريالو پلوري، يوځل خومې دحرم شريف ترخنګ له يوه دوکاندار سره جنجال هم وکړ،ورته ومې ويل چې دلته خوقانون نشته اويا يې درناوې نه کوي نو للّٰه ج ته به څه ځواب ورکړئ چې دحاجيانو له اړتياڅخه ناوړه ګټه اخلئ. خوتاسو ته به دعربو اوبيادشتمنو عربو غرور معلوم نه وي ؟

دامخابراتي شبکې له حاجيانو ډيرې ګټې اخلي ،شاوخواشپږ ميليونه حاجيان دنړۍ په ګوټ ګوټ کې له خپلو کورنيو سره اړيکې نيسي.کورنۍ اړيکې يې هم لوړې يعنې يوه دقيقه لږڅه باندې يو ريال وي. سعودي مخابراتي شبکې هم په افغانستان کې دفعالو شبکوپه څېرخلک تېر باسي، خلکو ته مسج (پيغام) وليږي چې تاته دکمپنۍ لخوا موټرونه،ميليونه ريال يا... په انعام کې وتلي دي او يو نمبر ورښيي چې دېته زنګ ووهه ،ځينې ناخبره خلک بيادې نمبرو ته زنګ ووهي په دقيقو دقيقو ورسره غږېږي خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پایله یې صفر وي .ماته هم یوځل مسج راغی چې تاته په انعام کې **۲۱**موټر وتلي دي دادې درته مبارک وي او دې نمبر ته زنګ ووهه خوماورته زنګ ونه وواهه .وروسته مې واوریدل چې نورو ملګروته هم همدا ډول پېغامونه راغلي وو.په سعودي کې له ګرځنده تلفون څخه دکبینې **(pco)** د مکالماتو نرخونه ټیټ دي .خویوخوپه کبائنوکې بیروبارډېر وي بل هلته هم دوکه کیږي.مونږ دتلفون لپاره په جروال کې له همدې کبینوڅخه یوې ته ورغلوبهرنۍ اړیکې في دقیقه **۴۹** هللې یا پیسې وویلې خو في دقیقه یې **۵۹** هلې حساب کړې او درې دقیقې به یې څلورحسابولې خوبیاهم دمبایل په پرتله دانرخونه ارزانه و ،ماله همدې ځایه په استرالیاکې خپل ملګري عزت الله عظیمي ،په پېښورکې دمولوي صاحب اظهارالله پلار، په تګاب کې دمولوي اظهارالله دتره زوې نجیب الله اوپه کابل اوجلال آباد کې خپلې کورنۍ سره اومامامې هم له خپلې کورنۍ سره په جلالآبادکې خبرې و کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حرم او جنازې

په حرم شریف کې د هر لمانځه وروسته د جنازې اعلان کېده ،د مکې معظمې او سیدونکو خو پرېږده آن له نورو نړدې ښارو هم خلک د حج په په موسم کې د خپلو مړو جنازه په حرم کې کوي .زمانه یادېږي چې مونږ دې په حرم کې له لمانځه وروسته جنازه نه وي کړې .له فرض لمانځه لږ وروسته غږ وشي چې (الصلوة علی الاموات یرحمکم الله) یعنې(پرمړولمونځ (جنازه) کوو ،الله ج دې پرتاسو ورحمیږي) .

دلته د مړو یوځایي یاځولیزه جنازه کېږي هر څو جسدونه چې راشي د امام په مخکې یې کتار کېږدي او په یوه نیت د ټولو جنازه یوځاي کوي، یوځل دجمعې په ورځ سحر د جنازې لمونځ وشو خو سمدستي بیا د جنازې اعلان وشو بیامو جنازه وکړه زه د باب اسماعیل له لارې طواف ته ننوتلم چې په دروازه کې یې له کعبې څخه جنازې راویستلې ،مړې یې په تذکرو کې اچولې او په اوږو یې ایښې وې له جنازې وروسته یې بهرراویستل.مونږ منتظروو چې جنازې ووځي او مونږ ننوځو مامړي شمیرل په دې سحر یې ۳۰ مړي راووېستل . وروسته زه پوه شوم چې د دوه ځلې جنازې لامل همداوو چې دابه د امام په مخ کې د ۳۰ تذکرو یامړو ځای نه وو نو جنازه یې دوه ځله وکړه .د ډیرو مړو مخونه لوخ وو. په مدینه منوره کې مو هم له هر لمانځه وروسته جنازه کوله داخلک د دې لپاره هم له لېرو ځایونو خپل مړي حرمینوته د جنازې لپاره راوړي چې یو خود حرم فضیلت دی او بل د جنازې د ګډونوالو د شمیرډیروالی .دحج په ورځو کې په هر لمانځه کې په میلیونونو مسلمانان وي او د چا په جنازه چې خلک ډیر وي هغه نېکمرغه وي ځکه چې ډیره دعا ورته کیږي

www.mellatahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

.دلته په جنازه کې وروستۍ تکبیر ډیراوږد وي او امام سلام هم یواځې ښي خوا ته اړوي چپ خواته سلام مو ونه لید.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه پرچاڅوک کار لري نه پرچا غوسې کوي

دلته لـه فـرض لمانځـه وروسـته دعـا نشـته ده ، دافغانسـتان پـه څيرډلـه ييزسنت نشته دي.همدا چې امام سلام وګرځوي سمدستي طواف پېل شي .او آن امـام لادواړو خواووتـه سـلام نـه وي ګرځـولی چـې حجـر اسـود حملـه اوطواف پیل شي .

هلته د بې شرمۍ ،آن د بد اخلاقۍ تصورهم نشـته،دچاپه لمانځـه اوپـه مـذهب نيوکـه نشـته ده . کلـه کلـه دبيروبارلـه کبلـه يوپربـل غوسـه وشـي خوجنګ ،وهل ټکول نشته ،يوځل ماوليدل چې دحراپه غار کې دوه نفره لږه شيبه ونښتل نور مې په ټوله موده کې لاس اچول ونه ليدل.

ځينې خلک کعبې تـه پښـې غځوي پـه صـف کـې لمانځـه تـه منتظـر وي هماغسې په ناسته ويده شي ، چې اقامت وشي لمانځه ته ودريږي او اودس نه کوي ،دلمونځ کوونکي پـه مخ کـې خلـک تېريـږي آن يـو پربـل پښـې ږدي ،کلـه کلـه خونارينـه د اړتيالـه کبلـه لـه ښځوسـره ونښـلي،پـه سـينه يـې سـينه اونوربدن يې پښه کېږدي،دټولوښځومخونه لوڅ وي ،آن که په احرام کې يې پټ کـړي نـودم پـرې اوړي ، پـه زوره امـين ويـل، پـه امام پسـي قرائـت ويـل کېږي ځينې يوازې لمونځ کوونکي هم پـه زوره قرائت[قرائـت بـاالجهر]وايـي رفـع اليدين شـته خـوهيڅ بـل تـه بـد نـه ګـوري اونـه ورتـه کافريـاګمراه وايـي. داکارونه داسلام دنشئت اوصدور په ځـای کـې اودخدای پـه کـورکې کېـږي خوټول يوبل زغمي اومذهب يې حق بولي خوپه افغانستان اوپاکستان کې بيـا پـه همـدې خاطريوبـل کـافراو مبـاح الـدم بـولي اودزرګـونـو خلکـووينې دهمدې مذهبي اوفرعي اختلاف له امله تويې شوې؟؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلتــه زړونــه او فکرونــه یوخوجــامې ښلــې ښلــې دي، د افریقــا د اوسېدونکیو د نارینه اوښځینه وودجامو په رنګ کې ډېرتوپیرنه لیدل کېږي دواړه توره یاخړه ګلداره ټوټه اغوندي ځیني افریقایان دخپلوجامو په ځېرلـه رنګـه ټوکرڅـه جـوړپټکی هـم پـه سـروي کلـه کلـه خـوبیې دنارینـه اودښـځینه ووتـوپیرهم نـه کېـږي دلتـه پـه زړونـوکې ټګـي نشـته دپـاکۍ اوصداقت خاوره ده. یوشخص له لمرین او ګلورین بدن سره هم غړیدلی شي، دلته داسې ښکلې هم لیدل کېږي چې دڅمکې پرسرحورې ګڼل کېږي اودصورت له پلوه داسې بدرنګ هم لیدل کېدل چې خلکو ته یې په لیدلودېوان وریادېږي خوهېڅوک دچاپه ښکلا اوبدرنګۍ کارنلري اونه ښکلاکوم امتیازلري.

په پېښـور کې دسیدجمال الدین افغـان پـه لیسـه ، او وروسـته بیا دحضرت عمر فاروق رض په دارالمعلمین کې زموږ یوانقلابي استاد مولوي عبدالظاهر چې دښاغلي مجاهد مشرانجنیرحکمتیار استاد هم وو او پـه رښـتیا چې روڼ انـدی او نوښـتګر عـالم وو مـوږ تـه ویـل چـې داپـه داستانونو او افسـانوکې چې ددیوانو اوښاپیریو نکلونه او کیسې راځي زما پـه انـد دا دیـوان بـه توریوسـتي سـوډانیان او دابښـاپیرۍ بـه ترکـاني انجوني وي.

دځینوتوریوستوښځوپر مخ اوږده،اوږده دچاقودتیغ په اندازه داغونه ووپه لامل یې یوه نشوم ډېرې ښځې په لمانځه کې تورک نه کوي یوه هندۍ ښځه دتهجدوله وخت څخه هم وړاندې لمانځه ته راغلې وه اوپه لومړۍ صف کې یې ځای نیولی ووخوتي خوره کوچنۍ یې لمانځه ته پرېښښوده اوپه لومړي صف کې هم دجماعت له لمانځه څخه پاتې شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنة المعلی

داتاریخي هدیره دحرم شریف ختیځ ته په څه باندې یوکیلومتره واټن کې دیوې غونډۍ [چې اوس ډېره هواره شوې ده] جوړه ده په دې مقبره کې ډېرصحابه اوتابعین خاوروته سپارل شوي دي. ددې هدیرې په اړه رسول الله[ص]فرمایي چې داڅومره ښه هدیره ده.

ځیني وایي چې ددې هدیرې تر څنګ پرته غونډۍ معلی نومېږي اوله همدې امله داهدیره هم په همدې نوم ونومول شوه

یومازیګرمې چې له لمانځه وروسته طواف وکړ ماماته مې زنګ وواهه دواړه ملګري شواوجنة المعلی ته روان شوجنت المعلی جروال ته د وتلي تونل په سهیلي خوله کې دلوړواودنګو ودانیوپه منځ کې پرته ده معلی غونډۍ چې داهدیره ورته منسوبه ده دهدیرې شمال ختیځ ته پرته ده داهدیره دیوې سپیني ځلوردیوالۍ په منځ کې پرته ،اوږدوالی یې شاوخوانیم کیلومتریاپنځه سوه متره اوپلنوالی یې سل متره دی چې ټول مساحت یې پنځه ویشت جریبه راځي موږیې شمال ته پر غځېدلي سړک ورغللوداسړک دغونډۍ په لمن کې اوهدیره ترې تېرېږي ده

دلته دهدیرې ځلوردېوالې هم ډېره لوړه نه ده اوټوله هدیره ترې ښکاري موږچې ورغلوپه همدې وخت کې یې له شمالي دیوال څخه پنځه مړي دښخولولپاره راوړل، دازمونږلپاره ښه چانس و چې په جنت المعلی کې دښخولوپه اړه دعربود دود اودستور ننداره له نږدې وکړو. په دې خاطرچې ننداره موښه کړې وي له دېوال پرراوتلي تیګه موپښه کېښوده اوددېوال سرته وختلواوهملته دتدفین مراسموته نږدې کیناستودپولیسوورېه هم

www.melitahrik.com 0774000116

(c) ketabton.com: The Digital Library

راسره وه خو ،ښه وه دامهال نه لیدل کېدل دعربودمړي ښخولومراسم مې ډېرخوښ شول ډېراسانه،ساده اولنډ و.په دې ډول چې په جنت المعلی کې قبرونه دیوې نقشې له مخې کتارجوړشوي دي. دقبرمنځ پوخ اودېوالونه یې له پخوخښتوجوړشوي په سریې ددې لپاره چې ونه نړېږي بیمونه اچولي دي دمړي دښخولولپاره قبرونه تیارپه ګوته شوي دي په هدیره کې مړي دیومهالوېش له مخې ښخېږي اوپه ترتیب هرقبرته دنوبت له مخې وړل کېږي دهرمړي دقبرنمبراوبرخه لیکل کېږي ځکه چې ددې هدیرې دمستخدمینودوینا له مخې، په دې قبرو کې مړی تریوکال زیات نه پرېښودل کېږي ځینې بیاوایي چې کال وروسته ددې مړوهډوکي را وېستل کېږي اوبل چېرته وړل کېږي اوځینوبیاویل چې په همدې قبروکې داسې کیمیکل یاکیمیاوي مواد ایښودل کېږي چې په یوکال کې دننه دمړي هډوکي هم خاورې اوقبراوزګارشي دښخولولپاره راوړل شوي پنځه واړه جسدونه په تذکروکې ایښودل شوي اوله پنځوواړوسره ټول ځلوېښت تنه هم نه وو جنازې شاید پخواشوې وې هره تذکره دقبرترڅنګ کېښودل شوه ،قبرونه لږژوردي هرقبرته کوچنۍ زینه ایښودل شوې وه دوه تنه ورښکته شول مړی یې هم ورښکته کړ لاندې یې کېښود بېرته راوختل دقبرپرسرسیمنټي تختې کېښودل شوې لږسرکړی دتختوپه قاتونوکې کېښودل شو ،دیوې لاسي کراچۍ په اندازه شګه پرې واچول شوه، له ځمکې سره برابر یا دنیمي لوېشتې په اندازه له ځمکې لوړ هملته په ولاړه لاسونه پورته او دعا وشوه،دې کار ټول پنځه دقیقې وخت هم ونه نیوه،خلک بېرته روان شول، وروسته راته غلام دستګیر وویل،چې په دې مازیګر په حرم کې د ۱۳ تنو جنازه وشوه ، ښایي ۸نورمړي یې بل چېرې ښخ کړي وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمړو ښخولو دمراسمو له ننداري چې فارغ شو نو هديرې ته دننوتلو په فکر کې شو مخامخ مو ډېر خلک وليدل چې هديرې ته راننوتل ،دروازه مو وموندله،دهديرې سويل لوېديځ لورته وه ،موږهم ورغللو په لويه دروازه ورننوتلو، ښې خواته ودانۍ وه، هرڅوک ددې ودانۍ له لارې هديرې ته ننووت،په ودانۍ کې څو خونې، دهديرې بشپړه نقشه ،څوځايه سکرينونه،چې په هديره کې دلګېدلو کمرو تصويرونه او ټوله هديره پکې ليدل کېږي ،په دې ودانۍ کې لوی سالون دی چې دواړو خواووته يې څوکۍ پرتې دي، په يخچالونوکې پريمانه يخې اوبه موندل کېږي ،دننه هديره کې څو سايه بآنه جوړ شوي دي.

په هديره کې له سهيل څخه قطب (شمال)ته سړک چې په څلورو برخوو بشل شوی، همدا راز له ختيځ څخه لوېديځ ته هم لوی سړک دی.

دهديرې ختيځې خواته له يوې بلې هديرې کتاره راتاوه وه، ده ددې کتارې شمال ته يوه تکه شنه ونه ولاړه ده او ددې ونې لاندې په اسلام کې د لومړنۍ او په نړۍ کې د ترټولو غوره مېرمنې ام المومنين حضرت خديجة الکبرا قبر دی،خديجة الکبرا د حضرت رسول اکرم ص لومړنۍ مېرمن، دهغه ص د ژوند دستونزمنوشېبوملګرې، دهغه د زړه تکيه،ارام ،اطمئنان اوسکون وه، هغه لومړنی انسان وو چې پر حضرت محمد ص يې ايمان راووړ اودهغه رسالت يې تصديق کړ،د رسول الله ټوله اولاده او ورثه له همدې مېرمنې څخه ده، رسول الله ص له نورو مېرمنو هم بچيان درلودل خوهغه ژر وفات شوي دي يواځې د حضرت خديجة الکبرا د لور حضرت فاطمة الزهرا بچيان او لمسيان پاتې دي چې نن سبا د ساداتو په نوم يادېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضرت خدیجة الکبرا د قبر څنګ ته څوک نه ورپرېږدي خو ۲۰ یا اویا متره ته یې دکتارې خواته هرڅوک ورځي، دحضرت خدیجة الکبری قبر هم د نورو قبرونو په څېر له ځمکې سره برابر او له نورو قبرونو سره یې توپیرنه کېږي،په دې لویه هدیره کې ددې جلیل القدره صحابیې له قبر پرته پریوبل قبر هم ونه نده راښنه شوې.

مادهند د راجستان ایالت په اجمیر کې د خواجه غریب نواز اوپه ډهلي کې د سید نظام الدین اولیاء مزارونه او ددې مزارونو پر سر حیرانوونکې ودانۍ، ګنبدې له تصور وتلې لګښتونه او افراطي حرکات هم لیدلي دي، او دحضرت خدیجة الکبری مزار هم .سړی حیران شي چې په مسلمانانو کې دا دومره خرافات او شرکیات څنګه رامنځته شول ؟

جنت المعلی په نقشه برابره قبرونه یې کتار او منظم دي په څوبرخوویشل شوې ده په یوه برخه کې یې چې شاوخوا نیم جریب به وه ما قبرونه وشمېرل $18\times18=324$ قبره و.

خلک هدیرې ته ورتلل دعاګانې یې کولې خو پولیسوچاته اجازه نه ورکوله چې خرافات وکړي،خاوره واخلي یا نور بدعتونه ترسره کړي.

دهدیرې دلویې دروازې ترڅنګ د مړو د وینځلو ځای ،نارینه اوښځینه ووته بېلې بېلې بیت الخلاوې او د اودس پاک ځایونه وو ،دمړو وینځلو پر یوه خونه یې لیکلي وو(مغسلة الاموات الخیر یه بجامع المهاجرین بمکة المکرمةهاتف ، ۵۴۰۴۰۰۰.

دجاد الاسلام په نوم یوه بنګله دېشي چې ځان یې هلته دبنګله دیشیانو په مدرسه کې استاد معرفي کړ راته وویل چې دلته یواځې سعودیان ښځوې او بهرنیان او دحج مړي اوه اته میله لېرې دشریبه په نوم ځای ته دښخولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره وړي ، شاهد وویل چې سعودي دلته وفات شوي حاجیان خپلو هېوادونو ته نه ورکوي او همدلته د غزې د سړک ترڅنګ هدیره کې یې خاوروته سپاري .هغه وویل چې دا لویه هدیره ده ،مړي په نقشه ښخوي او له خاورو سره د مړي د ژر خاوره کېدلو لپاره کېمیاوي توکي ګډوي.

له هدیرې سره نږدې مسجد الجن دی،له جنت المعلی څخه د مسجد الجن منارې ښکاري خو نور مسجد لوړ پوړیو ودانیو پټ کړی دی، دا مسجد په هغه ځای ودان شوی چې رسول الله پکې پیریانو ته وعظ او نصیحت کړی او همدلته یې ورسره لمونځ کړی دی، مسجد الجن کوچنی ، دوه پوړیزه او ډېر ښکلی مسجد دی،موږ چې ورننوتلو نو دا وخت په حنفي مذهب کې نفل لمونځ مکروه وي،خو موږ له شوقه پکې نفل وکړل،په مسجد کې سور رنګ ،ښکلې او ګران بیه غالۍ پرته وه چې ټوله یوه غالۍ ښکاربده،د جنت المعلی او مسجد الجن د زیارت کوونکیو ډېره برخه ایرانیان دي.

ثور غار

کله چې حرا غارته تللو نو ډېر ور د ثور دغره ترڅنګ تېر کړو ،هلته مو دانسانانو لوی کتار ولید چې غره ته خوت،د حرا غره موږ ستړي کړو خدای شته چې ثور غره او غارته مې ډېر زړه نه کېده بل مهم دلیل دا و چې ثور ته ختل په حرم کې په جماعت زموږ د لمانځه د فوت کېدو لامل کېده ،ثور ته ختلو خلکو هم راته ویل چې دا غر د حرا په پرتله ډېر لوړ او ستړی کوونکی دی خوله دې ټولو سره، دا مې هم نشو زغملی چې ثور غار او په ډېرو سختو شېبو کې د رسول الله ص پناه ځای ونه وینم، بالاخره یوه ورځ سحر زه او هزاره توکمی شیخ معصوم علي ،تاجک توکمی ګلاغا یا حاجي نادر د ثور دغره په

www.mellitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لور وخوځېدو ،ثور غره ته مو مزل دملي وحدت دمظاهرې په هیله پیل کړ،نعمت الله مو د توډي موټر چلوونکی شو، او دڅو لویو او ښکلیو پار کونو ،چوکونو ،اومارکېټونو له وهلو وروسته یې دغره لمن ته راوستو، دثور دغره لمن ته ترډېره حده موټر ورځي له موټره ښکته شو او هغه مو رخصت کړ.

ثور غره ته ختلې لار ټوله له تیګو جوړه پراخه زینه ده خو دا زینه دحرا د زینې په څېر له سیمنټو جوړه نده، اونه هماغسې ستوغه او سخته ده.

پرلاره مودیوکانټین ترڅنګ دمه وکړه چای او اوبه مو وڅښلې دلته دهرڅه بیه دوه چنده وه دیوه پیاله چای بیه هم دوه ریاله وه چې د ۲۲افغانیومعادل کېږي.

دلته مې له یوه ترکي سره بحث وکړ،د وزیرستان د وانه اړوند دشګۍ اوسېدونکي سید غلام سره مې هم کیسې وکړې، هغه راته وویل چې:په وزیروکې احمدزي، شادي خېل ،ذلي خېل ګنګي خیل تازي خېل قومونه شته او دی پخپله شادي خېل وو ،هغه زیاته کړه چې ۲۲مه یا۲۷مه ورځ ده چې دانګوراډې درباط خوله مرغه سیمې ته ۲۰۰تنه امریکایان او دافغانستان ملي اردو ځواکونه راغلل اوله ۳۰۰تنوطالبانوسره ونښتل ،امریکایانو ۲۸الوتکې هم راوغوښتلې اوسخت بمبار د یې وکړ،د هغه په وینا ،په دې جنګ کې افغان امنیتي ځواک او امریکایان ټول ووژل شول او ۷۸تنه طالبان هم شهیدان شول ،سید غلام د بهرنیانودې تلفاتو ته پخپله هم خوښ و او ویل یې چې دکلي اوسیمې خلک یې هم خوښ دي او دایې له امریکایانوسره په تېرو لسو کالوکې تر ټولو سخته جګړه وبلله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته هم دلارې جوړولو په نوم دحراغره په څېر څوځایه چنده ټولېده، د چندې په ټوکرۍ کې چینایي ین او اندونیزیایي روپۍ هم وې په یوه نوټ یې لیکلي وو.

۵۰۰۰ :Bank indonisia

limaribu rupiah

یو اندونیزیایي راته وویل چې داخلور سعودي ریاله کېږي.

ثورغار دثور غره په څوکه کې له شمال ختیځ څخه لوېدیځ لورته پروت دی، اوله شمال ختیځ څخه ورته د تیګو په منځ کې تنګه کوڅه ده چې ایله به دوه تنه پکې ځای شي دغار اوږدوالی به درې متره وي خوله یې وړه ده خو وړاندې یا دپای برخه کې به یې پلنوالی دوه متره وي چې دوه درې تنه پکې کېناستلی شي .دغار په خوله کې مخکې له دې چې غارته ورشي یوه شا وخوا پنځه ،شپږ متره وچې ویالې ته ورته ژوره لارده،، په دې ویاله کې او له ویالې بهر څومتره وړاندې دخلکودوه کتاره ولاړ دي او په نوبت غارته ورځي په کتار کې ودرېدل او نوبت ته ایسارېدل ډېروخت غواړي اوله ماسره کله دومره حوصله وه ،هلته په کتارکې ولاړو افغانانو راسره مرسته وکړه،دغار په خوله کې یې ځای راکړ ،په اسانه او ژر ورننوتلم غار ټیټ دی په ټیټه به ورننوځې په ناسته به پکې ځې اوپه ناسته به ترې راوځې خو په همدې لنډ اوتنګ غار کې هم دغار په وروستۍ برخه کې یوتن عکاس له کمرې سره ناست وي اورنګه او فوري عکسونه وباسي، له ماسره ډیجیټل کامره وه ،مبایل مې هم عکسونه اخستل دغار دننه اوله غارڅخه بهر دثور له غره موښه ډېر انځورونه واخستل، دثور غار ډېر لوړ دی ، له څوکې یې ټوله مکه په ځانګړې توګه حرم شریف ،عرفات،منی ،دفهد مانۍ اومزدلفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکاري ،مکه اوس هم وچه او سوځنده ده ، په ځينې ځايونوکې اوس کوچني پارکونه جوړ شوي چې له دې ځوکې څخه ښکاري،ددې غره ختيځ اوسوېل ته د شمال اولوېديځ په پرتله آبادي او کورونه کم دي.

دغار په خوله کې يې ددې غره لوړ والی ۱۲۵۰متره ښودلی خو ښکاري چې داځوکه تر دې اندازې ډېره لوړه وي.

دلته هم ډېرې کوترې شته دي خو ددوی داړتياوړ دانه ورته نه اچول کېږي دپيسو دګټلو لپاره يې هملته يو اوښ خېژولی دی چې رنګه زين او کجاوه لري، په رنګه ټوټو يې رنګين کړی دی لومړی خلک په زينه پر اوښ سپرېږي او بيا يادګاري عکسونه وباسي.

دلته هم خلکو دافغان مجاهدينوپه څېر په غره کې ځانونو ته ځايونه جوړ کړي اوهملته چای ،مشروبات ،بسکټ اونورخوراکي توکي پلوري همدلته يوه ونه هم شنه شوې ده،خلکودلمانځه لپاره ځايونه هم جوړ کړي دي.

موږدشنبې په ورځ د ۱۴۳۱کال دذوالحجې په ۲۸مه ثور غارته ورغللو غره ته ختلې لار زينه وه ډېره سخته نه وه خوبياهم موږ ته سخته وه ګلاغا ډېر چاغ ،شيخ معصوم علي هم بد نه و او زه هم هغه ۲۴کاله پخوانی، ۱۳کلن کوچنی مجاهدنه وم چې دهوسۍ په څېربه پرغرو ختلم زه ۱۳کلن وم چې دجهاد جذبې اودشهادت مينې له کوره راوتښتولم اود مور اوپلار له اجازې پرته يې دځانځيو ، خرچتل سپين جماعت،ازرې ،بزرګانې،کرېږ ورېږ ،شينواريو ،چکړي او خوردکابل پرغرونو وخېژولم. دکابل دبګراميو داوسېدونکي شهيد قاضي محمدعمر د جبهې مجاهدين شاهدان دي چې زه هم په جرئت اوهم په مزله اوغره ختلوکې له ټولو تکړه وم، دشالوزان ځوکې ته څو وارې پورته شوی يم دکرېږ ورېږ او شالوزان دغرونو ځوکې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

له بېخه اته، اته ساعته لاره ده، خوزه ورته وارخطانه وم ځکه چې تکړه او فعال وم خواري اومزدوري مې هم کوله کورته مې خس او خاشاک هم راوړل لوبې اوسپورت مې هم کاوه خونن داسې نه وه نن زه هم ستړی ستړی کېدم.

زه تر ډېره په دې اند وم چې زه خوتکړه او پر غرونو ختلی یم په مزله کې به له ټولو وړاندې وم، دجهاد پرمهال به مې ان د خپلو مجاهدو ملګرو چانټه او وسله مې هم ورته وړله خودا اټکل مې دولس کاله پخوا هغه مهال ناسم وخوت چې له خپل خواږه ملګري مولوي اظهار الله سره چې هغه مهال دسرحدي لوا قوماندان و (دا زمری اوس په پاکستان کې د ګیدړانو دچل او دوه مخې پالیسۍ قرباني او اسیر دی)دځخوبې په کنډاو ورختلم زه ،محترم مولوي اظهار الله (زه هم ورته دعاکوم او له تاسو درنو لوستونکیو هم هیله لرم چې د خلاصون لپاره یې دعاوکړئ)اوملګري یې کنډاو ته روان شومافکر درلود چې زه به له ټولو وړاندې دغره سرته وخېژم خوله بده مرغه چې دافکر مې ناسم وخوت، داځل اظهار الله دهوسۍ په څېر وخوت په غره کې پورته روان دی او مجاهد ملګري یې ورپسې دي ، خوزه له ټولو وروسته یم، مګر په ثور غره کې داسې نه وو هلته ټول بې خونده وو خوبیاهم له ګلاغا او شیخ څخه زه ښه وم.

دثور دغار غوڅه برخه زیارت کوونکي افغانان ،هندوان،اوپاکستانیان دي یو تور پوستکی،څو ترکان او څوتنه چینایان او اندونیزیایان مې هم ولیدل.

داهغه غار دی چې کله دمکې کفارو دحضرت رسول الله ص د وژنې تابیا ونیوه نو له رفیق غار حضرت ابوبکر صدیق رض سره یوځای دې غره ته وخوت اوهمدلته پټ شو،کفارو دی تعقیب کړ، داغار دثور په غره کې دی او ثور غر دلته یواځېنی غر ندی ،بلکې دګڼوغرونو او غونډیو له منځه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوغر دی ،هغه وخت دمکې نفوس او ابادي هم دومره نه وه،سړی حيران شي چې په دومره غرونو او غونډيوکې دکفاروپلچيانو څنګه دا ومونـد اوبيا ددې غره په لسګونو غارونوکې همدا غر ؟ لکه په ګوګل کې چې سرچ وکړې خوبيا الله ج خپل نېک بنده ګان په خپل ډېرکمزوري مخلوق لکه غنه اوکوتره هم ساتې ،غنه دلته ځالې جوړوي او تارونه غځوي اوکوترې هګۍ اچوي اوکله خپل غټ غټ دښمنان لکه نمرود هم په ډېر کمزوري مخلوق (ماشي)وژني.

ځينې خلک په همدې تنګ سوري کې چې بهر ورته سلګونه خلک په تمه ولاړ وي هم په ناسته لمونځ کوي. همدې لوړغره ته چې کله کله ورته د ځوانانو سپينې وتښتي ډېرې زړې ښځې او زاړه سړي هم ور خېژي خو ثور غره ته ختل نه فرض،نه سنت ،نه واجب اونه هم دحج کوم منسک دی، خوماوليدل چې ځينې خلکوبه زړې ښځې په شاکړې وې اوپاس به روان وو،کټ مټ لکه دماهيپر دخليفه بابا زيارت ،پاس مونږ سيل وکړ مکه معظمه مونږه وکتله لمونځ مو وکړ ببرته ښکته روان شو پرلاره مو دمې ته ناستو پر دوه ځوانانو سترګې ولګېدلې ديو پر جاموپه لګېدلي پټې (استودې کارويلا ،اندونيزيا)ليکلې ووترڅنګ يې ودرېدم ورته مې وويل نوم دې استودې کار ويلادی؟ويې ويل هو ورته مې وويل داندونيزيايې ؟ ويې ويل هو ،ماورته وويل ډېرښه زما ورور يې؟ هغه راته وويل چې ته پاکستانی يې؟ ماځواب ورکړ چې نه افغان يم په خندا شو ويې پوښتل طالب؟ ماورته وويل: (هو ، مجاهد طالب) هغه خوښ اوپه خنداشو ملګري يې وويل چې زه طالبان خوښوم ماته يې د تائيد او شاباس په توګه غټه ګوته نيغه کړه څوځله يې ډېر ښه وويل بيايې پرغاړه د چاقو په څېر لاس تېرکړ ويې ويل چې ټول امريکايان داسې (حلال)کړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خنداموخدای په اماني ورسره وکړه.

غره ته له دموسره په يونيم ساعت کې پورته شو اوپه يوساعت اولس دقيقوکې له دمو سره راښکته شو،لاندې موپه شل رياله ترحرم پورې موټر کرايه کړاو دولس نيمې بجې را روان شو.

د حرم ترکار لاندې پراختيا

حرم شريف د سعود دکورنۍ په وخت کې دوه ځله پراخه شو خواوس هم تنګ اود حاجيانو اړتياووته ځواب نشي ويلی،دسعودي داوسني پاچا ملک عبدالله په امر د حرم د پراخولو کار پيل شوی دی، دحرم شمال اوشمال لوېديځ يا د باب عمرې خواته ډېر ستر اوپراخ کار پيل شوی، داوربدلو له مخې، سعودي حکومت دحرم دپراختيا دا ستره پروژه دابن لادن کمپنۍ ، ته ورکړېده ،دې کمپنۍ د حرم شمال ته ټولې لوړېپوړې ودانۍ نړولې او دغونډيو،هوارول يې پيل کړي دي،يوځل مې ديارلس بلدوزرونه او سکواتر وشمېرل چې په يو ځای کې يې کار کاوه، دلته ډېر ستر ستر اوپرېمانه سيخان کارول کېږي، دکار ساحه،ډېره پراخه ده،دسيخانو له قوت اوډېر بنت څخه ښکاري چې دلته ځو پوړيزه ودانۍ په پام کې دي،يوځل مې **۵۴** کرنګونه وشمېرل چې دلته يې کار کاوه،دا کرنګونه ډېر لوړ دي اوپه سر کې يې سره ګروپونه لګېدلي دي.

دوست مې شاهدصاحب راته وويل چې دا ودانۍ له درې پوړو لوړه جوړوي اوله حرم سره نښلول کېږي يوه نوې دروازه به ولري چې دملک عبدالله (باب عبدالله) په نوم به يادېږي، تر دې وړاندې، دحرم له پنځو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشهورو دروازو څخه یوه یې دملک عبدالعزیزپه نوم اوبله یې چې دملک فهد په وخت کې جوړه شوې دفهد په نوم یادېږي، له دې توسیع (پراختیا)سره به د حرم دتنګتیاله پلوه د حاجیانو ستونزه تر ډېره حده هواره شي، داپراختیا د شامیه ساحې خواته ده،لومړی حکومت داکار دسعودي سروس کمپنۍ ته چې له نورو کمپنیوسره په ګډه یې کار کاوه ورکړ خو هغوی ناکام شول ،حکومت مجبور شو ،چې دابن لادن کمپنۍ ته یې ورکړي.

وروسته مې په انټرنیټي سایټونو کې دحرم ددې توسیع په اړه حیرانوونکی خبر ولوست ، هغوی دمعتبرومراجعو په حواله لیکلي وو چې دسعودي حکومت له حرم سره دوه نیم سوه جریبه ځمکه نوره هم یوځای کوي . پردې پراختیاسل میلیارده ډالر لګوي او داستملاک شویوعماروا وځمکو د ودانۍ له ییې سربېره یې خاوندانو ته دهرمترځمکې پر سر یولک او دري دېرش زره ډالر ورکوي. ددې خبر له مخې ، داپراختیا چې په ۲۰۰۹ زېږدیز کال پیل شوی دوه پړاوه لري حکومت تراوسه ددې پراختیا لپاره دوه زره ، درې سوه او پنځوس لوړ پوړې او ټیټ پوړې ودانۍ ، دوکانونه اودفترونه نړولي اوپه نږدې راتلونکي کې به یوزر او نهه سوه نورې ودانۍ ،دفترونه او هوټلونه هم ونړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم خادمان او خدمات

دحرم شریف ټول خدمات که هغه د اوبو ګیلاسونه دي ،که برېښنایي توکي که فرشونه، صابون شامپوا ونور ،ټول دابن لادن له کمپنۍ سره اجاره دي،دلته چې څوک یوځل په یو ګیلاس کې اوبه وڅښي نو هغه غورځوي،په سعودي کې په هوټلونوکې ډېر کار بدونکي توکي هم یوځل مصرفه دي،په حرم کې چې هر چېرې د زمزم څښلو اسانتیا شته نو ښې خواته یې د نامصرفو اوچپ خواته یې دمصرف شویو ګیلاسونو ځای هم جوړ شوی دی، دلته هره ورځ میلیونونه ګیلاسونه مصرفېږي، دزمزم څښلو سلګونه ځایونه دي خو هېڅکله به دیو شیبې لپاره هم د اوبو څښلو داځایونه بې ګیلاسه نشي ،دشاهد په وینا ، دحج په ورځوکې هره ورځ تر زر(۱۰۰۰)مازدا موټرو مصرف شوي او چارو شوي توکي چې دوه دریمه برخه یې داوبو ګیلاسونه دي له حرم څخه وېستل کېږي.

شاهد وویل چې دحرم خدمات پخوا د (دل له)په نوم له یوې کمپنۍ سره اجاره وو خو اتلس کاله وړاندې دا اجاره دابن لادن کمپنۍ ترلاسه کړه چې تر اوسه روانه ده او خلک او سعودي یې له خدماتوخوښ دي.

هغه زیاته کړه چې دابن لادن کمپنۍ په پاکستان کې له ځینو کمپینو څخه مزدوران غواړي او هغوی یې ورته معرفي کوي ده وویل، چې څو کاله پخوا دابن لادن کمپنۍ له پاکستان څخه شل زره مزدوران راوغوښتل دا مزدوران یې ځینې دشاهي محلونو ،ځینې د زندانونو ،ځینې دهسپتالونو اوځینې دحرمینو خدمت ته ورکړل او دا د هرچا خپل بخت دی چې نوم یې چېرې وځي شاهد خوښ وو چې د حرم دخدمت ویاړ ورپه برخه شو ،هغه وویل چې دابن لادن کمپنۍ دا خیریه کارونه وړیا کوي اوله هیچایې هم بدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه غواړي، شاهد وایي چې کمپنۍ دوی ته درې نیم سوه ریاله معاش او یونیم سل ریاله د خوراک لپاره ورکوي او داوسېدو ځای یې هم ورکړی دی، هغه دامعاش چې هغه وخت ترې څلورزره پنځه سوه او پنځوس (۴۵۵۰)افغانۍ جوړېدې ډېرکم وباله او ویې ویل چې دایونیم سل ریاله یې دخوراک لپاره هم بس ندي خودپاکستان له اوزګارتیا ورته ښې دي.

دحرم دپاکۍ ډېرې چارې دپاکستانیانو په لاس کې دي پاکوونکي ،باشیان او سوپروایزران ټول دوی دي خو امرین یې عربان دي ،په پاکوونکیو او اوبه برابروونکیو کې دبرما ،سریلانکا ،هند ،بنګله دېش او اندونیزیا اوسېدونکي هم شته دي.

نیم یې ستا اونیم یې زما

شاهد داومنله چې ځینې حرم ته راغلي حاجیان اوعمره کوونکي ورسره مالي مرسته کوي خوهغه دامرسته خیرات باله او له حکومت او کمپنۍ څخه یې دمعاش لوړول غوښتل.

دحرم ځینې مستخدمین په ډېر مهارت او هوښیارتیا له خلکو مرسته اخلي ،په دومره خواږه انداز چې له مرستې پرته ورسره بله لار نلري یوځل ما او ماما مې دابو جهل دکور په تشنابونوکې اودس کاوه، ددې ځای د نظافت مسؤول یو پاکستانی صوفي وو هغه له خلکو سره دومره ښه چلند کاوه چې له مرستې پرته بله لار به چاته پاتې نشوه، کله به چې ښوک په کومه ځوکۍ ته ورته تیګې اودس ته کښناسته نو دی به ژر راغی هغه ځای به یې صافي اوپاک کړ، اودس کوونکي ته به موسک شوه،ستړی مشي به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسره وکړه، هغه به دومره تر اغېزې لاندې راغی چې بېواکه به یې لاس جېب ته ورتاو شو.

دحرم له خدمت کوونکیو سره دخلکو په مرسته کې شک نشته،خوشاهدله یوبل راز اوپه حرم کې د چارو اکیو له فساد څخه هم خبرکړم،هغه وویل چې عرب امرین پوهېږي چې په کومو کومو ځایونوکې ښه مرسته کېږي اوپه کومو ځایونوکې مرسته کمزورې وي ،هغه وویل امرین دډېرو مرستو یادډېرو شیدې ورکوونکیو ځایونه ته خپل نږدې کسان ورکوي او بیاهر ماسخوتن ،ورسره دمرستو پیسې نیموي،دهغه په وینا ، هېڅ خادم ته هم دمرستو پیسې نه پرېښودل کېږي خوله چا څخه کمې اوله چاڅخه ډېرې همدا امرین اخلي.

زمزم برج

باب ملک عبدالعزیز ته مخامخ دسعودي تر ټولو لوړ جوړ شوی برج (ټاور) دزمزم برج په نوم یادېږي

،ددې برج ځیني برخې لاهم بشپړې ندي،دابرج په حقیقت کې شپږ برجه یا شپږ لوړپوړې ودانۍ دي ،دزمزم، دبرج لوړوالی دنقشې له مخې پنځه اتیا پوړه دی خو اوس دومره ندی، د شاهد په وینا ددې برج په پنځه شپېتم پوړ دحرم ساعت جوړ شوی دی،دساعت لوړوالی لس پوړه دی،یعنې پخپله ساعت دلسو پوړو ځای نیولی دی،ساعت شمال،سهیل،لوېدیځ،اوختیځ ته له ډېرو لېرې ځایونو څخه لیدل کېږي.

دساعت دعقربونو(ستنو)بګراونډ شوبیني شین دی، دساعت له پاسه ددرې پوړو نو په لوړ والي یوه ګنبده هم په ډېره ښکلې بڼه جوړه شوې ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهد کیسه کوله چې یوځل دا ساعت خراب شوی وو او انجنیرانو یې ساعتګر او دقیقه ګر (د ساعت او دقیقو ښوونکې ستنې) په کرنګونو راښکته کړې ،دهغه په وینا ،دقیقه ګر یې د شل ټایریزه بار وړونکي موټر سره په اوږدو کېښود داستن له دې موټر څخه هم دوه متره اوږده او ساعت ګر ورسره برابر و ،خوله لاندې ایله یو متر ښکاري،په کوم برج یا ودانۍ چې دا ساعت جوړ شوی د ېته برج الساعة (د ساعت برج)هم وایي.

دزمزم ټاور زرګونه دوکانونه لري چې ګرانبیه توکي پکې پلورل کېږي ،همداراز ډېر عصري مېلمستونونه چې یوه خونه یې دیوې شپې زرګونه ریاله بیه لري هم پکې شته دي ،دزمزم په نوم ګرانبیه هوټل هم لري. ښاغلي متوکل صاحب راته وویل چې دحرم شاوخوا داسې مېلمستونونه هم شته دي چې دیو تن دیوې شپې تېرولو بیه یې څلورویشت زره ډالره ده

ددې ودانیو کار اوس هم روان دی،شاهد وویل چې دابن لادن کمپنۍ له حکومت سره داسې قرارداد کړی دی چې دا شپږ واړه ټاوره به په شلو کالوکې جوړوي اوله جوړېدو وروسته به یې دېرش کاله ګټه همدا کمپنۍ اخلي،خو اوس چې ددې کار دپیل لس کاله پوره شوي نو دبرجونو ډېر کار شوی ،ډېر پوړونه یې رسېدلي، دوکانونه او هوټلونه یې په کرایه ورکول شوي ،اوګټه اخستل ترې پیل شوي دي.

شاهد وویل چې تر اوسه ددې ودانیو په جوړېدلو کې دکمپنۍ تر وړاندوینې ډېر زیات ،یعني درې زروکسانو خپل ژوند له لاسه ورکړی دی.

د حرم دبرېښنا جریان هېڅکله هم نه پرې کېږي یعنې ۲۴ ساعته پرېمانه برېښنا لري ، دبرېښنا ټول سستم تر ځمکې لاندې دی،په ځمکه،دیوال ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

دبرېښنامزي نه ښکاري، سعودي د اوبو برېښنالري ټوله برېښنايي له تېلوده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمزم

دعمید په فرهنګ کې یې لیکلي چې زمزم ډېرو اوبوته وايي .همداراز لیکي چې زمزم هغې دعاته هم وايي چې زردشتیانو به دلمبلو یاخوراک په وخت کې کوله.

حضرت ابراهیم ع د الله ج په امر خپله یوه مېرمن هاجره چې دمصر اوسېدونکې وه، له خپل زوی حضرت اسمعیل ع سره له فلسطین څخه مکې معظمې ته راوستله اودلته یې په بې اوبو اوبې وښوځمکه کې پرېښودله، تاریخ لیکي چې حضرت ابراهیم ع له دوی سره په خورجین کې راوړې لږه خرما او اوبه هم پرېښودلې دامهال حضرت اسمعیل تی خوره کوچنی و ،کله چې حضرت ابراهیم ع بېرته لاړ او دهاجرې اوبه ختمې شوې نو وارخطاشوه چې تنده هغه اودهغې تنکی زوی له منځه یونسي،نو دصفا لوړې غونډۍ ته په دې هیله وختله چې که کوم انسان وګوري او اوبه ترې وغواړي خوهلته څوک نه و وروسته یې په شپله (خوړ)کې منډه کړه اودمروې لوړې ته وختله چې که څوک ومومي او مرسته ترې وغواړي خوهلته هم څوک نه و ،دې تلولۍ بې بې اوه ځله دصفا اومروه ترمنځ منډه وکړه،او زوی یې هلته لرې داوسنۍ کعبې په څومترۍ کې چې هغه مهال دکعبې نښه هم نه وه، پروت و په اوم ځل چې دمروې په لور ولاړه نویوغږ یې ترغوږ شو راغلله ګوري چې یوه پرښته خپل وزر پرځمکه وهي چې له همدې ځایه اوبه راوځي لومړی یې له دې الهي ډالۍ څخه دحضرت اسمعیل تنده خړوبه کړه اوبیایې پخپله وڅښلې.

څه موده وروسته جرهم قبیله له یمن څخه راغلله اودلته مېشت شوه،حضرت اسمعیل ع دهمدې قبیلې له یوې انجلۍ سره واده وکړ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزمـزم پالنـه دحضـرت اسـمعیل ع اولاد کوله.وروسـته دا خـدمت د جـرهم قبیلـې کـاوه،خو دوخـت پـه تېرېـدلو خلکـودزمزم سـم خـدمت نـه کـاوه، اوداکوهی وچ شو په دې منځ کې سلګونو کاله تېرشول، دزمزم کوهی هم لـه خلکوهېر شو ،یوځل د حضرت رسول اکر ص نیکه عبدالمطلب خوب وینـې یوخـوک ورتـه پـه خـوب کـې همـداځای ښـیي چـې ویـې کنـي یـاژور یـې کړي،سباچې خلـک دهغـه پـه امـر داځـای ژوروي نـو دزمـزم ښنـې ورڅخـه ځرګنـدیږي، خـوچې نـور یـې هـم ژوروي نـو اوبـه راوځـي او زمـزم بېرتـه فعـالیږي، عبـدالمطلب ټولـو خلکوتـه ددې اوبـو دکـارولو اعـلان کـوي، خوساتنه یې پرخپله غاړه اخلي ،دهغـه لـه وفـات وروسـته داکـار دهغـه زوی حضـرت عبـاس کـوي، دمکـې لـه فتحـې وروسـته رسـول الله ص هـم داکـار حضرت عباس ته وسپاره.

لـه زمـزم کـوهي څخـه تـر ۱۳۷۳ هــ س پـه سلواغو یـابوکو اوبـه راوېسـتل کېدلې ،په ۱۳۷۳ او ۱۹۵۳ ز کې ورته ماشینونه او واټر پمپونـه نصب او ذخیرې ورته جوړې شوې.

دحرم له وسعت سره د زمزم کوهی هم په مطـاف کـې راغـی خـو چـارواکیو تر مطاف لاندې ورتـه ځـای جـوړ کـړ اوس طـواف کـوونکي نـه پـوهېږي چـې دزمزم کوهي ددوی تر پښو لاندې دی.

زمزم دحاجیانولپاره آب حیات دی ،دسعودي په تودوخه کې چې طواف وکړل شي ،اوستړیا وي ،خوله روانه وي نو یخ زمزم ددنیاله هرډول مشروب څخه ډېر خوندکوي ،ماته خوبيې آن اب کوثر رایادول ،دومـره بـه مـې وڅښـل چې خومره به مې په خېټه کې ځایېدل، دا دزمزم ښه خاصیت دی چې خـومره وڅښې خېټه نه پړسوي، ځانګړی خوندلري ډېري خوږې لګېـږي، او دنـورو

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبو په ځبر ژر انساني حاجت ته اړتیانه پیښیږي زمزم هم تنده خړوبوي اوهم لوږه اشباع کوي.

ماډېر زیات ځښل اوډېر خوندیې راکاوه،یوا ځې په حرم کې نه ،بلکې ځوله زمزموډک بوتلونه مې خپلې خونې ته هم وړي وې . هلته مې هم زمزم ځښل یوځل مې دوه بوشکې خونې ته وېوړې، او هلته مې پرې ښه ولمبل. ساینس پوهان وایي په ښو او روغتیایي اوبو کې چې کوم مواد په کار وي هغه ټول په زمزم کې شته دي ، سعودي چارواکیودزمزمود سړولولپاره ځانګړي اوماډرن ګامونه اخستي دي، اتلس کاله پخوا به یې دااوبه په یخ یخولې خو اوس یې ډېر مجهز، پلانټونه (سړې خونې)ورته جوړې کړې دي، داسړې خونې ډېرې بریالۍ او دومره ځواکمنې دي چې شپږ اوه میلیونه حاجیانولپاره پریمانه اوبه سړولی او ددوی تنده ماتولی شي.

دحرم دننه،مطاف ، بهرسالون ، لومړی پوړ دوهم پوړ اودریم پوړ په هر ځای کې دزمزمونلونه په ځانګړي مهارت چې نه لیدل کېږي ځغښدلي اوزمزم پریمانه موندل کېږي.

د زمزمو ستر ستر پایپونه دابوجهل دتشنابونو خواته وېستل شوي دي چې حاجیان هملته خپلې بوشکې ډکوي موږ هم په نیمه شپه کې چې بیروبار نسبتاً کم وو په همدې ځای کې خپلې بوشکې ډکې کړې.

ځینې خلک د پیسوپه مقابل کې هم نوروته بوشکې ډکوي ،په دې ځای کې له لویو پایپونو کوچني پایپونه بېل شوي اوپه یوه وخت کې دوه درې سوه کسه ترې بوشکې ډکولی شي.

سعودي حکومت آن تر پنځوکیلو متروپورې دزمزم نلونه غځولي او آن غونډ یو او غرونوته یې ځېژولي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زمزمو خپله سپېڅلتيا او پاکي وساتله غرونو ته وختلې خوزور واکيو او خداى ګوتوته يې سرټيټ نکړ.

زمزم نه غوښتل چې دسعودي پاچايان اوشهزادګان پرې خپل ګناهونه ووينځي نو ضديې وکړ هغه شاهي محل ته ونه ختلې چې سعودي پاچايانو دځان،خپلو کورنيو اونوروهېوادونو زور واکيو اوپاچايانو ته جوړ کړي دي دا شاهي محل له حرم سره نښتى باب الصفاخواته جوړ شوى دى،واکمنو ډېره هڅه وکړه چې دې محل ته زمزم وخېژوي ،ډېر قوي تکنالوژي يې وکاروله خو زمزم ور ونه ختل په داسې حال کې چې له دې محل څخه ډېرو لوړو غونډيو ،غرونواولېرې ځايونوته ختلي دي،اوهلته ترې خلک ټانکرونه ډکوي.

سعودي چارواکيو داخدمت کړى دى چې په مدني حرم يانبوي مسجد کې هم خلکوته زمزم ورسوي اود مسجد په هره برخه کې د زمزموترموزونه ايښي وي.

د زمزم اوبه له دومره کارَونې سره هم نه کمېږي

له زمزم څخه يواځې دڅښلولپاره ګټه اخستل کېږي ، دنور استعمال لپاره دبئرداؤد (داؤد کوهی)په نوم بل ژور اولوى کوهى دى ، دناباوري رواياتوله مخې داکوهى حضرت داؤد ع وېستى دى،داکوهى دملک فهد په نوم دروازې ترڅنګ وېستل شوى دى ډېر ځواکمن اوپياوړي واټرپمپونه پرې لګول شوي چې دټول حرم تشنابونو اود اوداسه ځايونوته يې اوبه ورکړي او دحرم صفايې هم پر همدې اوبو کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې کوهي کې ډول ډول کیمیکل او دواګانې ګډوي چې روغتیا ته زیان ونه رسوي، دشاهد په وینا ، دا اوبه هم له زمانو راهیسې کمې شوې ندي.

دوروستیو معلوماتو لـه مخـې، دزمـزم کـوهی اوس پـه یو سـاعت کـې ۳۹۲۰۰ لیتـره اوبـه ورکـوي داکـوهی ترځمکـې لاندې څو سترګې لـري تـر مطاف لاندې دکوهي خولـه ۱،۵۲ متـره ،ژوروالـی یـې ۳۰ متـره، پـه کـوهي کې دولاړو اوبو حجم۴متره او په بیخ کې دکوهي قطر ۱۳متره دی ترې دې چې یوه سترګه یې د اذان دځای لاندې ده.

دکوهي قطر له ۱،۴۲ تر ۲،۲۲ متره دی.

دزمزم کوهی له کعبې څخه ۲۱ متره لېرې دمقام ابراهیم خواتـه دی، اوس پر دې کـوهي د ۸ ،۸۸متـره مربع پـه مسـاحت یـوه ودانـۍ جوړه شوې چې دمطاف لاندې ده اوله مسعی څخه ورته تر ځمکې لاندې لار ورغلې ده.
دزمزم لپاره له حرم څخه څو کیلومتره لېرې د کدَی پـه نـوم سیمه کې پـه ۱۴۱۵هـ س د ۱۵۰۰۰۰ یو سل او پنځوس زره لیترو په ظرفیت ذخیره جوړه شوې ده .له همدې ځایه دمدینې منورې په شمول نـورو سیموته پـه بوشـکو اوټانکرو کې زمزم وړل کېږي.
دزمـزم اوبـه دډېروښـکاره اوپټـو نـاروغیو درملنـه ده اوپرځمکـه دالله لـه نعمتونو څخه ګڼل کېږي.

د حرم امامان

دحـرم لـوی خطیـب قـاري دکتـور سـعود بـن ابـراهیم شـریم دی، خـو دی ډېروخت نه وي ، دحرمینو ریاست دهـر وخـت لمانځـه لپـاره بېلابېـل امامـان ټاکي اکثره یې ځوانان وي ځینې یې دومره خوږ غـږ لـري او دومـره خونـدور

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوله درده ، ډک قرائت کوي چې ډېر سخت زړي انسانان هم ژړوي،یوماښام یو ځوان قاري په خپله په لمانځه کې په ژړاشو ، دده دژړا له اورېدلو سره په ده پسې ولاړ میلیونونه انسانان هم په کریکو کریکو په ژړاشول، فضا دکریکو انګازو ونیوه،امام دومره ژړا ونیوه چې قرائت یې نشو کولی څلور پنځه واره یې قرائت پیل کړ، خوکولی یې نشو داماښام د ژړا ،کریکو ،درد او فغان ماښام وو ،دهیڅا سترګه هم وچه نه وه.

قاري سدیس هم کله کله لمونځ ورکاوه خو مولنا یار محمد(ملااکرم)به ویل چې اوس په خلکوکې دقاري سدیس محبوبیت ځکه کم شوی چې هغه درباري شوی او دشاهي کورنۍ زوم شوی دی، دهغه په وینا ، سدیس اوس ددولت پالیسې تعقیبوي ،پر دولت او کړنو یې نیوکه نه کوي، مولنا یار محمد داهم وایي چې دسعودي د حج اواوقافو ریاست یوه کمېټه جوړه کړېده، چې دجمعې او اخترونو خطبې جوړوي او د حرمینو په شمول ټولو مساجدو ته یې لېږي .داخطبې سیاسي ندي ، ددولت لخوا علماووته خبرورکول شوی چې دامریکا ،استعمار،شاهي کورنۍ، وینښتابه او...په اړه به څه نه وایي. دلته واک په حقیقت کې یواځې له شاهي کورنۍ سره دی ټول لوړ پوستونه دهمدوی په واک کې دي.

د ۲۷\۱۲\ ۱۴۳۱ جمعې په ورځ چې کوم خطیب خطبه واوروله نو اواز یې هم ښه نه و، قرائت یې هم ښه نه ، نه داسلامي امت په درد اوستونزو ،خبرې ،نه کومه، استراتیژي، اونه کوم تصمیم.

دجمعې په یوه بله خطبه کې دفلسطین مجاهدینو ته دعاوشوه، خو دافغانستان اوعراق مجاهدین چایادهم نکړل،په همدې ورځ په طواف کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوتن کوچنی کيسه برلاس په لاس ونيول شو ،خوډېر عذريې وکړ د تېښتې لار يې هم نه وه نو بېرته خوشې شو.

دحرم نور مشهور او خوږ غږي امامان له شريم اوسديس پرته ماهر،صريم اودکتور صالح دي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

متواګان

متواګان هغه خلک دي چې د نظم او نسق په راوستلو کې مرسته کوي، خلکو ته لارښيي ،امر بالمعروف او نهي عن المنکر کوي، لمانځه ته صفونه برابروي دبیروبار مخه نیسي لارې خلاصوي او .... د شاهد په وینا ، د امهال په حرم کې اته زره رسمي متواګان کار کوي، په متواګانو کې ښځې هم شته دي،ښځینه متواګانې په تور حجاب کې او دځینو خو آن سترګې هم په عینکو پټې وي پرلاسونو یې دستکشي او پرپښو جرابې وي.

ډېرې زړورې دي کومه ښځه چې بې نظمي کوي یا ورسره غږېدل غواړي نو د نوم په اخستلو پرې غږ کوي (یافاطمه،یاعایشه یا خدیجه یامریم...) زه لومړی حیران وم چې دامتواګانې څنګه د دوی نومونه اخلي او څنګه یې پېژني ځکه چې د دې ښځو نومونه نه د دوی په جامو لیکل شوي او نه یې بل چېرته لیدل کېږي.

وروسته پوه شوم چې دامتواګانې هسې د دوی د پام را اړولو لپاره دوی ته د یو اسلامي نوم په یادولو غږ کوي او دا یې خپل نومونه نه دي، یوځل یې هندۍ ښځې نظم ته رابللې خوهغوی په ژبه نه پوهېدې دیوې لستونی یې لنډ و په اشاره یې پوهه کړه ،ښځې تسبیح تهلیل او ذکر ته رابولي،ځینې متواګان د پیسو لپاره خلکو ته په بایسکلونو طواف ورکوي ځینې کوچنیان هم دا کار کوي. د بایسکلونو لپاره په دوهم او دریم پوړکې خپل ځایونه ټاکل شوي دي د کرایې طواف نرخ هم توپیر مومي او د دوه نفرو تر جوړ جاړې پورې اړوند دی له یو نیم سل ریاله تر څلورسوه ریالو پورې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه ورځ مې سحر په دوهم پوړ کې يوتن برېتور بې رېږي عرب ځوان وليد چې له يو کوچني سره يې په بايسکل کې دطواف داجورې په اړه چنې وهلې ،ماويل څه کوم ناروغ ياسپين ږيری به ورسره وي، خو چې په نرخ جوړ شول،ګورم چې خپله په بايسکل کې کېناست ،حيران شوم ځکه دی ډېر ځوان و اوظاهراً يې هېڅ عيب نه درلود.

دحج په ورځوکې يې زموږ له اخونزاده صاحب څخه څلورسوه ريالـه اخستي وو، ،مولنا يار محمد زموږ يوسپين ږيری حاجي خپل داسې يو دوست ته چې فرانسوی ږيره يې وه دڅلورسوه ډالروپه مقابل کې سپارلی وو،چې عرفات ،مزدلفې ،منی ته يې بوځي اوطواف هم پرې وکړي، هغه ډېرو ځايونوته دشرکت په موټرو کې بيولی و وروسته يې ترې پيسې اخستي وې اوله طواف پرته يې پرېښی و.

ښځينه متواګانې هڅه کوي چې ښځې او نارينه سره بېل کړي ،بېل يې کېنوي اوپه بېل بېل ځای کې پرې لمونځ وکړي،خو داکار دبيروبار په ورځوکې شونی نه وي، خوچې بيروبار کم شي بيا ښځې تر ډېره حده ځانګړو ځايونوته بېول کېږي.

په مطاف کې دکعبې ترڅنګ ښځوته دلمانځه اجازه نشته ،خو په هر لمانځه کې دمتواګانو او ښځو لانجه وي، متواګان غواړي چې دوی ووځي او دښځوځای ته ورشي خو دوی سترګې شخوي اونه وځي اوپه همدې جنجال کې سلګونه ښځې همدلته په لومړيو صفونوکې له نارينه وسره اوږه په اوږه لمونځ کوي خوپه مدينه منوره کې بيا داسې نده ،هلته دښځولپاره ځوځايه ځانګړي ځايونه ټاکل شوي اوښځې مجبورې دي چې هلته ورشي اوهملته له ښځوسره لمونځ وکړي. په حرم کې دښځينه و ځای ښځينه پاکوي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

،دتنظیف ښځینه عملیه شین یونیفورم اغوندي اودتنظیف کارتونه یې په سینه ځړېدلي وي دبایسکلونولپاره خو ځانګړي ځایونه ټاکل شوي دي خو ځینې حاجیان پر دې ځایونو قناعت نه کوي، یوه شپه یوه بجه (نیمه شپه)طواف ته لاړم ګورم چې مطاف او دکعبې شاوخوا بایسکلونو نیولې ده، معیوبین ،زاړه اوښځې ټول راغلي همدلته طواف کوي ددوی دې کار طواف کوونکي له ستونزو سره مخ کړي و. هرڅوک تروش و خو ماځکه نه ملامتول چې دوی هم یوې مینې،یواحساس اویو درد دلته راوستي وو همدا ورته ښه موقع وه، چې کعبه لمس کړي،حجراسود ښکلول خو ورته هسې هم دهما سوری وو.

ملګري

زموږیو ملګری سیدخان له اصله اریوب ځاځی دی خوهراتی شوی دی، دالله داد رضایي په وینا، ۹۵کلن دی خولاهم دبشپړې روغتیا خاوند دی تراوسه یې ایله څلور غاښونه پرېوتي دي سیدخان په جامه اوژبه له هراتیانوبېل ښکارېده ماته یې دخپل ژوند ډېرې کیسې وکړې،ویې ویل چې درې ودونه یې کړي اودرې واړه له پېغلو سره سیدخان وویل چې کړوسي یې غټ غټ بچیان لري د هغه په وینا ،پخوادموټرو سوداګر و اوافغانستان ته دموټرو له لومړیوواردوونکیو څخه دی هغه دخپلو خاطروپه ترڅ کې وویل چې کله یې لومړی ځل هرات ته موټر راووست نوپه هرات کې ډېرورنه پیداکېده،بالاخره له ننګرهار څه یې راوغوښت. هغه وایي زامن یې سوداګران اوښه شتمن دي.. په حج کې له ډېرو سپین ږیرو مراسم ګډوډ شول خودی له ډېر وځوانانو هم تکړه و سیدخان اوس له

(c) ketabton.com: The Digital Library

هراتيانو سره خپښي کړېده، له خبرو يې ښکارېده چې لمسيانو يې خپله ژبه له لاسه ورکړېده او ددوه درې ميليونو پښتنو غونډې په فارسي کې ذوب شوي دي.

زموږ له ډېرو ملګرو سره دهغوی مېرمنې هم وې ملګري مو ډېر د هرات اوبادغيس وو خو د کابل ،لوګر،ننګرهار او سپېدونکي هم پکې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مفتيان او فتواګانې

دننه په حرم کې يوهندي عالم چې واقعاً متبحر اوجيد عالم وو هره ورځ دخلکو پوښتنو ته ځوابونه ورکول، هغه ته يوه څوکۍ ايښودل شوې، وه ډېرخلک به ترې راتاو و ډېرې پوښتنې به دحج دمناسکو په اړه وې هغه په اردو ،هندي ،عربي او انګليسي ژبوپوهېده، کله کله به يې فارسي ته هم لاس واچاوه.

له ده پرته حرم ته نږدې دشرکة المکة په څلورم پوړ کې دفتوا اواستفتاپاره نهه ځايه ټاکل شوي وو ،دشپې تر ناوخته به نهه تنه مفتيان ناست وو اوله هر مذهب سره سم فتوابه يې ورکوله،فتوابه ډېره لنډه او قناعت ورکوونکي وه .له دې سره ماته زمادخوني دملګري اوزموږ دکاروان دحج دمعلم مولوي احمدي فتوا راپه ياده شوه .کيسه داسې وه چې زموږ يو حاجي ملګري دعمرې لپاره احرام کړی و خوڅه کار ورته پيداشوی و اوعمرې ته نشو تللی له موږ څخه يې وپوښتل چې ايااحرام بېرته خلاصولی شي؟ مولوي احمدي به له ځواب څخه ځان تېر وېست اوکوټلی ځواب يې نه ورکاوه، زمازړه تنګ شو (هو)ځواب مې ورکړ، هغه شخص په خوښۍ ووت وروسته احمدي ماته مخ راواړوه ويل يې دالله ج بنده ولې دې دومره ژر اواسانه ځواب ورکړ ماغوښتل چې مستې پرې راوړم اوبيا ځواب ورکړم.

www.melitahrik.com 0771400116

روغتيا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جروال کې دافغان حاجیانولپاره ددرملنې ځای ټاکل شوی او دادافغان حاجیانو رسمي درملځی اوکتنځی وو اوبایډ ۳۵زره افغان حاجیانوته یې روغتیایي خدمتونه برابر کړي وای،خوهلته دحج دنورو برخوپه څېر دابرخه هم ډېره کمزورې وه زه خوالحمد الله تر پایه هلته ورتللوته اړ نه شوم اونه دومره ناروغ شوم خوچې نور حاجیان به ورغلل ډېر زیات شکایت به یې کاوه،کله به یې ډاکټرنه وو،اوکه ډاکټربه وموندل شو بیابه درمل نه و په پیل کې پکې ارزان بیه درمل موندل کېدل خوپه وروستیو ورځوکې به داتشې ګولۍ هم نه موندل کېدلې،وزیر صاحب محمدیوسف نیازي ته څو ځله شکایت وشو خوهغه به داپړه دعامې روغتیا پر وزارت ور اچوله.

دحج او اوقافو وزارت چې له حاجیانو کومې پیسې اخلي نو ددرملو اوډاکټرانو برخه هم په کې وي اووزارت له ځان سره لسګونه ښځینه اونارینه ډاکټران هم بیایي دې ډاکټرانوته دوړیاحج زمینه هم برابرېږي او معلومه اجوره اوسفرخرخ هم ورکول کېږي خودلته هم داچانس هر ډاکټر ته نه ورکول کېږي بلکې روابط پرضوابطو لومړي وي،اخلاص ،زړه سوی اهلیت ،دنده مقدسه ګڼل په کعبه کې هم شعار وي.

ډېر حاجیان له ځان سره ځینې ډېر کاربدونکي درمل وړي،هلته زکام،ځان درد ، اوتبه ډېره وي اوافغان حاجیان هم دهمدې ناروغیودرمل وړي زما ،ماما استاد حبیب الرحمن هم له ځان سره ډېر درمل وړي وو دهغه ځوی حبیب الله ددرملوعمده پلورنځی لري حبیب الله خپل پلارته هغه درمل ورکړي وو چې کمپنیو دسمپل (نمونې)لپاره ورکړي وو ښکاره ده چې کمپنۍ دپیرونکیو دجلب لپاره ښه نمونه جوړوي له همدې درملو ماته هم رارسېدل چې ورسره به هغه دچاخبره ناروغي ټک اوپټری شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سعودي کې درمل ډېر قیمت دي، یو پاکټ پاراستامول په افغانستان کې پنځه افغانۍ دي خو هلته په شپږ ریاله ۷۸افغانۍ پلورل کېږي البته پاکټ او کیفیت یې ښکاره توپیر درلود، شاهد به ماته ویل چې که دوستان مو حج ته راتلل نو له ځان سره دځینو لومړنیو ناروغیو د درملو راوړلو ته یې وهڅوئ، ځکه دلته ډاکټر او درمل ډېر ګران بیه دي.

هم سر لاړ او هم سرسر

حاجیان حرص لري چې ډېرې عمرې وکړي، په ځانګړې توګه افغان حاجیان خو ډېرې عمرې کوي، دا اختلافي خبره ده چې په حرم کې دننه شخص ته ډېرې عمرې کول ډېر ثواب دی او که طوافونه، ما هم اوه عمرې وکړې، خو د پنځو عمرو احرامونه مې حرم ته له نږدې پنځو میقاتونو وکړل، حدیبیه، جعرانه، تنعیم، اضاءةاللبن او ....د هرې عمرې لپاره مو له نوي میقات څخه احرام کاوه.

خوزموږ سره ملګرو بیا عمره خپل یوائیني کارباله، داسې افغانان مې هم ولیدل چې دورځې دوه او درې عمرې یې کولې زما ملګري عبیدالله، عسل، یارمحمد او نورو پنځلس عمرې کړې وې یوه ورځ یې راته وویل چې نور یې د سرپوستکی له ډېرو خریلو سوځي ځکه چې له هر ځل عمرې وروسته باید د سر وېښته یا وخریيل شي او یا لنډ شي خو دوی به خریيل.

یوه ورځ نیمه شپه دعمرې داحرام لپاره جعرانې ته له ملګرو سره روان وم، له عمارې بهر مو موټر ته انتظار کاوه چې دوه درې نور افغانان هم راسره ملګري شول، هغوی راته وویل چې تاسې له هر ځایه احرام تړئ موږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم درسره ملګري یو ،خیر موږ یو فلاینکوچ ته ورته موټر دوه طرفه دربس کړ،له نویو ملګریو شویو افغانانو څخه یوله ماسره مخکې سیټ کې کېناست،ترې مې وغوښتل چې ځان را وپېژني ځان یې عبدالهادي دلښکرګاه ښار دکارته لګن اوسېدونکی راوپېژانده،عبدالهادي، وویل چې دی په لښکرګاه کې حمام لري او له حج سره یې مینه بې سارې وه،خو نه دده اونه یې دپلار نوم په قرعه کې راووت. هغه وایي ددې لپاره چې دحج کار یې شوی وي نو کابل او کندهار ته یې څوځله منډه کړېده،دهغه په وینا ، پلار یې وړاندې هم حج کړی خودده لومړی ځل و عبدالهادي وایي چې له ډېرو ګرځېدو راګرځېدو وروسته بالاخره یوچاراته وویل چې دنفر په سر پنځه نیم زره ډالر راکړئ دحج اواوقافو له وزیر یوسف نیازي څخه درته فوق العاده امر اخلم، عبدالهادي وایي چې پنځه نیم زره ډالره ما اوپنځه نیم زره ډالره زماملګري محمد نبي ورکړل او هغه کس دا یوولس زره ډالر په بانک کې پخپل نوم تحویل کړل، عبدالهادي وایي چې دې شخص له ژمنې سره سم ما او محمدنبي ته فوق العاده امر واخست، زموږ پاسپوټونه جوړ او دحج کار مو یقیني شو، دهغه په وینا ،له پرواز څخه دوه ورځې وړاندې دحج اواوقافو وزارت لخوا ورته وویل شول، چې کوم زورور خپل ملګري او دوستان حج ته لېږي اودپاسپورټونو له منځه یې د ۲۳او ۳۹ترمنځه هغه پاسپورټونه چې کارونه یې خلاص وو، ویستلي او سهمونه یې خپل ځان ته اخستي دي،اوپه دې منځ کې دمحمد نبي پاسپورټ هم وېستل شوی دی نوځکه دهغه کار خراب شو.

عبدالهادي زیاتوي کله موچې له اړوند شخص څخه بېرته پیسې وغوښتلې نو هغه راته وویل چې ماخو له دې پیسوڅخه ډېر رشوت ورکړی اوډېر لګښت مې کړی دی داچې ستاسوپر حق بل څوک ظالم شونوپه دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې زماګناه څه ده؟ خوله دې ټولوسره عبدالهادي خوښ وو چې دده دحج کار وشو او الله ج خپل حضورته وغوښت.

هغه وایي چې په افغانستان کې ډېر وځوربده ډېر وکړېده، اوډېر تاواني شو خوداچې با لاخره دحج کار یې وشو خوښ دی اوهغه ټولې ستونزې او تکلیفونه ترې هېر دي.

عبدالهادي له دې څخه هم خبر کړم چې دهلمند دحج اواوقافو رئیس دحج ۷۵ سهمونه پټ کړي، وو او دولت پرې خبر شو چې له همدې امله یې بندي هم کړ.

دحج په پروسه کې دایوځینئ بې عدالتي نه ده، هر چارواکي تر خپل وس ل خپل موقف څخه ناوړه ګټه اخستله په همدې ورځ خبر شوم چې دمشرانو جرګې دهغه وخت مرستیال او اوسني رئیس فضل الهادي مسلمیار خپل ۸۰تنه دوستان او ملګري بې نوبته له ځان سره په یوه الوت کې افغانستان ته راوستل، دده په دې کار ډېر افغانان خفه وو.

له پښتنوسره دتبعیض دردو نه په حرم کې هم اورېدل کېدل، دګل عالم په نوم یو تن چې ځان یې اصلاً دکابل دسروبي او اوس دتخار اوسېدونکی راوپېژانده راته وویل چې ته مې په تلوېزیون کې ډېرلیدلی یې، اوډېرې سپیني اوحق خبرې کوې، نو مهرباني وکړه په کابل کې ماته هم زمینه برابره کړه چې خپلې ستونزې درسنیوله لارې چارواکیوته ورسوم، هغه خپلې ستونزې پیل کړې: (په۱۳۳۷هـ ل یا ۵۲کاله وړاندې حکومت په تخارکې شاړې ځمکې راکړې موږ په ډېر زحمت او دخولو په تویولو داشاړې او دښتې ابادې کړې حکومت په هغه وخت کې قبالې رانکړې اوویل یې چې که اوس قبالې درکړو نو بېرته تښتئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسوته به شل کاله وروسته قبالې درکوو،شل کاله وروسته په **۱۳۵۷ هـ** ل کې په افغانستان کې کودتاه وشوه ،موږ له خلقي رژيم څخه قبالې وانه خستې،پاکستان ته مهاجر شوو،هلته په چارسده کې اوسېدو جهاد مووکړ ،قرباني مو ورکړه،دکمونيستي رژيم له سقوط وروسته چې استادرباني په واک خبټه واچوله نو زموږ ځمکې او کورونه يې تاجکو او خپلوقوماندانانوته ورکړې، اوموږ يې وشړلو.

هغه وايي چې يواځې زماسل جريبه آبي ځمکه يې رانه نيولې، په خپل وطن کې مونه پرېږدي او اوس هم په چارسده کې يو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مېړه او مېرمنې مینه

دمېړه اومېرمنې ترمنځ مینه طبعي خبره ده الله ج هم ،له مېرمنې اومېړه سره مینه دخپل رحمت اووجود نښه بللې ده ځینې افغانان دخپلو مېرمنو سره مینه لري خو ځینې نور یې بیا څاروي اووینځې بولي . خلک وایي چې عربان له ښځوسره ډېره مینه لري خوزه وایم چې ددوی مینه له عاطفي تړون او طبعي محبت څخه ډېردشهوت داور دسړولو اړخ لري مینه به هم وي خو دشهوت اړخ یې پیاوړی دی.

افغانان دومره ددود اودستور په لوموکې ښبتي دي چې آن له خپلو مېرمنو اومېړونو سره خپله مینه ښکار ولی هم نشي،په ځانګړې ډول که دمور اوپلار پر وړاندې ورسره موسکا هم وکړي نود سپین سترګي ،بې حیا او بې شرمه ټاپې پرې وهل کېږي خو په نورو ملتونو اوهېوادونوکې بیاداسې نده،په حرم کې مې یوه ښځه اوخاوند ولیدل چې په یوه قرآن کې یې تلاوت کاوه، یوه په لاس کې نیولی اوهغه بل هم په کې تلاوت کاوه، دذوق دا وحدت ،دا وجداني همغږي، دخوښې دومره ورته والی چې په یوه سیپاره ،یوسورت،یومخ اویوځای کې دې تلاوت وشي ، یو دې دیو مخ له تلاوت وړاندې فارغ شي اوبل ته دې انتظار کوي دمینې انتها نه ده نوڅه ؟کله کله یوبل ته موسکي شي داسې هم نده چې هلته دقران عظیم الشان نسخې نشته ده ،په حرم کې دقرانکریم زرګونه نسخې پرېمانه پیداکېږي خو ددوی ددې کار لامل اروایي توافق اوپخپلوکې بې کچه مینه ده.

همدا راز په حرم کې مو یو ځوان اندونیزیایی ولید چې دخپلې ځوانې مېرمن اوږې یې چاپې کولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داختر په دريمه ډېر سخت باران وشو يو سعودی لوند خيشت له يوې بنځې سره روان و يو چاپرې غبرو کړ چې شيخه په تکليف شوې لږ ځان هوسا کړه هغه خپلې مېرمن ته اشاره وکړه او ويې ويل چې دا راسره وي نودژوند هېڅ ستونزه راته ستونزه نه ښکاري.

دماليزيا دپلازميني کولالمپور اوسېدونکی شهراود چې وروسته به يې په اړه په تفصيل څه ووايو زما ملګری شو ډېر نېک او صميمي شخص وو ماورته وويل چې نن غرمه زما مېلمه شه،خو هغه بخښنه وغوښته ويل يې چې له خپلې مېرمنې سره وعده لرم هغه راته په تمه ده له ماپرته ډوډۍ خوند نه ورکوي،ماورته وويل خير دی دواړه زمامېلمانه شئ،خوهغه وويل چې له خپلې مېرمنې سره له مشورې وروسته به دهويانه ځواب درکړم.

د حرم پاکي

شاهد وويل چې دحرم کچره ياپه حرم کې پيداکېدونکې او کارېدونکې توکي لومړی دټاکل شويو کسانو لخوا په ستر و پلاستيکي کڅوړوکې راټولېږي بيا داکڅوړې په کوچنيو برېښنايي ګاډو(کراچيو)کې اچوي ، داکراچۍ چې دکوچنۍ ريکشې په اندازه دي او ډرېورلري کثافت يوبل ځای کې لويوګاډو ته وړي بياله هغه ځايه په کوچنيو مازدا موټروکې دمروه په استقامت ټاکل شوې ځای ته لېږدول کېږي اوله هغه ځايه بيا په لويو مازدا موټروکې دمنی خواته وړل کېږي هلته ورته ځايونه جوړشوي اودکېمياوي موادو په واسطه بې له دې چې وسوځول شي، له منځه وړل کېږي .داموټر اوګاډي په حرم کې په بطريوګرځي شاهدوايي، چې داموټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

جک لرونکي دي آسانه خالي کېږي اوآسانه بارېږي شاهد داهم زیاته کړه چې دسعودي حکومت په هر ځای کې پراور بلولو سخت بندیز لګولی دی،ځکه چې په سعودي کې تېل ډېر دي او دسوځېدنې اواور لګېدلو امکان ډېر دی، دشاهد په وینا دحج په ورځوکې په هرو۲۴ساعتونوکې شاوخوازر موټره کچره یا کارول شوي توکي چې ډېر یې ګیلاسونه،بوتلونه اوپلاستیکونه دي له حرم څخه وېستل کېږي او دتنظیف چارې ۲۴ساعته روانې دي، دحرم دتنظیف لپاره ځانګړې اداره ده، ټولې سیمې وېشل شوې ،نوکریوال اشخاص ۲۴ساعته کارکوي کوم ځای چې لږ هم ناپاک شي سمدستي صافي کېږي دحرم غولی او مطاف په یوه ډول ځانګړو برس او جارو لرونکیو ماشینونو چې په ټایرونو ګرځي وینځي داماشینونه د اوبو او ځانګړې شامپو ځایونه لري او په اتومات ډول پرځمکه توېږي ،په مخکې برخه کې ځای پرځای شوي برسونه غولی وینځي او شاته تاري جارو یې صافي کوي او وچوي یې ،مطاف هره ورځ اته ،نهه بجې وینځي خوهره ورځ پکې بیروبار وي بیا دتنظیف عملیه پکې له ډېره ځایه پلاستیکي پټې راتاوه کړي هلته طواف کوونکي نه پرېږدي هغه ځای ژر پاک کړي بیاهغه ځای طواف کوونکیوته پرېږدي، له بل ځایه پټې راتاوه کړي.

هرکال په میلیونوکسان حج ته ځي په حرم کې ډېر بیروبار وي سره له دې چې حکومت دبوټانو ،څپلیو اوضروري شیانو د ایښودلولپاره زرګونه رفونه جوړ کړي دي خوبیاهم ځینې حاجیان خپل شیان بې ځایه ږدي خودتنظیف عملیه چې راشي نو هر څه چې له رف څخه پرته ایښودل شوي وي هغه که هرڅومره قیمتي شی وي په کچرې کې یې پورته کوي اوبهر یې وړي ،دتنظیف عملیې دحرم په هره برخه کې پنځه شپږځایه جوړ کړي چې ډېر دکار اوقیمتي شیان پکې پراته وي ډېر یې لاسي بکسونه او چترۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي، هرځوک چې جنس يې نادرکه شي بيا يې همدلته لټوي ،دلته په هره برخه کې د اجناسو ډېرې (کوټې)وي اوهرڅوک پکې خپل جنس لټوي،خودبل جنس که هرڅومره قيمتي وي، لاس نه وروړي،اونه يې دحرم دتنظيف عمليه ځانته اخلي ،ډېرځله چې دکوم حاجي جنس ورک شي، بيا ورپسې سرنه ګرځوي اونه ورپسې ګرځي يو حاجي دبل حاجي له بيک اوسامان سره کار نلري،په مطاف کې چې څوک څه ومومي نوپورته يې نيسي ترهغې چې خاوند يې پيداشي که خاوند يې پيدانشي نو بيا يې دحطيم پرديوال ږدي له هغه ځايه يې مربوط کسان وړي.

ماڅوځله شيان راپورته کړل بيابه مې دحطيم پرديوال کېښودل يوځل مې ډېر لوکس او قيمتي ګلدوزي څادر راپورته کړ ډېر مې پورته ونيوه خوخاوند يې پيدانشو په همدې کې له کلک تېل او بيروبار سره مخ شوم دومره تېل چې هېڅ پوه شوی نه يم چې داڅادر له ماڅنګه ولوېد؟ دمکې ځينې کوڅې دکابل په څېر ناپاکه اوله کثافاتوډکې دي چې بوی يې لارويان په تکليفوي.په حرم کې دقيمتي شيانو دساتنې لپاره په هره خواکې ځانګړي ځايونه جوړ شوي دي ،په هره خونه کې سلګونه رف ته ورته کوچني صندوقونه دي چې څوک خپل جنس وروسپاري نوپه يوه خانه کې يې بند کړي،د رف کيلي (چابي)له مسؤلينو سره وي، اوده ته يې په کاغذ ليکل شوی نمبرورکړي، کله چې بېرته خپل جنس غواړي نو هماغه نمبر ورکړي اوخپل جنس تر لاسه کړي.

دپيسو ،مبايل ،پاسپورت او سروزروپه څېر قيمتي شيانو دموندنې لپاره د ابوجهل دکور ترڅنګ دورکې دفتر دی خلک چې داشيان وموومي نوهلته يې وروړي او دچاچې څه شی ورک شي نو هملته مراجعه کوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسجد دننه يې خوځايه په خوږبوليکلي چې مهرباني وکړئ خپل بوټان په پلاستيک کې تاو او په خپل مخ کې يې کېږدئ.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ببلا ببلې لیدنې

دحج بنسټیزه فلسفه په نړیواله کچه دمسلمانانو خپلمنځي پېژندګلوي ده،حج د اسلامي امت نړیواله کنګره ګڼل کېږي ، دحج یوه موخه داده چې دنړۍ دګوټ ګوټ مسلمانان یوبل وپېژني ،له ستونزو یې خبر شي دیوه بل له عنعناتو،دود او دستور سره بلد شي ماهم هڅه کوله چې کم ترکمه یوځل خو دیو هېواد اوسېدونکی راپیدا او ورسره دزړه خواله وکړم، له ډېرو سره کېناستم ، له ډېرو سره مې دزړه خواله وکړه له ډېرو سره مې دردونه شریک شول ،ډېرتکړه تکړه او با احساسه ځوانان او مېرمنې مې ولیدې، دصفا اومروه ترمنځ د مراکشی،المغربی ،تونسی،پاکستانی اوبنګله دېشی مېرمنو سره زماتفصیلي خبرې مو وړاندې ولوستلې له سوډانی نفیسې او نهال او دهغوی له ملګروسره زمونږ دهر اړخیز بحث ځوټکي موهم درته واورول ، له ما سره دنړی له مسلمانانوسره داړیکوپه جوړولوکې شېرزمان هم ډېره مرسته کوله، دشېرزمان دادوهم ځل حج و خوبیاهم دخپلې خونې له ملګروسره یوځای نه ګرځېده،که تر حرم شریف به ورسره یوځای راهم غی دلته به ترې بېل شو ،هغه دباب عمرې او باب فهد ترمنځ دحرم په دوهم پوړ کې ځانته ځای ټاکلی و ډېر وخت به همدلته یواځې ناست وو، یابه یې تلاوت کاوه یابه یې دنړۍ دکوم هېواد له حاجي سره په اشارو خبرې کولې ،هغه به راته ویل چې فارسي له خپلې نیمګړې اردو سره یوځای کوم او مخاطب پوهوم.

دکوالالمپور اوسېدونکي شهراودبن ابراهیم په حرم کې دښځوله بې حیایی اوبې باکی،له بې ځایه لاړوتوکولوسر ټکاوه، همداراز بې ځایه دنارینه اوښځینه وو پرخوب، بې نظمی او له احرام سره پرخوب چې کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله انسان بې ستره شي، دزمزم پر اسراف اوبې ځایه کارولو ،دګیلاسونو پرضایع کولو ډېرخفه وو ،هغه افسوس کاوه چې ځینې خلک وخت او پیسې لګوي خو اعظمي ګټه ترې نه اخلي.

شهراود لنډه کې ږیره درلوده، سپینه خولۍ ،سپین سان پرتوګ ،نخودي کمیس یې په تن وو ،دهند دحیدرآباد دایالت دفروټ frotاوسېدونکی ځلوېښت کلن محمد فصیح الدین دمحمد رفیع الدین زوی سره مو هم بنډار وکړ.

هغه راته وویل چې په هند کې ځلورسوه میلیونه مسلمانان دي خو حکومت ورسره تبعیض نه کوي هغه له مسلمانانو سره د هند دحکومت پر چلند راضي و ،هغه داهم وویل چې دهند دنفوس ځلوېښت سلنه مسلمانان دي خو حکومت داشمېره پټوي اویاځې په ۲۵ سلنه قانع کېږي.

محمد فصیح الدین ،افغان ولسمشر دامریکا سړی اوپه افغانستان کې د امریکایانو پرضد جهاد حق بولي هغه وویل چې په هرو سلو حاجیانو یو ښوونکی لرو، دذاکر نایک په اړه زمادیوې پوښتنې په اړه یې وویل چې دی نایک نه پېژني اوښایي دپاکستان اوسېدونکی وي. دایواځې فصیح الدین نه وو چې داسلامي نړۍ مشهور او نوموتی عالم او داعي، نابغه ډاکتر ذاکرنایک یې نه پیژنده، بلکې ما په ډهلي او ممبیي کې له څو نورو هندي مسلمانانو سره هم یاد کړ خوپه هغوی کې هم ځینو نه پېژنده.

دپاکستان دپنجاب ایالت دچکوال ولسوالۍ دتله کنګ اوسېدونکی نواب خان دغلام غوث زوی هم دحرم په خادمانوکې و له هغه سره مې هم دچکوال دوضعیت په اړه خبرې وکړې، ورته مې وویل چې شل کاله وړاندې له کراچۍ څخه دچکوال اوتله کنګ پرلار سوات ته تللی یم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه راته وویل چې دسعودي حکومت هر وخت پاکستان ته ویزې ورکوي چې خلک دحرم دخدمت لپاره راولېږي دا ویزې وړیاوي خو ایجنټان (استازي یانماینده ګان)یې پلوري،هغه وویل چې داویزه څلورمیاشتې وخت لري اوتېرکال په ۵۵۰۰اوسږکال په ۲۵۰۰کلدارو پلورل کېدله نواب وایي ماهم همدا ویزه واخستله او حرم ته راغلم ددې تړون له مخې به دوی څلور میاشتې دحرم خدمت کوي نوددوی ټول لګښت لکه دالوتکې ددواړوخواوو ټکټ،خوراک، څښاک،ځای اوهرڅه دسعودي په حکومت دي او هره میاشت ۵۰۰ریاله دجیب خرڅ هم ورکوي دی وایي چې ددوی ګټه داده چې نور په درې لکه او دوی په ۲۰۰۰کلدارو حج کوي او دحرم خدمت خود ځان لپاره بېل ویاړ اونېکمرغي بولي .دده په وینا دده وخت د ۲۰۱۰ ددسمبر په نهمه پای ته رسېږي ،نواب خان په خپل وطن کې ډربوري کوي.

نواب خان داهم وویل چې دلته دحرم دخدمت دکمېټې مشر سعودی دی اونور ټول کارکوونکي یاپاکستانیان یاهندیان اویابنګالیان دي، خو اویاسلنه یې پاکستانیان دي هغه وویل دزمزمود ترموزونو کارترنورو دروند دی یواځې پاکستانیان داکار کولی شي،نواب زیاته کړه چې دحرم کار درې شفټه دی ،اوپه هر شفت کې کم ترکمه دوه زره تنه خدمت کوي دنواب دوی داکار له باب العمره څخه تر باب الفهد پورې دزمزمو د ترموزونو څارنه یاتش ترموزونه وړل اوډک راوړل دي.

ددوی او دمطاف ترمنځ یوه بله برنډه هم ده خوپه دې برنډه کې دزمزم لپاره ترموزونه ،نه بلکې هلته نلونه دي دده په وینا ، له یوې دروازې تربلې دترموزونو په برنډه کې ۱۴تنه او دنلونوپه برنډه کې ۵تنه توظیف دي کله چې په حرم کې دماسخوتن لمونځ په جماعت اداشي، نو ډېر خلک

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلو خونو ته ځي او پرسړکونو ډېر بيروبار وي په کوم اوږد پله چې موږ تللو ډېر پراخ او دوه سړکه وو او د ترافيکو پرمخ به هم تړلی وو خو بيا هم دازدحام له کبله تګ پرې د مېږي پر پښو و يو ځل دلته له يوې داسې ځواني تورپوستې سره مخ شوم چې الله ج د بدرنګۍ بشپړه نمونه پيدا کړې وه ،ما ويل راځه د نړۍ د بدرنګې په توګه يې يو انځور واخلم بله موخه مې د خپل ديوترورزي ځورونه وه.

دهغه مېرمن هم لږه توره ده ماويل راځه که ددې انجلۍ عکس (انځور)دې واخست ،هغه ته به ووايې چې په مکه کې مې ستا خينه وليده، او دايې عکس دی، خير کېمره مې راواخسته، له حدځخه ډېر بيروبار و وېرېدلم چې که ددې انجلۍ عکس واخلم ښايي دا او يايې بل څوک بده و مني ، په غم به ککړ شم،خير جرئت مې وکړ په عربي مې ترې اجازه وغوښته په خندا شوه ماهم ددې داموسکا ددې پر خوښه تعبير کړ څو انځورونه مې ترې واخستل.

په بله شپه په همداسې بيروبار کې ورو- ورو روان يو چې پر يوې لوړ قدې او چاغې ښځې مې سترګې ولګېدې ښځه دومره لوړه او دومره چاغه وه چې خپله خپل مثال کېدلی شو او بس. ځان مې ورنږدې کړ، ځوانه خو تور پوستې وه،په بخښنې سره بايد ووايم ،تيونه يې دومره غټ وو چې په اوږو پورې يې تړلي وو،په ډېرې حيرانتيا مې ورکتل هغه هم زما په حيرانتيا او هغې ته په ځيرکتلو پوهه شوه ښايي پاکستانی او يا هندی به ورته ښکاره شوی يم په ډېر خاص انداز، دطنز په لهجه او فلمي ډايلاګ يې د کړس کړس خندا په ملتيا راته وويل (کياهوا)له دې وېرې چې دنورو پام راته راوانه وړي ژر مې سترګې واړولې خو دې بياهم په هماغه اندا ز وويل (کياهوا)؟.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکینیا د پلازمینې کوناکرې له اوسېدونکې ۲۰ کلن محمد یوو صالحو جالیو سره موهم خبرې وکړې، هغه راته وویل چې دافغانستان جهاد په تلویزیون کې وینو او بریاته یې دعاکوو.

دختیځې افریقا داړوند هېواد تانزانیا له یوه اوسېدونکې سره موهم بنداروکړ شېرزمان ترې دهاغه کوچنۍ نابغه چې د ۱۹۹۳ او ۱۹۹۵ کلونو په منځ کې یې شهرت وموند پوښتنه وکړه خو اوس ترې خبرنه وو.

دحج په ټول موسم کې مې دنایجرله یوه اوسېدونکي اسماعیل سره ژوره او دزړه له درده ډکه خواله وکړه،

څه چې ماغوښتل پرې واوښتم اسماعیل ویښ، هڅانده، صابر نشیط پرخپل ولس او اسلامي نړۍ درد بدلې ځوان وو، هغه دسوداګرۍ له پوهنځي څخه فارغ او کوچنی سوداګر وو.

یوه ورځ مې دماز یګر له لمانځه وروسته دوه طوافه وکړل له طوافونو وروسته شېرزمان خپل درياضت ځای ته بوتللم، هغه ځای چې دده عزلتګاه او دراز، نیاز تفکر اوتدبر ځای وو، هماغه دده دناستې همېشنی ځای.

په همدې وخت کې یو تور پوستی ځوان راغی زموږ ترڅنګ کېناست، له سلام وروسته مې ورسره دخبرو تنسته پرانسته، ډېره ښه انګلیسي او څه ناڅه عربي یې زده وه، خپل نوم یې اسمعیل او دنایجراوسېدونکی راوپېژنده.

هغه راته وویل چې ځینې خلک دنایجر او نایجریا توپیرنه کوي موږ دنایجر یو چې ۹۹ سلنه خلک یې مسلمانان دي او دافریقا په لوېدیځ کې پروت دی دنایجر خلک غریب خوپر اسلام کلک ولاړ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خودنايجريادنفوس يواځې نيم وګړي مسلمانان دي، هغه زياته کړه: (موږ ډېر نېستمن خلک يو چې حج ته راځو اړيو چې اوه کاله ورته سپماوکړو ،زموږلوړ عايد دمياشتې درې سوه ډالر دی چې ۲۵۰ دکور دلګښت لپاره کاروو او ۵۰ډالره بچت کوو، کله چې حج ته راځو نو دولت ته څلورزره ډالر تحويلوو ، موږ پنځلس ميليونه نفوس يو دحج سهميه مو يونيم زر تنه ده خوزموږ په هېواد کې له يونيم زرتنوسره دحج وس نه وو همدا لامل دی چې سږ کال دولس نيم سوه تنه راغلي يو، امريکا او اروپا راسره دخپلو موخولپاره مرسته کوي خو اسلامي نړۍ په ځانګړې ډول سعودي ،مصر،ليبيا ،او ايران راباندې خپلې دروازې تړې او مزدورۍ ته مو هم نه پرېږدي،زموږيوهېوادوال په قانوني توګه له پاسپورت اوويزې سره لېبياته مزدورۍ ته تللی و خودقذافي عسکرو ونيوه ويې واهه اوچې وږی شو نو خپل پاسپورت يې پرې وخوړ،اوس موږ خپلو پنځه نوي سلنه کوچنيانوته خپلې مدرسې نلرو، هره ورځ مو دين کمزوری کېږي ،کفار راکې کار کوي او شتمن سعودي او مصر مو نندارہ کوي،عرب ،شيخان بايد موږته ددين دزده کړو زمينه برابره کړي ،مدرسې او دارالحفاظونه جوړ کړي،حافظانو او ددين طالبانوته مکافات ورکړي ددين زده کړوته يې وهڅوي پرموږ کې دين مري، دعربو شيخان دوه زره ډالر دحفظ ديوې حلقې لپاره نه راکوي، خو دسعودي شاه دوه کاله وړاندې مايکل جکسن ته ديوې نڅا لپاره څو ميليونه ډالر ورکړل، زماپلار ديني عالم دی خو زماقرانکريم ندی زده آن ناظره يې هم تلاوت کولی نشم، که مسلمانان په رښتيا هم ورونه وي او داسلام او ورونو ګټه او دفاع فرض وي نو په نايجر کې خو اسلام دنړېدلي کمر پر سر دی،ولې يې دنفتوپه پيسو په خرمستۍ

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې ډوب عربان نه ګټي؟ که دوی خپل نیم زکوة هم موږ ته راکړي زموږ اقتصاد رغیږي، او د مسیحي نړۍ له احتیاجه خلاصیږو.)

اسماعیل اسامه ته هم د شک په سترګه ګوري وایي: (اسامه د سي آی اې ایجنټ دی، د سپتمبر د یوولسمې پیښې د امریکا په خوښه وې، واک ته د بوش په رسولو کې اسامه لاس درلود. اسامه ځکه د سپتمبر د یوولسمې د پیښو پړه ومنله چې امریکا دلته راشي، طالبانو اسلامي حکومت جوړ کړی و په افغانستان کې سوله وه، روسان مات وو خو اسامه دا هرڅه ګډوډ کړل، او د امریکا پښه یې دلته راکش کړله چې اوس هره ورځ افغانان وژني)

اسمعیل خپل ایمیل ادرس هم راکړ او ویې غوښتل چې له یو بل سره دوامداره اړیکې وساتو.

د پاکستان د پښتو نخوا ایالت د مردان دولسوالۍ د هوتي او سېدونکی حاجي خان زرین راته وویل چې حکومت ترې ۲۴۰۵۰۰ کلدارې اخستې دي خو په همدې پیسو کې درې وخته ډوډۍ هم ورکوي عماره یې هم حرم ته ډېره نږدې د مکې معظمې له کتابتون یا حرم ته نږدې د رسول الله ص د زیږیدو له ځای سره ده، قدر او عزت یې ډېر دی. افغان حکومت هم له حاجیانو له دې ډېرې پیسې اخستې دي، خو نه ډوډۍ ورکوي، نه مناسب ځای نه کافي اوبه.

یوه ورځ سحر د تهجدو په وخت کې حرم ته لاړم له ما څخه په مخکې صف کې یوه اندونیزیایۍ په لمانځه ولاړه وه، سجده یې دومره اوږده کړله چې ما ورسره اته رکعته تهجد وکړل، ترڅنګ یې یو ځوان ناست و، بیا یې پاڅیده څو رکعته لمونځ یې وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له لمانځه وروسته يې له سر څخه حجاب اخواکړ، وېښته يې چې لږ ښکارېدل هم په سره ټوټه کې تاوکړل،لمونځ يې په ډېره مينه،خشوع اوخضوع وکړ،خوب ورته ،پريخ زمزم يې څوځله مخ اوځنګلې ووينځلې،ښې ډېرې يې وڅښلې زه هم تږى وم زمزم ته راغلم راسره مخ شوه،ورته مې نه کتل خوزړه مې فتوا راکړه چې ددې ديندارې مخ ته کتل ثواب دی،ښکلی تک سپين نوراني مخ يې و، دنورو اندونيزيايانو برعکس دمناسب اندام اولوړې ونې درلودونکې وه، زماټول پام همدې ښځې ته و، لمونځ اوعبادت هغې کاوه خو خوند يې ماته راکاوه.

يوماښام راسره دچين دګانزوا ايالت اوسېدونکى عبدالاحمد دقربان نيازي زوى په اشارو ډېرې خبرې وکړې،هغه خپل عمر ۵۸کاله وښود ،په عربي ،اردو ،پښتو او فارسي هغه نه پوهېده،اوپه چينايي ژبه زه نه پوهېدم.

عبدالاحمد ،په انګليسي هم پوره نه پوهېده خو زما ديوې پوښتنې په ځواب کې يې زما يادښت په کتابچه کې پخپل لاس وليکل،چې (muslims in china ۱۰۰،۰۰۰۰۰)يعني،په چين کې لس ميليونه مسلمانان شته دي.

له چينايي عبدالاحمد سره خبرو خوند راکړ ،هغه چينايي و خونوم يې چينايانوته ورته نه و سم زموږ په څېر افغاني او اسلامي نوم و. غوښتل مې چې دنيازي دپسوند لامل ترې وپوښتم خو په ژبه نه پوهېده له ده سره په خبروکې هره شيبه راته خپل ماما حاجي امرالله سترګوته ودرېده، ماويل کاشکې دلته واى چې زما خبرې يې هغه او دهغه خبرې يې ماته ژباړلې واى،حاجي امرالله په چين کې له يوې انجنيرې سره وپېژندل ،پېژندنه ژوره شوه په دوه طرفه مينه واوښته،چينايۍ دده په هڅو مسلمانه شوه، ويښه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوديندارە مسلمانه، باحجابه اوتر مورِ متدينه مسلمانه. دګڼ ژوندثمره يې دوه زامن دي چې پر يو يې، دجليل القدره او غسيل، الملايک صحابي حضرت حنظله او پربل يې د الله ج دتورې (سيف الله خالدبن وليد) نوم ايښی دی، اوربډلي مو دي چې چينايي سخته ژبه ده خوحاجي امرالله په سپينه ربړه دومره ژر ياده کړه ،چې سړی ورته حيران شي ،له ماډېر مشر دی، خوکله کله ورسره ټوکې کوم چې مينې پرفرهاد غر سوری کړ پرتا خوبه يې خود ژر ژرچينايي ژبه زده کوله.

دترکيې دقونيې ۳۵کلن اوسېدونکی علي خيری چلک بل ځوان وو چې ډېرې خبرې مو ورسره وکړې، چلک ډېرذهين په سياست پوه اوداسلامي نړۍ په درد دردمند ځوان ود مولنا بلخي خوبيتونه يې راته واورول، هغه راته وويل چې په نړۍ کې ۵۲اسلامي هېوادونه دي خو مشران يې د پرديو ګوډاګيان او بې اتفاقه دي هغه وويل که اسلامي هېوادونه پر اسرائيلو لاړې هم توکړي نو اسرائيل به ډوب کړي هغه وايي يواځينی سړی چې داسرائيلو لومړي وزير شيرون ته يې په اروپاکې مخامخ شيطان وويل هغه طيب اردوغان و.

چلک وويل چې ځوځله دلوېديځ اقتصاد ولوېد خو کوېټ، دوبۍ، سعودي او مصر لوړ کړ،هغه داسلامي هېوادونو د چارواکيو په بې اتفاقۍ ډېر وژړل،او دهغوی عياشي يې د مسلمانانود بربادۍ لامل وباله.

ده هم اسامه دامريکا سړی وباله،ويې ويل چې هغه امريکا ته زمينه برابروي چې اسلامي هېوادونه ونيسي، اوويې ځپي، ماداسامه ننګه وکړه، ورته مې وويل چې امريکا خو سعودي ،عراق ،کوېټ ،يمن، او نورو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلامي هېوادونو ته تر اسامه وړاندې راغلي وه. هغه حکمتیار، ربنـتوني او زړور مجاهد باله.

ماورتـه وویـل چـې مصطفی کمـال، اتـاترک خـوهم سـیکولر او دپردیـو ګوډاګی و، زما خبر یې ډېره تائید نکړه،خو په زغره ده یې رد هم نکړه.

له یوبل ۵۰ کلن ترکي سره مې چې د استانبول اوسېدونکی واوپه خپله شین رنګه بنین اوتور رنګه دریشي کې ډېربښه ښکارېده، د عزیز نسین په اړه خبرې وکړې، خو یوبل مو سم پوهولی نشو.

عزیز نسین نه یواځې دترکیې، بلکې په نړیواله کچه طنز لیکـونکی و، دهغـه دسیاسي طنزونویـوه نـامتو ټولګـه خرمـړی(ډیـډ ډانکي) مـې چـې ډاکټر فرید بزګر ژباړلې وه ۱۵ کاله وړاندې لوستې ده اوس یې هم لـولم اوچـې هرځـل یـې لـولم نوخونـد راکـوي. عبدالاحمداو چلـک دواړو خپـل ایمیلونه راکړل، او په راتلونکې کې یې داړیکې په ساتلو ټینګار وکړ.

ماښام یوبنګله دیشي انجنیر سره مخ شوم، هغه راته وویل چې دده معاش دېرش زره او دمېرمنې یې پنځوس زره ترکي tkدی ځکـه چـې دمېـرمن زده کړې یې له ده لوړې دي، دوی دحج لپاره ۲۲۸۰۰ tk چې ۳۲۷۵ډالر کېږي حکومـت تـه ورکـړي دي او ددرې وختـه ډوډۍ پـه شـمول لګښـت یـې پـر حکومت دی.

د حاجیانو ځینې بې نظمۍ

په کوم ځای چې دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه شاوخوا ۲میلیونه تنه چې هم لوستي اوهم نالوستي هم مهذب او هم غیـر مهـذب ،هم ښـار میشـتي او متمـدن او هـم غیـر متمدنـه ،دبېلابېلـو کلتورونو ،دودونـو اودسـتورونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندان راځي نو هرو مروه ده چې بې نظمۍ جنګ او جګړې به وي خو الحمدلله مکه د امن ښار دی ،د سولې مینې او محبت ښار دلته هېڅکله هم ما ـ له یوځل پرته چې د حراپه غره کې دوه تنه لاس او ګرېوان وو ـ آن سوک ،څپېړه هم نده لېدلې ،ګیلې او ناندرې وي، په ځانګړې توګه په مطاف او دحجر اسود دښکلو په سیالۍ کې ټېل ماټېل. کله کله چیغې اوفریاد هم وي خو وهل ،ټکول ،ښکنځل دیوبل توهین نشته دی.

دلته دبېلابېلو مذاهبو خاوندان او اتباع راځي،په یو مذهب کې یو کار روا او دبل په مذهب کې نا رواوې خو یوبل زغمي او دکفر ټاپې پرې نه لګوي،کله کله داسې یو کار هم ولیدل شي چې په یو مذهب کې هم روانه وي،شاهدراته وویل چې ځینې پښتانه اوعام افغانان، په طواف کې هم نسوار اچوي او بیایې آن په مطاف کې دکعبې تر څنګ غورځوي، هغه پر دې کار ډېر خفه او دیوپښتون په توګه شرمنده وو ،یو ماښام یو بنګله دېشي، سره له دې چې اوبه او وخت پرېمانه و او ناروغ هم نه ښکارېده، په صف کې تیمم وکړ .ماورته په اردو وویل چې وروره لمونځ دې نه کېږي ورشه اودس وکړه هغه په بنګالي ژبه څه وویل خوزه پرې پوه نشوم، هغه سپین ږیری او لنګ یې ترلی و.

په مطاف کې په لومړی صف کې، په ځانګړې ډول د ملتزم او باب الکعبې لورته ځای نیول ډېر سخت کار دی،ډېرو خلکو ته له ډېر زحمت او ټېل ماټېل وروسته هم دا ویاړ نه وریه برخه کېږي، کله چې صفونه تړل کېږي نو خلک له یو بل سره لاسونه ورکوي، او پنجې خوپرېږه ددې لپاره چې دټېل په وړاندې مقاومت وکړي او څوک یې ځای ونه نیسي له یوبل سر څنګلې په ځنځیري شکل تړي، یوه ورځ یوه پښتون سپین ږیری چې ژبه او جامه یې دکندهار وه راغی له خلکو یې وغوښتل چې خپل لاسونه لږ خلاص

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي او ده ته لا ر ورکړي چې بهر لاړ شي کله چې هغوی ځنګلې خلاصې کړې سپین ږیری صف ته ننووت نو ددې پرځای چې بهر لاړ شي نېغ په صف کې د هغه چاپرځای ودرېد چې ده ته یې لار ورکړې وه، هغه بېچاره چې ولیدل خوارۍ یې اوبو وېوړې، او په نورو صفونو کې هم ښایي ځوک ځای ورنکړي نو جنجال یې پیل کړ، غالمغال شو پولیسان چې په حقیقت خبر شول نو دی یې له صف څخه وویست ،بېچاره اخوا دې خواکتل خو د پولیسانو زړه پرې ودرد بده ،سپین ږیری و رایې ووست او په لومړي صف کې یې ښه ځای کې ودراوه.

سبا ماښام زه بیا هملته وم ګورم چې دې سپین ږیری بیا هماغه چل وکړ، خو داځل پولیسانو هم وپېژنده یا به ښایي ده داکار ډېر کړی و نو پولیسانو له صف څخه وویست او بل چېرې یې هم ځای ورنکړ، یوځل په حرم کې پر تشنابونو بیروبار وو ،موږ نوبت ته ولاړ وو په همدې کې یو تور پوستی ځوان چې لایې نوبت ته ډېر وخت پاتې و دګڼو خلکو په مخ کې په سالون کې پر توغابښ خلاص کړ، پرتوګ یې خلاص په لاسونو کې ونیوه او نوبت ته منتظر وو ،یو بل تور پوستی په جماعت کې له ما وړاندې په صف کې ولاړ و یو ناڅاپه یې دلمانځه په جریان کې مخکې منډه کړه لږ وروسته بېرته راغی او په خپل ځای کې درېد.

یو بل ماښام له خوني څخه حرم ته روان یم ،حرم ته نږدې له پله سره یو تور پوستی په داسې حال کې چې په سړک سلګونه خلک روان دي د سړک پرغاړه پرتوګ ښکته کړ او استنجا یې پیل کړه، عورت یې ټول ښکاره شو کله چې له استنجا او اوداسه څخه فارغ شو نو ورغلم په ډېره نرمه لهجه مې پوه کړ، ژمنه یې وکړه چې بیا به داسې نه کوي، مولوي احمدي وویل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ما ولیدل یو تور پوستي دملک فهد ددروازې دننه په داسې حال کې چې ډېرو خلکو ورته کتل په زمزمو استنجا وکړه.

یوې ښځې په حرم کې خپل ورنونه لوڅ کړي وو ،یوې مراهقې انجلۍ سرلوڅی طواف کاوه، یوې بلې ښځې غوښتل چې حجراسود ښکل کړي خو په تېل کې داسې راګیره شوه چې څادر یې له سرنه ولوېد، چیغې او فریاد یې پیل کړ ،په چیغو چیغو ژړایې پیل کړه ،نږدې وو چې تر پښولاندې شي.

یو ځل دجمعې په ورځ چې لا زوال هم نه وو شوی له غرمې مخکې لس باندې یوولس بجې په جروال کې اذانونه واورېدل شو.

د ۱۴۳۱هـ ل د ذوالحجې په شلمه مازیګر حجراسود ته ورنږدې شوم خوپه همدې وخت کې یوه انجلۍ هم رانږدې شوه اوس نو زه او هغه تر ټولو ورانـدې وو او مقابلـه زمااودهغې وه خو زه پـرې زورور شـوم،کله چې ما حجراسود ښکلاوه نو تېل هغه لېرې بېولې وه، کله چې له حجر اسوده را وګرځېدم نو جنګ یې راسره پیل کړ اوخپله غوسه یې رابانـدې سړه کړه،یوې بلې هم په حجر اسود پسې دلېونۍ غوندې حملې کولې پولیسو منع کوله خو نه منع کېده، یوتن سپین ږیری د سحر په لمانځه کې بې اوداسه شو، داوسپنې په جالۍ یې تیمم وکړ خونه یې لستوني بډ وهل اونه یې لاس پرمخ سم راکش کړ، دستي بېرته په لمانځه ودرېد.

په حرم کې له چاسره د ارایشي اوجنسي غرایزو فکر نه وي خو بیاهم ،کله کله پدې اړه بې نظمۍ لیدل کېږي یوه ورځ مې حرم ته نږدې یوه تور پوستې ولیده چې ډېر غلیظ ارایش یې کړی وو پـه لانـدې شونډه یې ګلابي اوپه پاس شونډه یې سور لب شرین وهلی و پـه سترګویې هم ډېره خواري کړې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځینو تور پوستو لاسونه ،څنګلې آن تر اوږو ښکاري دځینو لستوڼي دومره لنډوي چې آن تخرګونه یې ښکاري سعودیانې له کوره بهر ډېره درنه جامه او حجاب کاروي ، ښځینه متواګانې خو آن په سترګو عینکې ،پرېښو جرابې او پر لاسونو دستکشې اچوي خو شاهد راته وویل چې سعودیان په کور دننه ډېره لنډه ،نرمه ،نازکه او ښنتې جامه کاروي،دځینو فېشن او جامې ته آن اروپایانې هم نه رسېږي خو موږ له داډول جامو سره څوک ونه لیدل.
شاهد وایي چې عربان ډېر کبر جن دي هغوی داسې انګېري چې حج ته دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه خلک راځي په دوی کې په ساري او نورو ناروغیو اخته خلک هم وي نو له همدې وېرې دحج په موسم کې بهرنه راځي چې په ناروغیو اخته نشي.

هغه تور پوستې چې پرسړکونو دوکانداري کوي خپل حجاب اوعورت ته ډېر پام نه کوي ځیني ښځې دعمومي سړک پرسر خپلو کوچنیانوته تیونه راوباسي اوسم نیم یې ښکاري.

ځینې ښځې له خپلو کوچنیانو سره مطاف ته د طواف لپاره ورځي چې په تېل کې خپله هم بې ستره شي او کوچنی یې هم په تکلیف شي او ژاړي.

دحرم په سالون کې ښځوته له نارینه وو سره اوږه په اوږه دلمانځه اجازه نشته او متواګانې ښځې له نارینه وو بېلوي خو بیاهم په هر لمانځه کې لسګونه ښځې له مطاف څخه بهر او یا یوازې ته له تللو انکار کوي اوله نارینه ووسره اوږه په اوږه لمونځ کوي.

دحج په مراسمو کې ډېر منظم ،دسپلین او حجاب لرونکي خلک دفلسطین ،ترکیې او ایران دي او ډېر بې نظمه بې حجابه او بې بندوباره تور پوستي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینې تور پوستي ځوانان او ځوانانې لوړ قدي ،قوي او چاغ دي په طواف کې د هېچا پروا هم نه کوي.

ډېر خلک داسې هم شته چې په لمانځه کې ورته په صف ځای پیدا نشي، جماعت ودرېږي او دی بیا اخوا دېخوا دلمونځ کوونکیو په مخ کې ګرځي اوپه مطاف کې هم له جماعت څخه بې برخې شي دوی نه پوهېږي چې دبیروبار په وخت کې آن دبل چاپر ملا هم سجده رواده، دکعبې ترڅنګ په مطاف کې چې کله جماعت ودرېږي نو متواګان لومړی،دوهم ،دریم او څلورم صف او دامام ځای ښه پاک کړي،په همدې صفونوکې عطر او کاغذي دستمال هم وېشي چې فضاوړمه ایزه اوپاکه شي.

tahrik.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځینه دوکاندارانې او سوالګر

سره له دې چې د سعودي او د ډېرو عربي هېوادونو اقتصاد ښه دی خو بیا هم نېستمن په کې ډېر دي ، سعودیان الله ج په سخت ازموېښت کې نیولي دي، د حضرت ابراهیم ع په وینا ، هغه بې اوبو اوبې وښو دښته یې چې مرغۍ اوماران پکې جل وهي ورته په ثاني جنت بدله کړې ده ، دځمکې لاندې یې پربمانه تور زر (نفت) پیدا کړي او دځمکې له پاسه یې ورته تر الماسو ،یاقوتو اوزمرودو ګران بیه حرمین ورکړي دي، پوه نه یم چې داخبره به څومره رښتیاوي خو د دینارخېل په وینا چې له یوې راډیو څخه یې اورېدلي سعودي هرکال د حج په پروسه او دعمرو له لارې د پرش میلیارده ډالر ګټې ،دتیلوخو دومره ارزاني ده چې څو ځله مې له موټر چلوونکیو واورېدل چې په یو ریال درې لیټره ورکوي، یو افغان ملګري مې چې هملته کاروبار کوي راته وویل، کله کله موږ داوبو پر هغه بوتل چې دوه ریاله بیه لري له تېل پلورونکیو څلور یاپنځه لیټره تیل اخلو.

دنړۍ دمیلونرانو ډېر شمېر هم په عربي نړۍ، په ځانګړې توګه په خلیج هېوادونو کې دی. یوځل په هند کې یو عرب راسره په یو هوټل کې برابر شو ،دهوټل شاګرد ته یې دسګریټو راغوښتلو لپاره دهندي کلدارو زرګون چې هغه مهال تریې یوزر اوپنځوس افغانۍ جوړېدې ورکړ ،دهوټل مستخدم ورته دپنځوسو روپیو سګرېټ او ۹۵۰ کلداري ونیوي،عرب سګرېټ واخستل اوپه ډېر متکبرانه لهجه یې ۹۵۰ روپۍ وروغورځولې ورته یې وویل چې ته خو زما توهین کوې، زه درته دومره وړې ښکاره شوم چې دمستخدم په لاس کې پاتې پیسوته به لاس اوږد وم؟، دا پیسې ستاشوې اوخپل جېب کې یې کېږده. خو په همداسې شتمنو هېوادو کې دنېستمنو او

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوالګرو کمی هم نشته دی دا سوالګر ټول د سعودي ندي خوله شک پرته دعربي نړۍ او سېدونکي دي،دننه په حرم کې خوځوک سوال نه کوي خو له حرم او مسجده بهر به داسې کوځه او سړک نه وي چې د سوالګرو کتار دې پکې نه وي.ځینې سوالګر واقعاً محتاج اومعیوب وي داسې بې لاس اوپښو معیوبین به وګوري چې یوازې سر اوسینه او کوناټې ورته پاتې وي ځینې سوالګر سړی ډېر په تکلیف اوآن په غوسه کړي.

پرهر سړک به انجونو او هلکانو څادرونه غوړولي اودلارې پرسر به یې اوږد بازار جوړ کړی وي، کله کله پولیس راشي او شړي یې، خو د پولیسو وس نه رسېږي ځکه چې دا ښځې او انجونې ډېرې تکړه دي اوکله کله چې پولیس ووینې خپله سودا شاته واچوي او منډې وهي کله چې پولیس وړاندې لاړ شي خپل څادر او سودا بېرته هواره کړي. په دې دکاندارو انجونو کې ډېرې ښکلې هم وي او دهیڅا هم پرې داډول دوکانداري او سرګرداني پېرزونه وي، دمشتریانو دجذب لپاره یې په څوږبو حساب زده کړی وي په عربي،انګلیسي، اردو ،فارسي ،ترکي او نورو ژبو دسامان بیه اعلانوي.

یو شي چې موږ یې ډېر حیران کړي وو داوو چې ډېرو دوکاندارانو به چیغې وهلې (ریال ګومه،ریال ګومه،ریال ګومه)موږ نه پوهېدو چې دده مطلب څه دی، مابه خپلو هراتي ملګروته په ټوکو ویل چې دوی ستاسو په لهجه خبرې کوي تاسو (ګم است) نه وایئ بلکې لنډیز کاروئ او (ګومه)وایئ دوی هم وایي چې (ریال ګومه یعنی ریال ګم است یاریال ورک دي). دوی هم خندل او ویل به یې چې الله ج دې انصاف ورکړي داخو ټول اوهره شېبه چیغې وهي چې (ریال ګومه)نوله دوی ټولو ریال ورک دي، بیا وروسته پوه شوم چې دکوم شي بیه به لس ریاله وه ، نو دوی به ویل چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریال ګومه،دوی به د ج تلفظ ګ کاوه بیابه موچې ریال ګومه واورېدل نو زموږ شوخ او ځوان ملګري سلیمان به ویل (اینه خانه خراب باز ریاله ګم کده.)

ځینې کوچنې اوښځینه سوالګرې سړی له لمن او لستوڼې ونیسي او چې تر څو یې ترې پیسې نه وي اخستې نه یې پرېږدي.

شاهد راته وویل چې دسعودي حکومت خوځله دا سوالګر او دلارې دسړک دوکانداران ونیول او دسعودي له پولویې واړول خو په دریمه یا څلورمه ورځ بیاهماغه خلک په مکه کې لیدل شوي چې درې ورځې وړاندې وېستل شوي دي ،دوی دنایجریا او دنورې افریقا دي.

دسعودي بازارونه ټول له چینايي توکیو ډک دي.

یواځې جاینمازونه ترکي دي ،نرخونه له کابل اوپېښور څخه لوړ دي یوچلتار او یو جوړ عربي جامې مې خوښې او خپل زوی رشاد ته وپېرلې په دې چلتار او جاموېې (صنع فی پاکستان یا په پاکستان کې جوړ شوي)لیکلي وو، یوتن سوالګر چې لمر تک تور اړولی وو خپل سپین کمیس وېستلی وو ټول بدن یې غوټې غوټې وو، غوټې یې دکچالو په اندازه وې، په لیدو یې هرچاتوبې وېستلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حج او اوقافو د وزارت درغلي او بې غوري

دافغانستان دحج اواوقافو وزارت داخوکاله پرلپسې دحج په اړه له رسوایۍ سره مخ کېږي داسې فکر کېده چې ددې وزارت دوزیر په توګه دمحمد یوسف نیازي له ټاکل کېدو سره به دا ستونزې او درغلۍ راکمې شي خونه یواځې داچې دا ستونزې او درغلۍ کمې نه شوې ،بلکې لاهم ډېرې شوې، داستونزې، په یوه برخه کې نه ،بلکې په هر برخه کې ډېرې شوې، دمعلمینو ،عمارو ،ترانسپورت ،لېږ رالېږد ، نظم ،دسپلین ،روغتیا ، دارو درمل ،قربانۍ ،عرفات،مزدلفه ،منی ټولو په برخو کې وې

.

وزارت ډېر معلمین په واسطو اوبډو نیولي وو ،چې پخپله پرڅه نه پوهېدل ،په خلکو یې دصفا اومروه ترمنځ سعې د ۷پرځای ۱۴شوطه کوله.داسې حاجیان هم وو چې خپل معلمین یې له سره نه پېژندل ،همدا دمعلمینو دنه همکارۍ لامل وو چې ځینو حاجیانو خپل مراسم سم ترسره نکړل ،په ډېرو دم واوښت ډاکټر ناصر اوپه مکه او مدینه کې ګڼو حجاجو ځوځوځله راته وویل چې دوی خپل معلمین آن دوه ځله هم ندي لیدلي،کوم معلمین چې د ازمویني له لارې راغلي اوبې واسطې دي نو هغوی تکړه دي خوپه واسطه او رشوت راغلي معلمین بې خونده او ناپوه دي.

معلم صاحب میرزمان راته وویل چې دننګرهار دحج اواوقافو درئیس ملا ساجد لخوا معرفي شوي ډېر معلمین په رشوت او واسطو راغلي اوناپوه ،ناخبره اوبې خونده دي ،هغه وویل چې ساجد دوی ته د سرشاهي فضل الرباني حکیم صاحب،معلم ټاکلی او آن دننګرهار دټولو معلمینو مشر یې ټاکلی خودوی هېڅکله لیدلی هم نه دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پوهنتون په دوره کې زما ټولګیوال د ننګرهار ولایت د سره رود دولسوالۍ د ککړک د میاګانو او سېدونکی محمد خالد هم د معلمینو په ډله کې وو یوه ورځ هغه خپلې خونې ته وبللم دده خونه په ۱۵۳ عمارې کې وه.له ده سره په خونه کې نور معلمین مولوي حمیدالله ،غلام دستګیر،محمد ظریف ،لعل محمد ،عبدالمالک ،خان محمد او نور ملګري وو.

له مولوي حمیدالله سره مې په یوه صف اویوه اقتداکې د نارینه او ښځینه وو د لمونځ حکم په حنفي مذهب کې وڅېړه،هغه وویل چې افغان علماوو دامت د اجماع لپاره په حرم کې داکار روابللی ځکه چې که نارینه او ښځینه له یو بل څخه بېل شي نو بیا ورکېږي همدا راز د صفونو او لمونځ کوونکیو په مخ کې تېرېدل یې هم د تکلیف د پورته کولو لپاره روا بللي دي ځکه چې که داکار ونشي نو بیروبار جوړېږي او لارې بندېږي .

له خالد سره مې د ځینو معلمینو په سستۍ، بې سوادۍ او بې غورۍ بحث وکړ،هغه هم د ځینو په اړه داخبره ومنله خو ویې ویل چې ده او ملګرو یې په اخلاص کار کړی دی،خالد راته وویل چې د دوی په ملګروکې د دوی په هڅه نه پرچا دم اوښتی ،نه څوک ورک شوي دي،نه له چا حج اویا یې مناسک خراب شوي حاجیان یې په عرفات ،مزدلفه اومنی کې لاس په لاس ګرځولي دي. خالد وګوابنلم راته یې وویل چې که په خپل یونلیک کې دې راپسې ناوړه شیان ولیکل نو خراب به دې کړم، ماورته وویل نور خودرپسې څه نه لیکم خودا لیکم چې، نیم ساعت کېږي چې یوه دزمزم بوشکه په پلاستیکي لفافه کې تاوولی اوتړلی نشې نو نور کارونه به دې څنګه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو هغه له دې ليکلو سره هم موافقه ونکړه،ويل يې چې که دا دې هم وليکل نو خراب به دې کړم.

زموږ د شرکت د معلمينو داستان خومې وړاندې درته واوروه.

د حج او اوقافو وزارت د بعثې غړي چانه ليدل او نه له حاجيانو د ستونزو پوښتنه وه، که د کوم شرکت کاروونه پلټل کېدل هغه هم نمايشي او د شرکت له مسؤولينو د ډاليو او پيسو د اخستلو لپاره وو. د بعثې غړي د ذوالحجې په ۱۲ مه زموږ عمارو ته هم راغلي وو په دې پلاوې کې د امنيت ،روغتيا او حج او اوقافو غړي وو خوله تللو وروسته يې حاجيان ترې خفه وو ،مولوي احمدي وويل چې حاجيان ځکه خفه دي چې پلاوي د شرکت د مسؤولينو په حضور کې ترې له دوی سره د شرکت د مسؤولينو چلند ، خدمتونه او شرائط پوښتلي او حاجيان کله دا جرئت کولی شي چې د مسؤولينو پروړاندې ترې شکايت وکړي، احمدي پلاوی درشوت ،ډاليو او مېلمستيا وو په خوړلو تورن کړ.

د محمد يوسف نيازي په مشرۍ د حج او اوقافو پلاوي څو عمارې د نوم او دولتي چارواکيو او واسطه لرونکيو د خوښولو لپاره حرم ته نسبتاً نږدې نيولې وې چې همدوی ته يې په کې ځای ورکړی وو ،نورې يې ډېرې لېرې ،آن د منی او جروال په پوله او آن په عتيبه کې نيولې وې د ځينو عمارو حاجيانو به حرم ته يو ساعت پلی تګ کاوه.

د ډېرو حاجيانو تګ راتګ حرم ته سخت وو ،يا به يې ټکسي نيوله يا به يې يو ساعت د هر لمانځه لپاره تګ او يو ساعت په راتګ لګاوه،او يا به يې هلته نږدې په کوم مسجد کې لمونځ کاوه،د سعودي په ګرمۍ کې پلی تګ هم سخت کار دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ځینو عمارو کې د ځنباک او به او ګاز،نه و معلم او ډاکټرنه و سم فرش او چپرکټ نه و خووزارت ددې ټولو پیسې اخستې وې، شېرزمان په خپله خونه کې یو کوچنی فرش راوښود ویې ویل چې دا یې هم پربعثې په زوره اخستی دی.

هغه هم په جروال کې په ۳۲ عماره کې اوسېده،شېرزمان وایي چې دبعثې غړي یې لیدلي هم نه دي.

دعرفات او منی په ورځوشپو کې پرخېمو کې ګاز ،نغری،دیګ او کاسه نه وي دافغاني شرکتونو په شمول ټوله نړۍ په دې ورځو کې خپلو حاجیانو ته درې وخت ډوډۍ ورکوي خو افغان حکومت په دې ورځو کې هم حاجیانو ته ډوډۍ ورنکړه، دا په داسې حال کې ده چې دپاکستان دبعثې پلاوي څو عمارې له حرم څخه لېرې نیولې وې او په منی کې په ځینو خېموکې بریښنا نه وه،حاجیانو یې غوښتل چې غږ پورته کړي خو چاروا کیوورته ویل چې دوی حرم ته نږدې عماره ونه موندله که نه لېرې یې نه نیوله خو بیا هم ددې عمارو اوددې خېمواوسېدونکیو هرتن ته یې ۲۰۰ ریاله بېرته ورکړل (ببین تفاوت را.)

هرحکومت خپلو حاجیانو او اتباعوته د پېژندنې ځانګړې نښه لکه څادر، دستمال،پټۍ، یا ..ورکوي چې دهماغه هېواد نوم پرې لیکلی وي او له ورایه پېژندل کېږي، خو دبلخ له ښځینه حاجیانو پرته چې په څادر یې دافغانستان بیرغ ته ورته درې رنګه دایره رسمه او ددایرې په منځ کې افغانستان اوبلخ لیکل شوی وو نور هیڅ هم نه وو، دنورې نړۍ نارینه اوښځینه حاجیان ډله ییز ګرځېدل،ښځویې ډله ییز طواف کاوه،خو دافغانستان خلک داسې نه وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ورځ مازیګر ما او شېرزمان د حرم له دریم پوړ میزان رحمت اړخ څخه لاندې مطاف کې د طواف کوونکیو ننداره کوله، داوخت هلته هوا نسبتاً سړه او په مطاف کې سخت بیروبار وي، طواف کوونکي ډېر ورو ورو روان وو د شپږو هېوادونو ښځینه حاجیانې موولیدلې چې په یوه بل پسې په څو لیکو کې کتار روانې وې، د هر هېواد ښځینه حاجیانو ځانګړې رنګ جامه څادر او پټۍ درلوده، په شپږو ډلو کې شپږ رنګه جامې اویونیفورم له پاسه داسې بربښېده لکه په باغ کې د ګلانو رنګه پټي ، ډېر ښه خوندیې وکړ دځینو ښځینه حاجیانو نومونه هم په بکسو او پټیو لیکل شوي وي، دحرم ښځینه متواګانو کله کله دهمدې پټیو له مخې ددوی نومونه ورته اخستل او هغوی هم چې خپل نوم واوري ژر اطاعت کوي.

افغان بعثې د ذوالحجې په دوه ویشتمه په **۱۵۳، ۱۵۲، ۱۵۱** عمارو کې دهغو **۵۲۰** تنو نومونه وځړول چې له مکې څخه مدینې منورې ته تلل، دانومونه ښایي کوم عرب لیکلي وو ځکه چې رسم الخط یې عربي وو. ګڼ یې جل لیکلي وو پښتو حروف او ژ اوچ هم په کې نه وو داسې بربښېدل چې د نومونو لیکونکي له پښتو اوداففانانو له نومونو سره بیخي نابلده دي، ډېر نومونه نه پېژندل کېدل ،بله ستره ستونزه داوه چې داکسان په درې شفتونو کې لومړی شفت لس بجې، دوهم شفت دولس بجې او دریم شفت په یوه بجه روانېدل،خو په دې لست کې به دیوې ښځې نوم په یو شفت او دهغه د محرم نوم په بل شفت کې وو ،یابه دښځې نوم په یو موټراو دمحرم نوم به یې په بل موټر کې وو.

زمایو دوست زمری احمدزی هم په همدې ورځ مدینې منورې ته روانېده، هغه ماته بلنه راکړې وه، چې سحر چای ورسره وڅښم ، زه او ماما مې حبیب الرحمن استاد ورغللو، ښه کباب شوی چرګ یې راوړ زما د ورور مشفق

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوبل ملګری حاجي دادک هم زمونږ خواته راغی،ماد حاجي دادک نوم اورېدلی وو خولیدلی مې نه و له دوی سره مې ګپ ولګاوه،خو دوی سفر ته چمتو والی نیوه ژر ترې راپاخېدو ،او دمعلم صاحب میرزمان خونې ته ورغللو ، هلته موله خپلو کلیوالو هریوه معلم صاحب میرزمان، حاجي حبیب الله،طالب اخونزاده،عبدالقدیر،سمیع الله، صابر،قاري زمری،غلام دستګیر،کوچني شېرزمان، دشګې اوسېدونکی ډګروال میاه ګل او مامور اصف سره بنډار وکړ اوپه ګډه دماسپښین لمانځه ته روان شو.

حرم ته نږدې ډېرې عمارې ترکانو اومصریانو نیولې وي، په دې عماروکې د جامو دوینځلو ماشینونه ،اوتو،پارکونه، او نورې اسانتیاوې شته دي،ځینې په ډېرو لوکسو هلوټلونوکې ژوندکوي،دنوروهېوادونو بعثې که عمارې لېرې نیولې وي خو حاجیانوته یې حرم ته دلېږد رالېږد لپاره موټرونه نیولي دي.

زما،ماما حبیب الرحمن استاد هم دمنی ، اوجروال په پوله په ۳۵مه عماره کې اوسېده، چې له حرم څخه یې ۴۵دقیقې پلی واټن درلود، ددوی عمارې ته نږدې د سبواو تازه مېوو مارکېټ وو په دې مارکېټ کې هغه د چاخبره دټولې نړۍ سابه او تازه مېوې په کار تنونوکې بند موندل کېدل، دګوټې دبند په اندازه تنکي لېږګان ،سپین او تور بانجان،دهروخت مېوې توره یان... دځینو مېوو نرخونه لوړ و مونږ به همدلته تازه مېوه اخستله، ځو واري مو انګور واخستل خو زمایې ښکلی څکه خوښ وو چې یو خو ارزانه وو، فې کیلو دري یاڅلور ریاله ، وه بل داچې ډېر خواږه وو هروخت به مو څلور پنځه کیلو اخستل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

انګـور مـو کیلـو د ۱۲او۱۵ریـالو ترمنځ اخسـتل ،دمارکېټ ترڅنګ یو ښکلی لوی او لوړ مسجد وو چې د عتیبه بن عبدالعزیز ال سعود نوم پرې اېښودل شوی و.

یوه ورځ دمازیګر له لمانځه وروسته په مطاف کې یو چا راباندې غږ وکړ ځان یې مولوي الله داد بلخي راوپېژنده، په لیدلو یې خوښ شوم بلخي ماله لېرې پېژانده،خوله نږدې مې لیدلی نه و، له طواف وروسته سره کېناستو چا ورته ویلي وو چې نن دافغان حاجیانو یوه الوتکه لوېدلې ده، ددې خبرې په اورېدلو زه هم خفه شوم، خو ژر مو اخوادېخوا زنګونه ووهل ښه وو هغه خبره دروغ وه.

بلخي راته دافغانانو دیـوې ناسمې انګېرنې پـه اړه معلومـات راکـړل ،ده وویل چې ځینې افغانـان پـه جنة المعلی او جنة البقیع (لـومړنی پـه مکـه او دوهمـه پـه مدینـه کـې هدیرې دي)دخاورو کـوچنۍ کـوچنۍ ډبـرۍ ، ځینـې دخاورو کوچنې قبرونه په دې هیله اوفکر جوړوي چې په قیامت کې چې بیا د ودرېدو ځـای نـه وي نـو دی او دده کـورنۍ بـه همدلتـه ودرېږي،یا داچـې داځای دده قبر شـو اودی کـه هـر چېرې مـړ او یاښـخېږي نـو حشـر بـه یې لـه همدې ځایـه لـه صـحابه وو سـره کېـږي یـا داچې دقیامـت پـه ګرمـه ورځ چې سیوری نه وي نو دی او کورنۍ به یې همدلته راغونډېږي دوی په دې هدیره کې له نیم متر یا شل او ۳۰سانتي متره مربع ساحې څخه د خاورو کـوچنی دېوال تـاوکړي ،بیـاپکې دکـورنۍ دهرغـړي لپـاره قبر جـوړ کـړي او پـه جنة المعلی او یا جنة البقیع کې یې خپله کورنۍ هدیره بولي.

دبلخي صاحب داخبرې ما په جنة المعلی کې هم ولیدلې خو په جنة البقیع کې مې ځوځوځله ځوتنه ولیدل چې همداکار یې کاوه،خوچې پولیسـانو بـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وليدل نو ورته به غوسه كېدل،او كوټنۍ، ډېرۍ اوقبرونه به يې ورته ړنګ كړل،ځينو به په پټه له ځان سره دهديرې خاوره را واخسته، دا خاوره بيا له ځان سره كورته وړي بيا چې كله دى او ياېې دكورنۍ كوم غړى وفات شي نوله دې خاورې لږه ورسره په لحد كې اچوي.

يو ځل په طواف كې د چا دپښې دغټې ګوتې نوک زما دپښې په ښنګرى وربرابر اوپښه يې راته ښه وينې كړه، دلته په حج كې د نوكانو دغوڅولو په حكمت پوه شوم اوپر دې لا باوري شوم چې د الله ج په هر امر اونهې كې حكمت دى.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حدیبیې څخه احرام

وړاندې مو هم وویل چې ماڅو عمرې وکړې خو دهرې عمرې لپاره مو دمکې له یونوې میقات څخه احرام تاړه، ډېرحاجیان له تنعیم څخه دعمرې احرام تړي ځکه چې تنعیم یادحضرت عایشې مسجد حرم ته ترټولو نږدې میقات دی، خو د تنوع او ددې لپاره چې مکه معظمه اوشاوخوایې ښه وګورم دمکې له ټولو میقاتونو څخه مې احرام تاړه

د ذوالحجې په نولسمه نهه ملګري سحر وختي حدیبیې ته روان شو فلاینګ کوچ موټر مو په ۱۸۰ ریاله دوه طرفه ونیوه، دحدیبیې اوسنی نوم شمیسي دی، موټر دحدیبیې پرسړک پرشارع منصور لوېدیځ ته مایل شمال خواته روان شو.

له ښاره بهر چې ووتلو نوله شګو پرډکو دښتو ورننوتلو په دښته کې دکوچیانو کېږدۍ اواوښان څوځایه لیدل کېدل، دې کوچیانو اواوښانوماته دعربو تاریخ ،کوچیانی او بدوي ژوندراپه زړه کړ، کوچیتوب سخت کار دی خو ژوندیې له سکون، اطمینان او ارام څخه ډک دی، زموږ دموټر تر ټایرونو لاندې سړک دوه طرفه وو ترمنځ یې پراخ ګلدان او هرسړک بیاڅلور کرښې درلودې چې په یو وخت کې پرې څلور موټره ښه پراخ تللی شول، دواړو خواووته دپلیو خلکو لپاره پراخه لوړه لاره وه.

پرلارمویومسجد ولید ورته ښکته شو کوچنی مسجد و دڅښلو اوبه پکې وې خو داوداسه انتظام پکې نامناسب وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو لوی باغ مو هم وليد داسې ښکارېده چې دولتي دی په منځ کې يې چمن او فواره وه، زمونږ ډرېور وار خطا ښکارېده ددې باغ ترڅنګ د ودرېدلو مو ورته ونه ویل.

حديبيه کوچنی ځای دی له مسجد څخه ګرځنده او کانتينري پلورنځي راتاو و ،تسبې ،مسواکونه او د ډاليو لپاره نور توکي يې پلورل بازار يې کوچنی خو ګرم دی، دلته ګڼ ايرانيان او ترکان هم راغلي وو خو هغوی ډېر منظم وو، خپل لوی لوی موټر ورسره وو.

دلته مو ولمبل احرام مو وتاړه څو رکعته لمونځ مو وکړ او بېرته روان شو.

جعرانه که جغرافيه؟

يوه ورځ مې خپلو بادغيسي ملګروته وويل چې داخل مو دعمرې احرام لپاره جعرانې ته بيايم له حاجي يار محمد څخه د جعرانې نوم هېرشوی و هره ورځ به يې راته ويل چې جغرافيې ته کله ځو؟

جعرانه مو د حرم په ميقاتونو کې در پېژندلې ده، مفسرين وايي چې د جاهليت په وخت کې په همدې نوم (جعرانه)يوه ښځه په اروايي ناروغۍ اخته وه، هغې به ټوله ورځ اوبدل کول ،ځان به يې ستړی کړ خو مازيګر به يې خپله کړې خوارې بېرته پر اوبولاهو کړه او خپل کړی کار به يې بېرته وسپړه،چې الله ج يې هم په قرآن کې يادونه وکړه او ددې کار يې وغندلو.

يار محمد به بار بار راته ويل چې جغرافيې (جعرانې)ته کله ځو بالاخره دذوالحجې په ۲۲ مه مابنام مې ورته وويل چې سباسحر وختي جعرانې ته

www.milletahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو، سباسحر درې بجې له خونو راووتو، دهلمند اوسېدونکی عبدالهادي چې په څه کم درې زره ډالره رشوت حج ته راغلی وو و هم راسره ملګری شو او خپله کیسه یې راته وکړه ټول دولس کسه شو.فلاینګ کوچ مودلته هم دوطرفه په ۱۸۰ ریاله په کرایه کړ، کله چې دمکې له ښاره ووتلونو دلومړي ځل لپاره مو ۲۳ ورځې وروسته تیاره ولیدله داځکه چې مکه او حرم ټول تل چراغان دي.

جعرانه له حرم څخه کافي لرې ده، ډېر مزل مو وکړ، په جعرانه کې ډېر لوی او ښکلی مسجد جوړ شوی دی ،پریمانه دلمبلو او اوداسه ځایونه او پاکې بیت الخلاوې پکې دي، دغسل لپاره پریمانه او مناسبې (معتدلې)اوبه وې خو په تشناب کې دجامو ځوړندولو ځای نه وو، غسلونه مو وکړل،په مسجدکې مې اته رکعته تهجد او دوه رکعته داحرام لمونځ وکړ او تلبیه مو وویله، دلته هم دنورو هېوادونو اتباع په منظم ډول راغلي وو، خپل لوی لوی موټر ورسره وو په دوی کې د ترکیې ،مالیزیا او اندونیزیا خلک وو، سم نیمایي یې ښکلې انجوني دي له یوې مالیزیایۍ څخه مې په ماته ګوډه انګلیسي وپوښتل چې ایا دا رښتیاده چې تاسې له حج څخه وړاندې واده نه کوئ؟

خوهغه مې په خبره پوهه نه شوه له هغې خوا دمنی او جمرو له لارې دملک خالد پرسړک دحرم بیخ ته راووتلو ، کله چې حرم ته راورسېدو بیا هم لمانځه ته نیم ساعت پاتې وو له لمانځه وروسته مو عمره وکړه، ملګرو راته وویل: چې دسر نیمه برخه به درته اوس وخریبو او نیم به په بله عمره کې وخریبې خوما ورسره ونه منل او ورته مې وویل چې نه ټول راته همدا اوس وخریبئ. نورو حاجیانو همدا سې کول،سربه یې څلور ځایه ووېشه په هر ځل عمره کې به یې یوه برخه خریبه چابه پکې ویالي جوړولې چابه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیاتي (قیچي) ځوتاره غوځول په څو ثانیوکې به له احرامه ووت، خوزموږ مذهب څلورمه برخه ضرور بولي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهد

زه په دې هڅه کې وم چې په حرم کې د ننه یو بلد شخص پیدا او ملګری کړم، چې په هره برخه کې بشپړ معلومات راکړي، یو ځل مې د پنجاب د چکوال یو اوسېدونکی پیدا کړ خو هغه ډېره دلچسپي وانخسته بالاخره یوه ورځ مې د حرم په دریم پوړ کې یو ځوان ولید چې خدمت یې کاوه ما ورسره اردو پیل کړه، هغه هم سلام وکړ د ځای او وطن پوښتنه مې ترې وکړه ځان یې د پاکستان د خیبرپښتونخوا معرفي کړ ماترې وپوښتل چې په خیبر پښتونخوا کې د کوم ځای یې ؟ ویې ویل چې د مردان بیا مې ترې د کلي پوښتنه وکړه حیران شو ماته یې وویل چې تا پاکستان لیدلی دی، ماورته په خندا وویل چې پاکستان خو پرېږده په مردان کې هم بلد یم وایه د کوم کلي یې؟ ویې ویل چې دهوتي، بیا مې ترې د ډاکټر فاروق خان او شیخ بمبار پوښتنه وکړه، او دا مې هم ورته وویل چې شیخ بمبار ماته هم اتلس کاله پخوا بخاري شریف او ابوداؤد راکړي وو .شاهد خوښ شو ویې خندل (پنجه کړه بیاخو کلیوال وختلې)شاهدته مې وویل چې زه ژورنالېست یم غواړم چې د حج یو نلیک ولیکم ،د خلکو ستونزې رابرسېره کړم، او د حرمینو یو رڼه هېنداره له ځان سره یوسم ته له ما سره د معلوماتو په اړه مرسته وکړه،هغه وویل چې دی خو په همدا سې چاپسې ګرځي چې ستونزې واوري او چارواکیو ته یې ورسوي، شاهد وویل چې دی هم د ابن لادن د شرکت په بلنه راغلی دی خو دی د څلورومیاشتو لپاره نه ،بلکې د ډېر وخت لپاره راغلی دی او همدا اوس یې شپږ کاله کېږي چې د حرم خدمت کوي هغه وویل چې د دریم پوړ د پاکۍ مسؤول دی او ځوتنه یې تر لاس لاندې کار کوي، شاهد لومړی راته د خپلو ستونزو ټغر وغوړاوه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ويې ويل چې د سعودي حکومت ورسره ظلم کوي کار پرې ډېر کوي خو مزدوري يې کمه ۳۵۰ ريااله ده.

شاهد وويل چې دوی په دوو کالوکې يوائې يوه نيمه مياشت رخصت لري او حکومت ورته په دوه کالو کې ايله يوځل دالوتکې دوه طرفه ټکټ ورکوي. شاهد زياته کړه چې دلته دځينو خلکو نيم عمر په مسافرۍ کې تېر شو او له ژوند څخه يې هېڅ خوند وانه خست، ده وغوښتل چې حکومت بايد دحرم خادماتوته دکور راوستلو اجازه ورکړي او دکور اسانتياوې ورته برابرې کړي.

شاهد بېچاره راته خپله زړه وغوړاوه: (په ۲۰۰۴ز کال مې واده وکړ اوپه ۲۰۰۵ کې دلته راغللم په همدې څو مياشتوکې مې يوزوی درک شو خو لازېږېدلی نه وو چې دلته راغلم بيا په ۲۰۰۷ کې په رخصتۍ لاړم يوه نيمه مياشت مې تېره کړه خو څه درک نشول، دوه کاله وروسته په ۲۰۰۹ز کې چې بيالاړم نو زوی مې درک شو، مالا ليدلی نه دی خو اوس شپږ مياشتينی دی اوس شکر دوه زامن لرم خو دحرم په خادمانوکې داسې خلک شته چې لس کاله يې له واده تېرشوي خو ياله سره اولاد نلري اويايو بچی لري داځکه چې کله دوی ديوې نيمې مياشتې لپاره کورته ځي نو څلور پنځه ورځې خوپه تګ راتګ يا د الوتکې په ټکټ اخستلو ،جدې ته په تللو او الوتکې ته په انتظار ،هلته له هوايي ډګر څخه په وتلو کورته په رسېدلو ،همدا راز له هغې خواددې پروسې اوپړاوونو په وهلو تېرېږي ،هلته يې مېرمن يا جوړه يا ناجوړه وي دوه ځله خوپکې مياشتنی مريضي (حيض)هم راشي څه کم شل ورځې هغه ونيسي اوښځه خوهم هروخت حمل اخستلوته چمتونه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وویل چې له غم او ښادۍ، خوبيخي خلاص دي او ځينو کسانو خوچې دلته يې پنځلس شپاړلس کاله تېر شوي خپل دوستان هېرکړي دي.

د خوراک او پوشاک لپاره په میاشت کې یونیم سل ریاله (هغه وخت ۱۸۵۷ افغانۍ کېدلې) ورکوي چې ددوی لګښت نه پوره کوي. شاهد زیاته کړه د حرم په کومو ځایونو کې چې خادمانو ته حاجیان ډېر خیرات (سبیل) ورکوي نو د سعودي یا عرب مدیران هلته خپل کسان ټاکي او پیسې ورسره وېشي.

شاهد د حرم په هره برخه کې معلومات راکول، زه به چې حرم ته لاړم ده ته به مې زنګ وواهه ده به هم خپل کار بشپړ او ماته به راغی او د حرم په دریم پوړ کې دده د مسؤولیت په ساحه کې به مو بنډار پیل کړ.

هره ورځ یا په هره ناسته کې به مو پر یوې برخې بحث کاوه.

شاهد وویل چې د حرم عرب مدیران کله کله پردوی غوسې کوي او په همدې کم معاش کې یې کسر معاش کوي. دامهال د حرم عمومي مدیر عمود نومېږي. شاهد وویل چې د سعودي د قانون له مخې له ۲۲ کالو کم عمروته په حرم کې د خدمت ویزه نه ورکول کېږي خو د نورو اسلامي هېوادونو ځینې نبستمن او اړ کوچنیان یاد ۱۷ یا ۱۸ کالو هلکان ځانته بله تذکره یا شناختي کارډ جوړ او خپل عمر پکې ۲۲ یا ۲۳ کاله ښیي ویزه واخلي او دلته راشي چې دلته بیا ترې د حرم ځینې نااهله مدیران ناوړه ګټه اخلي. د شاهد په وینا ،حرم د ښه نظافت لپاره په لسو برخو ېشل شوی دی او هر ه برخه یې ځانته ډله او ګروپ لري .شاهد زمادیوې پوښتنې په ځواب کې وویل چې تر اوسه داسې وخت ندی راغلی چې مطاف له طواف کوونکیو خالي شوی وي ځلېرویشت ساعته طواف روان وي، ممکن ځینې وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

دطواف کوونکیو شمېر کم اوطواف دمقام ابراهیم اوکعبې تر منځ وي او ممکن کله کله تکړه سړی په هر طواف کې حجر اسود ښکلولی وشي خو هېڅکله هم داسې وخت ندی راغلی چې په مطاف کې طواف کوونکي نه وي .دحج په ورځوکې خو طواف کوونکي بلکل په مطاف کې نه ځایېږي .شاهد وویل چې کوتره، چینچڼه او توتکۍ له کعبې څخه طواف کوي. کله کله ټپوس هم طواف کوي خو نور الوتونکي نه راځي دده په وینا ،دټولو زرګونو کوترو رنګ سپین او خړ دی نور رنګونه پکې نشته دي.

دشاهد په وینا، سعودي حکومت دخپلو اتباعو ډېر احترام کوي دسعودي خلک ډېر حجونه نه کوي خو درمضان په میاشت کې اوپه ځانګړې ډول درمضان المبارک په وروستۍ لسیزه کې عمروته ډېر راځي. په دې میاشت کې چارواکي په ټول مطاف ،لومړي،دوهم او دریم پوړآن لارو کې غالۍ غوړوي.

په بمبو او ترموزونوکې پریمانه یخ زمزم هرچېرې رسوي ټېل ماټېل او بیروبار نه وي.

دسعودي چارواکیو په آند په عامو حاجیانوکې نا پوهان ډېر وي خو د رمضان په عمره او اعتکاف کوونکیوکې پوه خلک ډېر دي.

شاهد دمطاف دمرمروپه اړه وویل چې دا مرمر طبعي نه دي، بلکې دسعودي حکومت په تایلندکې په فرمایشي ډول جوړ کړي دي داتیګه له کیمیکلو او نورو داسې موادو جوړه شوې ده چې که هوا هرڅومره توده شي نوبیاهم دا تیګه نه ګرمېږي اونه پښې سوځوي دایوه تیګه چې پلنوالی یې یو فټ او اوږدوالی یې درې نیم فټه دی په پنځوس زره ریاله جوړه شوې او ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

مطاف اودريم پوړ په همدې تيګو پوښل شوى دى چې لګښت يې حيرانوونکى دى.

شاهد وويل چې دبرېښنا پاکۍ ،نلدوانۍ،پوليسو، يا امنيت په شمول په حرم کې تر شل زره ډېر کسان کار کوي، مديران يې رتبې اوله ۵زرو څخه تر ۸زرو ريالو پورې معاشونه لري.

دحرم دلګښتونو په اړه شاهد وويل چې حرم ته چنده منع ده او نه ورته څوک چنده راټولوي ،بلکې ټول لګښتونه دسعودي حکومت پرخپله غاړه اخستي دي، دحرم ټول خدمات دابن لادن له کمپنۍ سره ټيکه دي او دسعودي له دولت څخه يې پيسي غواړي.

په حرم کې د ايښودل شويو عظيم الشان قرآنونو په اړه شاهد وويل چې په حرم کې ايښودل شوي قرآنونه ټول دفهد په چاپخونو کې چاپ شوي دي او دنورو چاپخونو لخوا چاپ شوي قرانونه پکې نه پرېږدي او که څوک يې ورته ډالۍ راوړي نو دوى يې هم نورو ته ډالۍ کوي.

شاهدزياته کړه چې په دنياکې تر ټولو لومړى پيدا شوى غر دحرم لمرخاته ته له شاهي محل سره نښتى پ غر دى ، دحرم ددروازو په اړه هغه وويل چې ټولې ۹۵ دروازې لري پرلومړنۍ دروازه چې دملک عبدالعزيز په نوم يادېږي دوه منارې دي په لسمه دروازه چې باب الصفاياباب اسمعيل نومېږي يوه مناره ده په ۴۵نمبر ياباب الفتح دوه منارې، په ۲۲مه يا باب العمره دوه منارې، په ۷۹مه يا باب الفهد دوه منارې دي چې ټولې ۹ منارې کېږي.

هغه وويل چې دمنارو لوړ والى ۸۹متره دى، دحرم دامنيت په اړه شاهد وويل چې په حرم کې دننه زرګونه استخباراتي کامرې لګېدلي او دننه له

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمپيوټرو سره وصل وي چې ټول حرم پکې څارل کېږي ،داموځوځله واورېدل چې کوم شخص قصداً بې نظمي يا ناروا کړي وي نو دې له ځانه خبر هم نه وي چې ګويا زه څارل کېږم او پوليس راشي او بوبېې ځي،دحرم په دريم پوړ څلور ګنبده جوړدي هر سمت ته يوه خو ختيځ اړخ ته دګنبد پرځای اوس لفټ يا برېښنايي زينه جوړه ده ،دباب ملک فهد په سر اوس هم درې ګنبده جوړ دي چې له دننه خوا ښکلې ډيزاين شوي دي.

دتشنابونو په اړه شاهد وويل چې يواځې دملک فهد او ملک عبدالعزيز دروازو خواته تشنابونه او بيت الخلاوې کمې دي نور دخوراک،څښاک او د اوداسه او بيت الخلا له پلوه د حاجيانو اړتياوې پوره دي، دحرم شاوخوا د کرايو لپاره ډېرې لوړ پوړې ودانۍ جوړې شوي دي.

د حرم دتوسيع لپاره يواځې شمال يا باب عمره او ختيځ يا باب السلام خواته ځای شته چې باب عمره خواته کار روان دی.

جنوب ته غر او شاهي محل دی، لوېديځ خواته دارالتوحيد کانټينټل، شرکت الملکه ،برج زمزم ،برج الساعه او نورې ګران بيه او لوړ پوړيزې ودانۍ دي.

شاهد زياته کړه دروژې په عمرو او طواف کې خلک منظم وي ،ټېل نه وي ، سليقه او ترتيب وي او بيروبار دومره نه وي خوبيا هم لومړی ، دوهم او دريم پوړ ټول ډک او فرش وي دحرم شاوخوا عمارې هم ښه غريبي کوي، دحج په ورځوکې خو آن ډېرې لرې عمارې هم ډکې وي دحرم شاوخوانږدې عمارې خو هر وخت ډکې وي دشاهي محل مخه ټوله شيشه ده له دوو کړکيو پرته نور له شيشې پرته بل څه پکې نه ښکاري ، دشاهد په وينا ، شاهي محل دهغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوډۍ د کور پرځای جوړ شوی دی چې پر رسول الله ص به یې خاورې او ایرې شیندلې.

د اذان خونه پخوا د حرم شمال ته وه خو اوس هلته کودام دی او اذان خونه جنوبي اړخ ته رالیږدول شوې ده له همدې ځایه اقامت هم ویل کیږي. دشاهد په وینا اقامت کوونکی امام په کامره کېویني چې کله د لمانځه ځای ته ور ورسیږي نو دلته اقامت پیل کړي،له امام پرته بل الله اکبر هم په همدې ځای کې ویل کیږي ،شاهدوویل چې د حاجیانو دښه لیږد او اسانتیا لپاره له عرفات څخه تر حرم پورې داورګاډی (ریل)دپټلۍ(کرښې)کار روان دی،دا اورګاډی به حاجیان له عرفات څخه مزدلفې او بیا منی او له هغه ځایه حرم ته بیایي او په حلقوي بڼه به بېرته عرفات ته ځي دا اورګاډي به په یوه ساعت کې دوه اویا زره حاجیان لیږدوي پروژه داسې مهندسي شوې چې ددوو اورګاډو لپاره خوا په خوا کرښې جوړې شوي او دوه اورګاډي په یوه وخت کې په یوه استقامت تللی شي اورګاډي به تیل یاد ډیرو سکاره نه، بلکې بریښنا مصرفوي.

شاهد دباب ملک عبدالعزیز چې او دباب فهد نبي خواته د ترکانو په برنډه کې یوه پایه (ستن)راوښوده ویې ویل چې دا درسول الله ص د ترور ام هانیء کور و ،داستن یې نښه ده او رسول الله ص له همدې ځایه معراج ته لاړ.

شاهد زیاته کړه، چې په جده کې یوه ستره فابریکه د حرمینو لپاره تر موزونه او داوبو څښلو ګیلاسونه جوړوي ،ده د حرم د پولیسو دنرم چلند او اخلاقو یادونه وکړه او ویې ویل چې داپولیس دلته له ګومارل کیدلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندې ددیني علماوو لخوا هم روزل کېږي او دښه او نرم چلند درس ورکول کېږي.

ده وویل چې په حرم کې په لسګونو ویلچر یا دناروغانو او کمزورو بایسکلونه شته دي چې ځېنې یې د سعودي حکومت او ځینې یې نورو شتمنو د حرم لپاره اخستي اوله کاروونکیو یې هېڅ ډول اجوره نه غوښتل کېږي او آن حاجیان یې خپلو خونو ته هم وړلی شي، ډېر حاجیان هم ځانونو ته دا بایسکل اخلي چې بیا یې همدلته پرېږدي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کعبې پوښ

شاهد راته وويل چې چارواکي هرکال د ذوالحجې په نهمه يا دعرفې په ورځ دکعبې پوښ بدلوي او سږ کال هم په داسې حال کې چې موږ په عرفات کې وو داپوښ بدل شو. پخوا به يې دکعبې بدل شوی پوښ ټوټه ټوټه کاوه او داسلامي هېوادونو مشرانوته به يې لېږه خو اوس داکار ځکه نه کوي چې دې مشرانوبه بيا داپوښ پيرانو،خانقاه ګانو او سجاده نشينانوته ورکاوه او هغوی به بيا ددې پوښ ټوټې له مړو سره ښخولې يابه يې دپوښ تارونه وسپړل او دمړو اوناروغانو په سترګوبه يې اينښودل او داکارونه حرام دي اوس داپوښ بېرته هماغې کمپنۍ ته ورکوي او ياپې دکعبې په موزيم (کسب الکعبه)کې ږدي. ددې پوښ ټوټه ډېره ګران بيه ده، او ايتونه پرې په سرو زرو ليکل کېږي، په کسب الکعبه کې چې له حرم څخه ۲_۷کيلو متره لېرې ده دکعبې زاړه او اضافي شيان لکه پوښونه،دروازې ،محرابونه، غالۍ او نور ساتي. شاهد وويل چې دکعبې پوښ نه وينځل کېږي .

دکعبې دپوښ جوړول يوکال وخت غواړي ،له پاسه پرې ايتونه،ياحنان،يامنان ،طيبه کلمه ،سبحان الله وبحمده سبحان الله العظيم، ليکلي وي البته داليکنې پر هر پوښ بدلېږي، دحج په ورځوکې ددې لپاره چې د چالاس ورونه رسېږي دکعبې پوښ دکعبې له بيخ څخه څه باندې دوه متره لوړ تاو او آن له شاذروان څخه هم پورته وي. داځکه چې ځينې خلک د تبرک لپاره دکعبې پوښ په پټه څيرې کوي او له ځان سره يې وړي، په نورو ورځوکې دکعبې پوښ ټوله کعبه پټوي او تر ځمکې غوړېدلي وي، دکعبې د اوسنی پوښ بيه خو راته معلومه نده خو ۳۴کاله وړاندې په ۱۹۷۹ز کې پر هغه پوښ چې ملک خالد بن عبدالعزيز السعود کعبې ته جوړ کړی و په هغه ارزانۍ کې اوپه هغه وخت کې چې پيسو ډېر ازرښت درلود شپيته لکه سعودي رياله لګښت راغلی وو او داپوښ په يوولس مياشتو کې جوړ او ۸۰کيلوګرامه وربښم ، ۳۰۰ کيلو سره اوسپين زر اوله استرسربېره ۲۵۸متره ټوکر پکې کاربدلی وو په همدې کال دکعبې ددروازې په پوښ کې چې څلور متره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پلنوالی او اوه نیم کیلو متره طول یې درلود ۱۲۰ کیلوګرامه سره او سپین زر کارېدلي وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ایرانیانو کودتا

شاهد په ۱۹۸۴ز کال په کعبه کې د ایرانیانو کودتا هم یاده کړه او ویې ویل چې ایرانیانو په تابوتونو کې وسله حرم ته راننویستې وه، او داسې تاثر یې ورکړی وو چې ګویا په تابوتونو کې یې مړي د جنازې لپاره راوړي دي.

کودتاه کوونکي د باب الفتح مناروته هم ختلي وو او لاندې یې ډزې کولې. شاهد زیاته کړه سعودي چارواکي حیران وو چې کودتا کوونکي له منارو څخه څنګه راښکته کړي بالاخره شهید جنرال ضیاء الحق ته یې ټېلیفون وکړ هغه ډاډ ورکړ چې وار مه خطاکوئ زه پخپله درځم خو تاسو زماتر درتللو ښې پرېمانه اوبه جوش کړئ، هماغه وو چې له پاکستان څخه کماندو عسکر او پخپله شهید جنرال ضیاء الحق راغلل دا اوبه یې په هلیکوپترو کې پورته کړې او په منارو کې یې پر کودتاکوونکیو ور وشیندلې هماغه وو چې کودتاکوونکي وسوځېدل وارخطاشول او لاندې راښکته شول چې دلته یې بیا ونیول.

دشاهد په وینا ، ایرانیانو غوښتل چې په مدني حرم کې هم کودتاه وکړي،اوهلته دحضرت عمر رض قبر ونړوي او دحضرت محمد ص دقبر له څنګ څخه د هغه جسد وغورځوي، د ایرانیانو دې کودتاه د سعودي او ایران اړیکې خرابې کړې او سعودي څو کاله ایرانیانو ته د حج اجازه نه ورکوله.

شاهد زیاته کړه چې دحرم په هر پوړ کې د تنظیف د وسایلو دبرېښنا د وسایلو، دقران کریم د الماریو او...لپاره ډیپوګان شته دي.

دکعبې نوې یا اوسنۍ دروازه په ۱۳۹۹ هـ ل دملک خالد بن عبدالعزیز په وخت کې جوړه او په همدې کال د ذوالحجې په ۲۲مه لګېدلې ده،په دې دروازه په عربي دلیکل شوي متن ژباړه داده :(پخوانۍ دروازه د سپېڅلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

حرمينو د خادم ملک فيصل بن عبدالرحمن ال سعود په وخت کې په **۱۹۲۳** په مکه کې جوړه شوې او دا دروازه د سپېڅلو حرمينو د خادم ملک خالد بن عبدالعزيز ال سعود په وخت کې په **۱۳۹۹** کې جوړه شوېده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفاق په پښتانه کې پیدا نه شو

یوه ورځ دحرم په دوهم پوړ کې روان وم چې په ویلچر کې ناست یوتن راباندې غږ وکړ ویل یې چې په تلوېزیون کې مې ډېر لیدلی یې ستا دیني او سیاسي نظر مې خوښ اوزموږ دزړه تنده ماتوې نوځکه مې وغوښتل چې له نږدې درسره وګورم دې شخص خپل نوم عبدالوکیل مددخېل معرفي کړ ویې ویل چې تراتم ټولګي یې درس ویلی او پخپله یې ځان په تمانچه ویشتی دی اوس یې لاس اوپښې کار نه کوي له مددخېل سره موږ ډېرې سیاسي او شخصي خبرې وکړې ویې ویل چې په ښرنه کې صرافي، په اسلام آباد کې د رخت غټ پلورنځی اودکابل په منډوي کې درې پوړیزه لوی لوی سرایونه، میوند جادې ته نږدې د منډوي په خوله کې بل سرای لري، ده وویل چې پلار یې حاجي ګلاغا نومېږي او له درې میندو ټول ۱۲ ورونه دي خو د بې اتفاقۍ ناروغۍ پکې ځای موندلی دی .ده وویل چې ددوی په سرایونو کې دهر دوکان دکرایې ارزښت تر ۵۰زرو افغانیو دی خودوی تر ۱۵زرو افغانیواخلي او دوی د بې اتفاقۍ له کبله دوکانداران داکمه کرایه هم پوره نه ورکوي.

ماله سره ځان سره وویل چې ۱۲ورونه او دومره شتمني خو غټه پانګه او دا لله ستره لورینه ده خو زموږ پښتانه له دې لورینې هم ګټه نه شي اخستلی.

دپښتنولوړ بیې شتمنۍ فیلسوف ،اروا پوه ، شاعر او خان اروا ښاد خوشحال خان ختټک درې سوه کاله پخوا دپښتون پر دې حالت ژړلي و :

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفــاق پــه پښتــنانه کــې پېدا نشــو
ګنــې مابــه دمغــل ګريــوان پــاره کــه

مددخېل وويل چې له راديو يې اورېدلي چې سعودي هر کال د حاجيانو له درکه ۳۰ ميليارده ډالر ګټي.

د مولوي احمدي جګړه

سحر لس بجې له حرم څخه خونې ته لاړم ګورم چې د عمارې په مخ کې د حاجيانو بيروبار دى کله چې خونې ته ننوتم نو مولوي احمدي له غوسې تک سور اوښتى دى چيغې وهي، پټکي کوي (اينا مسلمان نيستن ،تجار هستن ، سريک چک او(آب)ګوز شان ميره) ورته مې وويل چې حوصله وکړه څه خبره ده، هغه وويل : زموږ پخوونکي (اشپز) قاري ته د شرکت يوتن مسؤول حاجي عبدالله په غوسه شوى و چې ولې يې ډېرې اوبه کارولي دي، اشپز خفه شوى اوس يې استعفى کړې او له شرکت څخه يې خپله تزکيه اخستله خو حاجي عبدالله يې پر تزکيه پاڼه لاسليک نه کاوه د شرکت پرځاى يې په تزکيه پاڼه ما (مولوي احمدي) لاسليک وکړ ،وروسته حاجي عبدالله ما (مولوي احمدي) ته ښکنځل وکړل چې ولې مې دا لاسليک کړى دى)

ددواړو جنجال شوى و يوبل تـه يـې ښـکنځل کـړي وو حـاجي عبـدالله غوښـتل چـې مولـوي احمـدي وشـړي خـو احمـدي وريـسې ټـول حاجيـان د احتجاج په ډول راوېستي وو غوښتل يې لاريون وکړي، بالاخره ما او ګلاغا دواړو ته خبرې وکړې او ستونزه موهواره کړه.

د مکي حرم کتابتون

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ورځ مازیګر زه، استاد عنایت الله ،دهغه ملګري ګل احمد او ... دحرم کتابتون ته ولاړو ،دحرم کتابتون په هغه ځای کې جوړ شوی چې دحضرت محمدص زوکړه پکې شوېده،دلته لوی کتابتون دی خود حج په ورځوکې دبیروبار له کبله دعامو خلکو پر مخ بند وي ددې کتابتون په مخ کې پر حاجیانو هغه کتابونه وړیا وېشل کېږي چې د توحید ، زیارتونو او عقیدې په اړه سلفي نظر څرګندوي،همداراز هغه کتابونه چې سعودي چاروا کیو دشیعیت په رد کې لیکلي او ټوله محتوای یې د شیعه ګانو ،دهغوی د افراطیت ټکونه، دشیعیت د څانګو او عقایدو او موضوعاتو څېړنه ده یعنې دلته د شیعیت پر ضد یو کلک تبلیغاتي سنګر تود ساتل شوی دی داکتابونه په ډېرو ژبو لیکل شوي دي ماهم پښتو او فارسي کتابونه واخستل دلته مو ډېر عکسونه هم واخستل. دلته سړي ته دمسلمانانو پردردوونکي حالت او خپلمنځیو اختلافاتو افسوس ورشي،داانرژي چې سعودي عربان یې دشیعه مسلمانانو پرضد کاروي او یا برعکس که دکفارو او داسلام او اسلامي نړ ددښمنانو پر ضد وکارول شي نو داسلام وړانګې به دنړۍ ګوټ ګوټ ته رسېدلې وې، دکتابتون مسؤولینو هلته په انګلیسي ،عربي،فارسي او اردو ژبو لیکلي دي چې په دې ځای کې درسول الله ص زوکړه یقیني نده نوځکه یې ښکلول، لمسول او ... رواندي.

د حرم نقاشي

دحرم لومړی او دوهم پوړ درې ،درې برخې لري ددوهم پوړ دوهمه یا منځنۍ برخه دملک عبدالعزیز په وخت کې جوړه شوې ،دحرم فرش زېړ، نخودي، تور او نور مختلط رنګونه لري، ډېر ښکلي او ساده رنګونه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستني يې چپس او مرمر دي هغه چې ګول يا ګردې دي هغه چپس او هغه چې څلور ګوټيزې دي ، مرمررنګه دانې پکې لګېدلي دي، په ستنوکې ښکلې کمانونه، له ګچو جوړ ګلان، چت يې صفر يا ميده چپس په ګلابي ،نخودي شير چه يي او نورو رنګونوکې، دستنو لا ندينۍ برخه کې ،تور،پايزاره،ده په چت او پايوکې په زرګونه قنديلونه اوپکې دي ،دريمه برخه چې ملک فهد جوړه کړېده ډېره ښکلې او عصري ده، دهرې ستن لپاره ځانته جوړ شوي د ډېر عالي کيفيت تک سپين مرمر دي،په هره ستن کې هم يې په سر اوهم يې لاندې څلور خواوو ته ايرکنډيشنونه لګېدلي دي.

پروسږکال چې کله د صفا او مروه لار پراخېدله نو هلته هم په عصري بڼه کار وشو او ټولې لارې په ايرکنډيشن سمبال شوې اوس دصفا او مروه ترمنځ پنځه لارې دي يوه يې ځمکتلی (زېرزميني)او څلور دځمکې په سر دي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حج ته هوايي او که د ځمکې له لارې ؟

ماته پرځمکه سفر له هوايي سفر څخه ډېر خوند راکوي ، ځکه چې پرځمکه تلل خوسياحت وي دنيا او مافيها او دخلکو رنګارنګي ويني خو له بده مرغه چې داهرڅه په امنيت پورې تړلي دي ، اردن د سعودي ګاونډی هېواد دی او ددې هېواد حاجيان هم حج ته په موټروکې راځي، ددوی څه ملګري زموږ ترڅنګ اوسېدل کله چې بېرته تلل نو له لسو ډېر ۳۰۳ ته ورته موټروکې يې خپل سامانونه بار کړي وو ددوی موټر و د سعودي او اردن دکورنيو چارو دوزارتونو اجازه پاڼې چې دترحيل شمېره ،دموټر نمبرپلېټ ، دراتللو نېټه ،له سعودي څخه دوتلو نېټه ،د سپرليو شمېره ،دسپرليو نومونه هرڅه د موټر په مخامخ شيشه لګېدلي او ټولو يوځای حرکت وکړ، دې کار ماته ډېر خوند راکړ او هغو شېبوته يې وروستلم چې له افغانستان څخه به هم خلک په موټروکې حج ته تلل ،هغه هم له پوره سکون او اطمئنان سره . زما ،نه يادېږي خو له مشرانو مې اورېدلي چې شاوخوا پنځه دېرش کاله وړاندې زموږ له کلي څخه هم ځلورتنه چې يو پکې زموږ د حج دملګري غلام دستګير پلار حاجي غلام سخي دی(الله دې لاهم اوږد عمر او ښه صحت ورکړي) دملک باباجان په موټر کې حج ته لاړل ملک بابا له هريوه څخه په غالب ګومان ځلور ځلور زره افغانۍ واخستې او له دروندتې څخه کعبې ته په موټر کې روان شول سفر يې ډېر خوندور و اوډېرځايونه او هېوادونه يې ليدلي و .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جنوبي اسیا مکتب

حج ډېره سخته او ستومانوونکي پروسه ده،ډېر کارونه او ډېر خدمتونه لري همدالامل دی چې رسول الله به دهر عبادت په پیل کې په دعا کې ویل چې :(ای ربه داعبادت مې قبول کړه خو دحج په اړه به یې ویل چې ای ربه ماته یې اسانه او له مايې قبول کړې)، هر حاجي په یوائې ځان خپل ځان ته د اخدمتونه شي کولی ، او دبعثې او شرکتونو پلاوي هم داکار نشي کولی ،نو سعودي ددې کارونو دښه انسجام لپاره دخپل دولت دحج او اوقافو د وزارت په چوکاټ کې څو مکتبونه جوړکړیدي چې په ټولې نړۍ کې د حجاجو لپاره دپیسو په مقابل کې د قرار داد له مخې دا خدمتونه تر سره کوي.

داسیا ډېر هېوادونه په مکه معظمه کې د جنوبي اسیا او په مدینه منوره کې دبنګله دېش دمکتب (اداري)اړوند دي موږ هم د جنوبي اسیا دمکتب اړوند وو. ددې دفتر یا مکتب نوم (المؤسسه الاهلیة المطوف لحجاج جنوب اسیا) و دامکتب بیا ځانته سل مطوفه یا څانګې لري د جنوب اسیا په هغه څانګه کې چې (معتز یحیی عبدالرحمن بدر)یې مشرو ،سل مطوفه او مطوفات شامل وو دا هر مطوف دپنځو زرو حاجیانو خدمات اماده کوي یعني د معتز اړوند ۵لکه حاجیان وو موږ د۷۸مطوف اړوند وو.

ددې مکتب مرکزي دفتر د ابن لادن شرکت ترڅنګ په خالدیه دوهم کې د محمد جبیر پرسړک وو . ۸۰۰۲۴۵۰۰۱۳یې وړیا او ۵۳۵۳۲۲یې دپیسو په مقابل کې د اړیکو شمېرې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د کارت د سيريال نمبر **۳۸۸۵۲۲**وو دا شرکت د هر حاجي پر سر ۳۰۰ډالره د خاک پولي په نوم له بعثې او يا د حاجيانو له لېږدوونکي شرکت څخه اخلي او د دې پيسو په مقابل کې حاجيانو ته له جدې تر عمارو ، له عمارو تر منى، له منى تر عرفات او له عرفات څخه تر مزدلفې ،له منى تر عمارو ،په مکه کې له عمارو تر مدينې منورې له مدينې منورې بېرته تر جدې ترانسپورت تنظيموي، د حاجيانو الوتنې ،پاسپورتونه، دلېږد چارې او نومونه تنظيموي، کمپيوټر ته يې رسوي همداراز د بعثې پلاوی يا د شرکتونو استازي د عمارو د خونو او چپرکټونو د نيولو قرار داد له خلکو سره د همدې مکتبونو له لارې کوي، په منى کې خېمې او په عرفات کې تجيرونه همدوی نيسي، فرش کول يې هم د همدوی کار دی په عرفات او د منى په ورځو کې حاجيانو ته ډوډۍ هم دوی ورکوي، موټروته د حاجيانو دبار پورته کول اوښکته کول هم د همدوی کار دی.

هروخت چې حاجيان مکې معظمې ته ورسېږي نو موټر يې د همدې شرکت مخته ورځي هلته ورته د همدې مکتب پېژندپاڼه دغاړې کارت، اويو لاس بند ورکول کېږي چې دا څرګندوي چې دا حاجي د کوم مکتب دی ،په کومه عماره ،کومه خونه او کوم ځای کې اوسېږي ، حاجيان که له جدې څخه مکې ته ځي که جدې ته، اوکه مدينې ته نو اوبه ، جوس کيک کلچې او ځينې ډالۍ حاجي ته ورکوي.

دې مکتبونو د حاجيانو کار ډېر اسانه کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ابن لادن مسجد

کله چې دلمانځه وخت راشي نو دوکانداران لمانځه ته ځي خو دوکانونه نه بندوي ،بلکې مخې ته يې پردې وځړوي او په ډاډه زړه خپل لمونځ کوي.

زموږ دعمارې او حرم ترمنځ په حفاير کې د ابن لادن په نوم مسجد زموږ دلارې په سر و خو ماپکې فرض لمونځ ندی کړی ، يوه ورځ د مسجد دليدلو لپاره ورتاو شوم دوه رکعته نفل مې پکې وکړل، مسجد له ځمکې لوړ جوړ شوی ،لاندې ځمکتلی هم لري په ښکليو ګرانبيه غاليو فرش، ايرکنډيشنونه پکې فعال دي دښځو او نارينه وو د لمانځه بېل بېل ځايونه لري،د دواړو ځايونو ترمنځ.شيشه يي کتاره ولاړه او يو بل يې پنا کړي دي، دښځو او نارينه وو دلمانځه ځايونه په ويکتورونو ښودل شوي دي.داد هغه اسامه دميلياردرې کورنۍ لخوا جوړ شوی مسجد دی چې پخپله دلته په افغانستان کې په غرونواوناوونو کې له هرډول ناز او نعمت څخه بې برخي ظاهراًخاص او خاص ديو پاک هدف اوپاکې عقيدې لپاره جنګېده

دريم مخلوق

يوه ورځ زه او شاهد ، د مکې شرکت ځلورم پوړ ته ددوکانونو او مغازو کتلو ته تللي وو کله چې بېرته راښکته شو نو راته يې وويل راځه چې نن درباندې دريم مخلوق ووينم ماورته وويل چې په مطلب دې پوه نه شوم، هغه راته وويل چې دشرکة مکه د ديوال ترڅنګ د هجړاګانو (ايزه کانو)ځای دی حج ته له هره ځايه راغلي هجړاګان همدلته راغونډېږي، يوله بل سره پېژني، کيسې او مرکې کوي، موږ چې ورغللو دامهال يواځې شپږ تنه ،هجړاګان ناست وو ، خو شاهد وويل چې اوس ډېر حاجيان بېرته تللي

(c) ketabton.com: The Digital Library

،هجړاګان هم کم شوي دي خوبیاهم اوس یې ځینې په طواف، ځینې په بازار او نورو ځایونو کې خپاره دي،که نه دېرش پنځه دېرش تنه یې اوس هم شته دي.

دځینو هجړاګانو غټ غټ تیونه له کمیسونو لاندې ښکارېدل شاهد وویل چې هجړاګان له نارینه ووسره یوځای طواف کوي اوپه احرام کې یې تیونه ښکاري ځکه چې دوی دنارینه وو احرام کوي. حرم له هجړاګانو سره نابلده ندی استاد (عبدالملک همت)په خپل تالیف (زمونږ د قبلې تاریخ کې) لیکلي چې چارواکیو او مخورو به هم له اسلام څخه وړاندې او هم د اسلام دډیوې له روښانه کېدلو وروسته د حرم دخدمت لپاره مریان معرفي کول چې په دوی کې به یې قصداً هجړاګان چې هغه مهال به دآغا ګانو یا اقاګانو په نامه یادېدل معرفي کول داځکه چې دوی ښځوته تمایل نلري اوله دې اړخه ترې ډاډ موجود دی.

حضرت معاویه،یزید ،خلیفه ابو جعفر منصور،سلطان نورالدین او سلطان صلاح الدین ؛ ټولو د حرم خدمت ته خصي یا ایزک مریان ورلېږلي دي استاد همت د علامه کردي له قوله لیکلي چې دده په وخت کې حرم ۲۴تنه هجړا یا ایزه کان درلودل.

په مکه معظمه کې وروستۍ ورځې

وخت د چا خاطرنه کوي، داوبو په څېر تېرېږي او دخوند او لذت ورځې او شپې خود بادپه څېر وي میاشت اونۍ، اونۍ ورځ او ورځ ساعت شي، زمونږ ورځې هم په پوره کېدلو شوې. له ماما (حبیب الرحمن استاد) سره مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکور او دوستانو لپاره ځیني ډالۍ واخستلې خو ماماميې راته وویل چې په مدینه منوره کې دمکې په پرتله ارزانې ده.

بالاخره دیکشنبې په ورځ زما دماما نوم هم د هغو کسانو په لست کې راغی چې سبا دوشنبه سحر اته بجې به له مکې څخه جدې ته روانېږي ، همداسې وشول ،سبا مې ماما د خفګان په بدرګه رخصت کړ، دهغه بېلتون راته سخت شو، خو چاره نه وه هغه هم زما پربېلتون خفه شو، خیر هغه کورته اومونږ یې سباته داسلام دغورېدلو ، خپرېدلو او دامن او نور ښار مدینې منورې ته روانېدو ،له هغه سره مې خدای پاماني وکړه، هغه یوولس بجې جدې ته ورسېد، ورته ویل شوي وو چې دشپې دولس بجې به کابل ته الوځي، خودشپې پاوباندې دولس بجې لاهم منتظر وو خو چې یوه نیمه بجه مې ورته زنګ وواهه ټېلیفون یې کار نه کاوه، ددوشنبې ورځ مې په طوافونو تېره کړه، له حرم څخه مې دوتلو زړه نه کېده الله ج په دې ورځ ددولسو طوافونو توفیق راکړ. دمولوي صدیق الله او مولوي شفیع الله ددوست ملا صفت الله په مرسته مې دپنځم ځل لپاره د حجر اسود په ښکلولو او له ملتزم سره دسینې په مښلو زړه یخ کړ. دسه شنبې شپه مې په حرم کې اعتکاف وکړ، تر دوه بجو مې طوافونه او لمونځ وکړ وروسته دحرم دریم پوړ باب الصفا خواته ورغلم بوټان مې سر لاندې کړل او ویده شوم خو لا درې نیمې بجې نه وې چې بېرته پاڅېدم اودس مې کړ او مطاف ته ښکته شوم،له غرمې مخکې تر لس بجو په حرم کې په لمانځه او طواف بوخت وم لس بجې مې طواف وداع پیل کړ، له طواف وروسته مې ځان ملتزم ته ورساوه ځان مې ورپورې ښه ونښلاوه، په داسې وخت کې که زړه دکاڼي هم وي نو اوبه اوله سترګو اوښکې روانې شي، نور خلک هم ملتزم پورې نښتي وو دهغوی ژړاګانو او چیغو په فضاکې انګازې کولې نور نو پوه نه شوم څومره مې چې پخپل ژوند یادېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دومره مې ژړلي نه وو اونه مې خپلې دومره اوښکې ليدلې وي هېڅ مې زړه نه کېده چې له ملتزم څخه لېرې شم.

ماسپښين له لمانځه وروسته مې بيا طواف وکړ ، د اوښکو او ژړا حالت هماغه سحر نی و وروستی ځل مې په حرم کې دوه رکعته نفل وکړل خدای ج خبرچې څومره به رانه اوړده شوي وي، زمزم مې پرېمانه وڅښل خو لومړی ځل وو چې له خفګانه مې زمزم سم نه تېرېدل له حرم څخه راووتم مخ مې حفاير ته وو خو دوه درې ګامه وروسته به مې غير اختياري مخ حرم ته واوښت په پله ودرېدم او مخ مې کعبې ته کړ ښې اوښکې مې تويې شوې اوږده دعامې وکړه په غټو غټو مې دحرم مناروته وکتل زړه نازړه مې حرم ته شاه او دبيا ليدلو په هيله ورسره خدای پاماني وکړه خپلې خونې ته لاړم خپل سامان او بيکونه مې برابر کړل څلور بجې د عمارو مخ ته موټر راغلل او سامانونه مو ورووېستل.

د جلال له ښار څخه د جمال ښار ته

دعمارو مخ ته څلور موټر راغلي وو په هر موټر کې ۴۶تنه سپرېدل زه د څلورم موټر په لومړۍ څوکۍ دچلوونکي ترڅنګ کېناستم ، ترڅو مو چې بارونه پورته کېدل، نو پاو کم پنځه بجې شوې، په همدې تيم موټر حرکت وکړ.

لومړی دجنوبي اسيا مکتب ته ورغللو هلته يې راته وجبې چې په هره وجبه کې کيک ،کلچې ،بسکټ ،د زمزم اوبو يوبوتل ، يو دغاړې بيک اوجوس راکړل، دزمزمو پر بوتل داوبو څښلو دعاګانې ليکل شوې وې ډېر اسانه: په ښي لاس ، اوپه ناسته اوبه څښه، بسم الله ووايه په درې دمو يې وڅښه اوپه پای کې الحمدلله ووايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم یو ساعت د مکې په کوڅوکې تاو راتاو کېدو ،تیاره ماښام دمکې له ښار څخه ووتلو د ماسخوتن لمونځ مو په عسفان کې وکړ له لمانځه وروسته مې له امام څخه چې سعودی و وپوښتل چې تاسې له لمانځه وروسته ولې سنت او وتر نه کوئ؟ هغه راته وویل چې سنت خو نفل دي او ستا خوښه چې نفل هرڅورکعته کوې، کله یې کوې او که نه یې کوې او موږ وتر کوو، خو د وترو وخت دسهار تر را ختلو دی، څو مره چې یې ناوخته وکړې، ثواب دی، وتر تهجد اوقیام اللیل دی او دقیام اللیل تر تیب دادی چې دشپې په وروستۍ برخه کې وشي، کله چې پوه شو چې زه افغان یم نو راته یې وویل تاسو ولې یوبل وژنئ، ولې مو وطن ورانوئ، ماورته وویل هلته اور امریکا جوړکړی دی، دطالبانو د زور او ځواک په اړه یې پوښتنه وکړه کله چې ما معلومات ورکړل نو خوشحاله شو دعایې ورته وکړه خو ویل یې چې رسنۍ خوناسم معلومات ورکوي. موټر په ډیم اشارو روان دی ډېر تیز نه ځي ،موټر چلوونکی مدین نومېده د مصر اوسېدونکی و ډېر ټوکي او خلاصه ټنډه یې درلوده، مدین ویل چې دلته یواځې د حج په موسم کې دخدمت لپاره راغلی او دټول موسم اجوره یې زر ریاله ده، مدین وویل چې درې ورځې وروسته بېرته مصر ته ځي او وخت یې پوره کېږي. زموږ د تر حیل شمېره ۲۷۸۲۲۴او دموټر پلېټ ۱۹۵۱وو. له مکې څخه ۱۵۰کیلو متره لېرې د الظبیة والجمعة سیمه کې مو د راحت په نوم هوټل (الفندق و مطعم الراحه)کې دمه وکړه چا ډوډۍ وخوړه، چا تازه مېوه، چا اوبه،چا چای او نور مشروبات، هوټل دپاکستانیانو دی، دښځو لپاره بېل ځایونه لري، پراخه برنډه په حویلۍ کې پریمانه چوکۍ، مسجد، بیت الخلا، داوداسه ځایونه لري، ډېر بیروبار وو ما شل لوی موټر وشمېرل چې ورته ولاړ وو د هوټل عمله چې ډېر یې پاکستانیان وو، ډېر بوخت وو. د یو منځنی خوراک بیه لس ریاله ده.چې روان شو دربور راته وویل چې دوی ته د مکتب لخوا ټول پروګرام ورکول کېږي چې په څو بجو باید له مکې څخه روان شي، چېرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دماښام او ماسخوتن لمونځ وکړي، چېرې دمه وکړي، دتګ سرعت يې څو وي، څوبجې په مدينه کې ددوی دفتر ته ځان برابر کړي څو بجې حاجيان ښکته کړي او نور، ښي خواته مود خليص کلی دی داکلی دشپې لخواډېر رنګين وو خوپه کرنه او سمسورتيا نه، بلکې په بربېښنا . دمکې اومدينې شاوخوا څلورنيم سوه کيلو متره سړک دوطرفه دی ددواړو سړکونو ترمنځ ديوال او جال دی دمخامخ راتلونکي موټر د اشارو رڼا دډېرپور سترګې نه نيسي هر طرف ته پراخ سړک څلور کرښې لري او څلور موټر پرې ځايېږي دهرډول سرعت لپاره خپله ليکه ټاکل شوې او ټول سړک په کيمرو څارل کېږي له دې پرته د پليو خلکو لپاره هم يو سړک لري.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رڼا او بریا په ښار کې

زړګیـــه ســـترګې لګـــوه د قـــدم لاره نـــه ده
حبیـب پـرې ایښـي قدمونـه دومـره خـواره نـه ده

اوس مـې پـه یـاد نـه دي چـې دادنوښـار دعبـدالله او کـه دکربـوغي دمحمدامین نعت دی خو په کوچني کې مې په مسجدونو کې په ترنم ډېر ویلی دی.

بالـآخره پـاوکم دوه بجـې دانسـانیت دپیغـام اودڼااوخلاصـون دپلوشـو وېشونکي ښار مدینې منورې ته ورسېدو ،حکومت څو ځایه تاو راتـاو کړو څو ځایه مو پاسپورټونه چک شو، دلته هم لومړی د جنوبي اسیا مکتب تـه ورغللو، وجبې یې راکړې سامان موخونوکې ځای پرځای کړ، زمونږ عمـارې حرم ته نږدې وې ټوله پنځه دقیقې لار وه سترې هم وو خو ویده نه شو، لـه ماسره د مدني حرم دلیدلو تلوسه ډېره وه له لرې دمې وروسته حرم تـه روان شو دحرم لیدلو ډېر خوند راکړ ډېر پراخه ،ښکلی او شانداره . اخر ښکلی به ولې نه وي؟ دلته لسګونو زرو صحابه وو لمونځ کړی دټولو کائناتو په کچه ستره هستي او ښکلا همدلته ده، ددې مسجد بنسټ پخپله حضرت محمد ص ایښی دی، هماغه یې لومړنۍ خطیب او امام دی.

په برنډه کې مو په صف کې ځای ونیوه ،تهجد مـو وکـړل، جمعـې تـه ډېـر وخت وو ډېر ملګري موله سترتیا په صف کې په ناسته ویده شول، په نبوي مسجد کې دکعبې په مقایسه لمونځ ډېر اوږد و اوږده قومه، اوږده جلسه او اوږده قعده له لمانځه وروسته ملا یار محمد په باب رحمت در سول الله ص

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزار ته روان کړلو، درسول الله ص مزار ته تللې کوڅه که څه هم پراخه ده خو ډېر بیروبار پکې وو، ډېر ورو ورو مزار ته ورسېدو لومړی ځل مو د سرورکائنات پر مزار سترګې ولګېدې، دلته نور پروت دی، دلته د هدایت اوژغورنې ډیوه تر خاورو لاندې ده. دلته هم نورې ژړاګانې نه تم کېدلې د الصلواة والسلام علیک یا رسول الله چېغو فضا ونیوه او اوښکې نه تم کېدلې.

مور د ډېرو کمالونو او کراماتو د خاوند روضې ته ولاړیو هغه چې:

حسن یوسف دم عیسی ید بیضا دارد
آن که خوبان همه دارند وای تنها دارد

یا

خدای یې مه ګڼه بېشکه چې بنده دی
نور یې کل واړه صفات دي په رښتیا

د پنجرې دننه نه درسول الله (ص)، نه دحضرت ابوبکر صدیق او نه دحضرت عمر رض قبرونه ښکارېدل خو دهریوه دقبر په برابرۍ یو سوری وو چې له ځیرتیا وروسته ترې دقبر یو ه ځنډه ښکارېده که خلک درسول الله د مزار په زیارت کې افراط کوي نو پولیس هم دبدعت په مخنیوي کې افراط کوي که په سهوه هم د چالاس دمزار ترځنګ پرکتهاره ولګېد نو پولیس پرې غوسه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې له لمانځه فارغ شو نو دلته خو طواف هم نه و دنفلو وخت هم نه و او ستړي هم وو نو خپلو خونو ته روان شو ،نږدې وه چې لار مو غلطه کړې وای

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفه او رياض الجنة

د سحر چای له څښلو وروسته بېرته حرم ته لاړم ، اودس او د ثابت لمونځ مو وکړ، غوښتل مې چې ټول حرم ووينم نابلده وم ماويل ښه به وای چې اوس داسې يو څوک را پيدا شوی وای چې دلته بلد وای او ماته يې هم لار ښوونه کړې وای،خو کله چې د حرم دوهم پوړ ته ختلم په زينه کې يو ځوان راباندې غږ وکړ، مينه ناکه او توده ستړې مه شي يې وکړه ويې يل چې نوم يې قاري شريف الله او د ملا احمد ګل زوی او دلغمان د قرغه يو ولسوالۍ د عزيز خان کڅ او سېدونکی دی د قاري شريف الله کورنۍ ماپېژندله په بېره بېره کې د څوارلس کاله ګډ ژوند سر بېره د هغه پلار ارواښاد ملا احمد ګل زما د مور (اللهم اغفرها وارحمها)تروززی هم دی له ملا احمد ګل څخه ما په مسجد کې ډېر سبق ويلی او د قاري شريف الله مشرورور مولوي رفيق الله زما د درس ملګری دی.

قاري شريف الله شپږ ورځې وړاندې مدينې منورې ته راغلی او بلد و په حرم کې يې ښه وګرځولم هر ځای يې راوپېژنده د حرم په غولي کې د څښلو داوبو ټانکۍ ته ورته ځای جوړ شوی چې د کارولو لپاره ډېرې بمبې لري قاري شريف الله وويل چې دلته د حضرت ابو ايوب انصاري رض کور و هغه چې د حضرت رسول اکرم ص او ښه يې د هجرت پرمهال په دروازه کې ثملاسته او د رسول الله ص د مېلمستيا وياړ په مدينه منوره کې لومړی د همده په برخه شو، اوس خو هغه کور رنګ شوی خو ځلي ته ورته داټانکۍ يې په ياد جوړه شوېده.

له دې وروسته يې مسجد ته دننه صفې ته وروستلم اصحاب الصفه د اسلام په تاريخ کې ډېر مشهور دي، د حضرت رسول الله ص پر ژوند ځينو

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحابه وو خپل ځان اسلام ته وقف کړ، دوی نور کار وبار نه کاوه، دنبوي مسجد او درسول اکرم ص دکور ترڅنګ به په يوه صفه ناست و، زده کړه يې کوله، امر بالمعروف يې کاوه، په جهاد کې يې عملي ونډه اخسته او درسول الله ص قوماندې ته به منتظر وو. صفه اوس دنبوي مسجد په دننني حريم کې ده درسول الله ص مزار سره نښتی دا ځای اوس هم له نور مسجد څه لوړ دصفې په شکل دی چې شاوخوا ترې کټاره تاوه ده.

دمازديګر لمونځ مو په صفه کې وکړ، دلته د ځای موندل هم اسانه ندي خو بيا هم له لږ کوښښ او انتظار وروسته مو ځای وموند له لمانځه وروسته مې په صفه کې حجرې (دحضرت عايشې خونه چې اوس هلته حضرت رسول الله ص او شيخين رض ښخ دي) ته نږدې ځای وموند هملته کيناستم ،تلاوت مې پيل کړ، په نبوي مسجد کې تفاسير او دقران ژباړې هم ايښودل شوي دي دماښام لمونځ مې هم همدلته وکړ، له لمانځه وروسته رياض الجنة ته ولاړم هلته له صفې هم ډېر بيروبار وي، نوبت ته ودرېدو چې که کوم څوک له لمانځه ووځي او ځای يې اوزګار شي، هرڅوک غواړي چې هلته ډېر لمونځ وکړي، کيني ،اطاعت وکړي خو دبيروبار له کبله ددې هيلې ترسره کېدل او په مره خپه لمونځ ،ناسته او ذکر ستونزمن کار دی، پوليس پر خلکو د (ژر کوئ) غږ کوي اووايي چې چا دوه رکعته لمونځ کړی وي نو ځای دې نورو ته پرېږدي چيغې وهي څوک چې ناست ووينې نو پورته کوي يې چې نورو ته ځای اوزګار شي، دبيروبار له کبله صفونه ډېر تنګ وي، د سجدې په وخت کې سر دمخکيني شخص په پښو کې ايښودل کېږي ما هم ځای وموند دوه رکعته لمونځ مې وکړ پوليسو خپلې چيغې وهلې چې بيامې نيت وکړ ماويل شپږ رکعته او ابين لمونځ خوپوره کوم، زړه مې نه کېده ، چې ووځم خو دخلکو له بيروبار او انتظاره وشرمېدم.

www.mellitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پولیسو هڅه کوله چې حاجیان هغې کوڅې ته ور مخ کړي چې د رسول الله پرمزار تېرېږي او باب السلام ته وتلې ده، خو ماهڅه کوله چې د رسول الله ص په محراب کې هم کم ترکمه دوه رکعته لمونځ وکړم خو د بیروبار له کبله بریالی نشوم خو په سبامې دا ارمان هم ترسره کړ. د حرم خادمانو په صفه کې سپینې او په ریاض الجنه کې شنې غالۍ غوړولې دي.

نبوي مسجد دامهال ډېر ښکلی دی لاندې باندې په سرو غالیو پوښل شوی ،ستنې یې ډېرې ښکلې کمانونه لري، رنګ یې تور او شیرچه یې ته ورته ښکلی او ساده دی دهرې ستنې لاندې مرمر او لاندینۍ برخه کې ایرکنډیشنونه ،د ستنو پاسنۍ برخه کې ډېرې ښکلې ګنبدې او ترې لاندې درښالپاره جالۍ.هرې خواته لویې کړکۍ، د کړکیو لاندې له یو فټ څخه په پلنو پټیو په کریمي رنګ ایتونه لیکل شوي، په بله برخه کې د ستنو ډیزاینونه تغییر شوي، دامحرابو ته ورته له رنګه مرمرو جوړ شوي ګلان دي، په هره پایه کې څلور خواووته د عظیم الشان قران لپاره رفونه جوړ شوي دي ، له دې پرته دمسجد په هره برخه کې د عظیم الشان قران لپاره الماری جوړې شوې دي ، ډول ډول قندیلونه او د برېښنایي څراغونو لپاره له پیتلو (زېړو)جوړ لوی شیټونه لګېدلي دي، په ستنو کې له کمانونو لاندې او د مرمرو لپاسه له مرمرو راتاو دزېړو لوی شیټ ستنو ته لاښکلا ورکړېده.

باب کعبې ته پرنږدې دیوال په مرمرو ټول سورت واقعه په دې بڼه لیکل شوی چې مرمر تراشل شوي او حروف ترې راوتلي دي، دډېرو دننه حروف لیکل اسانه دي، خو داچې دډېرې له پاسه حروف ولیکل شي دانو ستونزمن کار دی څکه چې د ډېرې مخ به ټول تراشې او حرف به ترې راوباسې، د حرم ټول فرش تک سپین مرمر دی،بهر په سالون (غولي)کې کمپیوټري ستنې لګول شوې دي چې د کمپیوټر په قومانده کله ستنې شي او کله سایه بان، که

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله لمرتود اويا باران وي نو ددې ستنو وزرونه په کمپيوټر غوړوي خو چې کله هوا ښه وي نو دا وزرونه قات او بېرته له ستنې تاو شي د حرم د بهرني سالون ځمکه په تورو او خړو چپسو پوښل شوې ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نبوي حرم پراختیا

په مدینه منوره کې پروت نبوي مسجد له ډېرو فضایلو او ځانګړتیاوو څخه برخمن دی.

دا یو له هغو درې ځایونو څخه دی چې د کتلو لپاره یې د سفربستره تړل روا دي، رسول الله ص فرمایي: له درې مساجدو (مسجد الحرام، مسجد اقصی او همدې نبوي حرم)پرته د نورو ځایونو او مساجدو د کتلو او احترام لپاره سفر مه کوئ.

همدا راز رسول الله ص فرمایي چې په نبوي مسجد کې لمونځ د نورو مساجدو په پرتله زر ځله غوره دی.

له نبوي مسجد او په مدینه منوره کې له پرتو نورو مساجدو سره د اسلام ډېر خاطرات او واقعات تړلي دي، دا مسجد لکه څنګه چې ډاکتر محمد الیاس عبد الغني وایي د ډېرو ایتونو او حدیثونو، په پېژندنه او د هغوی د مفهوم په تشریح کې مرسته کوي.

په مدینه منوره کې د ځینې مساجدو د بنسټ ډېره رسول الله ص پخپله ایښې ،ځینې مساجد صحابه و رض د هغه ص په ژوند کې جوړ کړي او رسول الله ص پکې لمونځ کړی دی په ځینې ځایونو کې رسول الله ؛ص لمونځ کړی خو هلته د صحابه وو په وخت کې مسجد نه و جوړ شوی، بلکې هلته حضرت عمر ابن عبد العزیز په کال ۸۷_۹۳ چې د خلیفه ولید بن عبد الملک په وخت کې د مدینې والي وو جوړ کړي دي ،خلیفه ولید هغه ته امر وکړ چې ټول هغه ځایونه ننبه او مساجد پکې جوړ کړي په کومو کې چې رسول الله ص لمونځ کړی و ،حضرت عمر ابن عبد العزیز هم همدا اسې وکړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترکي خلیفه سلطان سلیمان خان عثماني په خپل دور له ۹۲۲تر۹۴۸هـ کې د مدینې ټول تاریخي مساجد بیا ورغول.

د ال سعود دکورنۍ مشهور واکمن شاه عبدالعزیز د حرمینو په شمول ټول مساجد له دولت سره رسمي کړل، دحرمینو خادم ملک فهد د اسلامي چارو ، وزارت وګوماره، چې ټول تاریخي مساجد پراخ او ورغوي، دهمده په امر د قبا ،قبلتین ،میقات، علي،مستراح،ابو ذراو جمعه مساجد له سره جوړ او دغمامه،ابوبکرصدیق،عمرابن خطاب، (مناخه)او دفتح مسجد ورغول شول.

مدینې منورې ته درسول الله ص له هجرت وړاندې دمدینې، مسلمانانو په هماغه ځای کې لمونځ کاوه چې اوس پکې نبوي مسجد جوړ دی کله چې رسول الله ص مدینې منورې ته هجرت وکړ نو هغه ص هم همدلته لمونځ پیل کړ، او د ۲۲۲ هـ درببع الاول په میاشت کې یې همدلته نبوي مسجد جوړ کړ، دلومړي جوړ شوي نبوي مسجد اوږدوالی ۳۵متره او پلنوالی یې ۳۰متره ،دچت لوړوالی یې پینځه لاسه دوه نیم متره وو او چت یې دخرما له څانګو او ستنې یې دخرما له ډډ څخه وې، کله چې رسول الله ص دهجرت په اوم کال د خیبر له غزا څخه راستون شو نو دنبوي مسجد اوږدوالی یې پنځلس او پلنوالی یې شل متره پراخ کړ، په دې توګه دنبوي مسجد طول او عرض مساوي ۵۰+۵۰ شو نن سباددې حد شمال ته دترکي مجیدی ودانۍ دچت او لوېدیځ ته له منبر څخه تر پنځو ستنو پورې دی او دې اندازې ته اوس هم دمسجد ددیوال په پورتنۍ برخه د نبي ص دمسجد اندازه لیکل شوې دي.

وروسته دامسجد دحضرت عمر رض په وخت دهجرت په ۱۷مه یا ۲۳۸ز،دحضرت عثمان په وخت ۲۹هـ یا ۲۵۰ ز،داموي خلیفه ولید بن

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالملک ۲۴۹ ، دحضرت عمر ابن عبدالعزیز په واسطه له ۸۸هـ تر ۹۱ یاله ۷۰۷ز تر ۷۱۰ زیږدیز،د عباسي خلیفه مهدی بن ابو جعفر په وخت له ۱۲۱هـ تر ۱۲۵ ،سلطان اشرف قایتبا دي په ۸۲۲هـ تر ۸۸۸، سلطان عبدالمجید عثماني په ۱۲۲۵هـ تر ۱۲۷۷هـ ۱۸۴۸تر ۱۸۲۱پراخه کړ. شا عبدالعزیز ال سعود هم نبوي حرم پراخ کړ، هغه شمالي اړخ ته ۲۲۴۲مربع متره ساحه ونږوله،او ۲۴۲ مربع متره ساحه یې نوره هم ورسره اضافه کړه،چې ۲۸ زره لمونځ کوونکیو ته یې ځای پیداکړ دا ودانۍ مستطیل ډوله ده، په منځ کې یې یو بل دالان جوړ کړ چې دملک فهد د پراختیا پر مهال یې دلته دولس ستنوته ورته چترۍ ولګولې چې په کمپیوټر خلاصیږي او بندیږي.

ملک فهد هم په ۱۴۰۵ دصفرالمظفر په نهمه دنبوي حرم دپراختیا کار پیل کړ چې د ۱۴۱۴هـ د ذوالقعدې په ۴مه پای ته ورسېده په دې پراختیا کې هغه لویه پراختیا شامله ده چې دسعودي پراختیاله لومړۍ ودانۍ راتاوه ده،په دې پراختیا کې ځمکتلې هم شامل دی او د وخت ټولې عصري غوښتنې یکې په پام کې نیول شوي دي په دې پراختیاکې چې یو نیم لک حاجیان پکې ځایږي او ۲۱۰۴ستنې لري هره ستن له بلې ۷متره لرې ده خوپه کومه برخه کې چې پرسر یې ګنبدده دستنو فاصله یې ۱۸متره ده او منځنۍ مساحت یې ۱۸×۱۸ =۳۲۴متره مربع دی ، ددې ډول ګنبدو شمېر ۲۷دی، په چت دلمونځ کوونکیو لپاره ۵۲۸۲۵متره مربع ساحه ده چې ۹۰ زره تنه پکې لمونځ کولی شي، په دې ډول په مسجد کې دلمانځه لپاره ټوله ساحه ۱۴۰۲۵۰مربع متره ده چې ۲۴۰۰۰۰ پکې لمونځ کولی شي چې دپخوانۍ پراختیا نهه چنده برابریږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسجد حوېلۍ ۱۳۵۰۰۰ متره مربع ده چې ۴۳۰۰۰۰تنه پکې لمونځ کولی شي، په دې ترتیب اوس دنبوي حرم په مسجد چت او حوېلۍ کې ټول ۶۹۸۰۰۰ یاڅه کم اوه لکه تنه لمونځ کولی شي په نوي پراختیاکې دبنځولپاره د مسجد په وروستۍ برخه کې دلمانځه دوه ځایونه بېل شوي دي.

پخواحرم دوه خو اوس اته مناره لري مسجد ټول په ایرکنډېشن سمبال دی، دوه ځمکتلي لري چې ،په دې ځمکتلوکې ۴۴۴۴موټر ځایېږي ، آسانه حرکت هم کوي او اسانه تاوېدلی هم شي. دمسجد دپوره ابادۍ داکار هم دابن لادن شرکت کړی دی ، ددې ځمکتلی په اړه به وروسته هم څه معلومات ولرو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمال ښار

مکه معظمه له ډېرو فیوضاتو او فضایلو څخه برخمن ښار دی دا ښار دالله ج دکور او کعبې له فیض څخه برخمنه،د وحې دنزول کوربنه ،دحضرت هاجرې او حضرت اسماعیل ع د اړو او اندېښمنو ونکیو شېبو او ددوی ددعا او دزړه له درده دراوتلي غږ له برکته د زمزم داوبو د راوتلو ننداره کوونکي ،دحضرت ابراهیم ع ددعا موخه اود سیدالکونین حضرت محمد ص د زېږېدلو ځای دی. دلته الله ج خپلو بنده ګانو ته خپل کبریا ذات ،خپل جلال ،خپل شان ،شوکت او دبدبه ورښکاره کړېده، خو داچې مکه ټول غرونه او غونډۍ دي ،هوایې هم توده ده ،بیروبار هم پکې ډېر زیات وي نو حاجیان دمکې معظمې په پرتله په مدینه منوره کې خوښ وي، مدینه منوره درسول لله ص دهجرت وطن، دغزواتو وطن ،داسلامي حکومت لومړنۍ پلازمینه ،داسلام دپرتم دغوړېدا او دعوت د پراختیا ځای دی، الله ج مدینې منورې ته دخپل ګران محبوب هغه محبوب چې مادي او معنوي ښکلا ګانې یې پرې تمامې کړې دي، هغه یې دډېرو لویو او ښکو اخلاقو پرښکلا پسوللی د تلپاتې کور به توب ویاړ ورپه برخه کړ او همدا جمال اوس هم هلته شته دی، بل داچې مدینه لوی ښار دی ،دمکې په پرتله یې هوا سړه ده، سړکونه یې لوی او خلاص دي، غرونه او غونډۍ پکې کمې دي، په هوار ډګر جوړ شوی ښار دی خلک یې ډېر مهذب ، لوستي، روزل شوي او دښې او لوړې تربیې خاوندان دي چې د حاجیانو ډېر درناوی کوي، کله چې حاجیان له سړک څخه اوړي نو دمدینې اوسېدونکي ورته موټر ودروي او ترڅو چې ټول حاجیان له سړک څخه اوښتي نه وي حرکت نه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا راز په مدینه کې دمکې په پرتله ارزاني هم ډېره ده ،په مدینه منوره کې دبقیع هدیره دډېر وجلیل القدره صحابه وو مدفن ځای دی ، مدني حرم نه یوائې د رسول الله ص ،بلکې دشیخینو ،(ابوبکر صدیق او عمر فاروق) مدفن ځای دی، نوهمدا لامل دی چې خلکو مکې معظمې ته دالله ج دجلال او مدینې منورې ته د الله ج د جمال ښار نوم ورکړی دی، په مدینه منوره کې زمونږ شپې او ورځې هم ښې تېرې شوې، رسول الله ص مسلمانان، هڅولي چې په نبوي مسجد کې څلوېښت لمونځونه پوره کړي،اوس ټول حاجیان هلته هرو مرو کم ترکمه اته ورځې او شپې تېروي چې څلوېښت لمونځونه پوره کړي،الحمدلله ماهم په مدینه منوره کې ټول لمونځونه په نبوي مسجد کې په جماعت اداکړل،اویو لمونځ هم رانه بې جمعې نشو.

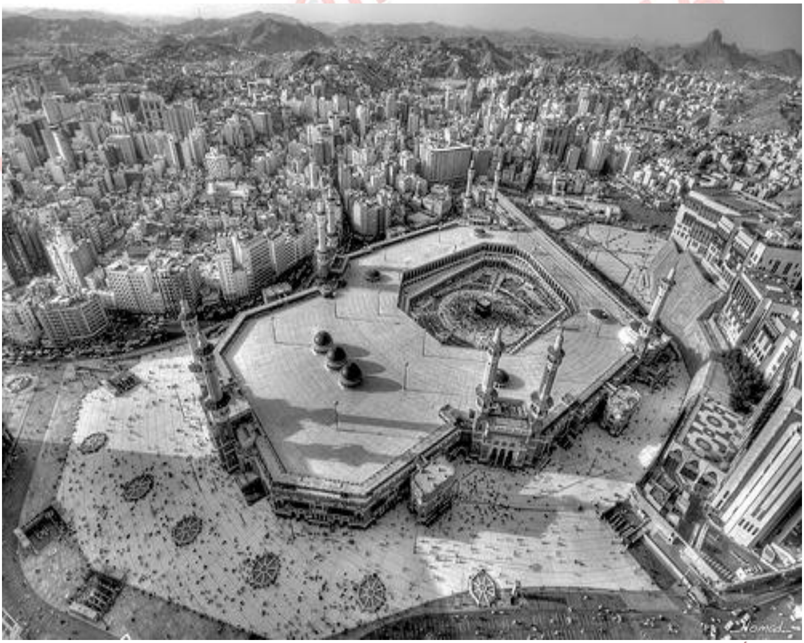

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنة البقیع

ماداسې انګېرله چې جنة البقیع به له حرم څخه چېرې لېرې پروت وي، په جنة المعلی او جنة البقیع کې به هم دافغانستان په څېر لوړ لوړ قبرونه وي، پر هر قبر به دمړي نوم وي،دمړو دقبرونو په اړه خو په مکه معظمه کې او دجنة البقیع دموقعیت په اړه په نبوي مسجد کې له لومړي لمانځه وروسته په خپلې سهوې پوه شوم، مدینې منورې ته زموږ درسېدلو په لومړۍ ورځ مې خپل خواږه او پخواني ملګري ،ډاکتر ،شاعر،کیسه لیکوال او طناز طبع شخص بازمحمد ښادمن ته ټېلیفون وکړ، ښادمن د المبارک او المهاجرشرکت له مسؤولینو څخه وو،چې حاجیان یې دلته را انتقال کړي وو،ماوښادمن دطالبانو په وخت کې ډېرې ښې شپې او ورځې تېرې کړې دي، دواړه هغه دچاخبره دعسکرۍ دوخت انډیوالان وو،هغه مخکې هم ځوځله مدینې ته راغلی او دلته بلد و، ډاکټر ښادمن ټاکلې ځای ته راغی له سلام سترې مه شې وروسته مې ورته وویل چې جنة البقیع ته مې بوځې هغه راته وویل چې جنة البقیع ته یواځې سحر او مازیګر دورتللو اجازه وي او بس نور وخت یې دروازې تړلې وي، سباسحر یې ژمنه وکړه، سباسحر مو چې لمونځ په جماعت اداکړ نو ور روان شو، چې دحرم له دروازې ووتو نو مخامخ دیوې ډېرې لویې احاطې لوړې دروازې ته وروختلو دحرم ددروازې او دې دروازې ترمنځ یواځې یو سړک و پر دروازه ډېر بیروبار و ښادمن راته وویل چې همدا جنة البقیع دی، ددروازې دننه احاطه په نقشه جوړه شوېده، لسګونه پولیس او متواګان ولاړ دي، خلک ددوی په آند بدعتونو ته نه پرېږدي، ددروازې دننه لږ وړاندې ښې خواته دسړکونو ترمنځ ځو قبرونه دي،چې ځینې یې واړه دي، خلکو ویل چې دادرسول الله د کورنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

(اهل بیت) یا ازواج مطهرات او ددوی بچیان او امام حسن دی، دلته ډېر قبرونه ځینو مشهورو صحابه ووته منسوب دي خو متواګان پر یوقبرهم پرېکنده حکم نه کوي چې ګویا دا قبر دفلاني دی، آن د حضرت معاذ ،حضرت امام مالک ، حضرت عثمان او حضرت عایشې رضی الله عنهم په ځبر دمشهورو صحابه وو د قبرونو په اړه هم ،همدومره وایي چې: دا قبرفلاني ته منسوب دی، والله اعلم. هدیره لویه ده، خو دهیچا پرقبر یې نوم نشته، لوړې لوړې شناختې نشته ،ځینې قبرونه له ځمکې سره برابر او یا یوه لوېشت ترې لوړ دي خو بیا هم ،هم شناختې او هم قبرونه د جنت المعلی له هغو لوړ دي، دحضرت عثمان او حضرت امام مالک قبرونه خلکو راوښودل خو نور مولانه پېژندل، وړاندې مو ولیدل چې له یوه قبرڅخه ډېر خلک راتاو و ،موږ هم ورغللو، چانه پېژنده په همدې کې یوه پنجابي له جیب څخه نقشه راوویسته ،نقشه موچې وغوړوله دا قبریې دحضرت معاذ رض وښود ، له پنجابي موو غوښتل چې دانقشه موږ ته راکړې چې یوه کاپي ترې واخلو خوله هغه سره په جیب کې دهمدې نقشې بله کاپي هم وه، هغه یې موږته راکړه، زه ددې نقشې په ترلاسه کولو ډېر خوښ شوم او ډېر قبرونه موددې نقشې په مرسته وپېژندل.

دلته هم افغانان له متواګانو پټ ،ځان او کورنۍ ته کوچني کوچني قبرګوټې جوړوي خاوره را اخلي او پټه یې په جېبونوکې اچوي او بیایې وطن ته راوړي متواګان هم دښکاریانو په ځبر ګرد ګرځي او خلک له منکراتو منع کوي کله کله غوسه هم کوي.

دجنت البقیع دقبرونو په لیدلو موږ داپایله واخستله چې هغه قبرونه چې تابعینو او مشهورو خلکو او یا صحابه ووته منسوب دي اویا پېژندل شوي او دهدیرې په مخکې برخه یا مسجد نبوي ته نږدې دي نه ورانوي اونه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرځای څوک ښخوي خودهدیرې په وروستۍ برخه کې بیا مړي ډېر نه پرېښودل کېږي او د جنة المعلی په څېر کال وروسته نور پرې ښخېږي، دلته هم قبرونه په نقشه دي او دهدیرې مسؤولین پوهېږي چې کوم مړی یې په کوم تاریخ ښخ کړی او کله پرې بل ښخولی شي، دهدیرې په شمال ختیځه سیمه کې مو ډېر قبرونه ولیدل چې مسؤولینو راسپړلي اودنویو مړو ښخولو ته چمتو کړي وو ،داقبرونه ټول خام او په منځ کې یې لحد و ،دلته هم کار اسانه دی، په نبوي حرم کې د مړي جنازه وشي او دلته یې راوړي ،قبر ته یې ښکته کړي لحد پر خښتو پټ کړي.

اوپرته له دې چې په لحد خاورې واړوي پلاستیکي تخته دقبر پر سر کېږدي او همدومره خاوره پرې واړوي چې داپلاستیکي تخته ښه پټه کړي، کال وروسته که اړتیا وه، نوداقبرېرته سپړي او بل تن پکې ښخ کړي، جنة البقیع ډېر لوی لوی جلیل القدره صحابه دخلکوسترګوته دروي، دصحابه و خاطرات ،سیرت اوژوند زریني کارنامې.

ددې صحابه وو قبرونه چې له ځمکې سره آن نه پېژندل کېږي له هغو مزارونو او روضوسره له ځمکې تر اسمانه توپیر لري چې په هند ،ایران ،کشمیر پاکستان او افغانستان کې مالیدلي دي، په افغانستان کې حضرت علي رض ته منسوبه په مزار کې جوړه روضه،دهند په اجمیر کې دخواجه غریب نواز ،په ډهلي کې د نظام الدین اولیا ،دپاکستان په لاهور کې دد اتاګنج بخش ، په حیدراباد کې لال شهباز قلندر، په کراچۍ کې عبدالله شاه غازي ،دایران په مشهد کې د امام رضا زیارتونه او د جنة المعلی او جنة البقیع دصحابه وو له ځمکې سره برابر قبرونه خلکوته دا درس او پیغام ورکوي چې عزت په ګنبدو ،شاهانه او مرمرین قبرونو او زرینو دروازو کې نه دی ،بلکې په تقوا او اسلام ته په خدمت کې دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترڅو چې په مدینه منوره کې وو نو څوځله جنة البقیع ته ددعاڵپاره ورغلو، تېریادونه او له صحابه وو سره زما دزړه تړلې تلوسې مې پکې لتهولې، دهر صحابي قبرته به ودرېدلم ،ګریوان ،به مې لوند شو، په تصورکې به مې له هغه سره دزړه خواله پیل کړ،نا ارامه وم په زیارت تسل نه کېده لیوني زړه مخامخ صحابه او حضرت رسول اکرم لیدل غوښتل خو داهسې جنون او خیال وو.

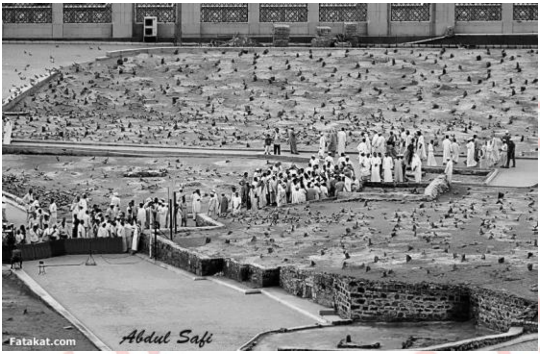

له جنة البقیع څخه هم لوړ دیوال راتاو دی، ددیوال لاندې برخه کې کټارې دي په سعودي کې چې څومره مالیدلي نو له هدیرو دیوالونه تاو دي، دسعودي چارواکي چاته اجازه نه ورکوي چې آن د رسول الله احترام دزړه له کومې وکړي، آن سلام ته یې هم سم نه پرېږدي خو هره شپه دسعودي په ټلویزیون کې لیدل کېږي چې خلک دسعودي دپاچا ملک عبدالله احترام ته دومره ټیټیږي چې له رکوع سره یې توپیر نه کېږي.

د جنة البقیع په متواګانو او دامربالمعروف په ډله کې ډېر افغانان هم شته دي خو ددوی جامه عربي او پر سر یې چلتار وي، له زیارت کوونکیو سره ددوی افراطی چلند بې حوصلې کړم په غوسه مې ورسره بحث پیل کړ ایت او حدیث مو یوبل ته واورول ،اخر مې پیغور ورکړ چې دخو ریالو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره يې خپله عقيده ،فکر او مذهب پرېښی دی ،هغوی چې زما استدلال واورېد نو خپل دفتر ته يې د ورتللو بلنه راکړه ، دفتر يې د جنة البقيع له دروازې سره نږدې وو خوورتللو ته مې وخت ونه موند.

دلته هم په ډېرو ژبو ،دتوحيد ،تفسير،عقيدې ،اودشيعيت ضد کېستې او کتابونه وېشل کېږي زه هم تري برخمن شوم، دري ژبه يې روانه او فصيحه ده خو پښتو يې ماته ګوډه اوپه ګرامر برابره نده.

د جنة البقيع ددخولي دروازې شمال خواته له دروازې لږ وړاندې د سړکونو منځ کې يو محوطه کې له سلو ډېرکتار قبرونه دي ، چې له سيمنټو جوړې شناختې پرې ولاړې دي، هره شناخته فلزي ليبل لري چې دقبر شمېره پرې ليکل شوې هلته خلکو ويل چې دا ساحه د مهموصحابه وو ده خو دهديرې مسؤولين وايي چې داکار دمړو ورثه وو ددې لپاره کړی چې خپل مړي وپېژني خو حکومت وروسته داکار بند کړ ،خو داسې نه وه حکومت هلته دنويو مړو ښخولو ته له سره اجازه نه ورکوي.

په مدني حرم کې جنازې

په نبوي مسجدکې هم له لمانځه وروسته جنازه کېږي دلته هم له لېرو لېرو ځايونو خلک خپل مړي دجنازې لپاره راوړي خو ددې ځای جنازه له مکي حرم سره توپير لري ،دلته هم د جنازې لمونځ اوهم نور فرض لمونځونه ډېر اوږده وي، دلته د جنازې په لمانځه کې امام له دوهم تکبير وروسته درود ته دومره لږ وخت ورکوي چې نيم هم نه ويل کېږي او له دريم تکبير وروسته دعاته دومره وخت ورکوي چې آن دوه ځله پکې ويل کېږي، له څلورم تکبير وروسته له حنفي مذهب سره بايد مخ واړول شي خو دلته ډېر وخت وروسته سلام اړول کېږي داسمه ده چې دحرمينو امامان حنفي مذهبي ندي او په جنازه کې ويل کېدونکي درودونه او دعاګاني يې هم له حنفي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مذهبوسره توپير لري، خو په خپلو کې خوېي مذهب يودی نوبيا ولې دمکې او مدينې د جنازې لمونځ توپير لري. داهم کېدلی شي چې ددوی مذهبونه هم يونه وي يو يې مالکي او بل يې حنبلي يا شافعي مذهبه وي.

فرض لمونځ يې هم توپير لري له تکبير تحريمه وروسته ثنا وويل شي اوبيا ډېر وخت تېرېږي خو امام لا قرائت پيل کړی نه وي دومره وخت چې آن دوه ځله پکې بياهم ثنا ويل کېږي په قومه کې له سمع الله وروسته په ارامه يوځل فاتحه او سورت لوستل کېږي همداشان په جلسه کې هم دفاتحې او دسورت د پيلولو ترمنځ دومره وخت وي چې زموږپه مذهب کې د فرضوتاخير پرې راځي خو دهغوی په مذهب کې په دې ځايونوکې ځانګړي اذکار او دعاګانې ويل کېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پردېس کوربانه

په مدینه کې زموږ دوهمه ورځ هم د حرم په کتلو تېره شوه، دحرم شا وخوا لوړې او دنګې عمارې موهم وکتلې دماسپښین له لمانځه وروسته زما دسخت اوپخوانی ملګري ډاکټر نذیر احمدزي مشر ورور ډاکټر عبدالبصیر احمدزی راسره مخ شو،ماپه لومړي ځل ډاکتر بصیر شاوخوا دولس کاله وړاندې د کندهار ښارپه مددچوک کې دده په کتنځي کې ولید،هغه مهال ډاکټرنذیر په کابل کې دده لپاره څه شی راکړي وو کله چې کتنځي ته ورغللم نو زړور دده په کتنځي کې له سوال ځواب پرته کېناستم، ما داکار قصداً وکړ غوښتل مې ډاکټر احمدزی لږ متعجب کړم.

زه او ډاکټر صاحب بصیر دواړه په سوداپسې ووتلو په بازار کې دمکې معظمې په پرتله قیمتي وه، ترمازیګره په بازار کې وګرځېدوډاکتر بصیر دډاکټر ښادمن دوی په شرکت کې راغلی و د مازیګر له لمانځه وروسته مې دواړه ډاکټرصاحبان یوبل ته وروپېژندل او تر ماښامه مو مرکه او دزړه خواله وکړه، دماسخوتن له لمانځه وروسته زه او ډاکټر ښادمن ناست وو چې دډاکټر ښادمن ټېلیفون وشرنګېد د اوکې تنې له کېکاږلوو روسته یې مقابل شخص ته زما نوم هم واخست او همدلته یې راوغوښت ګورم چې دماسخوتن له لمانځه وروسته پاوباندې نهه بجې ملا ابراهیم له نوشابوسره مسجد ته راغی، ملا ابراهیم دغزني اوسېدونکی تکړه او ویښ انسان دی، دطالبانو په وخت کې داستخباراتو دعمومي ریاست دلوژستیک رئیس وو، دامهال په سعودي کې اوسېده، همدلته یې ځانته کاروبار اوښه ژوند برابر کړی او دوهم واده یې کړی و تر ډېره مو د افغانستان پر حالاتو بحث وکړ، تېرې خوږې خاطرې مو رایادې کړې، څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

باندې یوولس بجې وې، چې ملا ابراهیم ډوډۍ ته روان کړو د حرم خواته د البیک لوی شرکت ته یې وروستو البیک موپه خوند وخوړ دولس نیمې بجې دبیا لیدو په ژمنه سره بېل شو.

سبا جمعه وه د جمعې په لمانځه کې اسلامي هېوادونو اوپه ځانګړې توګه فلسطین ته دعاوشوه خو سعودي چارواکیو چې خطیبانو ته پالیسي ورکوي افغانستان ددعامستحق نه باله.

له لمانځه وروسته مې دحرم په دوهم پوړ کې دحرم په کتابتون همدا موضوع له یو چا سره یاده کړه هغه راته وویل چې یوځل قاري حذیفي دجمعې په لمانځه کې امریکاته بد ویلي وو چې بیا دوه کاله ورک وو او اوس چې راغلی نو سیاسي خبرې نه کوي زه لا دحرم په کتابتون کې وم چې د ملا ابراهیم زنګ راغی ځای مې وروښود، ویل یې راځه چې یومړې ډوډۍ وخورو ،چې ښکته راغلم نو له ملا ابراهیم سره یوبل متشرع ځوان هم و ملا ابراهیم داځوان دغزني دمقر اوسېدونکی ملا رحمت الله رامعرفي کړ.

بیا البیک ته ورغللو خو نوبت پرې نه وو د یوه افغان هوټل ته ورغللو په ۱۲ ریاله یې ډېرښه افغاني قابلي پلو چې پربمانه دپسه غوښه پکې وه راکړه،ماچې داځای ولید نوبیابه ډېر ورتللم.

ملا رحمت الله هم په سعودي کې اوسېده ملا ابراهیم موږ ته وویل چې ملا رحمت الله هم غواړي چې په سعودي کې دوهم واده وکړي او موږ ورته څوک کتلي هم دي ،کتل شوې انجلۍ یې هم افغان عربه او دمدینې اوسېدونکې راوپېژندله، په همدې ورځ ما سخوتن یې راته زبرى راکړ چې ملا رحمت الله ته مو دستمال واخست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

احزاب یاګڼ لښکریزه جګړه

دشپې ملګرو وغوښتل چې دمدینې منورې تاریخي سېمې لکه د احزاب دجګړې ځای او خندق ،احد ، قبلتین مسجد ، قبا مسجد او نور وګوري ماهم ددې ځایونو کتلوته څپڅپانده تلوسه درلوده،کله موچې د سحر لمونځ په جماعت اداکړ نو ټول ملګري ټاکل شوي ځای ته راټول شول، له یوه ډرېور سره مو پردې ټولو ځایونو دګرځولو او بېرته حرم ته د راوستلو خبره وکړه، ډرېور محمد فضل د بدر اوسېدونکی ډېر مهذب او ښکلی ځوان وو ښکلی چلتاریې پرسر، ښکلی چپنه پرتن او څهره یې د شهزادګانو وه لومړی خندق ته ورغللو کله چې دهجرت پرپنځم کال بنو نظیرو، دمکې قریشو او نورو کفارو دمسلمانانو پرضد لاس یو اوپرمدینې دیرغل پلان جوړ کړنو رسول الله ص دحضرت سلمان فارسي رض په مشوره له مدینې څخه ددفاع لپاره دکفارو دلس زره کسیز فوځ دمقابلې لپاره دسلع غره په لمن کې د خندق دوېستلو امر وکړ، اوس خو ددې خندق نښې هم نه ښکاري البته دتاریخ او سیرت په کتابونوکې یې طول او عرض ښودل شوی او په عظیم الشان قرآن کې ددې جګړې یادونې هم شوې او آن یو بشپړ اوږد سورت ددې جګړې په نوم نومول شوی دی ..د احزاب سیمه اوس ټوله پخه او سړکونه دي البته ددې سیمې دتاریخي هویت د ساتلو لپاره لاهم دلته دمساجد سبعه (اوو مسجدونو)څخه پنځه لا هم پاتې دي، داپنځه مساجد خوا په خوا دي او حاجیان په هره یوه کې دوه دوه رکعته نفل لمونځ کوي.

دلته لومړی دحضرت عمرابن خطاب ،ورپسې دحضرت سلمان فارسي، ورپسې دالفتح مسجدونه دي، له دې پاس دخندق په نوم یولوی اوښکلی

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسجد دملک فهد لخوا جوړ شوی دی ، دامسجد ډېر لوړ جوړ شوی دی او ډېر لګښت پرې راغلی دی، دسیمې د منتظمینو په وینا ، حکومت غواړي دا ټول کوچني مسجدونه بند کړي او همدې نوي مسجد ته وسعت ورکړي دنبوي مسجد خواته مسجدعلي او مسجد جمعه هم واقع دي، ددوی په وینا ،خندق له همدې ځایه د احد تر غره غځېدلی وو.

دلته مو لمونځونه وکړل بیا وګرځېدو دانور کوچني مسجدونه اوس له پامه غورځېدلي دي ،نه یې رنګ اوترمیم ته پام شته اونه فرش ته اونه پکې جمع کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

قبلتین مسجد

له دې ځایه قبلتین (دوه قبلووالا)مسجد ته لاړو ،دامسجد الفتح مسجد ته نږدې شاوخوا ۸، ۱کیلومترۍ کې جوړ شوی دی ، مدینې ته درسول الله ص دهجرت پرمهال انصارو بیت المقدس لور ته لمونځ کاوه کله چې رسول الله ص دې ښار ته هجرت وکړ نو ده هم دالله ج په امر په لمانځه کې همدې لورته مخ کاوه، داځکه چې دا حساسې شیبې وې که رسول الله ص کعبې ته مخ کړی وای نو دااسلام دنوي ټوکېدلي بڼ پر وړاندې خنډونه جوړېدل.

قبلتین مسجد ته د بني سلمه مسجد هم وایي، داځکه چې موقعیت یې دبنوسلمه په سیمه کې دی بنوسلمه د ازدي قحطاني قوم اړوند دخزرج په قبیلې پورې اړوند دي، دامسجد په خالد بن ولید روډ دحرم شمال لوېدیځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته د عقیق شېلي ته نږدې د سلع غره لوېدیځ ته له حرم څخه ۳،۵کیلو متره لېرې پروت دی.

دبیت المقدس لورته لمونځ کولو رسول الله ص ته هم خوند نه ورکاوه.
دبیت المقدس لورته لمونځ کولو رسول لله ص ته هم خوند نه ورکاوه.

اوتل به ورسره د اهیله وه چې کله به دالله ج لخوا ورته حکم وشي چې لمونځ بېرته دکعبې لورته وکړي بالاخره دحضرت براء بن عازب د روایت له مخې چې بخاري روایت کړی دی له ۱۲یا ۱۷ میاشتو وروسته چې حضرت رسول الله ص بیت المقدس ته لمونځ وکړ د الله ج لخوا ورته امر وشو چې نور دې نو لمونځ کعبې ته کوه په دې اړه د حضرت انس بن مالک او حضرت ابن نجار دهغه روایت چې له عثمان ابن محمد څخه یې کړی لنډیز داسې دی چې : رسول الله ص خو دالله ج په امر بیت المقدس ته لمونځ کاوه، خو خوند یې نه ورکاوه، او تل یې داهیله وه چې الله ج ورته حکم وکړي چې بېرته کعبې ته لمونځ وکړي، بالاخره یوه ورځ دبنو سلمه قبیلې اړونده ام بشیر په نوم یوې ښځې رسول الله ص ته غرمه مېلمستیا کړې وه او رسول الله ص هم ورغلی وو د ماسپښین د لمانځه وخت شو، رسول الله ص له صحابه و سره یو ځای په همدې مسجد کې دبیت المقدس په لور لمونځ کاوه رسول الله ص د نورو لمونځونو په څېر په دې لمانځه کې هم دا هیله لرله چې الله ج ورته دکعبې لورته د لمانځه کولو حکم وکړي،په همدې غرض به یې هر وخت اسمان لورته کتل او مخ به یې اسمان ته اړاوه رسول الله ص بیت المقدس لورته د ماسپښین د لمانځه دوه رکعته کړي وو چې د الله ج لخوا ورته امر وشو چې خپل مخ کعبې ته واړوي هغه هم په دریم رکعت کې خپل مخ کعبې ته واړوه له همدې کبله دې مسجد ته قبلتین (ددوه وو قبلو والا)مسجد وایي، الله ج خپل رسول ته وفرمایل (قد نری

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلب وجهک في السماء فلنولینک قبلة ترضها فول وجهک شطرا لمسجد الحرام) یعني: یقیناً موږ اسمان طرف ته ستا مخ اړول او بار بار کتل) وینو نو ژر دی چې هغې قبلې ته دې مخ واړوو چې ته یې خوښوې نو مخ دې د مسجد الحرام خواته واړوه (البقره ۱۴۴)

د قبلتین مسجد تاریخي ارزښت ته په کتلو د حرمینو خادم ملک فهد بن عبدالعزیز دامسجد هم پراخ او ورغوه.

د ملک فهد پراختیا وروسته چې پنځه ویشت کاله وړاندې تر سره شوې دامهال عمومي سړک خواته ددې مسجد اوږد والی ۸۳متره ،لوېدیځ اړخ ته ۸۲متره ،سهیل یاقبلې خواته ۹۵ متره دی ، دمسجد ټول مساحت ۳۹۲۰متره مربع دی، پورتنی منزل یې ۱۱۹۰متره مربع دی .دوه منارونه لري او په مسجد کې ټولې ۲۱لکه پخې ځښتې کارول شوې دي له وروستي ترمیم وروسته پر مسجد پر لګول شوې کتیبې لیکل شوي : (انما یعمرمساجد الله من امن بالله والیوم الاخر .صدق الله العظیم .تحت رعایة خادم الحرمین الشریفین الملک ،فهد بن عبدالعزیز ال سعود وفی عهده المیمون تم بعون الله وتوفیقه انجاز مشروع اعادة بناء وتوسعة مسجد القبلتین بالمدینه المنوره وذالک فی شهر ۳۰_۳_۱۴۰۸هـ الموافق ۲_۱۱_۱۹۸۷م).

قبلتین مسجد ښه پراخه ساحه ،شنې ونې، پاخه پارکونه او د اوداسه پراخه او پاک ځایونه لري مسجد په لوړه جوړ شوی دیوې دروازې په پاسنۍ برخه کې د مرمرو په تخته محراب انځور شوی او دا ښودل شوېده چې کله بیت المقدس ته لمونځ کېده نو محراب دلته وو او دبیت المقدس استقامت دې خواته دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قبلتین مسجد اوسنی محراب جنوب ختیځ خواته او د قدس محراب شمال ختیځ ته دی، ددې مسجد ترڅنګ د عمومي سړک ګلدانونه له ډول ډول ګلانو ډک دي د غره په لمن کې فوارې جوړې شوې او د ډېرې ښکلې ښکارې د ګلدانو ګلان او فوارې ټولې په جنراتور خړوبېږي او فواروته هم د جنراتور په زور له ژورو کوهیانو اوبه ور رسېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خندق او اوه مساجد

د سلع غر د مدینې منورې په منځ کې پروت او د نبوي مسجد د شمال لوېدیځ څخه د سلع غره تر پیله ۲۹۰ متره واټن دی لوړه څوکه یې سل متره ،اوږدوالی یې یو کیلو متر، ټول محیط یې ۲،۴کیلومتره دی.

د سعودي حکومت یې د ساتنې اوښکلا لپاره ترې اغزن تار تاوکړی دی او مصنوعي فواري یې پکې لګولې دي.

ددې غره په لوېدیځه لمن کې پروت میدان کې رسول الله ص د خندق په غزا کې له صحابه ووسره یو ځای اړولي وو ددې غره ختیځ ،شمال او سهیل ته غر او رسول الله ص د سلمان فارسي چې اصلاً د ایران د رامهرمز یا اصفهان اوسېدونکی وو په مشوره لوېدیځ لورته خندق ووېست، سعودي حکومت ددې میدان د تاریخي اهمیت د ساتنې لپاره دلته ډېر کار وکړ، په دې شپږ سوه متره مربع اوږد میدان کې د موټرو لپاره تم ځایونه ابشارونه او ډول ډول بوټي کېنولي دي او د حدیقه الفتح نوم یې ورکړی دی ، اود سعودي حکومت یو امیر فهد بن عبدالعزیز دلته د غره په لمن کې د فتح مسجد په نوم یو لوی مسجد هم ودان کړ.

دا ځای له تاریخي پلوه د مساجد السبعة یا اوو مسجدونو په نوم یادېږي، خو موږ پنځه مساجد ولیدل او د تاریخ په ځینو کتابونو کې هم دلته د پنځو او په ځینو کې د څلورو مساجدنو نومونه راغلي دي حضرت عمر بن عبدالعزیز دلته هم په ټولو هغو ځایونوکې مسجدونه جوړ کړي په کوم ځای کې چې رسول الله لمونځ کړی دی.

ډاکټر محمد الیاس عبدالغني په خپل کتاب (مدینه منوره کې تاریخي مساجد) کې لیکي چې اګر که د سلع د غره په لمن کې اوس شپږ مساجد دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې تاریخپوهانو ټول د فتح په نوم نومولي دي سره له دې په څوارلسمه سلیزه کې دلته اوه مسجدونه مشهور وو دهغه په اند کېدلی شي چې دا اوم مسجد دبني حرام مسجد وي چې د فتح دمسجدونوجنوب ته پروت دی، خو ځیني بآور لري چې اوم مسجد به (رایه)وي چې له خندق سره نږدې پروت دی.

د فتحي مسجد

دامسجد د سلع غره لوېدیځ ته په یوه برخه کې جوړ شوی د رسول الله ص همدلته کفاروته ښېرا وکړې او د الله ج په امر بد توند باد راوالوت ،دکفارو خیمې یې ونړولې ،اوهرڅه یې ورته خراب کړل او وتښتېدل هیتمې وایي چې دیته ځکه د فتحې مسجد وایي چې پر رسول الله ص همدلته دالله ج لخوا د فتحې زېری وشو.

دېته مسجد ته احزاب نوم هم ورکول شوی داځکه چې رسول الله ص په همدې ځای کې دده پرضد راغونډو شویو کفاروا حزابو ته ښېرا کړې دي، دامسجد په اعلی هم مشهور دی ځکه چې په لوړه په غره کې جوړ شوی دی .

دامسجد لومړی ځل حضرت عمر ابن عبدالعزیز جوړ کړ بیا د عبیدی پاچا یو وزیر امیر سیف الدین الحسین ابن آبي الهجا په **۵۷۵** هـ س له سره آباد کړ بیا په ۱۲۷۰ه س کې لومړی سلطان عبدالمجید له سره ورغوه، چې اوسنۍ ودانۍ یې هم همدا د سلطان عبدالمجید ددور ده بیاملک فهد په ۱۴۱۱ هـ س کې له سره ورغاوه، ډېرې ښکلې جالۍ یې ورته ولګولې، ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې ښکلې کړې او ډېر ګران بیه توره تیږه یې پکې وکاروله، د اوسني مسجد دالان ۸،۵۰متره او پلنوالی یې ۳،۵۰ متره دی او له ځمکې ۴،۵۰متره لوړ جوړ شوی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضرت سلمان فارسي رض مسجد

حضرت سلمان فارسي یو ډېر جلیل القدره صحابي دی، نوم يې سلمان بن اسلام ابوعبدالله فارسي دی، داوسني ایران (پخوانی فارس)د رامهر مز خو د ځینو په وینا داصفهان اوسېدونکی دی، هغه هلته اوربدلي وو چې رسول الله ص ښکاره کېدونکی دی نو درسول الله ص په لټون راخوځېدلی وو پر لاره خلکو بندي او مریی کړی ترهغې چې مدینې منورې ته راورسېد دلته يې اسلام راوړ خو د بدر اواحد په غزا کې شریک نشو داځکه چې هغه دامهال مریی وو لومړی غزا چې هغه په کې ګډون وکړ د خندق غزا وه .هغه له ۳۰ ه س وروسته وفات شو د فتح مسجد لاندې سهیل خواته پروت مسجد د همده په نوم یادېږي. حضرت سلمان فارسي رسو ل الله ص ته د خندق کندلو مشوره ورکړې وه، اوس چې په کوم ځای کې دده په نوم مسجد جوړ دی حضرت حارث بن فضل وایي چې رسول الله ص دلته لمونځ هم کړی دی ، حضرت عبدالله ابن معاویه هم همدا وینا کوي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

د علي ابن ابي طالب رض مسجد

حضرت علي رض د ابو طالب زوی د عبدالمطلب لمسی څلورم راشد خلیفه په عشره مبشره کې شامل د رسول الله ص د تره زوی او دهغه د لور حضرت فاطمة الزهرا مېړه وو ،دتبوک له غزا پرته چې رسو ل الله ص کورته پرېښې وو نور په ټولو غزوا توکې شریک وو بلاخره د رمضان په اوه لسمه په ۴۰ ه س کال دعبدالرحمن ابن ملجم لخوا د ۶۳ کالو په عمر په شهادت ورسېد ، حضرت علي رض دهغه د زوی امام حسن لخوا دالار په مانۍ کې خاوروته وسپارل شو خو قبر يې معلوم ندی، د فتح دمسجدونو په پیل کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دريم مسجد د حضرت علي په نوم دی، په قوي ګومان د خندق د غزا پر مهال حضرت علي رض همدلته اوسېده .دامسجد د حضرت سلمان رض د مسجد سهيل ته پروت وو، امير زين الدين ضيغم بن حشرم المنصوری چې کله په ۸۷۲ه س کې د مدينې والي وو نو دانړېدلی مسجد يې بېرته ورغاوه، صالح لمعی مصطفی وايي چې دده له وروستی چت څخه داسې ښکاري چې لومړی د سلطان عبدالمجيد په وخت ۱۲۲۸ ه س کې هم دامسجد ترميم شوی وو د سلع غره په لمن کې د پرتو مسجدونو په پرتله دامسجد تر ټولو لوی وو چې په ۱۴۱۴ه س کې له مينځه وړل شو.

د حضرت ابوبکرصديق رض مسجد

عبدالله ابن ابی قحافه عثمان ابن عامر ابوبکر لومړنی راشد خليفه او له عشره مبشره وو څخه دی، هغه په نارينه وو کې تر ټولو وړاندې مسلمان شو. پر رسول الله ص ايمان راووړ او د معراج پېښې د تصديق له امله ورته د صديق لقب ورکړل شو، دهغه پلرنی نوم عبدالکعبه دی، رسول الله ص ورته عبدالله لقب غوره کړ.

هغه رسول الله ته خپله لور حضرت عايشه په نکاح کړې وه ابوبکر صديق رض په ۱۳ه س په ۶۳کلنۍ کې وفات او دحضرت عايشې رض په حجره کې د رسول الله ص خواته خاورو ته وسپارل شو. دفتح مسجدونو جنوب ته پر يوه لوړه پروت څلورم مسجد دابوبکر صديق په نوم وو چې خلک به پر زينو ورختل.

دډاکټر الياس عبدالغني په وينا ، ابن نجار (۶۴۳ه س)او مطری (۷۴۱مړ)ليکي چې دامسجد اوس نړېدلی دی، خو احمد عباسي په يوولسمه پېړۍ کې دامسجد ودان معرفي کړی،اودهغه د ډول او مساحت

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اړه يې معلومات ورکړي دي اوس چې دلته موږ کوم مساجد ولیدل نو په دوی کې هم د حضرت ابوبکر صدیق په نوم کوم مسجد نه وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت عمر ابن خطاب مسجد

حضرت عمر ابن خطاب ابن نفیل کنیه یې ابو حفص او لقب یې فاروق دی، حضرت عمر دوهم راشد خلیفه په عشره مبشره کې شامل ،هوښیار پرېکنده، هوډمن ،عادل او زړور شخص او دغه لور حضرت حفصه رض درسول الله مېرمن وه،دحضرت ابوبکر صدیق له وفات وروسته په ۱۳ ه س کال خلیفه شو، او په ۲۳ ه س د ابولوء لوء مجوسي لخوا شهید او دحضرت عایشې په حجره کې د رسول الله ص ترڅنګ خاروته وسپارل شو.

ده ته منسوب مسجد دڅوارلسمې پېړۍ تر پیله په کومه تذکره کې نه دی یادشوی آن چې علي بن موسی افندي په ۱۳۰۳ کې هم دامسجدنه دی یاد کړی له دې ښکاري چې دامسجد له ۱۳۰۳ ه س وروسته جوړ شوی دی. دامسجداوس هم موجود دی ، مستطیل ته ورته دالان لري اوتورې تیږې پکې لګېدلې دي، په دې مسجد کې اوس هم پنځه وخته لمونځ کېږي.

د حضرت سعد بن معاذ مسجد

سعد ابن معاذ ابن نعمان ابو عمر انصاري اشهلي د اوس د قبیلې سردار و، د بدر په غزا کې یې ګډون کړی او دخندق په غزا کې شهید شو.

ده ته منسوب مسجد د حضرت عمر ابن خطاب د مسجد سهیل لوېدیځ لورته دی، په پخوانیو مصادروکې ددې مسجد نوم هم نشته دی، آن علي بن موسی افندي هم نه دی یاد کړی ، له دې ښکاري چې دا مسجد هم له ۱۳۰۳ه س وروسته جوړ شوی او دمدینې منورې په ۱۳؛۴۴۷ ه س نقشه کې ځای لري، دامسجد اوس هم شته دی اوپه هماغه ځای کې دی چېرته چې پر حضرت سعد غشی لګېدلی دی، دامسجد مستطیل ډوله دی، دوه متره لوړه احاطه لري، چت نلري او درې خواته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترې حدیقه الفتح راتاوه ده له ختیځ څه لوېدیځ ته **۲۵**، ۲اوله سهیل څخه شمال ته **۳۵**، ۳متره مربع دي چې ټول مساحت یې **۲۱**متره مربع راځي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د احد ډګر

دهجرت په دوهم کال الهي لښکر (مسلمانانو)شیطاني لښکر د (مکې کفارو)ته سخته ماتې ورکړه، دهغوی ډېر مشران یې ووژل ، ډېرمال یې تري غنیمت او ډېر یې ژوندي ونیول، ،دمکې کفارو ته دا ماتې د زغم نه وه ،هغوی له مسلمانانو څه د غچ اخستلو اور سوځول پوره یو کال یې چمتو والی ونیوه چې له مسلمانانو خپل غچ واخلي با لاخره د هجرت په دریم کال یې درې زره لښکر چې زادالمعاد په وینا ، درې زره اوښان او دوه سوه اسونه اود فتح الباري په وینا سل آسونه پکې وو برابر کړل اومدینې منورې ته روان شول په دې لښکر کې ددوی د احساساتو د راپارولولپاره د ابو سفیان دمېرمنې هنده په مشری ګڼو ښځو او انجونو هم ګډون کړی وو چې وخت په وخت به یې دوی ته حماسې، پاروونکې او ددوی د وصال له مینې ډکې سندرې ویلې، اخوا حضرت عباس خپل وراره حضرت محمد ته له مکې څخه مدینې ته قاصد ور ولېږه اوپه مکه کې ددوی پر ضد له ټولو تحرکاتو او چمتو والې یې خبر کړ،رسول الله ص هم زر کسیز لښکر تیار کړ خو دمنافقانو رئیس عبدالله ابن ابی منافقت او تمرد وکړ او درې سوه تنه یې بېرته وګرځول .رسول الله ص دهجرت په دریم کال د شوال په ۷مه د جمعې په ورځ د دمجهز درې زره کسیز لښکر مقابله پیل کړه په پیل کې بریالی شو، خوله ځینو صحابه و سره د مادیاتو او غنیمت مینې د ابریا ټکنې کړه ،کفارو چې کله ولیدل مسلمانان د غنیمت په راټولو بوخت دي او استراتیژیکي نقطې یې پرېښې نو په کنډو ور وختل ،ناڅاپه یې یرغل وکړ او اویا تنه مسلمانان یې شهیدان کړل خوبیا هم، بشپړ بری یې په نصیب نه شو.احد حرم ته نږدې دی مورږ ساخت مهال ورغللو ، د احد ډګر دامهال په نقشه جوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی، دموټرو پراخ تم ځای لري ، هغه غونډۍ چې په کنډو کې یې رسول الله دعبدالله ابن جبیر په مشرۍ پنځوس تنه غشي ویشتونکي کېنولي وو ، دامهال ډېره اوبه شوې او ټیټه شوېده ، څه کم یو نیم زر کاله کېږي چې خلک پردې غونډۍ پورته کېږي او ممکن جیولوجیکي تغیراتو او ترسباتو هم داغونډۍ ټیټه کړې وي.

داغونډۍ د وادي فناه جنوبي غاړې ته پرته ده چې اوس په جبل رماة مشهوره ده او دمسلمانانو له لښکر څخه یو نیم سل متره لېرې وه، موږ دې غونډۍ ته وختلو اخوا دیخوا مو وکتل ډېر ځایونه ترې ښکاري جګړه دهمدې غونډۍ لوېدیځ ته د احد غره ته نږدې د عینین نومي ځای کې ونښته .د مکې کفارو همدلته اړولي وو داساحه د مدینې شمال ته پرته ده، د جبل رماةشمال ته پراخ ډګر او خواکې یې د احد غر دی، کله چې د مسلمانانو له بریا وروسته دعبدالله ابن جبیر ملګرو د جبل رماة کنډو پرېښود نو حضرت خالد ابن ولید چې تر دا مهاله لا مسلمان شوی نه و له جنوب اړخه په شیله کې پر همدې غونډۍ راو خوت ،په کنډو کې پاتې دولس تنه مسلمانان یې همدلته شهیدان او لاندې یې مسلمانان محاصره کړل.

دلته یو له جالیو جوړه څلور دیوالي ده چې داحد شهیدان پکې ښخ شوي وو په دوی کې د حضرت سیدالشهداء حمزه ،مصعب ابن عمیر ، عبدالله ابن جحش ،قبرونه پېژندل کېږي او متواګان یې هم تائیدوي ، ددوی قبرونه هم له ځمکې سره برابر دي خو له پاسه پرې تیږې ایښې او همداتیږې دقبرونو نښې دي له دې قبرونو د یوفټ په اندازه دیوال تاو دی، متواګانو داحاطې دروازه تړلې وي او خلک یې له پنجرو ګوري ، متواګان هم سم معلومات نه ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته ګڼ ګرځنده دوکانونه او لاسي کراچۍ هم شته دي او ډېر هغه شيان پلوري چې معمولاً يې خلک په ډاليوکې وړي، د احد ميدان ختيځ ته مسجد هم جوړ شوی شمال ختيځ ته يې خوړ او له خوړ اخوا دخرماوو لوی باغ دی له رماة څخه دحرم منارې هم ښکاري. احد اوس هم وچ ميدان دی ونې بوټي پکې نشته دي.

داحد په ميدان کې اوس ډېرې ودانۍ جوړې شوي دي ، خوبيا هم سپين ځايونه لري موږ دهمدې ډګر په ليدلو بوخت وو چې په څو لويو موټرو کې نور افغانان هم راغلل دوی هم د رماة غونډۍ ببخ ته راغلل له دوی سره ددوی د حج ښوونکی هم وو له جامو ،لهجې او کړنو ښکاريدل چې ښه ساده سړی وو ، نه د وخت په نزاکت پوهېده نه د خلکو په مزاج اونه دموسم او هوا په غوښتنه لس بجې به وې چې دوی راغلل دې ملاصاحب چې لاسي لاسپيکر هم ورسره وو دوی ټول په نا هواره ځمکه په دوو پښو کېنول ، له چاسره څادر وو اوله چاسره نه وو اوکه څادر هم وو نو ځمکه ډېره سره وه پرځمکه پر څادر کېناستلی نشو ، هواهم ډېره توده وه، پرټولو خولې راماتې وې خو ده ورته اوږد تقرير پيل کړ ، تقرير يې هم دوخت له غوښتنې سره برابر نه وو له تقرير څخه کوم نيم ساعت تېر شو خو دی لا بوخت وو ، خلک ستړي اوپه تنګ شول ، چې څوک ترې پاڅېږي نو ملاصاحب پرې غږ وکړي چې تنګېږه مه کېنه، دوه درې ځله سپين ږيري ورغلل ورته يې وويل چې تقرير بس کړي ځکه ګرمي هم ده او خلک احد د ډګر د ليدلو تلوسه لري نور ځايونه هم بايدوکتل شي او دولس بجې بايدحرم ته لمانځه ته هم ورسېږو ،بالاخره تقرير يې بس کړ خو دعايې هم پوره لس دقيقې وخت ونيوه زه خو څوځله ترې راپاڅېدم خو په دوی کې مې ملګري وو دهغوی لپاره هم اړو م چې ورته پاتې شم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قبا مسجد

له احد څخه قبا مسجد ته وخوځېدو دا مسجد له نبوي حرم څخه لږ واټن لري د قبا مسجد شاوخوا ډېره ښکلې منظره او پراخه سړکونه لري دموټرو تم ځايونونه د خرما او نورې بې مېوې ونې ښکلی بڼ اوګرځنده ګڼ پلورنځي لري، قبا ډېر ښکلی مسجد دی، له نبوي حرم وروسته دلته تر بل هرځای ډېر بيروبار وي، ډېر خلک دلته لمانځه ته راځي،رسول الله ص فرمايي چې په قبا مسجد کې دوه رکعته نفل لمونځ ديوې عمرې ثواب لري.

دقبا په بڼ کې د اوبو ښکلې فوارې او څوګرد حوضونه،شته دي، بيت الخلاوې او داوداسه پرېمانه او ښکلې ځايونه لري ختيځ ته يې اوم نمبردوه هديرې دي، ددې هديرې قبرونه او شناختې د جنة المعلی او جنة البقيع په پرتله لوړ دي، مسجد دوه برخې لري لومړی برخه يې د نارينه او دوهمه يا د مسجد دننی برخه کې د ښځو لمونځای دی.

دامسجد پراخ دی خو دمراجعينو تراکم ته په کتلو لاهم کوچنی دی، دمسجد دديوال لاندېنی برخه د چپسو ښتې او پاسنی برخه يې سپين رنګ لري.

قبا مسجد د اسلام په تاريخ کې له ځانګړې اهميت څخه برخمن دی، دالومړنی مسجد دی چې د اسلام په تاريخ کې په مدينه منوره کې جوړ شوی دی، دا لومړنی مسجد دی چې حضرت رسو ل الله ص پخپله پکې کار کړی دی او درنې تيږې يې په کې پورته کړې دي.

د هجري تاريخ پيل هم دقباد مسجد د کار له پيل سره تړلی دی، يعنې په کومه ورځ چې رسول الله ص مدينې منورې ته د هجرت پر مهال ورسېد نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدلته یې په خلاص او پرانیستي ډګر لمونځ وکړ، دا ځای قبا نومېده او د مسجد ځای دبني عمر وبن عوف دقبیلې اړوند کلثوم بن هدم ملکیت و او همدلته یې د لومړني مسجد بنسټ کېښود ، دلته دقبا په نوم مشهوره چینه وه ، داکلی هم همدې چینې ته منسوب دی.

دې مسجد ته په قرآن کې د تقوا نو م ورکړل شوی او ددې بنسټ یې د تقوا په نیت اېښودل شوی بللی دی ، همد راز قران وایي چې ددې مسجد بنسټ د تقوا په نیت په لومړۍ ورځ اېښودل شوی دی، (لمسجد اسس علی التقوی من اول یوم احق ان تقوم فیه)یعني کوم مسجد چې په لومړۍ ورځ د تقوا پربنسټ جوړ شوی ډېر وړ دی ، چې دعبادت لپاره پکې ودرېږې) سورة التوبه ۱۰۸.

حضرت شموس بنت نعمان روایت کوي چې ما کله لومړی ځل حضرت پیغمبر ولید نو په قبآ مسجد کې یې کار کاوه او درنې تیږې یې پورته کولې یو صحابي ورته عرض وکړ چې ته دا کار ما ته پرېږده نو هغه ص ورته وفرمایل چې ته نورې پورته کړه، د مسجد له بشپړ بدلو وروسته رسول الله وفرمایل چې حضرت جبریل پخپله ددې مسجد قبله جوړه کړه.

حضرت ابن عمر رض روایت کوي چې رسو ل الله ص به هره شنبه پلی یا سپور قبا مسجد ته ورته ،حضرت سهل بن حنیف له رسول الله ص څخه روایت کوي چې څوک په کور کې اودس وکړي او قبآ مسجد ته راشي او دوه رکعته لمونځ وکړي نو د یوې عمرې ثواب ورکول کېږي.

قبا مسجد هم د تاریخ په اوږدو کې څو څو ځله رغول شوی او پراخ شوی دی، وروستی ځل پراختیا او رغونه یې د ملک فهد په وخت کې د پنجشنبې په ورځ دصفر المظفر په ۸مه ۱۴۰۲ه س پای ته ورسېد ،نوې

www.meliTahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراختیا په ټولو نوي عصري وسایلو سمباله ده، ایرکنډیشن پکې فعال دی، د مسجد پر غولي داسې ځېره جوړه شوې چې په کمپیوټر حرکت کوي، په مسجد کې دننه او بهر شل زره تنه لمونځ کولی شي، دننه او بهر نی ټول مساحت یې ۱۳۵۰۰ متره مربع ده، دنارینه وو لپاره ۲۴ بیت الخلاوې او ۱۲۸ د اوداسه ځایونه او د ښځو لپاره ۲۲ بیت الخلاوې او ۴۳ د اوداسه ځایونه جوړ شوي دي ، په وروستۍ پراختیاکې درې میلیونه د ببلابېل حجم درلودونکي خښتې ،شپږ زره مربع متره مرمر تیږه او زر ټنه سرب کارول شوي دي.

د قبا ځینې برخې دالعوالي په سیمه کې دي، دلته دانصارو هغه قبیله بنو عمرو بن عوف پرته ده چې الله ج یې په اړه فرمایي(فیه رجال یحبون ان یتطهروا والله یحب المطهرین)یعنې: (په دې کې داسې خلک دي چې پاکوالی خوښوي او الله ج هم پاکي خوښوونکی خوښوي) توبه ۱۰۸.

دشنبې په ورځو کې اوس هم په قباکې بیروبار وي مونږ هم د شنبې په ورځ ورغللو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ډاکټر باز محمد ښادمن سره

ډاکتر ښادمن په مدينه منوره کې بلد وو ،ماته يې وويل چې يوه ورځ دې په مدينه منوره کې ښه وګرځوم او ډېر ځايونه درباندې ګورم، د يکشنبې په ورځ ماسپښين يې راته وويل چې سبا سحر به دې چاى له ما سره وي، او له چاى وروسته به د مدينې منورې د مشهورو ځايونو ليدلو ته ووځو ما هم ورسره ومنله.

سبا سحر دده په خونه کې چې حرم ته په تر ټولو نږدې عماره کې وه دلوى ننګرهار شرکت رئيس حاجي ببرک، دمرحبا شرکت رئيس حاجي محمدامين، د اکوړه خټک دحقانيه مدرسې د ۲۰۰۲ زېږديز کال فارغ او دخوست د صبريو اوسېدونکى مولوي نورالله او ظريف زمان هم راغلي وو.

ډاکټرښادمن د المبارک شرکت رئيس دى خو دامهال يې له دوو نورو شرکتونو سره په ګډه ۳۷۲تنه حاجيان راووستي وو په مکه معظمه کې خو ما ددوى عمارې او خدمتونه نه وو ليدلي خو حاجيان ترې خوښ وو ډاکټر عبدالبصير احمدزي او دلغمان دقرغيو ولسوالۍ د عزيز خان کڅ اوسېدونکي حاجي ظاهر خان يې راته صفت کاوه خو په مدينه منوره کې له حاجيانو سره ددوى نيک چلند او ښه خدمتونه ما په خپله وليدل دوى خپل حاجيان په دوو عمارو کې ځاى پر ځاى کړي وو او ددواړه عمارې له حرم سره داسې ښتې وې چې له عمارو به راووتلې نو حرم ته به ننوتلې عمارې هم ډېرې لوکسې او ښکلې وې حرم ته د نږدې عمارو بيه لوړه وي معنى داچې دوى د حاجيانو لپاره ډېر لګښت کړى و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل داچې له دوی پرته بل هېڅ شرکت پـه خپـل لګښـت حاجيـان پـه مدينـه منـوره کـې نـه دي ګرځـولي خـو دوی ورتـه مـوټر نيـولي او پـه ټولـو تـاريخي ځايونويې ګرځول.

دبنګله دېش مکتب چې حاجيان له مديني منورې څخه جدې ته رالېږدوي دحاجيانو دهغه بار لپاره چې په يوموټر کې نـه ځاييـده بـل مـوټر نـه نيوه،پـه داسې حال کې چې دا ددوی دنده وه ، خو ښادمن دوی داقرباني هم ورکړه او د حاجيانو بار ته يې بل موټر ونيوه داکارونه دولت هم نـه کـول اونـه يـې هـم حاجيان په بېلابېلو سيمو ګرځول.

له چای وروسته د ډاکټر ښـادمن دوی پـه فـولادي کـرولا مـوټر کـې سـپاره شو، دموټر چلوونکی حاجي محمد نعيم د پغمان اصلي او دمديني منورې اوسنی اوسېدونکی وو.

د سلمان فارسي بڼ

لومړی بيا قباته لاړو هلته مو لمونځ وکړ اوبيـا د حضـرت سـلمان فارسـي بڼ ته روان شو،پر لاره مـو څـو باغونـه وليـدل پـه ځينـو کـې يـې د خرمـا ونـې وهلې هم وې يوځای مودرې غزونه هم وليدل دسلمان فارسي، رض باغ موله ډېرو پوښتنو وروسته وموندە خوزمونږ داټکل برعکس هېڅ بيروبار پکې نه وو آن له مونږ پرته بل څوک ورته نه وو راغلي، داباغ قباته نږدې دی.

دباغ پـه خولـه کـې دبئـر الفقيـر (دفقيـر کـوهی) پـه نـوم تـاريخي کـوهی دی سعودي حکومت اوس ترې ګټه اخستل بند کړي خودتاريخي آبدي په توګـه يـې خونـدي کـړی او لـه شـاوخوا يـې تـرې اوسـپنيزه جـالۍ تـاوه کـړې ده،

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکوهي ترڅنګه لیکل شوي چې دا کوهی یو تاریخي اثر دی او هرډول تېری پرې تاریخي جرم ګڼل کېږي، له دې لیکنې سره زما خیال دافغانستان د تاریخي اثارو چور او تالان ته واوښت ،دوی پرېیو کوهي ځومره پام کوي او دافغانستان ټول تاریخي اثاردکباړو په کتار کې وپلورل شول او اوس د نورو د موزیمونو ښکلا ده.

داچې دې باغ ته ولې د سلمان فارسي باغ وایي پر لامل یې پوه نه شوم،خوپخوانی تاریخي باغ دی، اوس پکې ژور کوهی (ټیوب ویل)وېستل شوی اوپرېمانه اوبه د برېښنا په واسطه راوېستل کېږي ما په لومړي ځل په سعودي کې رواني اوبه ولیدې هغه هم همدا چې په برېښنا راوېستل شوې دي، خوږې او رڼې اوبه اولومړی ځل وو چې له دې ویالې اوبه څښم ځکه چې هلته خوټولې بوتلي اوبه دي.

په باغ کې د رشکې،ګندنې او پالکو په شمول ډول ډول سابه کرل شوي او د باغ سهیل لوېدیځه برخه موږ ته ښکارېدله چې احاطه ترې تاوه وه نور نو ترې چاپېره ودانۍ وې په منځ کې یې دحسین بن علي په نوم د هلکانو مدرسه وه چې دملک فهد او ملک عبدالله عکسونه پرې ځړېدلي وو ، دمدرسې ترڅنګ پر یو دیوال چا(یا حسین) لیکلي وو خو لویه چلیپا پرې راښکل شوې وه، دمدرسې شاوخوا لسګونه موټر ولاړوو چې زده کوونکي یې کورونو ته بیول ماته بیاهغه افغان زده کوونکي را په زړه شول چې په لوڅو پښو اویوه زاړه او خیرن کمیس او پرتوګ کې ترونو لاندې جوړو ښوونځیو ته ځي .دا مهال دسحر لس کم نهه بجې وې او په مدرسه کې تفریح وه د زده کوونکیو شور ماشور د خوږې نغمې په څېر لګېده له نورو ونو خرما ټولې شوې وې خو یوه ونه د خرماله وخکالو هماغسې ډکه وه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت عثمان کوهي

له هغه ځایه بئرعثمان (دحضرت عثمان کوهي) ته ورغللو داهغه کوهی وو چې کفارو پر مسلمانانو اوبه بندې کړې وې بالاخره حضرت عثمان رض داکوهی په خپلو شخصي پیسو وپیره او مسلمانانوته یې دګټې اخستنې لپاره وسپاره.

اوس هلته لوی باغ دی دلته بیروبار ډېر وو په دې باغ کې دننه لوی دکان دی ، دوکان څه چې سمه مغازه ده له خرما نیولې تر تاراوستن ،شات،عطر هرڅه پکې موندل کېدل.

موږداکوهی ونه لید ځکه چې ملګري مووارخطا ووخویو پنجابي راته یوه ټانکۍ راوښوده ویې ویل چې تر همدې ټانکۍ لاندې د حضرت عثمان کوهی دی .

له دې باغ څخه عمومي سړک ته راووتلو د عمومي سړک ګلدانونه له رنګه ګلانوډک دي. په سعودي کې ترډېره حده دهلکانو ښوونځي په عمومي سړکونوخو دنجونو په پناځایونوکې دي،له دې ځایه په دایرې(حلقوي سړک) مخ په تبوک روان شو ، دلته مودخرما یولوی باغ ولیده،دمدینې منورې پر پوهنتون راتاو شو ، دانړیوال پوهنتون دغره لمن کې په پراخه ساحه پروت دی، یوځل ۲۴کاله وړاندې په پېښور ښارکې دهمدې پوهنتون لخوا په یوجوړ شوي درې میاشتني کورس کې ما هم درس ووېلې داکورس په ډېره لوړه سویه جوړ شوی ،ټول استادان یې عربان او دکتوران وو په درې میاشتوکې یې ډېر لوړ او ژور منهج عملي کاوه ،نظم او دسپلین پکې ډېروو له دوه ورځو ډېره غیر حاضري له کورس

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخه داخراج په معنی وه، په پای کې یې سخته ازموینه هم وه له شاوخوا سلو تنو څخه له نیمو ډېره برخه زده کوونکي په داسې حال ناکام شول چې ډېریې په نورو ځایونوکې پخپله استادان وو، ناکاموکسانو ته شهادت نامه او پوره پیسې هم نه ورکول کېدلې، ایله ۵۰۰ کلداري او څو کتابونه ورکول شول. خو بریالیو کسانو ته ۱۸۰۰ کلداري، شهادتنامه هغه هم د مدینې منورې د پوهنتون لخوا او پرېمانه کتابونه ورکول شول، زه الحمدلله په بریالیو کسانو کې وم او د نومرو اوسط مې هم له ۸۰ پورته وو.

پرسړک یوځای اشاره سره وه زموږ موټر چلوونکی محمد نعیم ورته ودرېد خو سړک ونه ټول خالي وو، ما نعیم ته وویل چې سړک خو ټول خالي دی، پرې ورځه ځکه نه موټر شته او نه ترافیک، خو هغه راته وویل چې دلته ټول سړک د کامرو په واسطه له مرکز سره تړلی دی که کوم تخلف وشي کیمره سمدستي مرکز ته خبر ورکوي، او مرکز بیا د موټر چلوونکي ګرځنده فون ته مسج ورلېږي، چې په دې پیغام کې د تخلف ډول، وخت ځای او د جریمې اندازه لیکل شوې وي او چلوونکی بیا اړ دی چې ټاکل شوې جریمه په ټاکلي وخت بانک ته وسپاري او که یې نه سپاري نو که چلوونکی اجنبي (هغه چې د سعودي تبع نه وي) او که سعودی وي نو دا جریمه پرې لوړېږي که بیا یې هم ورنکړي نو کله چې اقامه یا جواز سیر تمدید وي نو لومړی ترې جریمه اخستل کېږي، نو دلته ترافیکي تخلف ستونزمن دی.

عجوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عربي هېوادونه په ځانګړي توګه مدینه منوره د خرماګانو ښار دی دا مشهوره ده چې په سعودي کې تېل او خرما ډېره پیدا کېږي او هلته ارزانه وي، خوسرچپه ، په سعودي کې خرما قېمته ده، موږ په افغانستان کې ښه او پسته خرما کیلو په شپیته افغانۍ پېرو خو دپته ورته خرما په مدینه کې په شاوخوا شل ریاله چې ۲۵۰ افغانۍ کېږي پلورل کېږي، یوځل ما یوډول خرما کیلو په اوه ریاله واخستې خو کلکې وې بیا مې پر ملګرو وخوړلې. په مدینه منوره کې یوډول خرماته عجوه وایي دا خرما خوږې ،ګردې او توري دي ډاکټر ښادمن راته وویل چې دا خرما تر نورو ډېرې قېمته دي، هغه راته وویل چې دخرما داذات یواځې په مدینه منوره کې او هغه هم د نبوي حرم چاپېرچل کې پیدا کېږي او داخرما په بل ځای کې میوه نه نیسي ،هغه ددې خرما دحاصل اوزرغونېدلو ساحه العوالي (دنبوي مسجد شاوخوا)وښوده، ښادمن وویل چې رسول الله ص د عجوه بوټی په خپل لاس ایښی دی او نن چې په العوالي کې څومره عجوه پیدا کېږي نورېښه یې هماغه د رسول الله ص پر لاس ایښودل شوی بوټی دی، دعجوې کیفیت اوغتوالي ته په کتلو دیوې کیلوبیه یې له ۳۵ ریالو نیولې تر ۱۰۰ ریالو پورې ده.

ماچې دخرما بیه په افغانستان او مدینه منوره کې پرتله کړه او دراانتقال ستونزه مې په پام کې ونیوه نو یوڅوکیلو عجوه مې وپېرله نوره خرما مې هلته ونه پېرله.

په مدینه منوره کې زموږ هستوګنځی

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ عماره حرم ته نږدې وه له حرم څخه به ایله ورته اوه دقیقې لاروه موږ به د بازار افغاني او جنت المعلی د دېواله له لارې حرم ته تللو دلته هم زموږ خونه په لومړي پوړ کې او درې کسیزه وه، ما غوښتل چې له مولوي احمدي پرته یوتن بل هم راسره وي چې په چاي ډوډۍ کې راسره مرسته وکړي، زما کابلی ،کاکا برات په پام کې وو . کاکا برات د کابل په میرویس میدان کې اوسېده ترکان وو ښه سړی وو په مکه کې یې زموږ خدمت کاوه خو مولوي احمدي راته وویل چې د خونې ټول خدمت زه کوم، خو بل څوک مه راوله، رښتیا هم هر خدمت یې کاوه او له ټولو جنجالونو یې بې غمه کړی وم .

زموږ په خونه کې نصب تلویزیون یوازې پنځه چینله نیول، یو چینل کعبه ۲۴ ساعته لایف ښودله.

زموږ د عمارې عرب څوکېدار پخپله په تلویزیون کې هرڅه، هرلوڅ او پټ غربي چینل ،هره نڅا او هره سندره لیدل خو نورو ته به یې ویل چې تاسو خو حاجیان یاست خراب شیان مه ګورئ.په نورو خونو کې ټلویزیونونو ډېر چینلونه نیول.

بازار افغاني د جنت المعلی د شمال ختیځ دېوال ترڅنګه لویه زېرزمیني وه، دلته ډېر هغه څه پلورل کېدل چې افغانان یې خوښوي خو ډېر توکي یې د کوچنیانو د لوبو سامانونه وو او هغه هم ګران بیه، د دې بازار ډېر دوکانداران افغانان وو.

د نبوي حرم امامان

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې د ډېرو امامانو غږ خوږوو ،ډېرېي ځوانان وو لمونځ يې هم د ستړياترحده نه اوږداوه،خوپه مدينه منوره کې ډېر امامان او خطيبان دپاخه عمر خاوندان وو ،هغومره،خوږغږي هم نه وو ،قاري حذيفه هم دنبوي مسجد له خطيبانو و ،ده په ځوانۍ کې ډېر خوږغږ دلود ،خواوس يې غږ ډډ شوی وو.

ده به دومره اوږد لمونځ ورکاوه، چې سړی به يې ستړی کړ،يوه ورځ دده اوږد لمانځه په غوسه کړم،ماويل داله نبوي احاديثو اودشريعت له روح سره په ټکر کې دي ځکه دده ترشاه لسګونه زره انسانان ولاړ دي چې زړګونه سپين ږيري ،سپين سري او ناروغان هم پکې دي، نو دی ولې هغوی په پام کې نه نيسي ،داغوسه مې له مولوي سميع الله ريحان سره شريکه کړه هغه د قاري حذيفه ماضي اوغږ وستايه خوزما نظر يې هم زما له وېرې په خندا تائيد کړ.

يوه ورځ دجمعې مازديګر امام په خفيه لمانځه کې داسې ايت تلاوت کړی و چې سجده واجبوي ،د ايت له تلاوت ورو سته يې سمدستي الله اکبر وويلې او سجدې ته لاړ په ده پسې خولسګونه زره خلک ولاړوو او ټولو خو پرېږده چې دويمه حصه خلکو هم دی نه ليده خلکوچې په قيام کې دامام له خولې الله اکبر واورېده نوفکر يې وکړ چې امام رکوع ته لاړ ،امام دتلاوت سجده کې دی او خلک په رکوع کې او امام چې له سجدې بېرته قيام ته را پورته شو، او الله اکبر يې وويلې نو مقتديانو فکر وکړ چې امام له رکوع وروسته سجدې ته لاړ، امام ولاړوو او مقتديان په سجده کې په هرحال له هغه چاپرته چې امام يې ليده نور دټولو لمونځ ګډوډ شو، ډېرکم خلک پوهېدل چې امام دتلاوت سجده کړېده، آن زه هم پوه نه وم حيران وم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا ملا څه ډول لمونځ کوي، له لمانځه وروسته د خلکو ګونګسې او تبصرې پیل شوې، زه هم سبا په اصل حقیقت پوه شوم.

دلته هم حکومت علما تر سانسور لاندې نیولي او د جمعې د ورځو لپاره تیارې خطبې ورکوي، په مدینه کې هم علما هماغسې مذهبي اختلاف ته لمن وهي،لکه څرنګه یې چې په مکه کې وهي، دلته هم د جنة البقیع په دروازه او د حرم په کتابتون کې د شیعه مذهب ضد کتابونه وړیا ورکول کېږي، دلته هم له هر لمانځه وروسته د جنازې اعلان وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نبوي حرم کتابتون

دنبوي مسجد ددوهم پوړ لوېدیځ خواته په یوه اوږده سالون کې جوړ کتابتون ډېرې بډای او په سعودي کې دمشهورو او مهمو کتابتونو په ډله کې دی، دا سالون په منځ کې لوېدیځ ته وتلی ځای لري، په لومړنۍ برخه کې یې د علوم القران نویو اوپخوانیو تفسیرونو، حدیثو، علوم الحدیثو،مستندات احادیث ،عقاید ،دهر مذهب فقهي ،سیاسي ،ساینسي، ،ټولنیز علوم او نړیوالې جغرافیې برخې لیدل کېږي.

دکتابتون ټول کارونه کمپیوټري دي، دهر مامور مېز ته له انټرنېټ سره نښتی کمپیوټر ایښی دی، دکتابتون یو تن مسؤول راته وویل چې له دوی سره څه باندې یو میلیون کتابونه په کمپیوټرکې ثبت دي، په ډیټابیس کې دهر کتاب دالمارۍ شمېره ،په المارۍ کې دکتابونوکتارونه، په هر کتار کې د کتابونو نومونه،شمېر او پرلپسې شمېره لیکل شوېده، چې له مخې یې په لږ وخت کې هر کتاب په اسانۍ موندل کېږي. کتابتون ته ګڼ کسان مطالعې ته راځي.

دتفاسیرو په برخه کې مې د ابراهیم بن اسحق بستي پر تفسیر سترګې ولګېدلې،دبستي تفسیر د نړۍ په مهمو تفسیرونو کې دی او ابراهیم ابن اسحق بستي داسلامي نړۍ په کچه لوی عالم دی، بستي د هلمند ولایت اوسېدونکی دی، خو دده بدمرغي داده چې دکم قدروخلکو په هېواد کې زېږېدلی دی، که دی دبل هېواد وای نوله قرطبي، ابن کثیر او ... به یې نوم لوړ وای، ددې تفسیر په سریزه کې داسپیناوی شوی دی چې ابراهیم بن اسحق بستي ببل دی او ابراهیم ابن اسحق بشتي النشاپوري ببل دی، یعنې یو د هلمند دبست او بل د نشاپور چې په ماوراءالنهر پورې اړه لري، دبشت اوسېدونکی دی، نبایي ددې سپیناوي لامل داوي دافغانستان پردې ستر ویاړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم نورو دعوه کړې وي او دافغاني ابراهیم ابن اسحق خدمتونه او شخصیت یې نشاپوریانو ته منسوب کړی وي، افغان ابراهیم ابن اسحق په ۳۰۷ هـ س کې مړدی.

داکتابتون په انټرنېټ کې ځای پاڼه هم لري او ډېره برخه یې آنلاین هم ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مدینې بازار او هوا

مدینه منوره ډېره ښکلې هوا لري، هوايي دمکې په پرتله سړه ده ،په مدینه کې هم غرونه شته خو د مکې په پرتله کم دی،موږ دمکې ګرمۍ ځپلي وو اودمدینې هوا راته سم پسرلی برېښېده،دلته ایرکنډېشن ته اړتیانه وه کله کله به پکی هم اضافي و خو داهغه مهال و چې په کابل کې د تودوخې درجه منفي لس وه.

موږ خپله سودا او سوغاتونه مدینې منورې ته پرېښي وو، ځکه چې اورېدلي مو وو دلته بیې ټیټې دي،جای نمازونه د دوستانو لپاره ډالۍ،خرما، خولۍ او... خو ضرور و چې پیر لي مووای دحرم شریف لوېدیځ ته دارالایمان کانټیننټل هوټل اوڅولوړپوړیزه ودانۍ دلته د سرو زرو بازار و، زه ورغللم خو چې نرخونه مو له افغانستان سره پرتله کړل نو ډېر لوړ وو.

زموږ یوتن ملګری علي محمد چې اصلاً دفراه او اوس د هرات اوسېدونکی وو همدلته په یوولس زرو ډالرو یو د سروزرو هار واخیست،علي محمدنالوستی دنګ او ښونور ځوان وو مولوي احمدي راته وویل چې هغه واده هم لري خوپه هرات کې د یوې لوړې کورنۍ اړوند پریوې نوموتې ښکلې عاشق شو، چې بالاخره له ډېروجرګو مرکو وروسته یې ددېرش لکو افغانیوپیشکش (ولور) په مقابل کې ورکړه ،داسره زر یې هم هماغې ته واخستل او ښایي هرات ته له ستنېدو وروسته یې واده وي، ماله احمدي وپوښتل چې علي محمد څه کار کوي هغه راته لنډ وویل چې له پوډرو پرته نورڅه وي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

له سعودي څخه په ډالیوکې د ساعتونو راوړلو دود مشهور دی ماهم غوښتل چې خپلې کورنۍ او ځینې دوستانو ته ساعتونه راوړم ،ځینو دوستانو د ځانګړیو ساعتونو راوړلو فرمایش راکړی وو ،د حرم شریف ترڅنګ د جنة البقیع له دیوال سره نښتی دساعت پلورلو څو دوکانونه وو ، یو دوکان ته ورغلم، پلورونکی افغان و حاجي خلیل نومېده او دبلخ ولایت دمرکز مزار اوسېدونکی و ، څو ساعتونه مې بیه کړل ماته نرخونه هم معلوم نه وو ، هغه ته مې وویل چې که ته ماته دسل ریالو جنس په زر ریالو بیه کړې هم پرې نه پوهېږم اوکه ددې برعکس هم ،خومناسبه ګټه واخله او ساعتونه راکړه، هغه په خندا شو ، ویې ویل کاشکې داخبره دود شي،دلته خو پېرونکي مونږ اړباسي چې دسلو جنس په زرو بیه کړو ځکه چې که مونږ د دوه سوه ریالو جنس په دوه سوه بیه کړو نو مشتري راته پنځوس ریاله وایي نو مونږ مجبور یو چې په پنځه سوه ریاله یې ورته بیه کړو او دوه نیم سووته راښکته شو ،له ده مې شپږ ساعتونه وپېرل زما الفجراو پخواني سیکوپنج ساعتونه هم په کار وو زما ملګري جهادي لیکوال محمدمعروف فروغګر صاحب رانه پخوانی کیلی ګور سیکوپنج ساعت غوښتی وو حاجي خلیل راته وویل چې دحرم لوېدیځ ته ددارالایمان کانټیننټل شاته د عبدالغني میمني شرکت ته ورشه الفجر له هغوی سره ایجنسي دي او نرخونه یې هم ارزانه دي، هغه خپل کارت هم راکړ، چې له هغه سره مې معرفي کړي، دعبدالغني میمني شرکت مې په پوښتنه پیداکړ،خو دومره بیروبار پرې وو چې هغه د چاخبره سرګرولو ته اوزګارنه وو ،له هرساعت سره یې بیه لیکلې وه،نرخونه فکس وو ،چنې او هغه دهندیانو خبره (بارګیننګ)پکې نه وو دوکانداران خبروته اوزګار نه وو په لوی شرکت او لوی دوکان کې دقدم ځای نه وو ماولیدل چې اوس دبیروبار له کبله په ارام زړه انتخاب نه شم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولی بیرته لاړم سبا بیا ورته راغللم په دوکان کې ځوتنو کار کاوه په دخل ناست شخص ته مې چې هندي ښکارېده دحاجي خلیل کارت وروښود هغه راته وویل چې ته جنس خوښ کړه بیا به درسره مراعات وکړو، ماهم ځو الفجر ساعتونه راواخستل دښه الفجر بیه ۲۷۰ ریاله او دپخواني ماډل ۱۵۰ ریاله وه خوده راته ۲۷۰ والا په ۲۲۰ او ۱۵۰ والا په ۱۴۵ او نور ساعتونه هم له ټاکلي بیې ارزانه حساب کړل.

زموږ ملګرو په یوه دوکان کې ښکلي ښځینه جامې لیدلي وې دادوکاندار هم افغان و، ورغللو ډېرې ښکلې ډول ډول جامې یې درلودلې، په نرخونو کې جوړ راغللو، دجامو ښکلا، ډول ډول ډیزاین، له کورنۍ څخه بېلتون او مسافري اوپه مېرمنې او بچیانو پسې خفه کېدل ددې لامل شول چې ښې ډېرې جامې واخلم، داند ښینه هم راسره نه وه چې دا جامې به اوږدې یالنډې وي ځکه چې په کور کې مو هرو مرو داسې ځوک پیداکېدل چې دا جامې پرې برابرې شي.

په مدینه منوره کې هم دلمانځه په وخت کې یا دوکانونه تړلي اویا یې پر دروازو پردې ځړولې وي، دسړکونو دپاکوالي لپاره ۲۴ ساعته نوکریوال چمتو وي و، آن دشپې یې هم پاکوي، په مدینه کې روغتونونه ۲۴ ساعته پرانیستې وي موږ هم سپین ږیرى له ونې ټیټ حاجي عبدالله چې د حجراسود دښکلولو په ټېل ماټېل کې یې پښې ژوبلې شوې وې په کې بستر کړى وو، دافغانستان په خبر سعودي هم وچکالۍ ځپلی دی، خو دافغانستان په کچه نه، هلته په شاوخوا ۴۰ ورځو کې ماکم ترکمه درې ځله باران ولیدخوبیاهم دیکشنبې په ورځ ماسخوتن په حرم شریف کې اعلان وشو چې سبا سحر به د استسقا لمونځ کېږي هماغسې وشول د محرم په اومه ددوشنبې په ورځ دسحر له لمانځه وروسته ټول خلک په خپل ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناست پاتې شول دلمر له ختلو وروسته د استسقا لمونځ وشو چې ډېرو خلکو پکې ګډون وکړ په همدې ورځ پر مدینه منوره نرۍ نرۍ باران وورېد.

د ماز یګر له لمانځه وروسته له ډاکټر ښادمن سره ددوی ودانۍ ته ولاړم هلته مې د سمنګان او سېدونکی حاجي عبدالمتین چې په دې ولایت کې د حزب اسلامي افغانستان امر هم و، ولید. هغه راته د جمعه خان همدرد، داتلولۍ اومېړانې، ډېرې کیسې وکړې چې پر موږ یې نور هم ګران کړ.

د محرم په اومه د سه شنبې په ورځ مې په لومړي ځل د ماسپښین له لمانځه وروسته له مولوي عبدالظاهر حقاني سره سیاسي بحث وکړ، مانه غوښتل چې د حج په ورځو کې خبرونه واورم انټرنېټ کلب ته لاړ شم یا ټلوېزیون وګورم ماغوښتل چې دا ورځې مې یواځې عبادت ته ځانګړې وي.

ما اورېدلي وو چې د پژواک خبري اژانس رئیس دانش کړوخېل هم حج ته راغلی دی، په حرم کې به مې ډېر ورپسې وکتل خو نه مې په حرم کې، نه عرفات، نه منی، نه مزدلفه کې ولید، کله کله به حج ته دده راتلل راته هسې اوازه وبرېښېده، کله چې له حج څخه راستون شوم او په پژواک کې مې ولید، په ټوکه مې ورته وویل چې تللی دوبۍ ته وې او اوازه دې د حج خپره کړې وه، خو هغه راته وویل چې، حج ته تللی وم خو دا چې حرم کې ډېر نه ښکارېدم لامل یې دا وو چې ډېر به په انټرنېټ کیفۍ کې وم او پژواک ته مې کار کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

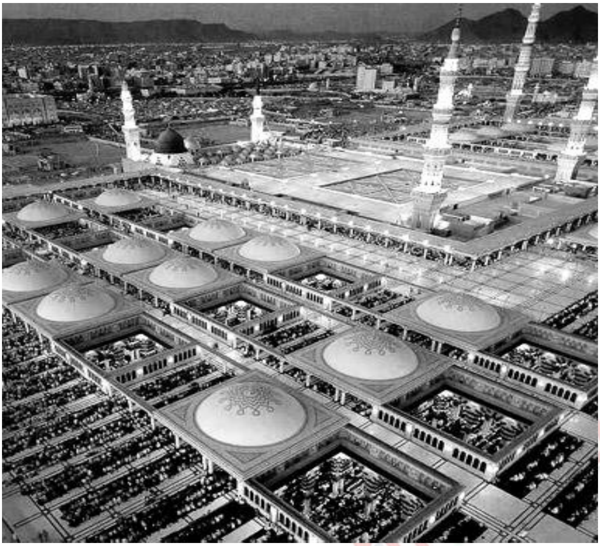

www.melitanh...om
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم څمکتلی

عربان له کم ځای څخه په اعظمي ګټه اخستلو کې نوم لري، دا فورمول یې په حرمینوکې هم تطبیق کړی دی، دمکي حرم لاندې دموټړو سړکونه،پراخ تونلونه،زرګونه تشنابونه او دمدني حرم لاندې ساحې څخه څمکتلي ته یوولس ځایه لاره ده داهره لار عادي اوبرېښنایي پراخه زینې دي، پر دې هره لاره چې ښکته شې نو لاندې ترې زرګونه بیت الخلاوې او تشنابونه دي، چې په ټولو عصري اسانتیاوو سنبال دي، د اوداسه په ځایونوکې پرېمانه دلاس وینځلو څو شبو یه مایع صابون اود بوی ضد مواد شته دي ،چې دبدبوی پرځای ترې ښه بوی تر پوزې کېږي.

په لومړي پوړکې د تشنابونوترڅنګ ډیپو یا تحویل خانه ده او په دوهم او دریم پوړکې دتشنابونو ترڅنګ دموټړو پراخ تم ځای جوړ شوی چې د چارواکیوپه وینا ،په یو وخت کې پکې څلور زره موټر ځایږي ،دموټړو تم ځای په کمپیوټر څارل کېږي، دننوتلو او وتلو ټولې دروازې کمپیوټري دي، دموټړو ددرېدلو ځای کې دومره واټن هرو مرو وي چې که بیروبار ډېر وي نو هم موټر بېرته په اسانۍ ووتلی شي.

په څمکتلي کې تر افیکي نښې ،کانتینونه او ترافیکي اسانتیاوې پرېمانه دي ،درې واړه پوړه سپین پرق اوایرکنډېشنونه پکې فعال او د تهویې سیستم یې منظم دی.

مسؤولین له هر موټر څخه د یوساعت تم کېدلو په بدل کې دوه ریاله اخلي او که څوک له ساعت څخه کم وخت هم تېروي نو دوه ریاله به ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحـرم دځمکتلـي د چـت ډيـزاين ښـموتـه ورتـه دی، مـوږ پکـې ښـه ډېـر وګرځېدو غوښتل مو چې د دريم پوړ لاندې سړک کې بهـر راووځـو لـه يـوتن مسـتخدم څخـه مـو بهـر تـه دوتلـو اسـانه لار وپوښـتله هغـه د پاکسـتان د پنجاب اوسېدونکی و لار يې راوښوده خو ورسره يې پر موږ دپوره احتيـاط او هوښـيار اوسـېدلو سپارښـتنه وکړه،هغـه پـه مدينـه کـې د نـا امنـۍ، دوه کيسې هم موږ ته وکړې، يوه کيسه يې داسې پيل کړه: يو پاکستانی لـه دوو ښکليو ښځو سره دوو عربانو وتښـتاوه پاکسـتانی يـې وتـاړه،او ښـځې يـې ځنګله ته بوتللې ترڅو چې حکومت ځای پيداکاوه نودوی ورسره وې.

بله کيسه داسې وه :کله چې جنرال پرويزمشرف دپاکستان ولسمشر و نـو دهغه يو نږدې ملګری لوړرتبه جنرال د خپلې کورنۍ له يوې ځوانې انجلـۍ سره حج ته راغلی ويوه ورځ دا جنرال او داانجلۍ له يوه عرب سره په ټکسي موټر کې سپاره شوي دي، دټکسي چلوونکي چې د انجلۍ ښکلا ليدلې نو ورته بې تابه شوی دی،پـر يـوه پـاک او لـه بېروبـار څخـه پـر خـالي سـړک يـې موټر درولی ،دې جنرال ته يې ويلي دي چې مـوټر خـراب شـوی اوښـکته شـه ټيله يې کړه ،کله چې جنرال ښکته شوی او دموټر شاته تللی دی نو،موټروان موټرته پښه تمبه کړې او انجلۍ يـې وتښـتوله ،جنـرال سمدسـتي مشـرف تـه ټيليفون کړی،مشرف ملک عبدالله ته ټيليفون کړی ملک عبدالله پـوليسـوتـه عاجله قوماندہ کړې بالاخره ددې جنـرال پـه مرسـته يـې درې ورځـې وروسـته تښـتوونکی او انجلۍ پيداکړل.

هغه زياته کړه چې ځيني پوليس د تالاشۍ په نوم خلک لوټي،هغـه وويـل چې دوه درې کسه يې ليدلي چې پوليسوترې لکونه رياله اخستي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دیدن وروستۍ شېبې

دحج ورځې شمېرلي دي،او په مدينه منوره کې خو حاجيانو ته ايله داتو نهو ورځو استوګنې زمينه برابرېږي،حاجيان هلته په نبوي حرم کې څلوېښت لمونځونه هرومرو په جماعت سره اداکوي، ځکه چې په دې اړه حديث روايت شوی دی ،خو موږ ته هلته له ۴۵هم د ډېرولمونځونو وياړ راپه برخه شو.

له ماڅخه په مکه معظمه کې يوځل ثور غره ته دتللو پر مهال، بل ځل په يوه مېلمستياکې ،نه يوهېږم بل ځای چېرې وو په کعبه کې په جماعت لمونځ فوت شوی وو (دحج ورځې لکه منی،عرفات او مزدلفه په دې کې حساب نه دي)

خو الحمدلله په مدينه منوره کې موټول لمونځونه په جماعت سره وشول نور په مدينه منوره کې زموږ وروستۍ ورځ وه موږته خبرراغی چې سبا به وختي تاسې جدې ته روانېږئ،دجای نمازونو او پاتې سودا د پوره کولولپاره ،خپلې عمارې ته نږدې بازار ته ورغللم ،دلته د حرم شاوخوا دوکانونو په پرتله ارزاني وه، په يوه دوکان کې مې ښه جای نمازونه وليدل يو جای نماز (لمونځی)مې ورسره په ۲۳رياله فيصله کړ،نور نو د رنګ او ډيزاين تاکل زما خوښه وه، دوکاندار علي نومېده اصلاً د يمن اوسېدونکی ۲۵ کلن ښکلی ځوان وو ،دوکان ته له ورختلوسره سمدستي يې وپېژندلو ويل يې چې افغانان خو يئ،خودا ووايئ چې دشمال که د جنوب ياستئ ماورته وويل چې زه دختيځ يادننګرهار يم،هلک ډېراحساساتي او جذباتي فکر درلود، دشمالي ټلوالې او امريکايانو ضدوو ،طالبانو ته يې دعاکوله،کله چې يوه شو نظر اوفکر مو يودی نو لا

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې جرئت وکړ زه يې هم جهاد ته وهڅولم، ويې ويل چې دوه مياشتې وروسته لومړی پاکستان او بيا افغانستان ته ځي ماورته وويل چې هلته څه کوې،ويل يې خپل نفس پرالله ج پلورم ما ورته وويل داڅه وايې هغه ځواب راکړ چې زما دعمر ۲۵کاله تېر دي پته نشته چې نور به څومره پاتې وي،نوولې همدا اوس داخرت تلپاتې عمر ته پانګونه نه کوم؟ زه افغانستان ته ځم اوهلته پر امريکايانو فدايي يا استشهادي بريد کوم،علي وويل چې په دنياکې يې ښه ساعت تېر دی،ښه ځواني ،کورنۍ او شتمني لري،دوکان ته يې اشاره وکړه چې دلکونو ريالو جنس پکې دی او ښه سودا يې کېږي خو دی اخرت غواړي دلته ورسره سکون او اطمئنان نشته دی. ماترې وپوښتل چې هلته څوک پېژني ياله چاسره دې اړيکې شته دي،ځواب يې راکړ چې څوک نه پېژني خودهغه چا دټيليفون نومره ورسره ده چې له ده سره په فدايي بريد کې مرسته کوي.

دده پاکو احساساتواوسپېڅلي جذبې زه، هم احساساتي کړم، اوښکومې پر مخ لاره جوړه کړه،سوچ کې شوم ،له روسانوسره د جهاد پرمهال زما دسنګر يمنی ملګری ابو عبدالرحمن او سعودی ملګری عبدالهادي عبدالله راپه زړه شول چې دواړه په شهادت پسې راوتلي وو او دواړه په سره رود کې شهيدان شول، دا اندېښنه هم راسره ملګرې شوه چې له علي سره به څه کېږي،ايا دده بريد به رښتيا پر امريکايانووي؟ علي د جهاد د اجاره دارانواودجهاد په نوم دسوداګرواو له استخباراتي چينلونو سره دتړليو لاس ته ونه لوېږي؟ دعلي برخليک به دجهادي سوداګروپه لاس ټاکل کېږي اوکه دازمينه به ورته برابره شي، چې له رښتونو مجاهدينو سره ملګری شي،څه مناسبې توصيې مې ورته وکړې،په ژړاترې رخصت شوم هغه هم ژړل د جاى نمازونو پيسې يې هم نه اخستې خوما په زوره ورکړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهمدې ورځ پـه مـازیګر(دمحـرم یوولسـمه) زه او ښـادمن د عبـدالغني میمني دوکـان تـه ورغللـو اوهغـه تـه موسـاعتونه واخسـتل،د حـاجي نعـیم پغماني تروزي ورته ارزانه عجوه خرما واخسته دشپې تر ناوخته په سودا پسـې وګرځېدو دشـپې یـوولس نیمـې بجـې زه ،ظریـف زمـان نیـازی،ډاکتـر ښـادمن او قـاري،د قبـا مسـجد تـه لاړو دشـپې بیروبـار کـم او هوابنـه وه نـو ددوی دشرکت له موټر څخه موښه ګټه واخسته تېـل هسـې هـم دیوریـال درې لیټره وو.

کله چې قبا مسجد ته ننوتلونوبهر مود ځوانانو ډېرې چیغې واورېدلې مـوږ فکر کاوه چې ځه لوبې بـه کـوي موږپرلمانځـه ودرېدو ،چې چیغـې ډېرې شـوې اوله همدې سره ناتاره ډېرې زیاتې ضربه او منفرد ډزې پیـل شـوې،داهرڅه لـه مسـجد سـره نښـتي و مـوږ لـه لمانځـه وروسـته پـه مسـجد کـې تـم کېـدل غـوره کړل،ترهغې چې ډزې کمې شوې،حاجي نعیم له خپل یـوه پېژندګلو څخـه پېښـه وپوښتله هغه ورته وویل چې حکومت او دمـدینې شـیعه ګـان نښـتي دي داچـې ولې نښتي دي دی هم نه پوهېږي،زموږ د ځان تـر څنـګ مـوټر تـه هـم اندېښـنه وه ځکه هغه بهر ولاړ وو خیر ډزې چې کمې شوې مـوږ زړه وکـړ راووتلـو څـه بانـدې دولس بجې وې چې په سیدالشهداء واټ له حرم څخه لـږ لېـرې اطباق هوټـل تـه ورغللو.

حاجي نعیم وویل چې پـه مدینـه منـوره کـې ډېـر زیـات شـیعه ګـان دي خـو حکومت پرې ډېر زیـات قیـودات ایښـي دي ،کلـه کلـه آن د حکومـت پرضـد وسله وال پاڅون هم کوي اوپټې پټې دسیسې هم جوړوي.

اطباق هوټل په مدینه منوره کې لـه عصـري او نومـوتـو هوټلونوڅخه ګڼـل کېږي، زموږ کوربه ډاکتر ښادمن وو ،هغه هوټل ته په تناره کې دپاخه شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسه اومندی فرمایش ورکړی وو لومړی یې خوندور سوپ راوور، د پسه روغ روغ ورنونه او اوږې یې چې په انګار کباب شوې وې په لګنونو کې راوړې، کباب یې ښه خوږین وو خو سپورلګېده او مالګه او مرچ یې کم وو ډوډی مووخوړه، څه باندې یوه بجه خپلې خونې ته لاړم هلته مولوي احمدي ویښ وو تریخ شین چای مې پرې تیار کړ، ګپ شپ مو ولګاوه، دوه بجې شوې زموږ اوه لس تنه ملګري کابل ته راتلل ،ماسید نصیر ته ویلي وو چې له دې خوا موږ نه غواړو چې لومړی هرات او بیا موالوت کابل ته تنظیم شي، هغه هم همداسې کړي وو د شرکتونو اړوند پنځوزرو حاجیانو لېږد رالېږد د کام ایر د هوایي شرکت مسؤولیت وو ، دانو کابل ته د کام ایر هوایي شرکت وروستۍ الوتنه وه زما په شمول زموږ د شرکت اړوند اوه لس حاجیان هم په همدې الوتکې تنظیم شوي وو، جدې ته چې د حاجیانو د انتقال لپاره د بنګله دېش د مکتب لخوا کوم موټر ګومارل شوی وو هغه حرم ته نږدې د ډاکتر بنادمن دوی د عمارې فندق الاشراق سره ولاړ وو.

موږ هم باید هملته ورغلي او له هغه ځایه جدې ته روان شوي وای، همداسې مو وکړل د شپې دوه بجې موټر راغلل خپل سامان مو په کې بار کړ خو زموږ د څو ملګرو سامان په دې موټر کې چې شرکت نیولی وځای نه شول، د شرکت مسؤلینو دوه کوچني موټر نور راوغوښتل چې پاتې سامان پکې بار کړي زموږ د عمارې او فندق الاشراق ترمنځ د پېښو لس دقیقې لار هم نه وه خو بارونه درانه وو او په شا یې وړل سخت وو ،پاتې سامان مو په نویو موټرو کې بار کړ د اصولو له مخې د دې ټولو موټرو کرایه باید شرکت ورکړې وای کله مو چې هلته سامان ښکته کړ نو له حاجیانو سره مې د شرکت د ډرېور نعمت شور واورېد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ورغللم گورم چې نعمت له هر حاجي څخه څلوېښت ریاله ددې موټرو کرایه غواړي او هغوی ورسره جنجال کوي چې یو خو داد شرکت دنده ده چې دا سامان انتقال کړي، بل دا چې دواړه خویو کیلومتره هم ندی او موټروته ورکړې کرایه که په حاجیانوو وېشل شي نو پنځه پنځه ریاله هم نه ور رسېږي نو تاسو ولې څلوېښت ریاله غواړئ؟

زه هم نعمت ته په غوسه شوم خو هغه راته وویل چې (استاد برمن همینطور گفته شده است) او که زه له دوی دا پیسې وانه خلم نو شرکت یې نه راکوي چې کلک مې کړ نو دواړو موټروته یې سل ریال هم نه وو ورکړي خوله هر تن څخه یې څلوېښت ریاله غوښتل چې شپږ سوه او اتیا ریاله کېدل.

ترڅو چې دښادمن دوی ملگرو خپل سامان له عمارو راښکته کاوه نو موږ پنځم نمبر موټرته خپل سامان پورته کړی وو ملگرو لومړی سبق ماته ځکه راکړ چې په عربي پوهېدم او که اړتیا شي نو ستونزه حل کړم.

د شباکیا جریمه

حاجي عبدالله چې زموږ د شرکت گډونوال وو هم زماترڅنگ کېناست هغه ډېر چالاک سړی وو څه ناڅه عربي یې هم زده وه په خپله چالاکۍ یې ځان دموټر رئیس معرفي کړ، ما چې خپل سامان ځای پرځای او ځانته سیټ ونیوه نو نور خلک لاپوره راښکته شوي نه و موقع مې غنیمت وگڼله حرم ته لاړم نفل لمونځ (تهجد) مې وکړل او په وروستي ځل مې د رسول الله ص او شیخینو سلام وکړ، دابېلتون هم اسانه ندی، یوه لپه اوښکې بیه غواړي،

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته هم زه پرېښو راووتلم خو زړه مې هملته بند او د رسول الله ص د مزار په پنجروکې اسیر و.

په هرحال څلور نیمې بجې موټرو حرکت وکړ یوځل بیا په یوځای کې د حاجیانو پاسپورتونه او اسناد وکتل شول او د حاجیانو حاضري واخستل شوه له مدینې منورې څخه په تیاره کې راووتو د سحر لمونځ مو له ښار څخه بهر په یوه مسجد کې په جماعت اداکړ زموږ موټر چلوونکی هادي شباکیا داندونیزیا او سېدونکی او خبرنه دریشي یې پرتن وه،موږ په تیاره کې روان وو چې دترافیکوموټر مو د موټر مخې ته ودرېد ،ډرېور ته یې د رانښکته کېدلو وویل له ښکته کېدلو وروسته یې سمدستي ورته د جریمې پرچه ورکړه، شباکیا لږ ځان اخوا دېخوا کړ عذر یې وکړ خوګټه یې ونکړه یو سل او لس ریاله (شاخوا ۱۴۳۰ افغانۍ)یې ترې واخستل اوپرچه یې ورکړه ماچې پرچه وکتله نو د تخلف ډول یې سرعت ښوولی و په پرچه کې دتخلف ډول ، وخت ،ځای د چلوونکي نوم، د جریمه کوونکي کمپیوټر شمېره،دموټر پلېټ ،دجریمې اندازه هرڅه لیکلي وو،چلوونکی ډېر خفه وما ترې وپوښتل چې سرعت دې کله له حده واوښت هغه راته وویل چې لږ وړاندې دموټرو په ګڼه ګونه کې راګېر شوم نو د ځان دوېستلولپاره مې موټر لږ تېز کړ او ستن مې ۱۱۰ ته ورسېده ،په داسې حال کې چې مجاز سرعت ۱۰۰ کیلومتره په یوه ساعت کې دی،نوکمپیوټر زه څارلی یم او دترافیکو مدیرته یې خبر ورکړی دی، شباکیا خفه شو ویل یې چې داپیسې ،دی له خپل جیب څخه ورکوي او کمپنۍ یې مسؤولیت نه اخلي.

ماحاجي عبدالله ته وویل چې ده ته له حاجیانو چنده غونډه کړي ،هغه هم پیل وکړ او چنده یې ورته ټوله کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرلار ځای ځای پر تختو تختو ليکل شوي وو :خبر اوسئ سړک په رادار کنټرولېږي)

چای موپه مطعم الراحة والزين کې چې له وادي هاري څخه مخ په مدينې پروت دی وڅښه.

له مکې معظمې څخه مدينې ته ۱۵۰ کيلومتره لېرې په الظبية والجمعة کې پروت هوټل(فندق و مطعم الراحة) ته چې له دېخوا تللو نوشاو خوا شل موټر ولاړ وو خو دامهال پکې هېڅوک نه ښکارېدل.

له آبيار سره نږدې موپه يو هوټل کې د زمزمو د لېږد (سقيازمزم)سپين ټانکر وليد.

دمدينې منورې اومکې معظمې ترمنځ پر پروت سړک هوټلونه کم دي له مدينې څخه مخ پر مکې تر وادي ستاره په يوه ساعت کې تر ۲۰۰کيلو متره د چټک تګ اجازه شته ده.

له مدينې منورې څخه مخ پر مکې تر هغه ځايه چې دمکې او جدې لار بېله شوې يا له مکې معظمې څخه ۹۹کيلو متره لېرې ټوله لار توره او سوځېدلې تيږه ده. کله کله صحرايي بوټي هم ليدلې کېږي.

جحفې ته د مکې او جدې دوه لارې ته نا رسېدلی ښې خواته لار تاوه شوې همدا راز له عمومي سړک څخه ينبوع،واثل ،ابيار،جحفې او ذهبان ته هم لارې تاوې شوې دي، اوله دو طرفه سړک څخه جال تاو دی، چې هېڅ حيوان دوراوښتلو لار نلري.

پر لار څو ځايه باغچې او کروندې ښکاري، ونې يې بې مېوې اوله واټرپمپونو ياژورو څاګانو خړوبېږي، خو نوره ټوله شګلنه صحرا او توره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیره ښکاري له مکې څخه مدینې ته ۲۵ کیلو متره لېرې د ملک عبدالله ښارګوټی دی، دا ښارګوټی ډېر لوی او آباد دی، پر لویه لوحه یې (مدینة ملک عبدالله الاقتصادیه) لیکلي دي په دې ښار ګوټي کې لسګونه لویې او لسګونه کوچنۍ فابریکې فعالیت کوي، پرلویه لار یې د (شرکت رضوي لانتاج غذاءالمحدودة) فابریکې لوحه لیکلې دا ډېره لویه فابریکه ده په دې ښار ګوټي کې د نارینه وو د تللو او راتللو سړکونه بېل او د ښځو بېل دي.

خو هلته ښځې له کار څخه منع ندي، بلکې هغوی ته د اقتصاد په غوړېدو کې ونډه ورکړل شوې او حجاب پرې پلې شوی دی، خو په افغانستان کې هرڅه افراطي دي دلته ښځه یا په کور کېنول کېږي او یا دومره ازادي ورکول کېږي، چې ټول اسلامي حدود او افغاني دودونه تر پښو لاندې کوي او اروپایانې هم ورپسې نه رسېږي.

ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم

لس نیمې بجې سحر جدې ته را ورسېدلو، د بنګله د ېش مکتب اړوند مزدورانو زموږ سامانونه راښکته کړل او د تللو لپاره یې ټاکلي ځای ته وېوړ، له ترازو سره مو نوبت ونیوه له موږ پرته د نورو هېوادونو ډېر حاجیان هم د خپل سامان تللو ته په تمه وو، موږ د سامان د تللو په تمه او د کام ایر شرکت د ترازو (تلې) مسؤولین بې غمه وو، تر ماسپښین قضا پورې د ترازو مسؤولین نه معلومېدل.

جده ډېره ګرمه وه آن واسکټ هم پکې نه اغوستل کېده، ما خپل سامان ګلاغا او شیخ معصوم علي ته وسپاره او په کوچني مسجد کې ویده شوم، زه ستړی وم که نه هلته خوب نه کېده، بېروبار پکې ډېر وو، د پښو غځولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای نه وو لږ به چې پرېشانۍ وېورم د چاپښو يالاس به راوېښ کړم، خوبيا هم يوساعت خوب مې وکړ، کله چې ولاړم ګورم هلته نه زموږ يو ملګرى او نه يې سامان شته دى، مسؤولينو زموږ ملګري پنځلسمي ترازو (تلې) ته لېږدولي وو، چې هلته ورغللم نواوبه ،بيکونه، بکس او خلتې مې نادرکه وې، ژر ژر اخوا دېخوا وګرځېدم يو شى مې يوځاى کې اوبل مې په بل ځاى کې وموندل.

حاجيانو موقع غنيمت ګڼلې وه هر چا خپل ځان تاله ترازو (تله) وړيا وه حج پر تولو اغېز کړى وو ،زما وزن هم درې نيم څلورکيلوکم شوى وو په جده کې مې وزن دوه اتيا کيلو وو.

بالاخره له ډېر انتظار وروسته د کام اير مسؤولين راغلل او د سامان تلل پيل شول خلک په ترازوګانو ووېشل شول، دسامان تَلونکيو (وزن کوونکيو) به له واسطه لرونکيو سره اوه ،اته کيلو هم ګوزاره کوله اوکه اته کيلو سامان به يې هم ډېر وو نو څه يې ترې نه غوښتل خو چې څوک بې واسطې، بې واکه، ارام او غلى وو ،نو د يوکيلو اضافي سامان پيسې يې هم ترې اخستلې ،دشرکت لخوا له زمزم سره څلوېښت کيلو وزن ته اجازه وه، خو داسې اوازه وه چې اريانا له زمزم سره پنځه څلوېښت کيلوګرامو ته اجازه ورکوي، که له څلوېښت کيلو څخه به دخلکو يو کيلو بار هم ډېر وو نو دکيلو پر سر به يې ترې ۲۵ رياله اخستل، دې بې انصافۍ خلک اړ کړل چې د ترازو له مزدورانوسره پټې اړيکې جوړې کړې د زمزم يوه بوشکه چې لس ليتره پرې ليکل شوي وو خو يوولس ليتره پکې ځايېدل، او حاجيانوهم ډکې کړې وې، حاجيانوغوښتل چې دابوشکه ورته په لس ليترو حساب شي خو د ترازو مسؤولينو به ترې د يو يا يونيم ليتر اضافي اوبوهم ۲۵ رياله غوښتل بالاخره ځينو حاجيانو د ترازو له وزن کوونکيو مزدورانوسره لاس

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو کړ، دیوې بوشکې په سربه یې لس ریاله هغه ته پټ ورکړل اوبوشکه به یې پرې تېره کړه، په دې ډول لسګونه بوشکې تېرې شوې، بل چل یې دا وکړ چې په الوتکه کې لاسي بکس له تلّلو معاف دی، خلکوبه خپل درانه شیان په لاسي یا دغاړې بیک کې واچول ځینې به یې په یوپلاستیک کې واچول دابه له تول څخه معاف وو، زه یو تن پېژنم، چې په بیک کې یې شپاړلس کیلو او په پلاستیک کې یې شپږ کیلو وزن ځای پرځای کړی و دا دواړه له تَلّلو معاف دي.

دلته هماغه متل وو، چې(ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم).

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جدې څخه کابل ته

دبار له سپارلو وروسته دوهم پوړ ته روان شو ، دلته له تالاشۍ تېرېدل سم له پل صراط څخه تېرېدل دي، په اوږده لیکه کې تالاشۍ ته ودرېدو تالاشي کوونکي سست وو ، بیکونه هم په کمپیوټر څارل کېږي او انسانان هم ،له هغو شیانو پرته چې دنړیوال معیارله مخې یې په الوتکه کې لېږد بند ندی، دلته دوی ځانګړې خوښه هم درلوده، ځینې بې ضرره او مجاز شیان یې هم نه پرېښودل.

له تالاشۍ وروسته په انتظارخانه کې کېناستو ، کام ایر لا دمخه راغلې وه، الوتکې ته دورختلو پرمهال زه او عبدالله بیا په مخ کې په بزنس کلاس کې کېناستو دالوتکې استیورد دوه ،درې ځله موږ ته وویل چې شاته لاړ شو بالاخره زه پرې غوسه شوم ورته مې وویل چې موږ شاته لاړ شو نو خیر دلته څوک کېنوي، دا الوتکه خو ټوله د حاجیانو لپاره ده او ټوله پرې ډکېږي، تا سو د بزنس کلاس لپاره ځانګړې ټکټونه نه دي خرڅ کړي اونه د حاجیانو په ټکټونوکې توپیر شته دی، نو بیا د اخوکۍ شاته اوزګاروئ؟ هغوی هم غلي شول، داڅوکۍ په رښتیاهم پراخه او پستې وې، څه نور امتیازات یې هم درلودل.

الوتکه د سعودي په وخت کې په لس کم نهوبجو والوتله لاندې تپه تیاره وه، څو څو ځایه مو لاندې په سترو سترو رڼاګانو سترګې ولګېدلې د الوتکې له عملیې مو پوښتنې کولې ځینې یې د سعودي ښارونه راښودل ،یوځای یې بحرین راوښود ،خو ددوبۍ پر هوا بیا دشپې تېرېدل ببل خوند لري، ددوبۍ داسمانڅکوپرډېزاین او نقشه څوک له ځمکې سم نه پوهېږي ،خوله هوا بیادشپې دڅراغونو په کتار ونوکې ښه پوهېږي، ددوبۍ ډېرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لورې او ستري ودانۍ اوسرکونه د ستورو په بڼه یا د سپوږمۍ یا د ګل یاګلدان یا مثلث یا ..په بڼه دي، دوبۍ ټول څراغان ده خو دبحر غاړه یې رنګین او سپین پرک ده، له وچې بحر ته تللي ټول پلونه او سړکونه سپین پرق ښکاري.

په بحر کې دروانو بېړیو څراغونه هم ښکارېدل.

الوتکه د سعودي ،بحرین،متحده عربي اماراتو او دایران د بندر عباس له لارې افغانستان ته لارغلله.

بندرعباس هم روښانه او سپین وو خو ددوبۍ په څېر نه.

الوتکه د سعودي پروخت پاو باندې یوه بجه اودکابل پروخت پاوکم درې بجې د کابل پر هوایي ډګر کېناستله.

دجدې ګرمۍ آن د تن واسکټ هم راباندې وېستی و خوپه الوتکه کې هواسړه وه هغه مې ببرته واغوست زموږ جامه ددوبي(اوړي)وه خو دلته چې کله له الوتکې ښکته کېدلو او سم دالوتکې پوړیو (زینو)ته راغللو نو دکابل د ژمي یخوڅپو راباندې حمله وکړه، په لږ وخت کې مو یخ زړه ته هم ورسېد ، ماله ځان سره یو پټو هم سعودي ته وړی وو خودې پټو ته نه په مکه، نه مدینه اونه په جده کې اړتیا ولیدل شوه، تر پایه مې له بکسه را ونه هم وېست.

دلته مې ورته سخته اړتیا احساس کړه، خو هغه په بکس او بکس په الوتکه کې و لایې موږ ته سپارلی نه و.

کله چې له الوتکې راښکته شو، نو دهوایي ډګر په بس موټروکې یې،په همدې ډګر کې حاجیانو ته درول شویو خېموته وروستلو. هلته ګازي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بخارۍ لګولي شوې وې له هرې بخارۍ مو څو څوکۍ راتاوې کړې، شل دقیقې به تېرې وې چې د حاجیانو پر سامان بار یو موټر راغی او سامان یې ښکته کړ، حاجیان ورغلل او د خپل سامان لټول یې پکې پیل کړل، خو د ځینو خلکو سامان نیمګړی و، څو دقیقې وروسته بل موټر راغی زه هم ورغللم د خپل سامان لټون مې پیل کړ، زما سامان پنځه ځایه یا پنځه غوټې وې، راټولول او پلټل یې اسانه کار نه وو.

دډېرو خلکو زمزم چپه شوي وو د چا له بوشکو نیمې اوبه تللې وې زما په شمول ټولو حاجیانو خپل د زمزم بوشکه په ځانګړي پلاستیک کې پرېس کړې وه، خو ډېرو ته دې کار ګټه نه وه کړې ماله ځا سره کوم پنځه ویشت لیتره زمزم را اخستي وو دري لیتره به مې له مدینې تر کابله پرلار څښلي وي نور مې ټول پوره او سالم را ورسول په زحمت مې خپل ساما ن پوره او ۳۰۳موټرته پورته کړ،کله چې دټولو حاجیانو سامان پوره او موټروته وخېژول شو نو موټرو دکابل دحضوري چمن ترڅنګ دکابل ننداري مخ ته دکابل نوین هوټل پر لور حرکت وکړ.

حاجیانوخپل دوستان همدلته راغوښتي وو، ما خپلې کورنۍ ته ویلي وو،چې زماله ستنېدلوبه نه څوک خبروئ اونه به ډله مخې ته راځئ ماڅو څوځله ورته ویلي چې زما زوی احمدطارق، وررور مې روح الله اوخوریی مې رفیع الله روشن به زمونږ له خپل موټرسره راشي او داسامان به راسره وېسي،بل به هېڅوک هم نه خبروئ، کله چې د جدې هوایي ډګر څخه راووتلونو کورته مو خبر ورکړ ،دلته چې له الوتکې راښکته شو نو بیا مو ډاډ ورکړ،کله چې دکابل نوین هوټل مخ ته را نږدې شو ګورو چې هغه دچاخبره ټوله دنیا موټرو او خلکو نیولې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماته خلکو ویلي وو چې په کابل کې د سامان د ښکته کېدلو او سترې مه شي په وخت کې غله او کیسه بران غلاکوي او له همدې موقع په استفادې سامان پټوي.

پولیسو ، هوټل ته د ننه له حاجي پرته بهرني خلک نه را پرېښودل، حیران شوم چې دا پنځه غوټې څنګه د خپلې کورنۍ غړو ته وسپارم خیر سامان مې حاجي ګلاغا او د هغه مورته وسپاره په دې بیروبار او تیاره کې د کورنۍ د غړیو موندل هم اسانه کار ندی، خیر په ټېلیفون مو یو بل وموندل،زه بهر راووتلم ترهرچا لومړی زما پخواني ډرېور حیات استاد ولیدم پرمایې غږ کړ،له ودرېدلو سره سم یې ګل په غاړه کې را واچاوه ویل یې چې نور دوستان هلته د هوټل دد بوال ترڅنګ ولاړ دي ،ده ژر روح الله ته په ټېلیفون زما ځای وښوده هغه هم راغی له سترې مه شي او ګلانو اچولو وروسته مې د هوټل پر دروازه ورننو یستل ،عسکر راته وویل چې استاده په ټلویزیون مې ستا نصیحتونه او موعظې لیدلې په همدې احترام درسره ملګري پرېږدم چې سامان دې راوباسي که نه له حاجي پرته بل چاته د ننه د ورتللو اجازه نه ورکوو، ماهم ورته کور ودانۍ ووایه لاړو په یوځل مو ټول سامان را پورته کړ، بهر چې راووتلو نو دومره دوستان مخې ته راغلي وو چې ما یې آن تصور هم نه کاوه زه آن له جلال اباده دهغوی له راتللو خبرنه وم ، ځوځوځله مې غاړه له ګلانو ډکه او تشه شوه، زموږ د کورنۍ ډېر غړي او دوستان په جلال اباد کې وو خو بیاهم په کمپنۍ کې د کور خواته چې روانېدلو نو د موټرو سم کاروان راپیسې وو ، زه رښتیا هم په دې کار خفه شوم، خو ،ښه وه چې تیاره وه، زه د نورو دوستانو په تکلیف هم خفه شوم خو تر هر چا ډېر پر خپل پلار او خپل کوچني زوی رشاد خفه شوم ،دوی ته مې وویل چې تاسو ولې په دې یخنۍ کې ځان په تکلیف کړ ، خو ،ښه ده ورور مې مشفق د خپل

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

موټر ايرکنډېشن او بخارۍ همېش فعال ساتي،موټر يې ګرم وو، په دې ترتيب مو يوسپېڅلی سفر پای ته ورساوه، داسفر خو په ښکاره پای ته ورسېد خو دې منزل ته دبيا بيا سفر تنده يې راکې ژوندۍ کړه هيله ده چې دامې حرمينوته وروستی سفر نه وي او هيله ده چې الله ج دټولو هغو جل وهلو تنده خړوبه کړي چې ددې سفر په زمزمو خپله تنده ماتول غواړي او الله ج دې دهغو کسانو دحج ارمان هم پوره کړي چې ماته يې له حرمينو سره اشتياق اوبې ساري مينه معلومه ده هلته مې هم ورته ډېرې دعاګانې کړې اواوس يې هم ورته کوم خصوصاًزما دګران ماما معلم ميرعثمان او زما دکوچنيتوب دمهال د استاد او ترورزي ملاعبدالجان لالا.تاسو هم ورته آمين ووايئ.له تاسو درنو لوستونکيو هم ډېره ډېره مننه چې ددې يون ليک له لارې په حرمينو کې راسره وګرځېدلئ الله ج دې ستاسوټولې شرعي غوښتنې هم پوره کړي . آمين

ربناتقبل منا انک انت السميع العليم.

حقـيـا ر

۱۹/۷/۱۳۹۰

www.melitahrik.com 0777 400 116

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library